

ครบรอบ 60 ปีความสัมพันธ์ทางการทูตไทย-พม่า

เรียนรู้ ภาษาพม่า

อรนุช นิยมธรรม

มหาวิทยาลัยนเรศวร
กระทรวงการต่างประเทศ
สมาคมไทย - พม่า เพื่อมิตรภาพ

Learning Myanmar Language

Naresuan University

Ministry of Foreign Affairs

Thai – Myanmar Association for Friendship

ISBN 978-974-9939-70-3

เรียนรู้ภาษาพม่า

พิมพ์ครั้งที่ ๑ : สิงหาคม ๒๕๕๑

อรนุช นิยมธรรม

หน่วยผลิตและจัดทำต้นฉบับ

ศูนย์พม่าศึกษา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

พิมพ์ที่

โรงพิมพ์ตระกูลไทย

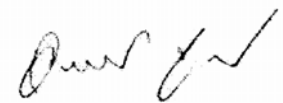
๕๐/๑๒-๑๓ ถนนราเมศวร อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

คำนำโดยปลัดกระทรวงการต่างประเทศ

ในโอกาสที่ ประเทศไทยและสหภาพพม่า จักครบรอบ ๖๐ ปีแห่งการสถาปนา ความสัมพันธ์ทางการทูต ณ วันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๑ นั้น เป็นที่น่ายินดี ที่ปัจจุบันสังคมไทยเริ่ม มีแนวโน้มสนใจเรียนรู้ภาษาพม่ากันมากขึ้น อย่างไรก็ตาม สื่อการเรียนรู้ที่สำคัญ อาทิ ตำราและ คู่มือเกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรมพม่าที่เป็นระบบและง่ายต่อการเรียนรู้ ยังนับว่ามีจำกัด

โดยที่พิจารณาเห็นว่าคู่มือ “เรียนรู้ภาษาพม่า” และ คู่มือ “เรียนรู้สังคมวัฒนธรรมพม่า” ทั้ง ๒ เล่ม โดย ผศ.วิรัช นิยมธรรม และ ผศ.อรนุช นิยมธรรม ศูนย์พม่าศึกษา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร เป็นสื่อสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมให้การเรียนภาษาพม่ามีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งการเรียนรู้ภาษาของกันนั้น ย่อมนำไปสู่ความเข้าใจและทัศนคติที่ดีระหว่างประชาชนของทั้ง สองประเทศ ตลอดจนช่วยพัฒนาบุคลากรให้มีความพร้อมทางด้านภาษาพม่า สำหรับรองรับการ ขยายตัวของความสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจระหว่างประเทศในอนาคต กระทรวงการต่างประเทศจึง ได้ร่วมมือกับมหาวิทยาลัยนเรศวร ในการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนภาษาพม่าให้เป็นไปอย่างมี ระบบ ได้มาตรฐาน และมีประสิทธิภาพมากขึ้น

กระทรวงการต่างประเทศหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือทั้งสองเล่มนี้ นอกจากจะเป็นประโยชน์ ต่อผู้ที่ศึกษาภาษาพม่า รวมทั้งผู้สนใจแล้ว ยังจะเป็นเครื่องหมายแสดงให้เห็นมิตรไมตรี ความ ร่วมมือและความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดระหว่างไทยกับพม่าในด้านการศึกษาและวัฒนธรรมต่อไป

นายวิระศักดิ์ ฟุตระกูล

ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ

สิงหาคม ๒๕๕๑

คำนำโดยอธิการบดี มหาวิทยาลัยนเรศวร

ที่ผ่านมา มหาวิทยาลัยนเรศวร ได้ให้ความสำคัญกับการศึกษาภาษาพม่าและสร้างความร่วมมือกับทางการพม่าด้านการศึกษามาหลายครั้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงการสร้างครูภาษาไทยให้แก่มหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศ เมืองย่างกุ้ง ซึ่งเป็นโครงการที่เป็นประโยชน์ไม่เฉพาะกับฝ่ายพม่า แต่ได้นำมาสู่การศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับพม่าอย่างเป็นรูปธรรมในสังคมไทย ในปี พ.ศ. ๒๕๓๙ มหาวิทยาลัยนเรศวรได้จัดตั้งศูนย์พม่าศึกษา เพื่อเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับสังคมวัฒนธรรมพม่า และต่อมาสามารถเปิดสอนหลักสูตรพม่าศึกษา ในระดับปริญญาตรีตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๔๔ เป็นต้นมา ศูนย์พม่าศึกษาและการเรียนการสอนภาษาพม่า จึงเป็นความภูมิใจอย่างหนึ่งของมหาวิทยาลัยที่มีส่วนเปิดโอกาสและโลกทัศน์ใหม่เกี่ยวกับประเทศพม่าเพื่อบ้านของเราอย่างที่ไม่เคยมีมาก่อนในสังคมไทย

จากควมริเริ่มของคณะมนุษยศาสตร์และศูนย์พม่าศึกษาในการเปิดการเรียนการสอนภาษาพม่าทั้งที่เป็นหลักสูตร ๔ ปี และการอบรมระยะสั้นนั้น ทำให้มหาวิทยาลัยเห็นความจำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนาตำราและสื่อการสอนภาษาพม่าให้พร้อมกับความจำเป็นและความต้องการของสังคม คู่มือ “เรียนรู้ภาษาพม่า” และ คู่มือ “เรียนรู้สังคมวัฒนธรรมพม่า” ทั้ง ๒ ฉบับนี้ นับเป็นความตั้งใจอย่างหนึ่งที่มหาวิทยาลัยหวังจะให้ เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ภาษาพม่าสำหรับคนไทย และถือเป็นเกียรติอย่างสูงต่อมหาวิทยาลัย ที่กรมเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ กระทรวงการต่างประเทศ และสมาคมไทย-พม่า เพื่อมิตรภาพ ได้ให้ความไว้วางใจต่อสาขาวิชาภาษาพม่าและศูนย์พม่าศึกษา คณะมนุษยศาสตร์ โดยให้การสนับสนุนการจัดพิมพ์คู่มือดังกล่าว

มหาวิทยาลัยนเรศวรหวังว่าคู่มือชุดนี้จะนำมาสู่การเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมพม่าเพื่อเข้าถึงและเข้าใจพม่าอย่างลึกซึ้ง ให้สมกับความพยายามในการพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้อย่างแท้จริง

รองศาสตราจารย์ ดร. มณฑล สงวนเสริมศรี

อธิการบดีมหาวิทยาลัยนเรศวร

สิงหาคม ๒๕๕๖

คำนำผู้แต่ง

ตำรา “เรียนรู้ภาษาพม่า” เล่มนี้เป็นตำราที่พัฒนามาจากเอกสารประกอบการสอนรายวิชาภาษาพม่า ๑ ในหลักสูตรพม่าศึกษาของคณะมนุษยศาสตร์ และการอบรมภาคฤดูร้อนของศูนย์พม่าศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร โดยได้ปรับปรุงและเพิ่มเติมเนื้อหาเพื่อให้สะดวกต่อการศึกษได้ด้วยตนเอง ส่วนแนวทางในการจัดทำตำราภาษาพม่าเล่มนี้ ได้อาศัยหลักการทางภาษาศาสตร์มาประยุกต์ใช้เพื่อความชัดเจนและแม่นยำ และพยายามจัดลำดับเนื้อหาจากง่ายไปสู่รายละเอียดที่ซับซ้อน โดยกำหนดเป้าหมายให้ผู้เรียนสามารถอ่านคำภาษาพม่า พร้อมกับสามารถแต่งประโยคพื้นฐาน ๆ ได้ตั้งแต่บทแรก ๆ นับจากประโยคบอกเล่า ประโยคขอร้อง ประโยคคำถาม ประโยคปฏิเสธไปตามลำดับ พร้อมกับได้แทรกคำอ่านที่เป็นสัทอักษรไว้เพื่อการอ้างอิง ตำราเรียนเล่มนี้จึงช่วยให้ผู้เรียนสามารถอ่านภาษาพม่าได้พร้อม ๆ กับเรียนรู้ถ้อยคำและรูปประโยคพื้นฐานที่จำเป็น อย่างไรก็ตาม แม้ภาษาพม่าเป็นภาษาที่มีระบบเสียงและระบบไวยากรณ์ต่างจากภาษาไทยมากก็ตาม แต่ก็มีระบบอักษรและอักษรรีที่มีเค้าอย่างภาษาไทยอยู่บ้าง จึงเชื่อว่าผู้เรียนจะเรียนภาษาพม่าอย่างมีความสุข และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าตำรา “เรียนรู้ภาษาพม่า” เล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่กำลังเริ่มเรียนรู้ภาษาพม่า และเป็นพื้นฐานที่จะช่วยให้สามารถเรียนภาษาพม่าในระดับสูงได้ต่อไป

อรนุช นิยมธรรม

๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๑

สารบัญ

คำนำ		iii
สารบัญ		vi
อักษรย่อ		xv
สัญลักษณ์แทนเสียง		xvi
บทที่ ๑		๑
๑.๑	ลักษณะทั่วไปของเสียงและอักษรในภาษาพม่า	๑
๑.๒	พยัญชนะภาษาพม่า อักษรมูล อักษรผสม อักษรประสม อักษรสะกด	๓
๑.๓	สระภาษาพม่า สระจม สระลอย สระการันต์	๘
๑.๔	วรรณยุกต์ภาษาพม่า รูปวรรณยุกต์และการผันร่วมกับสระ	๑๑
บทที่ ๒		๑๓
๒.๑	พยัญชนะมูล ၀ ၁ ၂ ၃ ၄ ၅ ၆ ၇	๑๓
๒.๒	สระอา -၁ -ါ	๑๔
๒.๓	เครื่องหมายวรรณยุกต์ :	๑๕
๒.๔	สระเอ -ေ	๑๖
๒.๕	ไม้ทัณฑฆาต ၵ	๑๗
๒.๖	สระแอ รูปการันต์ -ော်	๑๘
๒.๗	กริยาวิภัตติ ปกติกาล တော်	๑๘
๒.๘	กริยาช่วย ဝေ့ ဝေ	๑๙
๒.๙	ประโยค บอกเล่าปกติกาล	๒๐
๒.๑๐	การนับจำนวน ระบบเลข เลข ၅ และเลขหลักสิบ ၁၀၀	๒๒
บทที่ ๓		๒๓
๓.๑	พยัญชนะมูล ၀ ၁ ၂ ၃ ၄ ၅ ၆ ၇	๒๓
๓.๒	คำหลายพยางค์ การคงเสียง และการแปรเสียง	๒๕
๓.๓	คำเรียกขาน ตัวอย่างคำเครือญาติและชื่อบุคคล	๒๗
๓.๔	กริยาวิภัตติ อนาคตกาล မော်	๒๘

๓.๕	กริยาช่วย	เว: เอ: ลว ๐	๒๙
๓.๖	กริยานำ	๑ เอ: ลว ๐๖	๓๐
๓.๗	คำกริยาหลายหน้าที่	ลว เอ: ๑๖ เอ: ๐	๓๐
๓.๘	ประโยคคำถาม	คำถามกริยา และคำถามนาม ที่ลงท้ายด้วย เอ:	๓๒
๓.๙	ประโยคขอร้อง	เชื้อเชิญ ๐ ขอความช่วยเหลือ เอ:๐	๓๔
๓.๑๐	การนับจำนวน	เลข ๑	๓๕
๓.๑๑	ถ้อยคำนำรู้	ตัวอย่างถ้อยคำ	๓๕

บทที่ ๔

๓๗

๔.๑	พยัญชนะมุด	๑ ๒	๓๗
๔.๒	สระอิ และสระอี	๐ ๑	๓๗
๔.๓	สระอุและอู	๒ ๓	๓๙
๔.๔	คำหลายพยางค์	ตัวอย่างคำหลายพยางค์	๔๑
๔.๕	คำประสมและคำผสม	ลักษณะคำประสมและคำผสม	๔๒
๔.๖	สระลอย	๒ ๓: ๔	๔๖
๔.๗	กริยาช่วย	๑ ๒: ๓ ๐	๔๖
๔.๘	กริยาวลี	ลักษณะกริยาวลี	๔๘
๔.๙	ประโยคขอร้อง	ขออนุญาต ๐ ๑๒๑	๔๙
๔.๑๐	ประโยคปฏิเสธ	๑... ๒:	๔๙
๔.๑๑	ประโยคคำถาม	คำถามปฏิเสธ ๑... ๒: เอ: คำถามทางเลือก ๑... เอ: ๑... ๒: เอ:	๕๔
๔.๑๒	คำเรียกขาน	การใช้ ๓: และ ๑	๕๕
๔.๑๓	การนับจำนวน	เลขหลักร้อย ๑๒ และหน่วยนับ	๕๖
๔.๑๔	ถ้อยคำนำรู้	ตัวอย่างถ้อยคำ	๕๗

บทที่ ๕

๕๘

๕.๑	พยัญชนะควบกล้ำ(ตัวแข็ง) ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖	๐ ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖	๕๘
๕.๒	สระอุและอูรูปพิเศษ	๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖	๖๑

๕.๓	สระการ์รันต์	- ฺร	๖๒
๕.๔	สระกั๊ก	- ฺธ	๖๔
๕.๕	คำหลายพยางค์	ตัวอย่างคำหลายพยางค์	๖๕
๕.๖	คำประสมและคำผสม	ตัวอย่างคำประสมและคำผสม	๖๕
๕.๗	คำวิเศษณ์	กริยาสภาวะ นามวิเศษณ์ กริยาวิเศษณ์	๖๖
๕.๘	กริยาวิภัติ	อดีตกาล ฺร	๖๘
๕.๙	กริยาช่วย	ฺร:	๗๐
๕.๑๐	ประโยคคำถาม	ฺร: ฺร: ฺร:	๗๐
๕.๑๑	คำเชื่อมนาม	๒๒... ๒๒	๗๑
๕.๑๒	สันธานเชื่อมประโยค	๓๓:๓ ๓:	๗๒
๕.๑๓	คำเรียกขาน	ตัวอย่างคำเรียกขาน	๗๒
๕.๑๔	การนับจำนวน	เลข ๐	๗๓
๕.๑๕	ถ้อยคำนำรู้	ตัวอย่างถ้อยคำ	๗๓

บทที่ ๖

๖.๑	พยัญชนะมูล	๑ ๓ ๓ ๐๐ ๐๐	๗๕
๖.๒	สระแอเสียงหนัก	ํ	๗๗
๖.๓	สระโ	๐ ๒	๗๘
๖.๔	เครื่องหมายวรรณยุกต์	◌◌	๘๐
๖.๕	การผันสระกับวรรณยุกต์		๘๓
๖.๖	คำหลายพยางค์	ตัวอย่างคำหลายพยางค์	๘๓
๖.๗	คำผสม	คำนามผสม	๘๕
๖.๘	คำประสม	ตัวอย่างคำประสม	๘๖
๖.๙	กริยาวลีและส่วนขยายในกริยาวลี		๘๘
๖.๑๐	นามวลีและส่วนขยายนาม	๐◌ ๓ ๐◌	๘๘
๖.๑๑	นามวิภัติ	๓ ๓๓ ๐◌ ๐◌ ๐◌ ๐◌	๙๑
๖.๑๒	นามปัจจัย	๐	๙๕
๖.๑๓	สันธานเชื่อมนาม	๐◌	๙๕
๖.๑๔	กริยาช่วย	๐◌ ๐◌ ๐◌	๙๖
๖.๑๕	กริยาปัจจัย	๐◌ ๐◌ ๐◌	๙๘

၁.၁၁	ประโยคคำถาม	ตอบรับ-ปฏิเสธ ရဲ့လား คำถามเนื้อความที่ลงท้ายด้วย လဲ	၁၀၀
၁.၁၂	คำกริยาวิเศษณ์	အတူတူ	၁၀၃
၁.၁၃	คำสันธานเชื่อมประโยค	လို့ ဝို ဝေ့ဝဲ သလို ဒါဝေ့ဝဲ	၁၀၄
၁.၁၄	คำเรียกขาน	ကို မ	၁၀၅
၁.၁၅	การนับจำนวน	เลข ၉ และ เลข ၇ หน่วยนับ การหาร	၁၀၆
၁.၁၆	เวลา	คำแสดงเวลา	၁၁၀
၁.၁၇	ถ้อยคำนำรู้	ตัวอย่างถ้อยคำ	၁၁၁

บทที่ ၈

၁၁၈

၈.၁	พจน์	၁ ၂ ၃ ၄ ၅	၁၁၈
၈.၂	พจน์กับหน่วยเสียง		၁၁၉
၈.၃	สระ	၁-၂ ၁-၃	၁၁၉
၈.၄	สระกับวรรณยุกต์		၁၂၀
၈.၅	สระนาสิก	-နိ -မ် ဝ်	၁၂၀
၈.၆	สระกัก	၁-ဝက် ၁-က်	၁၂၁
၈.၇	คำหลายพยางค์	ตัวอย่างคำหลายพยางค์	၁၂၂
၈.၈	คำประสมและคำผสม	ตัวอย่างคำประสมและคำผสม	၁၂၃
၈.၉	กริยาช่วย	တော့ ပြန်	၁၂၄
၈.၁၀	กริยานำ	ပြန်	၁၂၅
၈.၁၁	กริยาวิเศษณ์	တော်တော် အရမ်း ခဏခဏ မြန်မြန် စောစော	၁၂၆
၈.၁၂	นามปัจจัย	ကော လည်း လောက်	၁၂၇
၈.၁၃	กริยาปัจจัย	တာ လို့	၁၂၈
၈.၁၄	สันธานเชื่อมประโยค	ပြီးတော့ လို့	၁၃၀
၈.၁၅	ประโยคแสดงการถูกกระทำ-ခံရ		၁၃၁
၈.၁၆	ประโยคคำสั่ง	တော့ မ...နဲ့	၁၃၂
၈.၁၇	ประโยคคำถาม	ဘယ်သူလဲ ဘယ်သူ့ကို...လဲ ဘယ်သူ...လဲ ဘယ်သူနဲ့...လဲ ဘယ်သူ့ဖို့...လဲ ဘယ်တော့...လဲ ဘယ်လောက်...လဲ	၁၃၃

๗.๑๘	คำลงท้ายประโยค	ละ	๑๓๖
๗.๑๙	คำเรียกขาน	ตัวอย่างคำเรียกขาน	๑๓๖
๗.๒๐	การนับจำนวน	การอ่านเลขจำนวนเต็มกับหน่วยนับ	๑๓๗
๗.๒๑	ถ้อยคำนำรู้	ตัวอย่างถ้อยคำ	๑๓๘

บทที่ ๘

๑๔๐

๘.๑	พยัญชนะผสม	ကျ ကျ ချ ဝိ ဝု ဝိ ဝိ	๑๔๐
๘.๒	สระนาสิก	-င်	๑๔๔
๘.๓	สระกัก	ဝ်	๑๔๖
๘.๔	คำหลายพยางค์	ตัวอย่างคำหลายพยางค์	๑๔๘
๘.๕	คำประสมและคำผสม	ตัวอย่างคำประสมและคำผสม	๑๔๙
๘.๖	คำซ้ำ	ตัวอย่างคำซ้ำ	๑๕๒
๘.๗	คำวิเศษณ์	นามวิเศษณ์และกริยาวิเศษณ์แบบคำซ้ำ	๑๕๒
๘.๘	กริยาช่วย	ကြည့် ကြ ချင် စေချင် လိုက် ဘင့်	๑๕๔
๘.๙	กริยานำ	လိုက်	๑๕๗
๘.๑๐	สันธานเชื่อมประโยค	ရင် ချင်	๑๕๗
๘.๑๑	ประโยคขอรับรอง	ခ်ခ်ဝ ဝို. ကြိုဝို.	๑๕๙
		ยินยอม ทำทนาย และอวยพร ပါဝေ	
๘.๑๒	ประโยคแสดงการถูกกระทำ - ခံရ		๑๖๐
๘.๑๓	ประโยคคาดคะเนหรือคิดเห็น ဝင်တယ်		๑๖၀
๘.๑๔	ประโยคคำถาม ဘယ်လို...လဲ ဘာဖြစ်လို...လဲ		๑၆၁
๘.๑๕	การนับจำนวน	เลข ၆	๑၆၂
๘.๑၆	ถ้อยคำนำรู้	ตัวอย่างถ้อยคำ	๑၆၂

บทที่ ๙

๑၆ၕ

๙.๑	พยัญชนะผสม	မှ မှ မှ လှ မှ မှ မှ မှ	๑၆ၕ
๙.๒	สระนาสิก	ဝ် ဝ်	๑၆ၘ
๙.๓	สระกัก	ဝ် ဝ်	၁၆၀
๙.๔	คำหลายพยางค์	ตัวอย่างคำหลายพยางค์	၁၆၁
๙.๕	คำผสม	คำอุปสรรค အ กับ กริยา	၁၆၂

๙.๖	คำประสม	คำประสมลดรูป	๑๗๒
๙.๗	นามปัจจัย	မှ ဘာမှ ဘယ်မှ	๑๗๓
๙.๘	นามวิภัติ	မှ က ကို	๑๗๕
๙.๙	กริยาช่วย	လိမ့်	๑๗๗
๙.๑๐	กริยาสำหรับตอบรับ	ဟုတ်	๑๗๗
๙.๑๑	ประโยคคำถาม	ဘယ်မှာ...လဲ ဘယ်က...လဲ ဘယ်ကို...လဲ ဘယ်နှု...လဲ	๑๗๘
๙.๑๒	สันธานเชื่อมประโยค	မှ	๑๘๐
๙.๑๓	การนับจำนวน	เลข ၂ သိန်း သန်း การลบเลข	๑๘๐
๙.๑๔	ถ้อยคำน่ารู้	ตัวอย่างถ้อยคำ	๑๘๓

บทที่ ๑๐

๑๘๕

๑๐.๑	พยัญชนะควบกล้ำ	ဝ	๑๘๕
๑๐.๒	สระนาสิก	ေ-ဝ် ေ-ါ်	๑๘๙
๑๐.๓	สระกัก	-တ် -ပ်	๑๙๑
๑๐.๔	คำหลายพยางค์	ตัวอย่างคำหลายพยางค์	๑๙๓
๑๐.๕	คำประสม	ตัวอย่างคำประสม	๑๙๔
๑๐.๖	คำผสม	ตัวอย่างคำผสม	๑๙๖
๑๐.๗	ปัจจัยและอุปสรรค	-မှု -ခြင်း -တွေ -တောင်မှ အ-	๑๙๖
๑๐.๘	กริยานำ	ထပ်	๑๙๘
๑๐.๙	คำวิเศษณ์กับคำขยาย	ဝ်-	๑๙๘
๑๐.๑๐	กริยาช่วย	တတ်	๑๙๙
๑๐.๑๑	นามวิภัติ	ကြောင့်	๒๐๐
๑๐.๑๒	กริยาปัจจัย	လို့	๒๐๐
๑๐.๑๓	ประโยคคำถาม	ဘာကြောင့်လဲ	๒๐๑
๑๐.๑๔	สันธานเชื่อมประโยค	အောင် ခင် ဒါကြောင့်	๒๐๒
๑๐.๑๕	คำเรียกขาน	မောင်	๒๐๓
๑๐.๑๖	การนับจำนวน	เลขหลักพัน ထောင် เลขหลักหมื่น သောင်း และการบวก	๒๐๓
๑๐.๑๗	ถ้อยคำน่ารู้	ตัวอย่างถ้อยคำ	๒๐๕

บทที่ ๑๑

๑๑.๑	พยัญชนะผสม	ฤ ฌ	๒๐๙
๑๑.๒	พยัญชนะมูล	ข ฉ ฐ ฎ ฌ	๒๑๑
๑๑.๓	สระนาสิก	◌◌̃	๒๑๑
๑๑.๔	สระกัก	-กั	๒๑๔
๑๑.๕	คำเรียกขานสรรพนาม	ตัวอย่างคำสรรพนาม	๒๑๕
๑๑.๖	คำหลายพยางค์	ตัวอย่างคำหลายพยางค์	๒๑๕
๑๑.๗	คำประสมและคำผสม	ตัวอย่างคำประสมและคำผสม	๒๑๖
๑๑.๘	นามปัจจัย	อา-	๒๒๑
๑๑.๙	กริยา	◌◌	๒๒๑
๑๑.๑๐	กริยานำ	◌◌	๒๒๒
๑๑.๑๑	กริยาช่วย	◌◌ ◌◌: ◌◌	๒๒๒
๑๑.๑๒	นามวิภัติ	◌◌ ◌◌◌◌	๒๒๓
๑๑.๑๓	คำลงท้ายประโยค	◌◌ ◌◌◌	๒๒๔
๑๑.๑๔	การนับจำนวน	เลข ๑ การอ่านทศนิยม คำลักษณนาม	๒๒๔
๑๑.๑๕	ถ้อยคำนำรู้	ตัวอย่างถ้อยคำ	๒๒๖

บทที่ ๑๒

๑๒.๑	พยัญชนะผสมควบกล้ำ	ฆ ฌ ฌ ฆ	๒๒๙
๑๒.๒	พยัญชนะรูปพิเศษ	๒	๒๓๐
๑๒.๓	สระนาสิก	-◌̃	๒๓๐
๑๒.๔	สระนาสิก	◌◌̃ ◌◌̃ ◌◌̃	๒๓๒
๑๒.๕	สระกัก	◌◌ ◌◌	๒๓๕
๑๒.๖	สระลอย	◌◌ ◌◌◌	๒๓๖
๑๒.๗	คำหลายพยางค์	ตัวอย่างคำหลายพยางค์	๒๓๗
๑๒.๘	คำประสมและคำผสม	ตัวอย่างคำประสมและคำผสม	๒๓๗
๑๒.๙	กริยาช่วย	◌◌◌:	๒๓๙
๑๒.๑๐	กริยาวิเศษณ์	◌◌◌ ◌◌◌◌	๒๔๐
๑๒.๑๑	คำเรียกขานสรรพนาม	ตัวอย่างคำสรรพนาม	๒๔๑
๑๒.๑๒	คำอุทาน	ตัวอย่างคำอุทาน	๒๔๒

๑๒.๑๓	ถ้อยคำนำรู้	ตัวอย่างถ้อยคำ	๒๔๒
บทที่ ๑๓			๒๔๔
๑๓.๑	พยัญชนะผสมควบกล้ำ	หฺ ๒	๒๔๔
๑๓.๒	พยัญชนะผสมควบกล้ำ	จฺ จ	๒๔๕
๑๓.๓	พยัญชนะผสมควบกล้ำ	๒	๒๔๖
๑๓.๔	สระนาสิก	๒ ๒ ๒	๒๔๖
๑๓.๕	สระกัก	๒ ๒	๒๕๐
๑๓.๖	คำหลายพยางค์	ตัวอย่างคำหลายพยางค์	๒๕๑
๑๓.๗	คำประสม	ตัวอย่างคำประสม	๒๕๑
๑๓.๘	คำผสม	ตัวอย่างคำผสม	๒๕๔
๑๓.๙	กริยาปัจจัย	๒: (๒:)	๒๕๕
๑๓.๑๐	สันธานเชื่อมประโยค	๒:	๒๕๕
๑๓.๑๑	ประโยคคำถาม	๒๒:๒...๒	๒๕๖
๑๓.๑๒	การนับจำนวน	เลข ๒ และการคูณเลข	๒๕๖
๑๓.๑๓	คำเรียกขาน	ตัวอย่างคำเรียกขาน	๒๕๘
๑๓.๑๔	ถ้อยคำนำรู้	ตัวอย่างถ้อยคำ	๒๕๘
บทที่ ๑๔			๒๖๐
๑๔.๑	อักษรการันต์ชุดพิเศษ		๒๖๐
๑๔.๒	ตัวการันต์และตัวอย่างคำ		๒๖๐
๑๔.๓	อักษรพิเศษกับตัวเลข		๒๗๐
๑๔.๔	ถ้อยคำนำรู้		๒๗๑
บทที่ ๑๕			๒๗๓
๑๕.๑	อักษรซ้อน		๒๗๓
๑๕.๒-๒๑	อักษรซ้อนรูปต่าง ๆ		๒๗๓
๑๕.๒๒	อักษรพิเศษ	๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒:	๒๙๐
๑๕.๒๓	ถ้อยคำนำรู้		๒๙๒

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก อักษรพม่า

๒๙๕

ภาคผนวก ข แบบฝึกเขียนอักษรพม่า

๓๐๒

หนังสืออ้างอิง

๓๐๓

อักษรย่อ

คำทางไวยากรณ์

ก. กริยา

กช. กริยาช่วย

ช. คำปั้งชี้

ท. คำลงท้าย

น. นาม

ภ. วิภัติ (นามวิภัติและกริยาวิภัติ)

บ. บุพบท

ป. ปัจจัย

ล. ลักษณะนาม/หน่วยนับ

ว. วิเศษณ์

ส. สรรพนาม

สัน. สันธาน

อ. อุทาน

คำยืม

(จ.) จีน

(ท.) ไทย

(บ.) บาลี

(ม.) มลายู

(ส.) สันสกฤต

(อ.) อังกฤษ

(ฮ.) ฮินดู

สัญลักษณ์แทนเสียง

หน่วยเสียงพยัญชนะ

/b/	๒ ๖	ออกเสียงเหมือนกับ บ
/c/	๓ ๗	ออกเสียงเหมือนกับ จ
/ch/	๔ ๘	ออกเสียงเหมือนกับ ช
/d/	๑ ๕ ๑	ออกเสียงเหมือนกับ ด
/g/	๓ ๗	ออกเสียงเหมือนกับ g (ก ก้อง)
/h/	๖	ออกเสียงเหมือนกับ ฮ
/j/	๕ ๙	ออกเสียงเหมือนกับ j (จ ก้อง)
/k/	๓	ออกเสียงเหมือนกับ ก
/kh/	๑	ออกเสียงเหมือนกับ ค
/l/	๑ ๕	ออกเสียงเหมือนกับ ล
/l̥/	๑	ออกเสียงคล้ายกับ ล แต่ไม่ก้อง (ปล่อยลมผ่านจมูก)
/m/	๑	ออกเสียงเหมือนกับ ม
/m̥/	๑	ออกเสียงคล้ายกับ ม แต่ไม่ก้อง (ปล่อยลมผ่านจมูก)
/n/	๑ ๖	ออกเสียงเหมือนกับ น
/n̥/	๑	ออกเสียงคล้ายกับ น แต่ไม่ก้อง (ปล่อยลมผ่านจมูก)
/p/	๑	ออกเสียงเหมือนกับ ป
/ph/	๑	ออกเสียงเหมือนกับ ฟ
/s/	๑	ออกเสียงเหมือนกับ ส
/sh/	๑	ออกเสียงคล้ายกับ ส โดยเพิ่มลม
/t/	๑ ๖	ออกเสียงเหมือนกับ ต
/th/	๑ ๖	ออกเสียงเหมือนกับ ท
/r/	๑	ออกเสียงเหมือนกับ ร ใช้เฉพาะในคำยืมเท่านั้น
/w/	๑	ออกเสียงเหมือนกับ ว
/w̥/	๑	ออกเสียงคล้ายกับ ว แต่ไม่ก้อง (ปล่อยลมผ่านจมูก)
/y/	๑ ๑	ออกเสียงเหมือนกับ ย
/z/	๑ ๗	ออกเสียงเหมือนกับ z

/ʃ/	ရှု ယှု ယှူ ယှူ	ออกเสียงคล้ายกับ sh ในคำว่า she
/ŋ/	c	ออกเสียงเหมือนกับ ง
/ŋ/	ငှ	ออกเสียงคล้ายกับ ง แต่ไม่ก้อง (ปล่อยลมผ่านจมูก)
/ŋ/	ည ငြ	ออกเสียงคล้ายกับ ဂ္ย แต่ออกเสียงนาสิก
/ŋ/	ည ငွ	ออกเสียงคล้ายกับ ဂ္ย แต่ไม่ก้อง และออกเสียงนาสิก
/θ/	ဆ	ออกเสียงคล้ายกับ s แต่ให้ปลายลิ้นแตะฟันบน
/ð/	ဆ	ออกเสียงคล้ายกับ θ แต่เป็นเสียงก้อง
/ʔ/	အ	ออกเสียงเหมือนกับ ဝ

หน่วยเสียงสระ

/i/	ออกเสียงอย่างสระอิ หรือ อี
/u/	ออกเสียงอย่างสระอุ หรือ อู
/e/	ออกเสียงอย่างสระเอะ หรือ เอ
/o/	ออกเสียงอย่างสระโอะ หรือ โอ
/ɛ/	ออกเสียงอย่างสระแอะ หรือ แอ
/a/	ออกเสียงอย่างสระอะ หรือ อา
/ɔ/	ออกเสียงอย่างสระเอาะ หรือ ออ
/ai/	ออกเสียงอย่างสระอัย หรือ ไอ (เกิดเฉพาะกับสระนาสิกและสระกักเท่านั้น)
/ɿ/	แสดงสระชนิดนาสิก
/ʔ/	แสดงสระชนิดกัก ใช้เป็นสัญลักษณ์แทนวรรณยุกต์สูงกักได้ด้วย

หมายเหตุ เสียงสระจะสั้นหรือยาวขึ้นอยู่กับวรรณยุกต์ที่เกิดร่วม

หน่วยเสียงวรรณยุกต์

/ /	วรรณยุกต์ต่ำระดับ (level tone) ไม่มีรูปสัญลักษณ์ มีเสียงคล้ายกับเสียงเอก
/ ˊ /	วรรณยุกต์สูงตก (creaky tone) มีเสียงคล้ายเสียงกับโทสั้น
/ ˆ /	วรรณยุกต์กกลางตก (heavy tone) มีเสียงคล้ายกับเสียงสามัญแบบเน้นเสียง
/ ʔ /	วรรณยุกต์สูงกัก (stop tone) มีเสียงคล้ายกับเสียงกึ่งโท-ตรีสั้น และกักทำย

บทที่ ๑

๑.๑ ลักษณะทั่วไปของเสียงและอักษรในภาษาพม่า

ภาษาพม่าเป็นภาษาในตระกูลจีน-ทิเบต สาขาย่อยทิเบต-พม่า ในด้านเสียงภาษาพม่าเป็นภาษาที่มีวรรณยุกต์(tonal language)เช่นเดียวกับภาษาไทย ดังนั้นพยางค์(syllable)ในภาษาพม่าจึงหมายถึง กลุ่มเสียงอันเป็นเสียงผสมของ พยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ ภาษาพม่าจึงต่างจากภาษาที่ไม่มีวรรณยุกต์(atonal language)อย่างภาษาอังกฤษ ภาษาเขมร และภาษามลายู ตรงที่ในภาษาเหล่านี้พยางค์จะประกอบด้วยเสียงที่มีนัยสำคัญประเภทพยัญชนะและสระเท่านั้น

หากพิจารณาตามลักษณะของคำในภาษาพม่า อาจกล่าวได้ว่าภาษาพม่าเป็นภาษาคำโดด (monosyllabic language) ที่คำพื้นฐานมักเป็นคำพยางค์เดียว อย่างไรก็ตามภาษาพม่ากลับมีคำหลายพยางค์อยู่จำนวนมากไม่น้อย ทั้งนี้เพราะภาษาพม่ามีการสร้างคำใหม่จากคำพื้นฐานในรูปของ คำประสม (compound words) และคำผสม (complex words) อีกทั้งยังมีการยืมคำภาษาต่างประเทศมาใช้ในภาษาพม่าเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะคำยืม (borrowed words) ที่มาจากภาษาบาลี มอญ อังกฤษ และภาษาสันสกฤต คำยืมเหล่านี้มักเป็นคำหลายพยางค์ ตัวอย่างคำในภาษาพม่า ที่เป็นคำพื้นฐาน คำผสม คำประสม และคำยืม เช่น

လာ / la / “มา”	เป็นคำพื้นฐาน	มี ๑ พยางค์
လူ / lu / “คน”	เป็นคำพื้นฐาน	มี ๑ พยางค์
အပူ / ?ə-pu / “ความร้อน<อุปสรรค+ร้อน”	เป็นคำผสม	มี ๒ พยางค์
နားထောင် / nâ-thoꩻ / “ฟัง<หู+ตั้ง”	เป็นคำประสม	มี ๒ พยางค์
ကုလားထိုင် / kə-lâ-thaiꩻ / “เก้าอี้<แขก+นั่ง”เป็นคำประสม		มี ๓ พยางค์
ပုလဲ / pə-lê / “ไข่มุก”	เป็นคำยืมภาษามอญ	มี ๒ พยางค์
နန်းကဝိ / nâꩻ-kə-thi / “น้ำกะทิ”	เป็นคำยืมภาษาไทย	มี ๓ พยางค์
ဝေဟာရ / wə-ha-rà / “โหรา”	เป็นคำยืมภาษาบาลี	มี ๓ พยางค์
ရေဒီယို / re-di-yo / “วิทยุ”	เป็นคำยืมภาษาอังกฤษ	มี ๓ พยางค์

ในด้านอักษร พม่ารับตัวอักษรจากภาษาพราหมีของอินเดียฝ่ายใต้โดยผ่านอักษรมอญโบราณเป็นหลัก ส่วนในด้านอักษรวินัยนั้น พยางค์หรือคำมักประกอบด้วยรูปพยัญชนะและรูปสระเป็นหลัก ส่วนรูปวรรณยุกต์นั้นมีประกอบสระในบางพยางค์ รูปพยัญชนะถือเป็นแกนของพยางค์

และพยางค์อาจมีเฉพาะรูปพยัญชนะโดยไม่ต้องมีรูปสระหรือรูปวรรณยุกต์มาเกาะก็ได้ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ภาษาพม่ามีคำจำนวนหนึ่งที่ประกอบด้วยรูปพยัญชนะเพียงตัวเดียว อย่างเช่น

က	คือ	อักษร ก	อ่านว่า /kà /	แปลว่า “เต็นรำ”
မ	คือ	อักษร ม	อ่านว่า /mà /	แปลว่า “ไม่”
လ	คือ	อักษร ล	อ่านว่า /là /	แปลว่า “เดือน”

พยัญชนะโดด ๆ ที่ทำหน้าที่อย่างคำแบบนี้ อาจเรียกว่า พยัญชนะลอย เพราะสามารถเกิดขึ้นลอย ๆ ก็เป็นพยางค์หรือคำได้ โดยมีต้องอาศัยรูปสระและเครื่องหมายวรรณยุกต์

ในส่วนของสระและวรรณยุกต์ในภาษาพม่านั้นรูปสระจะมีพื้นเสียงวรรณยุกต์อยู่ในตัว บางพยางค์จึงอาจไม่ต้องมีเครื่องหมายวรรณยุกต์มากำกับ เช่น -၁ เป็นรูปสระอา จะมีพื้นเสียงวรรณยุกต์ต่ำระดับ และ ` คือ รูปสระแอ จะมีพื้นเสียงวรรณยุกต์กลางตก แต่กระนั้นภาษาพม่าก็มีเครื่องหมายวรรณยุกต์ใช้ ๒ รูป คือ รูปวิสรรชนีย์ (-း) และ รูปพินทุ (-) เพื่อใช้แปลงเสียงสระให้ออกเสียงวรรณยุกต์ได้มากขึ้น นอกจากนี้เครื่องหมายวรรณยุกต์ยังออกเสียงตรงตามรูปกล่าวคือเครื่องหมายวรรณยุกต์พม่าไม่มีการผันเสียงหรือแปรเสียงตามอักษรพยัญชนะต้นอย่างในภาษาไทย (ภาษาไทยจำแนกพยัญชนะเป็นอักษรหมู่คืออักษรสูงอักษรกลางและอักษรต่ำโดยอักษรแต่ละหมู่จะมีการผันเสียงวรรณยุกต์ต่างกัน) ดังนั้นการอ่านวรรณยุกต์พม่าจึงออกเสียงสอดคล้องกับรูป (ดู ๑.๔)

นอกจากนี้ภาษาพม่ายังมีรูปสระบางรูปทำหน้าที่เป็นคำโดยไม่ต้องเกาะกับพยัญชนะ รูปสระลักษณะนี้อาจเรียกว่า สระลอย เพราะเกิดได้ลอย ๆ โดยมีต้องอาศัยพยัญชนะ เช่น

ဥ	คือ	รูปสระ อุ	อ่านว่า /ʉ̀ /	แปลว่า “ไซ้”
ဧ	คือ	รูปสระ เอ	อ่านว่า /ʉe /	ใน ဧက /ʉe-kà / แปลว่า “หนึ่ง”

ในด้านโครงสร้างพยางค์(word structure)ที่เป็นเสียงนั้น พยางค์ในภาษาพม่าเป็นพยางค์เปิด(open syllable)ทั้งสิ้น คือพยางค์จะไม่มีเสียงพยัญชนะลงท้ายเต็มเสียง อย่างแม่กบ กด กก กม กน กง เกย เกอวในภาษาไทยแต่กระนั้นในการเขียนอักษรของพม่าจะพบคำจำนวนมากสะกดท้ายด้วย พยัญชนะที่กำกับด้วยไม้ทัณฑฆาต ซึ่งเรียกว่า ตัวการ์รันต์(အဝတ်) เช่น -က်(ก) -တ်(ต) -ပ်(ป) -ခ်(จ) -ခ်(ง) -န်(น) และ -မ်(ม) อันที่จริง ไม้ทัณฑฆาตนี้ ก็คือตัวฆ่าเสียงพยัญชนะสะกดจึงออกเสียงแบบพยางค์เปิดที่ลงท้ายด้วยสระ อย่างไรก็ตามแม้ตัวการ์รันต์ดังกล่าวจะฆ่าเสียง

พยัญชนะก็ตาม ทว่าตัวการันต์ก็ยังคงลักษณะของพยัญชนะอยู่บ้าง โดยจะอ่านเป็นเสียงนาสิก / ฦ / สำหรับตัวการันต์ -๕(ง) -๕(น) และ -๕(ม) และอ่านเป็นเสียงกัก / ʔ / สำหรับตัวการันต์ -๐(ก) -๐(ค) -๐(ป) -๐(จ) จึงทำให้ภาษาพม่ามีชุดสระนาสิกและชุดสระกัก นั่นคือ ตัวการันต์ ถือเป็นส่วนหนึ่งของเสียงสระ ให้ออกเสียงพยัญชนะสะกดแท้ ๆ ไม่ นอกจากนี้ตัวการันต์ยังเป็น ตัวกำหนดเสียงสระอีกด้วย เช่น -๐(จ) หรือ -๕(ง) ให้เสียงสระอิ / i / ส่วน -๐(ค) , -๐(ป) , -๕(น) หรือ -๕(ม) จะให้เสียงสระอะ / a / และ -๐(ก) จะให้เสียงสระเอะ / e / เป็นต้น ดังนั้นตัวการันต์ดังกล่าวจึงเป็น ตัวกำหนดเสียงสระ

ในการจำแนกสระในภาษาพม่าออกเป็นสระนาสิกกับสระกักนั้น อาจเทียบเคียงกับ ตัวสะกดในภาษาไทยได้ กล่าวคือ คำที่ประกอบสระกักก็คือคำที่สะกดด้วยอักษรในแม่ กบ กด และกก ซึ่งเป็นคำตาย ส่วนคำที่ประกอบสระนาสิกคือคำที่สะกดด้วยอักษรในแม่ กง กน และกม ซึ่งเป็นคำเป็นนั่นเอง ตัวอย่างคำพม่าที่ลงท้ายด้วยตัวการันต์ที่ออกเสียงเป็นสระกัก และ สระนาสิก เช่น

คำที่ลงท้ายด้วยสระกัก	คำที่ลงท้ายด้วยสระนาสิก
๐๐ / taʔ / “สามารถ,เป็น”	๐๕ / phaŋ / “กระจก”
๐๐ / saʔ / “เผ็ด”	๐๐ : / lâŋ / “ถนน”
๐๐ / tiʔ / “หนึ่ง”	๐๐ / θiŋ / “เรียน”
๐๐ / lɛʔ / “มือ”	(ไม่ปรากฏรูปนาสิกกับสระ / e /)

จากการที่อักษรวิธีพม่าคล้ายกับไทยนั้น ก็เพราะภาษาไทยและภาษาพม่าต่างพัฒนาระบบ อักษรมาจากต้นกำเนิดเดียวกันคือจากอักษรพราหมีของอินเดียฝ่ายใต้ แม้จะมีส่วนที่ต่างกันไป บ้าง แต่ก็ยังพอเห็นเค้าที่ละม้ายกันได้อยู่ ดังรายละเอียดปลีกย่อยเกี่ยวกับพยัญชนะ สระและ วรรณยุกต์ของภาษาพม่าต่อไปนี้

๑.๒ พยัญชนะภาษาพม่า

ในระบบอักษรของภาษาพม่านั้น อาจจำแนกรูปพยัญชนะได้ ๔ แบบ ได้แก่ อักษรมูล ซึ่งเป็นรูปพยัญชนะเดี่ยว, อักษรผสม ซึ่งเป็นอักษรควบไม่แท้และออกเสียงเดี่ยวอย่างอักษรมูล, อักษรประสม ซึ่งออกเสียงอย่างพยัญชนะควบแท้ และอักษรสะกด ซึ่งเป็นพยัญชนะท้ายในรูปตัว การันต์ รายละเอียดสำหรับอักษรพยัญชนะพม่าแต่ละแบบเป็นดังนี้

อักษรมูล

ภาษาพม่ามีรูปพยัญชนะที่เป็น อักษรมูล หรือ พยัญชนะเดี่ยว จำนวน ๓๓ รูป อักษรทั้งหมดสามารถเทียบกับอักษรไทยทั้งหมด โดยส่วนใหญ่มีเสียงใกล้เคียงกับพยัญชนะไทย แต่ก็มีจำนวนหลายเสียงที่ออกเสียงต่างออกไป

ในการอ่านได้เสียงพยัญชนะนั้น มีลำดับเช่นเดียวกับอักษรไทย แต่จะอ่านด้วยเสียงสระอะ / a / ที่กำกับวรรณยุกต์สูงตก / ˊ / คล้ายกับเสียงโทไทยที่ออกเสียงด้วยสระสั้น คือ ออกเสียงคล้ายกับ “อ๊ะ” ดังนั้น ก ข ง ในภาษาพม่า จะอ่านว่า “กะ ะะ งะ” เรื่อยไปโดยลำดับ ดังนี้

က	ခ	ဂ	ဃ	င	เรียกว่า	วรรณคกะ
k	kh	g	g	ŋ		
ဂ	ခ	ဂ	ဃ	င		

စ	ဆ	ဇ	ဇ	ည	เรียกว่า	วรรณคจะ
s	sh	z	z	ɲ		
စ	ဆ	ဇ	ဇ	ည		

ဋ (ဋ)	ဋ	ဋ	ဋ	ဏ	เรียกว่า	วรรณคฏะ
t	th	d	d	n		
ဋ	ဋ	ဋ	ဋ	ဏ		

တ	ထ	ဒ	တ	န	เรียกว่า	วรรณคตะ
t	th	d	d	n		
တ	ထ	ဒ	တ	န		

ပ	ဖ	ဗ	ပ	မ	เรียกว่า	วรรณคปะ
p	ph	b	b	m		
ပ	ဖ	ဗ	ပ	မ		

လ	ရ	လ	ဝ	ဝ	ဟ	ဠ	အ	เรียกว่า	เศษวรรณค
y	y	l	w	θ	h	l	ʔ		
ย	ย	ล	ว	ฮ	ห	ฬ	อ		

พยัญชนะที่เป็นอักษรมูลของพม่าส่วนใหญ่จะออกเสียงเหมือนกับอักษรไทย อันได้แก่
 က ခ င ဋ ဌ ထ တ ထ ရ ဝ ဖ မ ယ လ ဝ ဟ ဌ အ ส่วนพยัญชนะที่ออกเสียงต่างออกไปคือ
 พยัญชนะที่เทียบกับอักษรไทยที่ขีดเส้นใต้ในผังอักษรข้างต้น ได้แก่

ဂ และ ဃ	ออกเสียงเป็น ก-โฆษะ(เสียงก้อง) / g /
စ	ออกเสียงเป็น ซ หรือ ส / s /
ဆ	ออกเสียงเป็น ช-ฟั่นลม หรือ ส-ฟั่นลม / sh /
ဇ และ ဈ	ออกเสียง ซ-โฆษะ หรือ ส-โฆษะ / z /
ည	ออกเสียง ဂ္ဎ-นาสิก / j /
ဋ ဝ ဒ และ ဓ	ออกเสียงเป็น ด / d /
ဗ และ ဘ	ออกเสียงเป็น บ / b /
ရ	ออกเสียงเป็น ย (เสียงเดียวกับ ယ) / y /
ဝ	ออกเสียงเป็น ส-ปลายลิ้นตะพับบน / θ /

อันที่จริง พยัญชนะที่เป็นอักษรมูล ၃၃ รูปเหล่านี้ สามารถแทนเสียงพยัญชนะพม่าได้เพียง
 ၂၂ เสียงเท่านั้น ดังนี้

က / k /	ထ ရ / n /
ခ / kh /	ပ / p /
ဂ ဃ / g /	ဖ / ph /
င / η /	ဘ တ / b /
စ / s /	မ / m /
ဆ / sh /	ယ ရ / y /
ဇ ဈ / z /	လ ဋ / l /
ည / j /	ဝ / w /
ဋ ထ / t /	ဝ / θ /
ဌ ထ / th /	ဟ / h /
ဋ ဝ ဒ ဓ / d /	အ / ? /

รูปสัณฐานของพยัญชนะ

หากพิจารณาที่รูปร่างของอักษรมูล อาจจำแนกรูปพยัญชนะพม่าได้ ๒ แบบ คือ รูปพยัญชนะแคบ และ รูปพยัญชนะกว้าง อักษรมูลที่เป็นรูปพยัญชนะแคบ จะมีขนาดเท่ากับวงกลม ๑ วง ได้แก่ ခ ဂ င ဝ ဒ ဝ ဖ ဝ ဝ ဝ ส่วนอักษรมูลที่เป็นรูปพยัญชนะกว้างจะมีขนาดเท่ากับวงกลม ๒ วงเกาะติดกัน ได้แก่ က ဝ ဝ ဝ ဝ ဝ ဝ ဝ ဝ ဝ และในบรรดาอักษรมูลทั้งหมดนั้น พยัญชนะที่มีเชิง หรือ ส่วนหางเหยียดลงล่าง จะได้แก่ ဈ ဉ ည ဋ ဌ และ ည ในการเขียนรูปพยัญชนะกว้าง พยัญชนะแคบ และพยัญชนะมีเชิง อาจเทียบเคียงให้เห็นได้ ดังนี้

กว้าง	แคบ	
∞	○	ไม่มีเชิง
∞	∞	มีเชิง

อักษรผสม

อักษรผสมเป็นรูปพยัญชนะผสมที่ออกเสียงแบบควบไม่แท้ อักษรผสมจะเป็นรูปพิเศษที่ใช้แทนหน่วยเสียงพยัญชนะที่ไม่อาจเขียนแทนด้วยอักษรมูลโดด ๆ ได้ ในระบบเสียงพม่า นั้น จะมีหน่วยเสียงพยัญชนะทั้งหมด ๓๒ เสียง ในจำนวนนี้เขียนด้วยอักษรมูลได้เพียง ๒๒ หน่วยเสียงดังกล่าวมาแล้ว ส่วนอีก ๑๐ หน่วยเสียงนั้นจะเขียนในรูปแบบของ อักษรผสม โดยใช้พยัญชนะมูลบางตัวเกาะกับอักษรเชิง င ည หรือ ည (เครื่องหมาย - คือ ตำแหน่งของพยัญชนะที่เกิดร่วม) ดังนี้

က and န	เทียบได้กับ က and န แต่ออกเสียงเหมือนกัน เป็น ခ / c /
ခ and န	เทียบได้กับ ခ and န แต่ออกเสียงเหมือนกัน เป็น ခ / ch /
င and န	เทียบได้กับ င and န แต่ออกเสียงเหมือนกัน เป็น ခ-โฆชะ หรือ j ในภาษาอังกฤษ / j /
င	เทียบได้กับ င แต่ออกเสียงเป็น ဂ-นาสิก / n / เช่นเดียวกับ ည
ဂ	เทียบได้กับ ဂ แต่ออกเสียงเป็น ဂ-แทรกกลม หรือ sh ในภาษาอังกฤษ / s /
မ	เทียบได้กับ မ แต่ออกเสียงเป็น မ-อโฆชะ (เสียงไม่ก้อง) / m /
န	เทียบได้กับ န แต่ออกเสียงเป็น န-อโฆชะ / n /

ည	☐	เทียบได้กับ หญ แต่ออกเสียงเป็น ญ-นาสิก-อโฆษะ / ṅ /
င		เทียบได้กับ หง แต่ออกเสียงเป็น ง-อโฆษะ / ŋ /
လ		เทียบได้กับ หล แต่ออกเสียงเป็น ล-อโฆษะ / l /
ဝ		เทียบได้กับ หว แต่ออกเสียงเป็น ว-อโฆษะ / w /

อักษรเชิง ၵ ที่ประกอบเป็นพยัญชนะผสมข้างต้นจะมีผลให้พยัญชนะที่ถูกเกาะกลายเป็นเสียงอโฆษะ หรือ ไม่ก้อง ได้แก่ ဓ / ṃ /, န / ṅ /, င / ṅ /, ည / ṅ /, လ / l /, ဝ / w / ยกเว้น ဂ จะออกเสียง / ɟ / ส่วนอักษรผสมที่ประกอบอักษรเชิง ☐ หรือ ျ จะได้แก่ က / c /, ခ / ch /, ဂ / j /, င / ṅ /, ဓ / c /, ခ / ch / และ ဂ / j / อักษรผสมทุกตัวจะออกเสียงเป็นพยัญชนะเดี่ยว เช่นเดียวกับอักษรมูล ตัวอย่างเช่น ကာ ~ ဓာ / ca /, ခာ ~ ခာ / cha /, ငာ / ṅa /, ဂာ / ja /, ဓာ / ṃa /, နာ / ṅa /, ညာ / ṅa /, ဝာ / wa /

อักษรประสม

อักษรประสมคืออักษรควบกล้ำแท้หรือพยัญชนะควบกล้ำอันเกิดจากการประสมอักษรเป็นพยัญชนะควบ ๒-๓ เสียง เขียนโดยใช้อักษรเชิงวางเกาะกับพยัญชนะต้น เช่นเดียวกับอักษรผสม แต่ว่าต้องอ่านอย่างเสียงควบกล้ำแท้ ๆ อักษรเชิงที่ใช้เป็นตัวควบกล้ำแท้ ได้แก่

ျ	แปลงจากอักษร ဝ	เทียบได้กับ ယ / -y /
ဠ	แปลงจากอักษร ဂ	เทียบได้กับ ဝ แต่ออกเสียงเป็น ယ / -y / เหมือนกับ ျ
ဝ	แปลงจากอักษร ဝ	เทียบได้กับ ဘ / -w /

พยัญชนะประสมที่ควบด้วยอักษรเชิง ျ ได้แก่ ျ ျ ျ ျ ျ ျ

พยัญชนะประสมที่ควบด้วยอักษรเชิง ☐ ได้แก่ ျ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

พยัญชนะประสมที่ควบด้วยอักษรเชิง ဝ ได้แก่ ဝ ဝ ဝ ဝ ဝ ဝ ဝ ဝ

စ ဝ ဝ ဝ ဝ ဝ ဝ ဝ ဝ และที่เกิดกับพยัญชนะผสม จะได้แก่ ကာ ကာ ခာ ခာ

อักษรควบอาจควบได้ถึง ๓-๔ รูป เช่น ျ ျ ျ เป็นต้น แต่มักออกเสียงเพียง ๒ เสียง โดยไม่ออกเสียง ☐

อักษรสะกด

พยัญชนะพม่าบางตัวอาจเขียนในรูปตัวการ์นต์เพื่อวางไว้ท้ายพยางค์ โดยเขียนด้วยรูปพยัญชนะกำกับไม้ทัณฑฆาต ့ เนื่องจากตัวการ์นต์ในภาษาพม่าจะไม่ออกเสียงอย่างพยัญชนะ

สระกกด แต่จะออกเสียงร่วมกับสระ จึงอาจเรียกดักวาร์นต์นี้ว่า สระการ์นต์ (ดู ๑.๓) ตำแหน่งของตัว
 การ์นต์จะอยู่ท้ายพยางค์ เนื่องจากตัวการ์นต์จะบ่งชี้ชนิดของเสียงสระจึงอาจจำแนกตัวการ์นต์ซึ่ง
 เป็นอักษรสระกกดท้ายพยางค์ได้ ๓ ประเภท ได้แก่

ตัวการ์นต์สำหรับเสียงสระนาสิก ได้แก่ -อ / -aḥ / -อ / -aḥ / -อ / -iḥ / -อ / -iḥ /

ตัวอย่าง ๑อ / yâḥ / ๑อ / kaḥ / ๑อ / piḥ / ๑อ / siḥ /

ตัวการ์นต์สำหรับเสียงสระกัก ได้แก่ -อ / -aʔ / -อ / -aʔ / -อ / -eʔ / -อ / -iʔ /

ตัวอย่าง ๑อ / yaʔ / ๑อ / θaʔ / ๑อ / teʔ / ๑อ / siʔ /

ตัวการ์นต์สำหรับเสียงสระเปิด ได้แก่ -อ / -e / -อ / -i , -e หรือ -e

ตัวอย่าง ๑อ / e / ๑อ / si / ๑อ / pyê / ๑อ / she /

๑.๓ สระภาษาพม่า

พยางค์ในภาษาพม่าส่วนใหญ่มักประกอบด้วยรูปพยัญชนะและรูปสระ โดยที่รูปสระจะมี
 เสียงวรรณยุกต์ประจำรูปเป็นพื้นเสียง ในการเขียนจะถือว่ารูปพยัญชนะเป็นแกน ส่วนรูปสระเป็น
 ตัวเกาะ โดยรูปสระจะวางได้รอบรูปพยัญชนะ คือ ในตำแหน่งด้านหน้า ด้านหลัง ด้านบน หรือ
 ด้านใต้ของรูปพยัญชนะ อักษรวิธีของภาษาพม่าส่วนใหญ่จะคล้ายกับภาษาไทย นอกจากนี้
 ส่วนท้ายของพยางค์ในภาษาพม่ายังอาจลงท้ายด้วยตัวการ์นต์ซึ่งสามารถกำหนดค่าของสระได้อีก
 ด้วย รูปแบบการประกอบพยัญชนะกับสระในภาษาพม่าจะเป็นดังนี้

สระ

สระ พยัญชนะ สระ/ตัวการ์นต์

สระ

เช่น ๑อ ๑อ ๑อ ๑อ ๑อ	๑อ	คือ รูปพยัญชนะ
	๑อ, ๑อ, ๑อ และ ๑อ	คือ รูปสระ
	๑อ	คือ รูปตัวการ์นต์

อักษรพม่ามีรูปสระอยู่ ๓ แบบ คือ สระจม สระลอย และ สระการ์นต์ ดังนี้

สระจม หมายถึงรูปสระแท้ เป็นสระที่ใช้เกาะกับพยัญชนะ รูปสระจมส่วนใหญ่สามารถเทียบได้กับรูปสระภาษาไทยเกือบทุกรูป ดังนี้ (เครื่องหมาย – คือตำแหน่งของพยัญชนะที่สระเกาะ)

– (สระอะ)	ไม่มีรูป เทียบกับสระอะ / à / (พยัญชนะทุกรูปมีเสียงอะในตัว)
◡ หรือ –	เทียบได้กับรูปสระ อา / a / วางอยู่หลังพยัญชนะ
◌◌	เทียบได้กับรูปสระ อิ / i / วางอยู่บนพยัญชนะ
◌◌	เทียบได้กับรูปสระ อี / i / วางอยู่บนพยัญชนะ
◌◌ หรือ –	เทียบได้กับรูปสระ อุ / u / วางอยู่ใต้หรือหลังพยัญชนะ
◌◌ หรือ –	เทียบได้กับรูปสระ อู / u / วางอยู่ใต้หรือหลังพยัญชนะ
◌◌-	เทียบได้กับรูปสระ เอ / e / วางอยู่หน้าพยัญชนะ
◌◌	เทียบได้กับรูปสระ แอ / ê / วางอยู่บนพยัญชนะ
◌◌◌	เทียบได้กับรูปสระ เอา แต่พม่าอ่านอย่างสระ ออ / o / รูปสระจะวางอยู่หน้าและหลังพยัญชนะ
◌◌◌	เทียบได้กับรูปสระ เอา แต่พม่าอ่านอย่างสระ ออ / ô / รูปสระจะวางอยู่หน้าและหลังพยัญชนะ
◌◌	เทียบได้กับรูปสระ โอ / o / รูปสระจะวางอยู่บนและล่างพยัญชนะ

หากพิจารณาตามเสียงหนักเบาของสระ อาจจำแนกสระจมในภาษาพม่าเป็น ๓ ประเภท คือ รัสสระ (สระเสียงสั้น) ทีฆสระ (สระเสียงยาว) และครุสระ (สระเสียงหนัก) สระแต่ละประเภทจะออกเสียงด้วยวรรณยุกต์พื้นเสียงที่ต่างกัน กล่าวคือ รัสสระ จะอ่านด้วยวรรณยุกต์สูงตก / ˘ / (คล้ายเสียงโทในสระสั้นของภาษาไทย) ทีฆสระจะอ่านด้วยวรรณยุกต์ต่ำระดับ / / (คล้ายเสียงเอกในภาษาไทย) และครุสระจะอ่านด้วยวรรณยุกต์กลางตก / ˘ / (คล้ายเสียงสามัญในภาษาไทย) นั่นคือ รัสสระมีพื้นเสียงวรรณยุกต์สูงตก ทีฆสระจะมีพื้นเสียงวรรณยุกต์ต่ำระดับ และครุสระมีพื้นเสียงวรรณยุกต์กลางตก ในชุดสระจมนี

รัสสระจะได้แก่	◌◌ และ ◌◌ (–)
ทีฆสระจะได้แก่	◌◌◌ (–) ◌◌◌ ◌◌◌ (–) ◌◌◌ ◌◌◌ และ ◌◌◌◌
ครุสระจะได้แก่	◌◌◌ และ ◌◌◌◌

นอกจากนี้รูปที่ผสมสระและรูปครุสระจะสามารถแปรเสียงเป็นวรรณยุกต์สูงตก / ˥ / และวรรณยุกต์กลางตก / ˨ / ได้ ด้วยการกำกับรูปวรรณยุกต์ให้กับสระนั้น ๆ (ดู ๑.๔)

สระลอย หมายถึงรูปอักษรพิเศษที่ออกเสียงเป็นพยางค์โดยไม่ต้องเกาะกับรูปพยัญชนะ ได้แก่ ๑ / ?c /, ๒ / ?u /, ๓ / ?u /, ๔ / ?i /, ๕ / ?i /, ๖ / nai? /, ๗ / ywè / และ ๘ / ?i / สระลอยเหล่านี้ส่วนใหญ่มีความหมายเป็นคำได้ มีบางรูปที่เป็นได้เพียงพยางค์ คือ ๑ และ ๕ นอกจากนี้ อักษรบางรูปอาจใช้แทนคำ ๒ พยางค์ ได้แก่ ๑: / lo-gôh / “สิ่งนั้น”

สระการันต์ หมายถึงตัวการันต์ที่ใช้แทนเสียงสระ (ดู อักษรสะกด ใน ๑.๒) ตัวการันต์คือรูปพยัญชนะที่กำกับด้วยเครื่องหมายทัณฑฆาต (¨) เนื่องจากตัวการันต์บ่งค่าของสระที่ต่างกัน จึงอาจจำแนกสระการันต์เป็น ๓ ชนิด ได้แก่ สระกัก สระนาสิก และ สระเปิด ดังนี้

สระกักการันต์ หมายถึงตัวการันต์ที่แทนเสียงสระกัก มี ๔ รูป ได้แก่ -ô / -a? /, -o? / -a? /, -ô / -i? / และ -o? / -e? / รูปสระกักอาจใช้ร่วมกับรูปสระจมหรือพยัญชนะเชิงเพื่อสร้างสระตัวใหม่ ได้แก่ ๐ô / -e? /, ๐o? / -e? /, ๑ô / -o? /, ๑o? / -o? /, ๒-๑o? / -o? /, ๐ô / -u? / และ ๐o? / -u? / สระเหล่านี้จะมีวรรณยุกต์สูงกักเป็นพื้นเสียง และถือเป็นรัศสระหรือสระเสียงสั้น

สระนาสิกการันต์ หมายถึงตัวการันต์ที่แทนเสียงสระนาสิก มี ๔ รูป ได้แก่ -ô -ň -ô และ -ô รูปสระนาสิกอาจใช้ร่วมกับรูปสระจมหรือพยัญชนะเชิงเพื่อสร้างสระตัวใหม่ทำนองเดียวกับสระกัก ได้แก่ ๐ô / -cň /, ๐ň / -cň /, ๑ / -oň /, ๑ň / -oň /, ๒-๑ô / -vň /, ๐ô / -uň / และ ๐ň / -uň / สระเหล่านี้จะมีวรรณยุกต์ต่ำระดับเป็นพื้นเสียง และถือเป็นทิมสระหรือสระเสียงยาว นอกจากนี้สระนาสิกยังอาจแปลงเสียงวรรณยุกต์ เป็นวรรณยุกต์สูงตก (รัศสระ) หรือวรรณยุกต์กลางตก (ครุสระ) ได้ด้วยการเติมรูป ๑ หรือ -: ตามลำดับ (ดู ๑.๔)

สระเปิดการันต์ หรือ สระแปร หมายถึงตัวการันต์ที่แทนเสียงสระธรรมดาหรือสระสามัญ โดยไม่ออกเสียงกักหรือนาสิกลงท้าย มี ๒ รูป ได้แก่ -ô / -e / และ -ô / -i , -c หรือ e / สระทั้ง ๒ รูปมีวรรณยุกต์ต่ำระดับเป็นพื้นเสียง และถือเป็นทิมสระ หรือสระเสียงยาว สำหรับรูป -ô นั้นหากต้องการออกเสียงเป็นครุสระ จะใช้รูปสระจม ๑ แทน และเนื่องจากสระชนิดนี้เป็นสระที่แปลงจากรูปพยัญชนะให้ออกเสียงอย่างสระจมหรือสระแท้ จึงอาจเรียกอีกชื่อว่า *สระแปร*

กล่าวโดยสรุป สระในภาษามานันอาจจำแนกตามลักษณะของเสียงสระได้เป็น ๒ ประเภท ได้แก่ สระเปิด และ สระปิด กล่าวคือ สระเปิด คือ สระที่ลงท้ายด้วยเสียงสระแท้ในรูปสระจมทั้งหมด กับสระแปรในรูปสระเปิดการันต์อีก ๒ รูป ได้แก่ -ô และ -ô ส่วนสระปิดนั้น คือ สระที่ลงท้ายด้วยเสียงนาสิกหรือเสียงกักในรูปตัวการันต์ทั้งหลาย อันได้แก่ -ô -ň -ô -ô ๑ ชุดหนึ่ง กับ -ô -o? -ô -o? อีกชุดหนึ่ง

๑.๔ วรรณยุกต์ภาษาพม่า

ระบบเสียงภาษาพม่ามีเสียงวรรณยุกต์จำนวน ๔ หน่วยเสียง ได้แก่ วรรณยุกต์ต่ำระดับ (level tone) เขียนแทนด้วย / - / (ไม่กำกับเครื่องหมาย) วรรณยุกต์กลางตก (heavy tone) เขียนแทนด้วย / ˘ / วรรณยุกต์สูงตก (creaky tone) เขียนแทนด้วย / ˙ / และวรรณยุกต์สูงกัก (stop tone) เขียนแทนด้วย / ˚ / ส่วนเครื่องหมายวรรณยุกต์นั้น มีเพียง ๒ รูปเท่านั้น ได้แก่ เครื่องหมายวิสรรชนีย์ (∶) สำหรับกำกับวรรณยุกต์กลางตก และเครื่องหมายพินทุ (˙) สำหรับกำกับวรรณยุกต์สูงตก ส่วนวรรณยุกต์ต่ำระดับไม่มีรูปกำกับ และวรรณยุกต์สูงกักจะเขียนด้วยรูปสระกักการันต์ อันได้แก่ -ဝ် -ဝ် -ဝ် และ -ဝ် จึงไม่มีรูปวรรณยุกต์โดยเฉพาะ

เครื่องหมายวิสรรชนีย์ (∶) และพินทุ (˙) ใช้แปลงเสียงสระที่มีพื้นเสียงวรรณยุกต์ต่ำระดับ (ที่ขมสระ) ให้กลายเป็นวรรณยุกต์กลางตก(ครุสระ) หรือวรรณยุกต์สูงตก(รัศสระ)ตามลำดับ นอกจากนี้ครุสระบางตัวที่มีพื้นเสียงวรรณยุกต์กลางตกอาจแปลงเป็นรัศสระที่เป็นเสียงวรรณยุกต์สูงตกได้ด้วยกรเติมพินทุ เครื่องหมายวรรณยุกต์ทั้ง ๒ รูป จะใช้ร่วมกับสระเปิดและสระปิด ดังนี้
เครื่องหมายวรรณยุกต์กับสระเปิด ผันได้ ๓ วรรณยุกต์ ได้แก่

วรรณยุกต์ต่ำระดับ	วรรณยุกต์สูงตก	วรรณยุกต์กลางตก
ที่ขมสระ / /	รัศสระ / ˘ /	ครุสระ / ˙ /
/ i / ˘	˘ (˘)	˙
/ e / ˘-	˘˙	˙-
/ ε / -ဝ်	˙ / -ဝ်	˙
/ a / -ဝ် / -ါ	-ဝ် / -ါ	-ဝ်˙ / -ါ˙
/ u / ˘	˘ (˘)	˙
/ o / ˘	˘˙	˙˙
/ ɔ / ˘-ဝ် / ˘-ါ	˘˙ / ˘-ါ	˙-ဝ် / ˙-ါ

รูปสระ ˙ และ ˙- ต่างมีวรรณยุกต์กลางตก(ครุสระ)เป็นพื้นเสียง เมื่อต้องการออกเสียงวรรณยุกต์ต่ำระดับ(ที่ขมสระ)ให้ใช้รูป -ဝ် และ ˘-ဝ် หรือ ˘-ါ ตามลำดับ นอกจากนี้เครื่องหมายวิสรรชนีย์จะไม่ใช้ร่วมกับสระ -ဝ် , ˙ และ ˙-

เครื่องหมายวรรณยุกต์กับสระปิด ผันได้ ๔ วรรณยุกต์ ได้แก่

วรรณยุกต์ต่ำระดับ	วรรณยุกต์สูงตก	วรรณยุกต์กลางตก	วรรณยุกต์สูงกัก
ที่สสระ / /	รัสสระ / ` /	ครุสระ / ^ /	สระกัก / ˊ /
/ i / - ิ	- ิ	- ิ:	- ิ
/ e / ะ ิ / ะ ิ	ะ ิ / ะ ิ	ะ ิ: / ะ ิ:	ะ ิ / ะ ิ
/ a / - ิ / - ิ / ิ	- ิ / - ิ / ิ	- ิ: / - ิ:	- ิ / - ิ
/ u / ุ ิ / ุ ิ / ุ ิ	ุ ิ / ุ ิ	ุ ิ: / ุ ิ:	ุ ิ / ุ ิ
/ o / ุ ิ / ุ ิ / ุ ิ	ุ ิ / ุ ิ	ุ ิ: / ุ ิ: / (ุ ิ:)	ุ ิ / ุ ิ
/ v / ะ ิ	ะ ิ	ะ ิ:	ะ ิ
/ ε / -	-	-	- ิ
/ ai / ุ ิ	ุ ิ	ุ ิ:	ุ ิ

สำหรับวรรณยุกต์สูงกักนั้น จะไม่มีรูปวรรณยุกต์โดยเฉพาะ แต่จะใช้ตัวการันต์สำหรับสระกัก อันได้แก่ - ิ - ิ - ิ และ - ิ เป็นเครื่องหมายที่วรรณยุกต์สูงกักแทนรูปวรรณยุกต์ กล่าวคือ รูปสระกักการันต์จะบ่งชี้วรรณยุกต์สูงกักได้ด้วย อีกทั้งสระกักจะไม่สามารถใช้ร่วมกับรูป - หรือ - : อย่างสระประเภทอื่น และสระกักซึ่งออกเสียงวรรณยุกต์สูงกักอาจถือเป็นรัสสระได้เพราะออกเสียงสั้นเช่นเดียวกับวรรณยุกต์สูงตก

บทที่ ๒

๒.๑ พยัญชนะมูล ๐ ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘

รูปพยัญชนะในภาษาพม่ามีพื้นฐานกลมและวางเรียงในแนวนอน เช่น ๐ ๑ ๒ ออกเสียง / w s ɲ / ตามลำดับ หากมีเชิงอักษรก็จะทิ้งส่วนหางลงล่าง เช่น ๓ ออกเสียง / n / อักษรทั้งสี่ตัวนี้เป็นพยัญชนะรูปอักษรแคบ มีรูปแบบการเขียน และ มีค่าเสียง ดังนี้

ဝ หน่วยเสียง /w/ เทียบกับอักษร ว อ่านว่า /wà /

စ หน่วยเสียง /s/ เทียบกับอักษร จ อ่านว่า /sà /

င หน่วยเสียง /ɲ/ เทียบกับอักษร ง อ่านว่า /ɲà /

န หน่วยเสียง /n/ เทียบกับอักษร น อ่านว่า /nà /

รูปพยัญชนะในภาษาพม่านั้น จะมีเสียงพื้นฐานเป็นเสียงสระอะ และมีเสียงวรรณยุกต์เสียงสูงตกกำกับเสมอ / à / คล้ายกับเสียง “อ๊ะ” ในภาษาไทย

พยัญชนะ ๓ ๔ ๕ ๖ เป็นพยัญชนะรูปอักษรกว้าง ออกเสียง / k y t sh / ตามลำดับ เวลาเขียนจะคล้ายกับส่วนของวงกลม ๒ วงลากเกาะกันเป็นรูปอักษร ขนาดของอักษรจะกว้างกว่ารูปพยัญชนะแคบเกือบ ๒ เท่า มีรูปแบบการเขียน และออกเสียง ดังนี้

က หน่วยเสียง /k/ เทียบกับอักษร ก อ่านว่า /kà /

ယ หน่วยเสียง /y/ เทียบกับอักษร ย อ่านว่า /yà /

တ หน่วยเสียง /t/ เทียบกับอักษร ต อ่านว่า /tà /

หน่วยเสียง / sh / เทียบกับอักษร อ

อ่านว่า / shà /

ในการเขียนพยางค์ในภาษาไทยนั้น พยางค์แต่ละพยางค์จะต้องประกอบด้วยรูปพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ แต่ในภาษาพม่า มีพยางค์ที่ปรากฏเฉพาะรูปพยัญชนะโดยไม่กำกับรูปสระหรือเครื่องหมายวรรณยุกต์ให้เห็น คำในภาษาพม่าจึงเขียนด้วยพยัญชนะเพียงตัวเดียวเท่านั้นได้ ดังเช่น

๐	/ kà /	ก. “ไต้”
๑	/ sà /	ก. “เริ่ม”
๐	/ wà /	ก. “อิม” ; ว. “อ้วน”

ดังนั้นรูปพยัญชนะพม่าเพียงตัวเดียวจึงมีค่าทางเสียงเทียบได้กับพยางค์ หากเป็นพยางค์ที่สื่อความหมายก็จะเป็นคำโดยสมบูรณ์ดังตัวอย่างที่ยกมาข้างต้น และเนื่องจากพยัญชนะพม่ามีพื้นเสียงสระ / à / โดยไม่อาศัยรูปสระมาเกาะ ดังนั้นภาษาพม่าจึงไม่มีรูปสระ “ะ” ใช้อย่างภาษาไทย

๒.๒ สระอา → หรือ -

สระอาในภาษาพม่ามี ๒ รูป คือ → และ - ออกเสียงว่า / a / ที่มีวรรณยุกต์ต่ำระดับเป็นพื้นเสียง คล้ายกับเสียง “อา” ในภาษาไทย การเลือกใช้รูปสระอา จะขึ้นอยู่กับพยัญชนะต้น กล่าวคือรูป → จะใช้กับพยัญชนะได้เกือบทุกตัว ยกเว้นพยัญชนะรูปอักษรแคบ ๖ ตัว ได้แก่ ๑ ๓ ๕ ๖ ๗ ที่จะใช้กับรูป - เหตุที่รูปพยัญชนะ ๑ ๓ ๕ ๖ ๗ ไม่อาจใช้ร่วมกับรูป → ได้ นั้น เพราะหากเขียนชิดกันมากจะทำให้มีรูปคล้ายกับรูปพยัญชนะรูปอักษรกว้างบางตัว กล่าวคือ

- หากอักษร ๑ กำกับรูปสระ → จะคล้ายกับตัวอักษร ๑๑ จึงให้เขียน ๑
- หากอักษร ๓ กำกับรูปสระ → จะคล้ายกับตัวอักษร ๑๓ จึงให้เขียน ๓
- หากอักษร ๕ กำกับรูปสระ → จะคล้ายกับตัวอักษร ๑๕ จึงให้เขียน ๕
- หากอักษร ๖ กำกับรูปสระ → จะคล้ายกับตัวอักษร ๑๖ จึงให้เขียน ๖
- หากอักษร ๗ กำกับรูปสระ → จะคล้ายกับตัวอักษร ๑๗ จึงให้เขียน ๗

ตำแหน่งการวางรูปสระ ๒ นั้น จะวางไว้หลังพยัญชนะเช่นเดียวกับสระอาในภาษาไทย
รูปแบบการเขียนและออกเสียง เป็นดังนี้

๒

หน่วยเสียง / a / เทียบกับสระ อา อ่านว่า / ʔa /

จากพยัญชนะ ๘ รูปที่กล่าวในข้อ ๒.๑ นั้น พยัญชนะที่ใช้กับรูป ๒ ได้แก่ ๑ จ ๓
๔ ๕ ๖ มีรูปแบบการเขียนเป็นดังนี้

๑

๓

๔

๕

๖

๗

ตัวอย่างคำ

๑ / sa / น. “อักษร, จดหมาย”

๓ / sha / ก. “หิว”

๕ / na / ก. “เจ็บ”

ส่วนพยัญชนะที่ใช้กับรูป ๑ ได้แก่ ๐ และ ๑ เขียนได้ดังนี้

๐

๑

ตัวอย่างคำ

๐ / ʔa / ส. “ซ้ำ, ญ” (คำไม่สุภาพ)

๑ / wa / ว. “เหลืออง”

๒.๓ เครื่องหมายวรรณยุกต์ :

เครื่องหมาย : คือรูปวิสรรชนีย์ ใช้แทนเสียงวรรณยุกต์กลางตก / ˆ / คำที่กำกับด้วย :
จะออกเสียงในระดับกลางตกและหนัก คล้ายเสียงสามัญถึงเสียงโทในภาษาไทย และสระที่เกิด
ร่วมกับ : จะถือเป็นครุสระ รูปแบบการเขียนเป็นดังนี้

๑ หน่วยเสียง / ʌ / เสียงวรรณยุกต์กลางตก เทียบกับเสียงสามัญ(หนัก)

ในการวางรูปวิสรรชนีย์ให้วางไว้ท้ายของพยางค์ที่มีวรรณยุกต์ต่ำระดับหรือที่ผสมสระเท่านั้น การวางรูปวิสรรชนีย์หลังสระอา ๑ หรือ ๑ เป็นดังนี้

ก : ข : ค : จ :

ตัวอย่างคำ

ก	/ kâ /	น. “รถยนต์”
ค	/ ɲâ /	น. “ปลา, ห้า”
ข	/ sâ /	ก. “กิน”
จ	/ shâ /	น. “เกลือ”
ก	/ tâ /	ก. “ห้าม”
จ	/ nâ /	ก. “พักผ่อน”
ข	/ wâ /	ก. “ค้น”

๒.๔ สระเอ ๑-

สระเอ ในภาษาพม่า มีรูปคล้ายกับสระเอในภาษาไทย คือ ๑- อ่านว่า /e/ ที่มีวรรณยุกต์ต่ำระดับเป็นพื้นเสียง ออกเสียงคล้าย “เอ” มีรูปแบบการเขียนดังนี้

๑- หน่วยเสียง /e/ เทียบกับสระ เอ อ่านว่า / ʔe /

สระ ๑- จะวางอยู่หน้าพยัญชนะต้นเช่นเดียวกับสระเอในภาษาไทย ดังนี้

๑က ๑စ ๑င ๑န

ตัวอย่างคำ

๑๑	/ se /	กช. “(ทำ)ให้”
๑๕	/ ne /	ก. “อาศัย” ; กช. “กำลัง, อยู่”; น. “พระอาทิตย์”
๑๐	/ we /	ก. “แจก”

รูปสระ e- ที่เกิดร่วมกับรูปวิสรรชนีย์ (ะ) จะอ่านว่า / ê / ที่มีเสียงวรรณยุกต์กลางตก ออกเสียงคล้าย “เอ” มีรูปแบบการเขียนดังนี้

๑๑: ๑๑: ๑๕: ๑๕:

ตัวอย่างคำ

๑๑:	/ shê /	ก. “ล้าง”; น. “ยา”
๑๐:	/ wê /	ว. “ไกล”

๒.๕ ไม้ทัณฑฆาต ๕

ไม้ทัณฑฆาต(๑๑๑๑)ในภาษาพม่า จะใช้ฆ่าเสียงพยัญชนะที่สะกดท้ายพยางค์แบบเดียวกับเครื่องหมาย ๕ ในภาษาไทย โดยจะเรียกพยัญชนะที่กำกับไม้ทัณฑฆาตนี้ว่า ตัวการันต์ หน้าที่ของไม้ทัณฑฆาตในภาษาพม่านั้น มิได้เพียงฆ่าเสียงพยัญชนะเท่านั้น แต่ยังเป็นตัวกำหนดเสียงสระให้เป็นสระนาสิก สระกัก และ สระแปร(ดู ๑.๓) รูปแบบการเขียนไม้ทัณฑฆาตเป็นดังนี้

๕

— ทัณฑฆาต (ใช้แปรเสียงพยัญชนะสะกดให้เป็นเสียงสระ) เทียบกับ ๕

ภาษาพม่ามีตัวการันต์ ๓ ประเภท ตามชนิดของพยัญชนะสะกด กล่าวคือ หากสะกดด้วยพยัญชนะนาสิกอันได้แก่ - ๑ - ๕ - ๕ และ - ๕ จะทำให้สระในพยางค์นั้นเป็นสระนาสิก จึงเรียกว่า สระนาสิก หากสะกดด้วยพยัญชนะกักอันได้แก่ - ๑ - ๑ - ๑ และ - ๑ จะทำให้สระในพยางค์นั้นเป็นสระกักที่มีวรรณยุกต์สูงกักเป็นพื้นเสียง จึงเรียกว่า สระกัก แต่ถ้าสะกดด้วยพยัญชนะ - ๑ และ - ๑ จะทำให้สระในพยางค์นั้นเป็นเสียงอย่างสระเปิด จึงอาจเรียกว่า สระแปร

๒.๖ สระแอ รูปการันต์ -อฺ

รูปสระ -อฺ คือรูปผสมของอักษร อ กับด้วย ๕ เป็นสระพิเศษที่เขียนด้วยตัวการันต์ ออกเสียง / ε / แบบสระเปิด เทียบได้กับเสียงสระแอ ในภาษาไทย แต่ในภาษาพม่าจะออกเสียงว่า “แอ” สระตัวนี้มีพื้นเสียงวรรณยุกต์เป็นเสียงต่ำระดับ มีรูปแบบการเขียนดังนี้

อฺ หน่วยเสียง / ε / เทียบกับสระ แ - อ่านว่า / ɛ /

ในการประสมสระ -อฺ กับพยัญชนะในพยางค์ ให้วางสระ -อฺ ไว้หลังพยัญชนะต้น ดังนี้

กอฺ คอฺ จอฺ

ตัวอย่างคำ

กอฺ	/ ke /	ก. “ช่วย(ชีวิต)”
คอฺ	/ ŋε /	ว. “เยาว์”
จอฺ	/ she /	น. “ลึบ”
ทอฺ	/ te / หรือ / de /	ภ. กริยาวิภัตติบ่งชี้ปกติกาล
อฺ	/ we /	ก. “ซื้อ”

๒.๗ กริยาวิภัตติ

ในประโยคภาษาพม่า คำกริยาจะไม่ปรากฏขึ้นลอย ๆ แต่จะต้องมีคำบ่งชี้กริยาที่เรียกว่า กริยาวิภัตติ กำกับไว้ท้ายกริยาเสมอ คำกริยาวิภัตติ จึงจะมีหน้าที่บ่งชี้กริยาในประโยค และยังแสดงกาลของประโยคด้วย กริยาวิภัตติแสดงกาลได้ ๓ แบบ คือ ปกติกาล(ปัจจุบันกาล) อนาคตกาล และอดีตกาล ในที่นี้จะกล่าวถึงกริยาวิภัตติที่แสดงปกติกาลไว้เป็นเบื้องต้น ส่วนกริยาวิภัตติสำหรับอนาคตกาล(ดู ๓.๔)และอดีตกาล (ดู ๕.๘) จะได้กล่าวต่อไปในภายหลัง

กริยาวิภัตติปกติกาล ๐๐

กริยาวิภัตติ ๐๐ / te ~ de / เป็นกริยาวิภัตติที่แสดงปกติกาล ในประโยคบอกเล่า มีรูปแบบการใช้ร่วมกับกริยาในประโยคเป็น **กริยาหลัก + ๐๐** ॥ (เครื่องหมาย ๐ (๐) แทนการสิ้นสุดประโยค) ดังเช่น

๐๐๐๐ ॥	“เดินรำ”
๐๐๐ ๥	“อ้วน”
๐๐๐๐ ๥	“หิว”
๐๐๐๐ ๥	“เจ็บ”
๐๐๐๐ ๥	“อาศัย”
๐๐๐๐ ๥	“แจก”
๐๐๐๐ ๥	“กิน”
๐๐๐๐ ๥	“พักผ่อน”
๐๐๐๐ ๥	“คัน”
๐๐๐๐ ๥	“ล้าง”
๐๐๐๐ ๥	“ไกล”
๐๐๐๐ ๥	“ซื้อ”

๒.๘ กริยาช่วย

กริยาในภาษาพม่าอาจมีส่วนขยายทำหน้าที่เสริมกริยา เรียกว่า กริยาช่วย กริยาช่วยจะทำหน้าที่แสดงภาวะหรือเวลาเพื่อเสริมความให้กับกริยาหลัก เช่น **อยาก ต้อง ควร ลอง สามารถ มัก จะ กำลัง (ทำ)ดู (ทำ)ให้ (ทำ)ไหว (ทำ)เป็น เป็นต้น** สำหรับกริยาช่วยในภาษาพม่านั้น จะวางอยู่หลังกริยาหลักและอยู่หน้ากริยาวิภัตติ ในรูปแบบ **กริยาหลัก + กริยาช่วย + กริยาวิภัตติ** ภาษาพม่ามีกริยาช่วยใช้อยู่หลายคำ ซึ่งจะทยอยกล่าวถึงไปโดยลำดับ กริยาช่วยบางตัวอาจเป็นกริยาหลักได้ด้วย จึงต้องระมัดระวังในการใช้

กริยาช่วย ๐๐ "กำลัง"

๐๐ เป็นได้ทั้งกริยาหลัก และ กริยาช่วย หากเป็นกริยาหลักจะมีความหมายว่า “**อยู่อาศัย**” แต่ถ้าเป็นกริยาช่วย จะมีความหมายเทียบได้กับ “**กำลัง...**” หรือ “**...อยู่**” (... คือตำแหน่งกริยาหลักในภาษาไทย) ๐๐ ใช้แสดงเหตุการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นในขณะนั้น ในกริยาวลี (วลีที่มีกริยาเป็นแกน

ดู ๔.๘) ซึ่งประกอบด้วยกริยาหลักและส่วนขยายกริยานั้น หากมีกริยาช่วย ๑ รูป แทรกอยู่ด้วย จะมีรูปแบบเป็น **กริยาหลัก + ๑ + ๓** เช่น

๓๑๓	“กำลังเดินอยู่”
๓๑๔	“กำลังกินอยู่”
๓๑๕	“กำลังพักผ่อนอยู่”
๓๑๖	“กำลังคันอยู่”
๓๑๗	“กำลังซื้ออยู่”

กริยาช่วย ๑๓ “ทำให้”

๑๓ เป็นกริยาช่วย มีรูปแบบเป็น **กริยาหลัก + ๑๓ + ๓** กริยาช่วย ๑๓ ให้ประกอบกับคำกริยาสถานะ จะแสดงนัยว่าก่อให้เกิด เทียบได้กับ “ทำให้.....” เช่น

๓๑๘	“ทำให้เจ็บ”
๓๑๙	“ทำให้อ่อน”
๓๒๐	“ทำให้คัน”

๒.๙ ประโยค

ประโยคอาจจำแนกคร่าว ๆ ตามรูปแบบได้ ๔ ประเภท ได้แก่ ประโยคบอกเล่า ประโยคคำถาม ประโยคปฏิเสธ และ ประโยคขอร้อง หากเป็นประโยคบอกเล่าอาจจำแนกได้ตามกาล คือ ปกติกาล(ดู ๒.๙) อนาคตกาล(ดู ๓.๔) และอดีตกาล(ดู ๕.๘) หากเป็นประโยคคำถาม อาจจำแนกได้เป็นคำถามตอบรับ-ปฏิเสธ(ดู ๓.๘) คำถามเนื้อความ(ดู ๖.๑๖) คำถามทางเลือก(ดู ๔.๑๑) และคำถามปฏิเสธ(ดู ๔.๑๑) หากเป็นประโยคปฏิเสธ อาจจำแนกได้เป็นปฏิเสธธรรมดา(ดู ๔.๑๐) และการห้ามปราม(ดู ๗.๑๖) หากเป็นประโยคขอร้อง อาจจำแนกเป็น การเชิญ(ดู ๓.๙) การชักชวน(ดู ๘.๑๑) การขอให้ช่วย(ดู ๓.๙) การอนุญาต(ดู ๔.๙) และการอวยพร(ดู ๘.๑๑) รูปแบบของประโยคประเภทต่าง ๆ จะกล่าวถึงต่อไปโดยลำดับ

ประโยคบอกเล่าปกติกาล

โครงสร้างพื้นฐานของประโยคในภาษาพม่าจะเป็นแบบ **ประธาน+กรรม+กริยา** กล่าวคือ จะต้องวางกริยาไว้ท้ายประโยค ส่วนประธานหรือกรรมนั้นจะต้องวางไว้หน้ากริยา โดยประธานมักจะมาก่อนกรรม เว้นแต่กรณีที่ต้องการเน้นกรรมก็อาจวางกรรมไว้หน้าประธานได้ ประโยคปกติ

กาลที่เป็นประโยคบอกเล่า จะลงท้ายกริยาด้วยกริยาวิภัติ ๐วล์ ซึ่งอาจเกิดในรูปแบบต่าง ๆ ตามองค์ประกอบที่เกิดร่วม ดังนี้

ประโยคที่มีเฉพาะประธาน มีรูปแบบ **ประธาน - กริยา + (กริยาช่วย) + ๐วล์**

๐ ๐๐วล์ ॥	“ข้าอ้อม”
๐ ๑วละ๑วล์ ॥	“หว่าหว่ากำลังเจ็บอยู่”
๑วละ ๑วละ๑วล์ ๥	“ยาทำให้คัน”

ประโยคที่มีประธานและกรรม มีรูปแบบ **ประธาน - กรรม - กริยาหลัก + (กริยาช่วย) + ๐วล์**

๐ ๑วละ๑วละ๑วล์ ๥	“ข้ากำลังล้างรถอยู่”
๐ ๑วละ๑วละ๑วล์ ๥	“ข้ากำลังกินปลาอยู่”
๐ ๑วละ๑วละ๑วล์ ๥	“ข้ากำลังซื้อยาอยู่”

ประโยคที่ละกรรม มีรูปแบบ **ประธาน - (กรรม)- กริยาหลัก + (กริยาช่วย) + ๐วล์**

๐ ๑วละ๑วล์ ๥	“ข้ากำลังล้างอยู่”
๐ ๑วละ๑วล์ ๥	“ข้ากำลังกินอยู่”
๐ ๑วละ๑วล์ ๥	“ข้ากำลังซื้ออยู่”

ประโยคที่ละประธาน มีรูปแบบ **(ประธาน)- กรรม - กริยาหลัก + (กริยาช่วย) + ๐วล์**

๑วละ ๑วละ๑วล์ ๥	“กำลังล้างรถอยู่”
๑วละ ๑วละ๑วล์ ๥	“กำลังกินปลา”
๑วละ ๑วละ๑วล์ ๥	“กำลังซื้อยา”

ประโยคที่วางกรรมไว้หน้าประธาน มีรูปแบบ **กรรม - ประธาน - กริยาหลัก + (กริยาช่วย) + ๐วล์**

๑วละ ๐ ๑วละ๑วล์ ๥	“ข้ากำลังล้างรถอยู่”
๑วละ ๐ ๑วละ๑วล์ ๥	“ข้ากำลังกินปลาอยู่”
๑วละ ๐ ๑วละ๑วล์ ๥	“ข้ากำลังซื้อยาอยู่”

หมายเหตุ ประโยคข้างต้นที่ใช้สรรพนาม ๐ “ข้า, ญ” นั้น อาจฟังดูไม่สุภาพ แต่ง่ายต่อการเรียนรู้ประโยคพื้นฐาน ส่วนสรรพนามอื่น ๆ โปรดดูในบทหลัง ๆ

๒.๑๐ การนับจำนวน

ตัวเลขในภาษาพม่า เป็นระบบเลขฐาน ๑๐ คือใช้ตัวเลข ๐ ถึง ๙ เป็นเลขฐาน ดังนี้

၀	၁	၂	၃	၄	၅	၆	၇	၈	၉
๐	๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙

ตัวเลขที่มีเชิง คือ ၂ ၃ ၄ ၅ ၇ ၉ ให้ลากส่วนหางลงล่าง ส่วนตัวเลขที่มีปลาย คือ ၆ ให้เขียนปลายขึ้นไปด้านบน ส่วนเลข ๐ ๑ นั้นเป็นตัวเลขที่ไร้เชิงไร้ปลาย

ในการเขียนเป็นเลขหลักสิบ หลักร้อย หลักพัน ฯลฯ นั้น มีระบบเหมือนกับเลขไทย ดังนี้

၁၀	၁၁	၁၂	၁၃	၁၄	၁၅	၁၆	၁၇	၁၈	၁၉
၂၀	၂၁	၂၂	၂၃	၂၄	၂၅	၂၆	၂၇	၂၈	၂၉
၃၀	၃၁	၃၂	၃၃	၃၄	၃၅	၃၆	၃၇	၃၈	၃၉
၄၀	၄၁	၄၂	၄၃	၄၄	၄၅	၄၆	၄၇	၄၈	၄၉
၅၀	၅၁	၅၂	၅၃	၅၄	၅၅	၅၆	၅၇	၅၈	၅၉
၆၀	၆၁	၆၂	၆၃	၆၄	၆၅	၆၆	၆၇	၆၈	၆၉
၇၀	၇၁	၇၂	၇၃	၇၄	၇၅	၇၆	၇၇	၇၈	၇၉
၈၀	၈၁	၈၂	၈၃	၈၄	၈၅	၈၆	၈၇	၈၈	၈၉
၉၀	၉၁	၉၂	၉၃	၉၄	၉၅	၉၆	၉၇	၉၈	၉၉
၁၀၀	၂၀၀	၃၀၀	၄၀၀	၅၀၀	၆၀၀	၇၀၀	၈၀၀	၉၀၀	
၁၀၀၀	၂၀၀၀	၃၀၀၀	၄၀၀၀	၅၀၀၀	၆၀၀၀	၇၀၀၀	၈၀၀၀	၉၀၀၀	

สำหรับคำอ่านตัวเลขจะทยอยกล่าวถึง ในบทนี้จะเริ่มที่เลข ๕

ตัวเลข ๕ ในภาษาพม่าจะใช้ว่า ၅ โดยจะเขียนตัวเลขบนเส้นบรรทัด ส่วนหางทั้งลงล่าง อ่านว่า ငါး /ŋâ/ ดังนี้

၅ รูปอักษร ငါး อ่านว่า /ŋâ/ เทียบกับ ๕

เลขหลักสิบ พม่าจะเขียนว่า ဆယ် / she / แปลว่า “สิบ” โดยวางไว้ท้ายเลขอื่นแบบเดียวกับเลขไทย ในกรณีนี้ที่ ဆယ် เกิดหลังเลขที่ออกเสียงที่ซสระหรือครุสระ อย่างคำว่า ငါး “ห้า” มักจะเปลี่ยนเสียงพยัญชนะช /sh/ ให้เป็นเสียงไซ /z/ (การแปรเสียง ดู ๓.๒)

ดังนั้น

ငါးဆယ် อ่านว่า /ŋâ-ze/ ၅၀ เทียบกับ ๕၀

บทที่ ๓

๓.๑ พยัญชนะมูล ๐ ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖

พยัญชนะ ๐ ๑ ๒ ๓ ๔ ต่างเป็นรูปพยัญชนะแคบที่มีรูปร่างคล้ายคลึงกัน พยัญชนะแต่ละตัวออกเสียง / p ph b m / ตามลำดับ มีรูปแบบการเขียนดังนี้

๐ หน่วยเสียง / p / เทียบกับอักษร ป อ่านว่า / pà /

๑ หน่วยเสียง / ph / เทียบกับอักษร ผ อ่านว่า / phà /

๒ หน่วยเสียง / b / เทียบกับอักษร บ อ่านว่า / bà /

๓ หน่วยเสียง / m / เทียบกับอักษร ม อ่านว่า / mà /

ส่วนพยัญชนะ ๔ ๕ ๖ ๗ ต่างเป็นรูปพยัญชนะกว้างที่มีรูปร่างคล้ายคลึงกัน พยัญชนะแต่ละตัวออกเสียง / b θ l h / ตามลำดับ มีรูปแบบการเขียนดังนี้

๔ หน่วยเสียง / b / เทียบกับอักษร ภ อ่านว่า / bà /

๕ หน่วยเสียง / θ / เทียบกับอักษร ศ อ่านว่า / θà /

๖ หน่วยเสียง / l / เทียบกับอักษร ล อ่านว่า / là /

๗ หน่วยเสียง / h / เทียบกับอักษร ห อ่านว่า / hà /

ตัวอย่างคำ

๑ / mà / น. คำนำหน้าชื่อผู้หญิง ; ป. แสดงเพศเมีย

๖ / là / น. “พระจันทร์, เดือน”

๑ / θà / ก. “ตกแต่ง”

ในการประสมพยัญชนะดังกล่าวกับสระอา พยัญชนะ ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ จะใช้กับรูปสระ ๑-๖ ได้ ส่วน ๐ จะต้องใช้กับรูป ๗-๘ ดังเช่น

๑ ๒ ๓ ๔
๕ ๖ ๗ ๘

ตัวอย่างคำ

๑ / la / ก. “มา” ; กช. “มา”
๒ / θa / ว. “(ท้องฟ้า)แจ่มใส”
๓ / pa / ก. “มีมา” ; กช. กริยาช่วยแสดงความสุภาพ

๑: /phâ / น. “กบ”
๒: / θâ / น. “ลูก, ลูกชาย, เนื่อ”
๓: / lâ / น. “ไหม(คำถาม)”

ในการประสมพยัญชนะดังกล่าวกับสระ ๑-๖ ให้วางพยัญชนะไว้หลังรูปสระ ดังเช่น

๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔

ตัวอย่างคำ

๑๑ /le / น. “ลม”
๑๒ / θe / ก. “ตาย”

๑๑: /pê / ก. “ให้” ; กช. “ให้”
๑๒: /bê / น. “ภัย” ; “ข้าง”
๑๓: /mê / ก. “ถาม”
๑๔: /lê / ว. “หนัก” ; น. “สี่”
๑๕: /θê / กช. “ยัง” ; ว. “เด็ก”

ในการประสมพยัญชนะดังกล่าวกับสระ – ๐ ใ้วางพยัญชนะไว้หน้ารูปสระ ดังเช่น

๐ ๐ ๐ ๐

ตัวอย่างคำ

๐	/phe /	ก. “หลีก, กั้น”
๐	/me /	ภ. “จะ” (กริยาวิภัติติแสดงอนาคตกาล)
๐	/le /	น. “นา”
๐	/θe /	ก. “ชน”

๓.๒ คำหลายพยางค์

แม้ภาษาพม่าจะเป็นภาษาคำโดดที่มีคำพื้นฐานเป็นคำพยางค์เดี่ยวก็ตาม แต่ภาษาพม่ากลับมีคำจำนวนมากที่เป็น คำหลายพยางค์ โดยส่วนใหญ่เป็นคำ ๒ พยางค์ คำหลายพยางค์ถือเป็นหน่วยคำที่อาจเกิดในรูปคำประสม(ดู ๔.๕.๑) คำผสม(ดู ๔.๕.๒) คำยืม หรืออาจเป็นคำที่ไม่อาจแจกแจงหน่วยคำได้ คำหลายพยางค์มีทั้งแบบคงเสียงโดยอ่านตรงตามรูปอักษร และแบบแปรเสียงให้ต่างไปจากรูปอักษรเดิม ตัวอย่างเช่น

คำหลายพยางค์ที่คงเสียง

การคงเสียงตามรูปอักษรมักเกิดกับคำที่แต่ละพยางค์มีการเน้นเสียงเท่า ๆ กัน เช่น

๐๐	/pà-θà /	ก. “เช่นสำรวจ”
๐๐	/ma-nà /	น. “มานะ” (บ.)
๐๐๐	/θa-ya /	ว. “ร่มรื่น”
๐๐๐	/ha-θà /	น. “เรื่องตลก, ขำขัน”

คำหลายพยางค์ที่แปรเสียง

คำหลายพยางค์บางคำอาจมีการแปรเสียงให้ต่างไปจากรูปอักษรเดิมได้ด้วย การแปรเสียงมักเกิดกับคำที่พยางค์ใดพยางค์หนึ่งถูกลดเสียงหรือไม่เน้นเสียง(weak stress) อันเกิดจากการประชิดระหว่างพยางค์(close juncture)ในคำ จนทำให้เสียงข้างเคียงมีอิทธิพลต่อสระหรือพยัญชนะของพยางค์ที่ใกล้ชิดกัน ลักษณะของการแปรเสียงจึงมีทั้งการแปรเสียงสระและแปรเสียงพยัญชนะ

การแปรเสียงสระ

การแปรเสียงสระอะ / à / เป็นเสียง / ๑ / ซึ่งออกเสียงสระอะก่อนเสียง การกร่อนเสียงลักษณะนี้พบในภาษาไทยเช่นกัน อาทิ พยางค์แรกของคำว่า สะดวก กระท่อม ทหาร จะออกเสียง สะ กะ และ ทะ เพียงครึ่งเสียงเท่านั้น และวรรณยุกต์ก็แปรไปสู่ระดับกลาง พยางค์ที่กร่อนเสียงเช่นนี้เกิดจากการไม่เน้นเสียง ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นพยางค์แรกของคำชนิด ๒ พยางค์ และอาจเรียกพยางค์ที่แปรเสียงสระในลักษณะนี้ว่า พยางค์นำ (pre-syllable) พยางค์นำจึงหมายถึงพยางค์ที่ไม่เน้นเสียงและออกเสียงสระอะครึ่งเดียวเสมือนไร้วรรณยุกต์(neutral tone) เช่น

๖๐	/ bà-wà /	-> / b๑-wà /	น. “ภพชาติ,ชีวิต” (บ.)
๖๑	/ bà-ma /	-> / b๑-ma /	น. “พม่า”
๖๒	/ mà-ha /	-> / m๑-ha /	ว. “มหา”
๖๓	/ pà-wa /	-> / p๑-wa /	น. “ผ้าคลุมไหล่”
๖๔	/ kà-yâ /	-> / k๑-yâ /	น. “ชาวคะยา”
๖๕	/ phà-lâ /	-> / ph๑-lâ /	น. “จีน”
๖๖	/ mà-yâ /	-> / m๑-yâ /	น. “เมื่อย”
๖๗	/ thà-nâ /	-> / th๑-nâ /	น. “สงสาร”
๖๘	/ thà-mâ /	-> / th๑-mâ /	น. “นัก,ชาว”

การแปรเสียงพยัญชนะ

คำหลายพยางค์มักมีการแปรเสียงพยัญชนะจากเสียงอโฆษะ(เสียงไม่ก้อง)เป็นเสียงโฆษะ(เสียงก้อง)ได้ในลักษณะต่าง ๆ ดังเช่น

แปรเสียงพยัญชนะต้นของพยางค์นำซึ่งไม่เน้นเสียง (สระในพยางค์นำจะแปรเป็น / ๑ / ด้วย)

๖๙	/ thà-ba-wà /	-> / th๑-ba-wà /	น. “ธรรมชาติ”
๗๐	/ wa-thà-na /	-> / wa-th๑-na /	น. “ความสนใจ”
๗๑	/ thà-thà-na /	-> / th๑-th๑-na /	น. “ศาสนา”

แปรเสียงพยัญชนะต้นของพยางค์ท้ายซึ่งเน้นเสียง

๗๒	/ lê-sâ /	-> / lê-zâ /	ก. “นับถือ”
๗๓	/ ba-tha /	-> / ba-th๑ /	น. “ภาษา,วิชา,ศาสนา”

แปรเสียงพยัญชนะต้นทั้งในพยางค์นำซึ่งไม่เน้นเสียงและพยางค์ท้ายซึ่งเน้นเสียง

ก๑๑: /kà-sâ / -> /gə-zâ / ก. “เล่น”

๑๑๑: /sà-kâ / -> /zə-gâ / น. “ภาษา”

๑๐๑: /sà-pâ / -> /zə-bâ / น. “ข้าวเปลือก”

คำบางคำอาจแปรเสียงพยัญชนะต้นจากเสียงสถิต(เสียงเบา)เป็นเสียงชนิต(เสียงหนัก)

เช่น

ก๑๑๑: /kà-lê / -> /khə-lê / น. “เด็ก”

๓.๓ คำเรียกขาน

คำเรียกขานเป็นกลุ่มคำประเภทคำสรรพนามทั้งหลาย(ดู ๑๑.๕ และ ๑๒.๑๑) และยังรวมถึงคำ ประเภทเครือญาติ ชื่อเฉพาะ อาชีพ และตำแหน่งการงาน ภาษาพม่านิยมใช้คำเรียกขานด้วยคำที่แสดงความสัมพันธ์แบบเครือญาติ อาทิ พ่อ แม่ ลูก ป้า พี่ น้อง ฯลฯ เช่นเดียวกับในภาษาไทย

คำเครือญาติในภาษาพม่านิยมใช้ในรูปแบบคำซ้ำเพื่อแสดงความสนิทสนม เช่น

๑๑๑๑ /phe-phe / น. “พ่อ”

๑๑๑๑ /me-me / น. “แม่”

๑๑๑๑ /bà-bà / น. “ลุง”

๑๑ /mà-mà / น. “พี่สาว”

สำหรับการเรียกขานกันด้วยชื่อนั้น หากมีชื่อพยางค์เดียว นิยมใช้ในรูปคำซ้ำเพื่อความสนิทสนมแบบชื่อเล่น ส่วนการเรียกชื่อโดยทั่วไป มักต้องมีคำนำหน้าแสดงเพศชายหรือเพศหญิงกำกับด้วย ดังเช่นการใช้คำ ๑ นำหน้าชื่อผู้หญิง เทียบได้กับ “นาง,นางสาว,แม่” และ ๑ ใช้กับผู้ชาย เทียบได้กับ “อ้าย,ไอ้,เจ้า” คำว่า ๑ เป็นคำที่ไม่สุภาพ จึงควรระวังในการเลือกใช้ นอกจากนี้ ๑ ยังใช้นำหน้าชื่อสัตว์ด้วย

ตัวอย่างชื่อภาษาพม่า

๑๑๑ /wa-wa / “หว่าหว่า~เหลือง”

๑๑๑ /mà-wa / “มะหว่า~นางเหลือง”

๑๑๑๑ /mà-ma-la / “มะมาลา~นางมาลา”

๑๑๑๑ /mà-he-ma / “มะเหมา~นางเหมา”

๑๑๑ /ṇà-wa / “อ้ายเหลือง”(มักใช้เป็นชื่อเรียกวัวควาย)

ตัวอย่างคำนำหน้าชื่อเพื่อเรียกขานคำอื่น ๆ โปรดดู ๔.๑๒, ๕.๑๓, ๖.๑๙, ๑๐.๑๕ และ

๑๓.๑๓

๓.๔ กริยาวิภัติ

กริยาวิภัติอนาคตกาล ๑

กริยาวิภัติ ๑ เทียบได้กับคำว่า "จะ" ในภาษาไทย เป็นคำแสดงอนาคตกาล ในประโยคบอกเล่า เวลาใช้จะวางไว้ในตำแหน่งหลังกริยาเช่นเดียวกับ ๑๑ ซึ่ง เป็นกริยาวิภัติแสดงปกติกาล (ดู ๒.๗) ตัวอย่างเช่น

๑๑ ๑	“จะเริ่ม”
๑๑๑ ๑	“จะมา”
๑๑๑๑ ๑	“จะกิน”
๑๑๑๑๑ ๑	“จะพัก”
๑๑๑๑๑๑ ๑	“จะให้”
๑๑๑๑๑๑๑ ๑	“จะถาม”
๑๑๑๑๑๑๑๑ ๑	“จะซื้อ”

ประโยคบอกเล่าอนาคตกาล มีรูปแบบ **ประธาน +กรรม + กริยาหลัก + (กริยาช่วย) + ๑** เช่น

๑๑๑ ๑๑๑๑ ๑	“รถจะมา”
๑๑๑๑ ๑๑๑๑๑๑ ๑	“แม่จะกินปลา”
๑๑๑๑๑๑๑๑๑ ๑	“พี่สาวจะซื้อยา”
๑๑๑๑๑๑๑๑๑๑๑ ๑	“พ่อจะล้างรถ”

ประโยคปกติกาลกับประโยคอนาคตกาลจะแตกต่างกันที่กริยาวิภัติ ดังเช่น

ปกติกาล		อนาคตกาล	
๑๑๑๑ ๑	“มา”	๑๑๑๑ ๑	“จะมา”
๑๑๑๑๑ ๑	“กิน”	๑๑๑๑๑ ๑	“จะกิน”
๑๑๑๑๑๑ ๑	“ซื้อ”	๑๑๑๑๑๑ ๑	“จะซื้อ”
๑๑๑๑๑๑๑๑๑ ๑	“กำลังซื้อปลา”	๑๑๑๑๑๑๑๑๑ ๑	“จะซื้อปลา”
๑๑๑๑๑๑๑๑๑๑๑ ๑	“กำลังล้างรถ”	๑๑๑๑๑๑๑๑๑๑๑ ๑	“จะล้างรถ”

๓.๕ กริยาช่วย

กริยาช่วยมีตำแหน่งอยู่หลังกริยาหลักและอยู่หน้ากริยาวิภัติ มีรูปแบบเป็น **กริยาหลัก**

+ **กริยาช่วย + กริยาวิภัติ** กริยาช่วยที่จะกล่าวเพิ่มเติม ได้แก่

กริยาช่วย **เวะ**: “ยัง...อยู่”

เวะ: เป็นคำกริยาช่วย แสดงความหมาย “ยัง...อยู่” เช่น

จาวเวะตวล ๥ “ยังเจ็บอยู่”

ฮาวเวะตวล ๥ “ยังหิวอยู่”

ทเวะตวล ๥ “ยังตื่นอยู่”

เอะเวะตวล ๥ “ยังไกลอยู่”

ดวลเวะตวล ๥ “ยังเยาว์อยู่”

กริยาช่วย **เอะ**: “...ให้”

เอะ: เป็นคำกริยาช่วย แสดงความหมาย “...ให้” เช่น

ดวลเอะมัล ๥ “จะซื้อให้”

เอะเอะมัล ๥ “จะถามให้”

ดวลเอะมัล ๥ “จะขนให้”

ทเวะ ดวลเอะมัล ๥ “จะซื้อรถให้”

ดเอะ: ดวลเอะมัล ๥ “จะขนข้าวเปลือกให้”

กริยาช่วย **ลว** “...มา”

ลว เป็นคำกริยาช่วย แสดงความหมาย “...มา” เช่น

เอะเอะ ดวลลวมัล ๥ “จะซื้อยามา”

เอะเอะ ดเอะ:ดวลลวตวล ๥ “พ่อขนข้าวเปลือกมา”

เอะเอะเอะ ดเอะเอะดวลลวตวล ๥ “มะเห่มา มีผ้าคลุมไหล่มาด้วย”

กริยาช่วย **บิ**

บิ เมื่อเป็นคำกริยาช่วย มักจะออกเสียงเป็นเสียงก้อง “ba” ไม่มีความหมายจำเพาะ แต่จะแสดงความสุภาพ เช่น

ดลลวบิตวล ๥ “สงสาร”

เณววาปีตวัน ॥ “แต่ดี”
ลววาปีตวัน ॥ “พระจันทร์กระจ่าง”
๑๑๑๑ เณว: ๐ววาปีตวัน ॥ “มะมาลาจะซื้อยา”

หากในประโยคนั้นมีกริยาช่วยตัวอื่นเกิดร่วมอยู่ด้วย ให้วาง ๐1 ไว้หลังกริยาช่วยนั้น เช่น
ทว: ลวเณววาปีตวัน ॥ “รถกำลังมา”
๑๑๑๑ ๑๐:๑๑๑๑ลววาปีตวัน ॥ “พ่อชนข้าวเปลือกมา”
๑๑ ๑: เณว:๑๑:๑๑ ॥ “พี่สาวจะล้างปลาให้”

๓.๖ กริยานำ

กริยานำ คือ กริยาแท้ที่เกิดหน้ากริยาหลักของประโยค กริยานำจะช่วยในการขยายความให้กับกริยาหลักเช่นเดียวกับกริยาช่วยที่เสริมความให้กับกริยาหลัก ประโยคที่มีกริยานำอยู่หน้ากริยาหลักจะเป็นประโยคที่มีอาการ ๒ ลักษณะเกิดในเวลาไล่เลี่ยกัน พร้อมกัน หรืออาจเกี่ยวเนื่องกัน รูปแบบของกริยาลีที่มีกริยานำในประโยคบอกเล่า คือ **กริยานำ + กริยาหลัก + (กริยาช่วย) + กริยาวิภัติ** ดังตัวอย่าง กริยานำคือส่วนที่ขีดเส้นใต้ เช่น

๑๑๑๑ตวัน ॥ “เริ่มเดิน”
๑๑:๑๑:๑๑ตวัน ॥ “ให้กิน”
๑๑๑๑๑:๑๑ ॥ “จะมาถาม”
๑๑๑๑๑:๑๑ตวัน ๥ “ซื้อกิน”

ตัวอย่างที่มีทั้งกริยานำ กริยาหลัก และกริยาช่วย เช่น
๑๑:๑๑๑๑ลวตวัน ॥ “ให้ซื้อมา”
๑๑๑๑๑:๑๑๑๑ตวัน ๥ “กำลังซื้อกิน”

๓.๗ คำกริยาหลายหน้าที่

จากการที่กริยาบางตัวเป็นได้ทั้งกริยาหลัก กริยาช่วย หรือ กริยานำ ทำให้เกิดความกำกวมในการสื่อความหมายได้ ดังนั้นจึงต้องพิจารณาหน้าที่ของคำในประโยค จึงจะตีความได้ชัดเจน ดังเช่น

กริยา ๗

ปกติ ๗ เป็น กริยาหลัก ซึ่งมีความหมายว่า “มา” แต่อาจทำหน้าที่อย่าง กริยาช่วย “...มา” หรือ กริยานำ “มา...” ได้อีกด้วย ดังตัวอย่างเทียบการใช้ ๗ เป็นกริยาหลัก กริยาช่วย และกริยานำในประโยค ดังต่อไปนี้

กริยาหลัก

วว ๗๗๗ ॥

“ลุงมา”

๘๘๘ ๗๗๗ ॥

“แม่มา”

๘๘๘ ๗๗๗ ॥

“พ่อมา”

กริยาช่วย

วว ๐๗๗๗๗ ॥

“ลุง^๗มา”

๘๘๘ ๗๗๗๗๗ ॥

“แม่^๗มา”

๘๘๘ ๗๗๗๗๗ ॥

“พ่อ^๗มา”

กริยานำ

วว ๗๗๐๗๗๗ ๥

“ลุง^๗มา^๗”

๘๘๘ ๗๗๐๗๗๗ ๥

“แม่^๗มา^๗”

๘๘๘ ๗๗๐๗๗๗ ๥

“พ่อ^๗มา^๗”

กริยา ๘:

ปกติ ๘: เป็น กริยาหลัก ซึ่งมีความหมายว่า “ให้” แต่อาจทำหน้าที่อย่าง กริยาช่วย “...ให้” หรือ กริยานำ “ให้...” ได้อีกด้วย ดังตัวอย่างเปรียบเทียบในประโยคต่อไปนี้

กริยาหลัก

๘๘๘ ๘๐:๘๘๘ ๥

“พ่อจะให้ข้าวเปลือก”

วว ๘๘๘ ๘๐:๘๘๘ ๥

“ลุงจะให้ยา”

กริยาช่วย

๘๐: ๗๗๗๘๘๘ ๥

“จะ^๗ชนข้าวเปลือก^๗ให้”

๘๘๘ ๘๐:๘๘๘๘๘ ๥

“จะ^๗ชื้อยา^๗ให้”

กริยานำ

๘๐: ๘๘๘๘๘๘ ๥

“จะให้^๗ชนข้าวเปลือก^๗”

๘๘๘ ๘๐:๘๘๘๘๘ ๥

“ให้^๗ชื้อยา^๗”

กริยา ๙

๙ เป็นได้เพียงกริยาหลักและกริยาช่วย ไม่สามารถเป็นกริยานำได้ เมื่อเป็นกริยาหลัก จะมีความหมายว่า “อยู่อาศัย” แต่เมื่อเป็นกริยาช่วย จะมีความหมายว่า “กำลัง” หรือ “...อยู่” ดังเช่น

๘๙๘๘๘ ๥

๗๙๘๘๘ ๥

๘๙๘๘๘ ๥

กริยาหลัก

“เริ่มอาศัย”

“มาอาศัย”

“ให้อาศัย”

กริยาช่วย

“กำลังเริ่ม”

“กำลังมา”

“กำลังให้”

กริยา ๑๖:

๑๖: เป็นได้เพียงกริยาหลักและกริยาช่วย ไม่สามารถเป็นกริยานำได้ เมื่อเป็นกริยาหลัก จะมีความหมายว่า “เล็ก” แต่เมื่อเป็นกริยาช่วย จะมีความหมายว่า “ยัง...อยู่” ดังเช่น

กริยาหลัก	กริยาช่วย
๑๖: ๑๖:๑๑ ॥ “รถเล็ก”	๑๖:๑๑:๑๑ ๥ “ยังเจ็บอยู่”
	๑๖:๑๑:๑๑ ๥ “ยังไกลอยู่”
	๑๖:๑๑:๑๑ ๥ “ยังเยาว์อยู่”

กริยา ๑๗

๑๗: เป็นได้เพียงคำกริยาหลักกับคำกริยาช่วย ในคำกริยาหลักมีความหมายว่า “มีมา” แต่เมื่อเป็นกริยาช่วย จะใช้แสดงความสุภาพ เช่น

กริยาหลัก	กริยาช่วย
๑๗:๑๗:๑๑ ๥ “มีความสนใจ”	๑๗:๑๗:๑๑:๑๑ ๥ “มีความสนใจ”(สุภาพ)

๓.๘ ประโยคคำถาม

ประโยคคำถาม ๑๖: “ไหม,รี”

๑๖: เป็นคำลงท้ายประโยค ใช้แสดงคำถามยืนยัน สำหรับตั้งคำถามที่ต้องการคำตอบแบบตอบรับหรือปฏิเสธ ประโยคคำถามประเภทนี้มี ๒ แบบ คือ คำถามกริยา ในรูปแบบ **กริยา + ๑๖:** และคำถามนาม ในรูปแบบ **นาม + ๑๖:**

คำถามกริยา

รูปแบบการตั้งคำถามด้วย กริยากับ ๑๖: ในประโยคปกติกาลและอนาคตกาล เป็นดังนี้
ในประโยคปกติกาล ให้ใช้รูปแบบ **กริยา + ๑๖:** หรือ **กริยา + ๑๖:๑๖:** เวลาตอบรับจะต้องลงท้ายประโยคด้วยกริยาริวัตติ ๑๖: เช่น

คำถาม		คำตอบ	
๑๖:๑๖: ๥ หรือ ๑๖:๑๖:๑๖: ๥	“หิวไหม”	๑๖:๑๖: ๥	“หิว”

နာလား ။	หรือ	"เจ็บใหม่"	နာတယ် ။	"เจ็บ"
နာသလား ။				
ဆေးပါလား ။	หรือ	"มียามาใหม่"	ဆေး ပါတယ် ။	"มียามา"
ဆေးပါသလား ။				
ဝါသနာ ပါလား ။	หรือ	"สนใจใหม่"	ဝါသနာ ပါတယ် ။	"สนใจ"
ဝါသနာ ပါသလား ။				
ငါးဝယ်နေလား ။	หรือ	"ซื้อปลาอยู่หรือ"	ငါးဝယ်နေတယ် ။	"ซื้อปลาอยู่"
ငါးဝယ်နေသလား ။				
ဘာဘ လာသေးလား ။	หรือ	"ลุยยังมาใหม่"	လာသေးတယ် ။	"ยังมาอยู่"
ဘာဘ လာသေးသလား ။				

ในประโยคแสดงอนาคตกาล ให้ใช้รูปแบบ **กริยา + မလား** (မ กร่อนมาจาก မယ် "จะ") เวลาตอบรับ จะต้องลงท้ายประโยคด้วยกริยาวิภัติ **မယ်** เช่น

คำถาม		คำตอบ	
လာမလား ။	"จะมาใหม่"	လာမယ် ။	"จะมา"
စားမလား ။	"จะกินใหม่"	စားမယ် ။	"จะกิน"
မေးပေးမလား ။	"จะถามให้ใหม่"	မေးပေးမယ် ။	"จะถามให้"
ကား ဆေးမလား ။	"จะล้างรถยนต์ใหม่"	ကားဆေးမယ် ။	"จะล้างรถ"

หากต้องการแสดงความสุภาพให้กับประโยคคำถาม ให้วาง ဝါ ไว้หลังกริยาหลัก เช่น

ဝါပါသလား ။	"อืมใหม่"
ဝေးပါသလား ။	"ไกลใหม่"
ဆေး ဝယ်ပါမလား ။	"จะซื้อยาใหม่"
ပေးပါမလား ။	"จะให้ใหม่"

การใช้กริยาช่วยแสดงความสุภาพ จะช่วยให้ประโยคสละสลวยขึ้น ดังนั้นจึงควรฝึกใช้ ဝါ ในประโยคทุกประเภท อย่างไรก็ตาม ไม่ควรใช้ ဝါ อย่างพร่ำเพรื่อจนเกินไป

คำถามนาม

ในการตั้งคำถามนอกจากจะใช้ **๗**: กับกริยาแล้ว ยังอาจใช้ **๗**: เกาะกับคำนามเพื่อตั้งคำถามได้ด้วย โดยจะใช้ในรูปแบบ **นาม + ๗**: คำถามลักษณะนี้จะไม่มีการปรากฏในประโยค เวลาตอบก็ให้ตอบเพียงใช้รูปแบบ **นาม + ๗** ประโยคที่มีเฉพาะนามเช่นนี้อาจเรียกว่า ประโยคนาม ตัวอย่างเช่น

คำถาม	คำตอบ
๗๗๗๗: ॥ “พ่อรี”	๗๗๗๗: ๥ “พ่อ(นะซี)”
๗๗๗๗๗: ๥ “มะมาลารี”	๗๗๗๗๗: ๥ “มะมาลา(นะซี)”
๗๗:๗๗: ๥ “ลูกรี”	๗๗:๗๗: ๥ “ลูกชาย(เอง)”
๗๗:๗๗: ๥ “ยารี”	๗๗:๗๗: ๥ “ยา(นะซี)”
๗๗:๗๗:๗๗: ๥ “เน้อกระบรี”	๗๗:๗๗:๗๗: ๥ “เน้อกบ(นะซี)”

คำถามประโยคนามแบบทางเลือก

ในการถามประโยคนาม เพื่อให้เลือกตอบสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ทำได้โดยการใช้ประโยคที่มี **๗**: ตามควบ ๒ ประโยค เวลาเขียนจะใช้เครื่องหมาย **। (๗ ๗ ๗)** คั่นระหว่างประโยค ในรูปแบบ **นาม + ๗**: **। นาม + ๗**: ๥

คำถาม	คำตอบ
๗๗๗๗: ๥ ๗๗๗๗: ๥ “พ่อหรือแม่”	๗๗๗๗: ๥ “แม่”
๗๗๗๗: ๥ ๗๗๗๗: ๥ “พี่สาวหรือแม่”	๗๗๗๗: ๥ “พี่สาว”
๗๗๗๗๗: ๥ ๗๗๗๗๗: ๥ “มะมาลาหรือมะเหมา”	๗๗๗๗๗: ๥ “มะมาลา”

๓.๙ ประโยคขอร้อง

ประโยคขอร้องอาจเป็นประโยคที่ใช้ในการเชื้อเชิญ ขอความช่วยเหลือ หรือขออนุญาต มีโครงสร้างต่างจากประโยคบอกเล่าตรงที่ประโยคขอร้องไม่ต้องใช้กริยาวิภัตติอย่าง **๗๗** หรือ **๗๗** ลงท้ายประโยค แต่จะลงท้ายด้วย **๗** เพื่อแสดงการขอร้องเชิญชวนอย่างสุภาพ

ประโยคเชื้อเชิญ/เชิญชวน

ในการเชื้อเชิญ จะใช้ **๗** ลงท้ายกริยาหลัก ในรูปแบบ **กริยา + ๗** เช่น

๗๗:๗๗: ๥ “กินเถิด”

๗๖๐ ॥	“มาเถิด”
๘๖๐ ๥	“ถามเถิด”
๘๖๐ ๥	“ขอปลาเถิด(ให้ปลาเถาะ)”

ประโยคขอความช่วยเหลือ

ในการขอให้ช่วยทำในบางสิ่งบางอย่างให้ หรือ ขอให้ทำแทน จะใช้กริยาช่วยซ้อน ๘๖๐ ๥ ต่อท้ายกริยาหลัก ในรูปแบบ **กริยาหลัก + ๘๖๐ ๥** เช่น

๘๖๐ ๘๖๐ ๥ ॥	“ล้างให้หน่อย”
๙๖๐ ๘๖๐ ๥ ๥	“หั่นให้หน่อย”
๘๖๐ ๘๖๐ ๥ ๥	“ยกให้หน่อย”
๘๖๐ ๘๖๐ ๥ ๥	“ถามให้หน่อย”
๘๖๐ ๘๖๐ ๥ ๥	“ขนให้หน่อย”
๘๖๐ ๘๖๐ ๥ ๥	“ซื้อให้หน่อย”

๓.๑๐ การนับจำนวน

ตัวเลข ๘ ในภาษาพม่าจะใช้ว่า ၄ โดยเขียนตัวเลขไว้บนเส้นบรรทัด และปล่อยส่วนหางใต้บรรทัด อ่านว่า ๘๖ : /lê/ ดังนี้

 รูปอักษร ๘๖ : อ่านว่า /lê/ เทียบกับ ๘

เมื่อใช้ร่วมกับจำนวนสิบ จะเป็นดังนี้

๘๐ ๘๖ : ๘๖ ๘๖ /lê-zê/ เทียบกับ ๘๐

๓.๑๑ ถ้อยคำน่ารู้

ကလေးကစားနေတယ် ॥	“เด็กกำลังเล่นอยู่”
ကားပါတယ် ॥	“เอารถมาด้วย”
စာလာမေးတယ် ॥	“มาถามหนังสือ(ให้เข้าใจ)”
နေ့သာတယ် ॥	“แดดดี”
လသာတယ် ॥	“จันทร์กระจ่าง”
လယ်သမား စပါးသယ်တယ် ॥	“ชาวนาขนข้าวเปลือก”

မေးပါ ။
ဝါသနာပါတယ် ။

“ပြုစုပေးပါ”
“မိသားစုအတွက်”

บทที่ ๔

๔.๑ พยัญชนะมุล ฤ และ ฦ

พยัญชนะ ฤ และ ฦ ต่างเป็นอักษรที่มีเสียง พยัญชนะ ฤ นั้น เทียบได้กับอักษร ร ในภาษาไทย แต่พม่ามักจะออกเสียง ย /y/ เว้นแต่คำยืมจากภาษาอื่น เช่น ภาษาบาลีและภาษาอังกฤษ พม่าจึงจะออกเสียงเป็น ร /r/ หรือเพี้ยนเป็น /l/ ส่วนพยัญชนะ ฦ นั้นอาจเทียบได้กับอักษร ญ ในภาษาไทย แต่พม่าจะออกเสียงเป็นพยัญชนะนาสิก /ŋ/ เช่นเดียวกับเสียง ญ ในภาษาไทยถิ่นเหนือหรือถิ่นอีสานของไทย อักษร ฤ และ ฦ มีรูปแบบการเขียนดังนี้

ฤ หน่วยเสียง /y/ เทียบกับอักษร ร อ่านว่า /yà/

ฦ หน่วยเสียง /ŋ/ เทียบกับอักษร ญ อ่านว่า /ŋà/

ตัวอย่างคำ

ฤ	/yà/	ก. “ได้”; กช. “ได้,ต้อง”
ฦ	/ŋà/	น. “กลางคืน”
ရာ	/ya/	น. “ร้อย(เลข)”
ညာ	/na/	ก. “โกหก”; น. “ขวา”
ေရ	/ye/	น. “น้ำ”
ေရး	/yê/	ก. “เขียน”
ရဝ်	/yε /~/ yi /	ก. “หัวเราะ”

๔.๒ สระอิ ◌ และ สระอี ◌

สระ ◌ และ สระ ◌ เทียบได้กับ สระอิและสระอีของไทย แต่ต่างกันที่พื้นเสียงวรรณยุกต์ นั่นคือ ◌ ซึ่งเป็นรัสสระ(สระเสียงสั้น)จะมีพื้นเสียงเสียงวรรณยุกต์สูงตก ออกเสียงคล้าย “อิ” ส่วน ◌ ซึ่งเป็นทิมสระ(สระเสียงยาว)จะมีพื้นเสียงเสียงวรรณยุกต์ต่ำระดับ ออกเสียงคล้าย “อี” รูปแบบการเขียนสระจะวางไว้บนพยัญชนะ ดังนี้

○

_____ หน่วยเสียง /i/ เทียบกับสระ อี อ่านว่า / ʔi /

◌

_____ หน่วยเสียง /i/ เทียบกับสระ อี อ่านว่า / ʔi /

การวางรูปสระ ◌ และ ◌ บนพยัญชนะนั้น หากเป็นรูปพยัญชนะแคบจะวางไว้กึ่งกลาง บนตัวอักษร ส่วนในรูปพยัญชนะกว้าง มักจะวางไว้ที่ส่วนหลังของอักษร ดังเช่น

มิ

มิ

มิ

มิ

ตัวอย่างคำ

มิ / mǐ / ก. “โดน” ; กช. “บังเอิญ”

มิ / ʔi / ก. “รู้”

มิ / si / ก. “เรียง”

มิ / shi / น. “น้ำมัน”

มิ / ɲi / ก. “น้องชาย”

มิ / ni / ว. “แดง”

มิ / mi / ก. “ทัน”

ในเสียงวรรณยุกต์กลางตก ออกเสียงคล้าย “อี” จะวางเครื่องหมายวรรณยุกต์ (◌) ไว้หลัง คำที่มีรูปสระ ◌ ดังนี้

มิ:

มิ:

ตัวอย่างคำ

มิ: / sǐ / ก. “ชี้, โดยสาร”

ฉี:	/ shí /	น. “พุทธา, ฉี”
ฉี:	/ ní /	ว. “ใกล้”
ฉี:	/ mí /	น. “ไฟ”

๔.๓ สระอุ ㄨ และ สระอู ㄨˊ

สระ ㄨ และ สระ ㄨˊ เทียบได้กับ สระอุและสระอูของไทย แต่ต่างกันที่พื้นเสียงวรรณยุกต์ นั่นคือ ㄨ ซึ่งเป็นรัสสระจะมีพื้นเสียงเสียงวรรณยุกต์สูงตก ออกเสียงคล้าย “อู่” ส่วนสระ ㄨˊ ซึ่งเป็นที่ฆสระจะมีพื้นเสียงเสียงวรรณยุกต์ต่ำระดับ ออกเสียงคล้าย “อู” รูปแบบการเขียนสระจะวางไว้ได้พยัญชนะ ดังนี้

ㄨ หน่วยเสียง / uː / เทียบกับสระ อุ อ่านว่า / ʔuː /

ㄨˊ หน่วยเสียง / u / เทียบกับสระ อู อ่านว่า / ʔu /

การวางรูปสระ ㄨ และ ㄨˊ ไว้ได้พยัญชนะนั้น หากเป็นรูปพยัญชนะแคบจะวางไว้ได้กลางอักษร สำหรับรูปพยัญชนะกว้าง จะวางไว้ได้ส่วนหลังของอักษร ดังเช่น

ㄨ ㄨˊ ㄨ ㄨˊ

ตัวอย่างคำ

ㄨ	/ kù /	ก. “รักษา”
ㄨˊ	/ shù /	น. “รางวัล”
ㄨ	/ pù /	ว. “เตี้ย”
ㄨ	/ lù /	ก. “แย่ง”
ㄨ	/ shu /	ก. “เด็ด, เอ็ดเอ็ง”
ㄨ	/ tu /	ก. “เหมื่อน”; น. “ค้อน, ตะเกียบ”
ㄨ	/ pu /	ว. “ร้อน”

ㄌ	/ lu /	น. “คน”
ㄌ	/ θu /	ส. “เขา,ผู้(เช่นในคำ ผู้เล่น)”
ㄌ	/ yu /	ก. “เอา”

ในเสียงวรรณยุกต์กลางตก ออกเสียงคล้าย “อู” จะวางเครื่องหมายวิสรรชนีย์ (:) ไว้หลังคำที่มีรูปสระ ㄛ ดังนี้

ㄛ: ㄛ:

ตัวอย่างคำ

ㄛ:	/ kû /	ก. “ข้าม,คัตลอก”
๓:	/ sũ /	ก. “ตำ,แยง”
๔:	/ shũ /	น. “หนาม,เงียง”
๕:	/ phũ /	ก. “ไหว้(เจดีย์)” ; กช. “เคย”
๖: , ๗:	/ bú /	น. “กระทิก,น้ำเต้า”
๘:	/ bú / ~ / phũ /	ท. คำลงท้ายสำหรับประโยคปฏิเสธ
๙:	/ mũ /	ก. “เมา,มีนเมา”

ในเวลาเขียนสระ ๓ หรือสระ ๔ กับพยัญชนะ ๕ หรือ ๖ ซึ่งเป็นพยัญชนะที่มีเสียงนั้น จะต้องเขียนให้เสียงของพยัญชนะสั้นลง คือ เขียนพยัญชนะ ๕ ให้เป็นรูป ๕ และเขียนพยัญชนะ ๖ ให้เป็นรูป ๖ เพื่อไม่ให้รูปสระทับส่วนเชิงของอักษร ดังเช่น

๕ ๕ ๕: ๖ ๖ ๖:

ตัวอย่างคำ

๕	/ nũ /	ว. “อ่อน”
๕:	/ nú /	ว. “ยุ่ย”
๖:	/ yũ /	ว. “บ้า”

๔.๔ คำหลายพยางค์

คำหลายพยางค์บางส่วนเป็นคำที่ยืมจากภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาบาลี ภาษาสันสกฤต และภาษาฮินดี เป็นต้น จากตัวอย่างข้างล่าง (บ.) หมายถึงเป็นคำยืมจากภาษาบาลี (ส.) หมายถึงภาษาสันสกฤต (ฮ.) หมายถึงภาษาฮินดี และ (อ.) หมายถึงภาษาอังกฤษ ดังเช่น

คุนฉี่	/ku-ni /	ก. “ช่วยเหลือ”
กึ๊ย	/gi-ya /	น. “เกียรติ”(อ.)
ทิวี่	/ti-bi /	น. “วัณโรค” (อ.)
ฉวฉี่	/na-yi /	น. “นาฬิกา, ชั่วโมง” (ส.)
เนฉย	/ne-ya /	น. “สถานที่”
ปี๊ย	/pi-yà /	น. “ปิยะ” (บ.)
มาลาญ	/ma-la-yù /	น. “มาลาญ”
มิ๊บ	/mì-bà /	น. “บิดามารดา”
มู๊ล	/mu-là /	ว. “มูล, พื้นฐาน” (บ.)
บิ๊ย	/bi-ya/	น. “เบียร์” (อ.)
ย๊าฉี่	/ya-yi /	ว. “ชั่วคราว”
ยู่ย	/yù-yà /	ก. “ทะนุถนอม”
ลิชู่	/li-shu/	น. “ลิชู่(ขนเฝ้า)”
ฉี่ล	/θi-là /	น. “ศีล” (บ.)

คำหลายพยางค์ที่แปรเสียง

การแปรเสียงสระ สระในพยางค์นำ เมื่อไม่เน้นเสียงมักจะมีการแปรเสียง ไปเป็นเสียงสระอะครึ่งเสียง / ๑ / ดังนี้

สระ อะ / à / (ในภาษาพม่าไม่มีรูปเสียงสระ อะ)

สระ / à / แปรเสียงเป็นสระ / ๑ / เช่น

อฉี่	/khà-yí /	-> /khə-yí /	น. “การเดินทาง”
ฉย	/sà-ya /	-> /sə-ya /	ป. “สิ่ง, ของ”
ฉย	/shà-ya /	-> /shə-ya /	น. “ครู, ช่าง”
ฉี่	/θà-mí /	-> /θə-mí /	น. “ลูกสาว”

ณุ่มุ	/nà-mu-na /	-> /nə-mu-na /	น. “ตัวอย่าง” (ฮ.)
ปารุ	/pa-rà-gu /	-> /pa-rə-gu /	น. “ดอกเตอร์”(บ.)
ปารุ	/pa-rà-mi /	-> /pa-rə-mi /	น. “บารมี”(บ.)

สระ $\overset{\circ}{i}$ / i /

สระ / i / แปรเสียงเป็นสระ / ๑ / เช่น

วิลุ:	/bi-lû /	-> /bə-lû /	น. “ยักษ์”
-------	----------	-------------	------------

สระ $\underset{1}{u}$ / ù /

สระ / ù / ที่แปรเสียงเป็นสระ / ๑ / เช่น

กูล:	/kù-lâ /	-> /kə-lâ /	น. “แขก(อินเดีย)”
พยุ:	/phù-yâ /	-> /phə-yâ /	น. “พระพุทธรูปเจ้า, เจดีย์” (บ.)

การแปรเสียงพยัญชนะ

พยัญชนะต้นในพยางค์นำหรือพยางค์ท้าย แปรจากเสียงอโฆษะเป็นเสียงโฆษะ เช่น

๑๑	/se-ti /	-> /sə-ti /	น. “เจดีย์” (บ.)
----	----------	-------------	------------------

การแปรทั้งเสียงสระและเสียงพยัญชนะ

เสียงสระในพยางค์นำ พร้อมกับเสียงพยัญชนะต้นในพยางค์นำและพยางค์ท้าย มีการแปรเสียงทั้งคำ เช่น

๓๑	/kà-ti /	-> /gə-ti /	น. “สัญญา” (บ.)
๑๑	/θà-ti /	-> /də-ti /	น. “สติ” (บ.)
๑๑:	/pù-ti /	-> /bə-ti /	น. “ประจำ”

๔.๕ คำประสม และคำผสม

๔.๕.๑ คำประสม(compound word)

คำประสมเป็นคำที่เกิดจากการนำคำตั้งแต่ ๒ คำขึ้นไปมาเรียงต่อกันให้เป็นคำที่มีความหมายใหม่ คำที่นำมาประสมต้องเป็นหน่วยคำอิสระ(free morpheme) การประสมคำขึ้นเป็นคำใหม่จึงช่วยเพิ่มศัพท์ในภาษา คำประสมมีทั้งที่เป็นคำนามและคำกริยา ดังนี้

คำนามประสม คือคำประสมที่เป็นคำนาม(อาจรวมถึงคำสรรพนาม) อาจประกอบด้วยคำนามกับคำนาม คำนามกับคำนามวิเศษณ์(คำคุณศัพท์) คำนามกับคำกริยา และคำกริยากับ

นาม คำที่ประสมกันอาจทำหน้าที่เพียงเคียงกันไป หรืออาจมีคำหนึ่งเป็นคำขยายและอีกคำหนึ่งเป็นคำหลักที่ถูกขยาย เมื่อนำคำมาประสมกัน บางพยางค์จะมีการแปรเสียง คำที่มีการแปรเสียงได้ระบุคำอ่านไว้ให้เห็น ดังในตัวอย่างข้างล่าง

คำนาม ประสมกับ คำนาม

นามคู่ ในภาษาพม่า การนำคำนามมาประสมกันนั้น คำนามทั้งสองคำ อาจเป็นคำที่เป็นนามหลักทั้งคู่ นำมาประสมกัน เพื่อสร้างคำใหม่ โดยที่คำทั้งสองคำนั้นต่างไม่ได้เป็นคำขยายต่อกัน ดังนี้ **นาม + นาม** (นามหลัก + นามหลัก)

ตัวอย่าง

ငါး "ปลา"	+ ဘေး "เนื้อ"	-> ငါးဘေး	"เนื้อสัตว์"
ဥ "กลางคืน"	+ နေ "ดวงอาทิตย์"	-> ဥနေ	"บ่าย.ตอนเย็น"
လူ "คน"	+ သူ "เขา, ผู้"	-> လူသူ	"ผู้คน"
ဘေး "ลูกชาย"	+ ဘိမ္မိ "ลูกสาว"	-> ဘေးဘိမ္မိ	"ลูก ๆ"

นามหลักกับนามขยาย คำประสมที่เกิดจากคำนามสองตัว โดยคำนามตัวหนึ่งเป็นตัวหลัก ส่วนอีกตัวหนึ่งเป็นเพียงตัวขยาย ในภาษาพม่า นั้นคำนามตัวแรกจะมีหน้าที่เป็นตัวขยาย ส่วนคำนามตัวหลังจะถือเป็นคำนามหลัก ต่างจากในภาษาไทยที่คำนามตัวแรกจะเป็นนามหลัก ส่วนคำนามตัวหลัง จะเป็นคำขยาย ดังนั้นรูปแบบคำนามประสมที่มีนามหลักนามขยาย ในภาษาพม่า จึงเป็นดังนี้ **นาม + นาม** (คำขยาย + นามหลัก)

ตัวอย่าง

ကား "รถ"	+ ဆရာ "ช่าง"	-> ကားဆရာ	"พนักงานขับรถ"
စာ "อักษร"	+ ဝေ "โบลาน"	-> စာဝေ	"วรรณคดี"
ဆီ "น้ำมัน"	+ မီး "ไฟ"	-> ဆီမီး	"ประทีป"
ယေး "ยา"	+ စာ "อักษร"	-> ယေးစာ	/ sê-za / "โบลั้งยา"
ဝေ "โบลาน"	+ စာ "อักษร"	-> ဝေစာ	/ pe-za / "หนังสือโบลาน"
ပိယ "ปิยะ"	+ ယေး "ยา"	-> ပိယယေး	/ pi-yà-zê / "ยาเสน่ห์"
ဗူး "น้ำเต้า"	+ သီး "ผล"	-> ဗူးသီး	/ bú-đi / "ผลน้ำเต้า"
ဆီး "พุทรา"	+ သီး "ผล"	-> ဆီးသီး	/ shí-đi / "ผลพุทรา"
ဖား "กบ"	+ ဘေး "เนื้อ"	-> ဖားဘေး	/ phá-đâ / "เนื้อกบ"

นามกับนามวิเศษณ์ ในกรณีที่นำคำนามกับคำวิเศษณ์มาประสมกันนั้น จะวางคำวิเศษณ์ไว้หลังคำนาม ดังนี้ **นาม + นามวิเศษณ์**(คุณศัพท์)

ตัวอย่าง

ရေ "น้ำ"	+ ဝူ "ร้อน"	-> ရေဝူ	/yc-bu /	"น้ำร้อน"
လူ "คน"	+ ဝု "เตี้ย"	-> လူဝု		"คนแคระ"
လူ "คน"	+ နာ "เจ็บ"	-> လူနာ		"คนเจ็บ, คนไข้"
ငှက် "คน"	+ ဝါ "เหลือง"	-> ငှက်ဝါ		"คนเหลือง"
မိသား "เมีย"	+ ဝတ် "เยาว์"	-> မိသားဝတ်		"เมียน้อย"

นามกับกริยา ในกรณีที่นำคำนามกับคำกริยามาประสมกันนั้น อาจวางคำกริยาไว้หลังคำนาม หรือ วางคำกริยาไว้หน้าคำนาม ดังนี้

นาม + กริยา

ตัวอย่าง

ငါး "ปลา"	+ ဝိ "กัด"	-> ငါးဝိ	/ ηə-pì /	"กะปิ, ปลาจ๋า"
မိသား "แม่ลูก"	+ စု "รวม"	-> မိသားစု		"ครอบครัว"

กริยา + นาม/สรรพนาม

ตัวอย่าง

စု "สะสม"	+ ဘူး "กระปุก"	-> စုဘူး		"กระปุกออมสิน"
ကစား "เล่น"	+ သူ "ผู้"	-> ကစားသူ	/ gə-zâ-ðu /	"ผู้เล่น"
ဝယ် "ซื้อ"	+ သူ "ผู้"	-> ဝယ်သူ	/ wɛ-ðu /	"ผู้ซื้อ"

บางกรณีอาจมีคำนามหน้ากริยาเกิดร่วมได้ ดังนี้ **นาม + กริยา + นาม/สรรพนาม**

ตัวอย่าง

စာ "อักษร"	+ ရေး "เขียน"	+ ဆရာ "ช่าง"	-> စာရေးဆရာ	"นักเขียน"
------------	---------------	--------------	-------------	------------

คำกริยาประสม คือคำประสมที่เป็นกริยา มักสร้างจากคำกริยากับคำกริยา โดยนำมาวางคู่กัน ดังนี้ **กริยา + กริยา**

ตัวอย่าง

လူ "เอา"	+ ဆ "คะเน, กะ"	-> လူဆ		"สันนิษฐาน"
ပူ "ร้อน"	+ ဆာ "หิว"	-> ပူဆာ		"รပ်เร้า"

๑๐: "ให้" + ๑๖: "กิน" -> ๑๐:๑๖: / pĕ-zâ / "แต่งงาน"

๔.๕.๒ คำผสม (complex word) เป็นคำที่เกิดจากการนำหน่วยคำผูกพัน (bound morpheme) ประกอบกับหน่วยคำอื่นซึ่งอาจเป็นหน่วยคำอิสระหรือหน่วยคำผูกพันก็ได้ ซึ่งหน่วยคำผูกพันจะได้แก่คำที่ไม่อาจเกิดอิสระได้โดยลำพัง แต่จะต้องประกอบหรือเกาะกับคำอื่นก่อนที่จะเข้าประโยค หน่วยคำผูกพันในภาษาพม่าจะได้แก่คำทางไวยากรณ์ (grammatical words) ทั้งหลาย ซึ่งอาจเป็นคำสำหรับแสดงหน้าที่ (functional words) อันได้แก่ วิภัติ บุรพบท และสันธาน หรือ คำสำหรับแปลงชนิดคำ (derivational words) กับ คำเสริมความหมาย อันได้แก่ อุปสรรค (prefix) และ ปัจจัย (suffix) โดยทั่วไปคำผสมในภาษาพม่ามักเป็นหน่วยคำอิสระผสมกับหน่วยคำผูกพันประเภท อุปสรรคและปัจจัย ตัวอย่างคำผสมที่ประกอบปัจจัย เช่น

นาม/สรรพนาม + ปัจจัยแสดงเพศ

ตัวอย่าง

ကုလား "แขก" + မ "หญิง"	-> ကုလားမ	"สาวแขก"
ဆရာ "ครู" + မ "หญิง"	-> ဆရာမ	"ครูหญิง"
တူ "หลาน" + မ "หญิง"	-> တူမ	"หลานสาว"
သူ "เขา" + မ "หญิง"	-> သူမ	"หล่อน"

นาม + ปัจจัยแสดงผู้คน

ตัวอย่าง

ယာ "ไร่" + သမား "ชาว"	-> ယာသမား	/ ya-ðw-mâ / "ชาวไร่"
လယ် "นา" + သမား "ชาว"	-> လယ်သမား	/ lɛ-ðw-mâ / "ชาวนา"

กริยา + ปัจจัยแสดงสิ่งของ

ตัวอย่าง

တား "กิน" + ၁၇ "สิ่ง, ของ"	-> တား၁၇	/ sâ-zw-ya / "ของกิน"
ကစား "เล่น" + ၁၇ "สิ่ง, ของ"	-> ကစား၁၇	/ gw-zâ-zw-ya / "ของเล่น"

สำหรับคำผสมที่ประกอบด้วยอุปสรรค ดู ๖.๗

๔.๖ สระลอย อู ๒ , อู ๒ิ่ และ เอ ๑

สระ ๒ ๒ิ่ และ ๑ ต่างเป็นสระลอย ซึ่งไม่ต้องเกาะกับพยัญชนะใด ๆ แต่สามารถออกเสียงเป็นพยางค์ได้ รูปสระ ๒ จะเทียบได้กับคำว่า “อู” และสระ ๒ิ่ จะเทียบได้กับคำว่า “อู” ส่วนสระ ๑ นั้นเทียบได้กับ คำว่า “เอ” ในภาษาไทย รูปแบบการเขียนสระลอยทั้ง ๓ รูปเป็นดังนี้

๒

เทียบได้กับ อู อ่านว่า / ʔù /

๒ิ่

เทียบได้กับ อูิ่ อ่านว่า / ʔû /

๑

เทียบได้กับ เอ อ่านว่า / ʔe /

สระลอยทั้ง ๓ รูปมีการใช้ค่อนข้างจำกัด สำหรับ ๒ และ ๒ิ่ นั้น ต่างเป็นคำอิสระได้ทั้งคู่ ตัวอย่าง

๒	/ ʔù /	น. “อู”
๒ิ่	/ ʔû /	น. “คำนำหน้าชื่อผู้ชาย”
๒๓	/ ʔù-tù /	น. “ฤดูกาล”
๑๒๓	/ ya-ði-ʔù-tù /	น. “ดินฟ้าอากาศ”

ส่วน ๑ เป็นได้เพียงพยางค์ที่ใช้ประกอบเป็นคำ เช่น

๑๓	/ ʔe-kà /	น. “เอเคอร์”(อ.)
๑๒๓	/ ʔe-ya-wə-di /	น. “อิรวดี”

๔.๗ กริยาช่วย

กริยาช่วยจะวางอยู่หลังกริยาหลัก โดยใช้ในรูปแบบ **กริยาหลัก + กริยาช่วย + กริยาวิภัตติ** กริยาช่วยในบทนี้ ได้แก่

กริยาช่วย ฤ "ได้.../ต้อง..."

ปกติ ฤ เป็นกริยาหลัก แปลว่า "ได้" หรือ "ได้รับ" แต่ ฤ สามารถเป็นกริยาช่วยเพื่อแสดง การได้ทำ ได้เกิด ได้มี หรือ ต้องได้ทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น

ฤจฺจฤตวณฺ ॥	"ช้ำ"
ฉิះฉิះชเวฤตวณฺ ॥	"ได้กินพุทรา"
ทวះ ฉิះฤตวณฺ ॥	"ต้องโดยสารรถยนต์"
ชว ฤจฺจฤตวณฺ ॥	"ต้องเขียนจดหมาย"
ชเว ฤจฺจฤตวณฺ ๖ ॥	"ต้องซื้อยา"

หาก ฤ เกิดร่วมกับกริยาวิภัติ ฤจฺจ จะมีความหมาย "จะต้อง" เช่น

ฉิះฤจฺจ ๖ ๥	"จะต้องรู้"
ทวះ ฉิះฤจฺจ ๖ ๥	"จะต้องโดยสารรถยนต์"
ชเว ฤจฺจฤจฺจ ๖ ๥	"จะต้องรักษาทางยา"
ชว ฤจฺจฤจฺจ ๖ ๥	"จะต้องเขียนจดหมาย"
ฉว ฤจฺจฤจฺจ ๖ ๥	"เขาจะต้องมา"

กริยาช่วย ฤจฺจ "เคย"

ฤจฺจ เป็นคำกริยาช่วย มีความหมาย "เคย" เช่น

ฉว ฤจฺจฤจฺจ ๖ ๥	"เขาเคยเดิน"
ฉว ฤจฺจฤจฺจ ๖ ๥	"เขาเคยให้สัญญา"
ฉว ฤจฺจฤจฺจ ๖ ๥	"เขาเคยกินเนื้อกบ"
ฉว ฤจฺจฤจฺจ ๖ ๥	"เคยกินกะปิใหม่"

กริยาช่วย ฤจฺจ "บังเอิญ, เผลอ"

ปกติ ฤจฺจ เป็นกริยาหลัก แปลว่า "โดน" เช่น โดนฝน โดนลม แต่ถ้าเป็นกริยาช่วยจะใช้ใน ความหมายไม่ตั้งใจ เทียบได้กับ "บังเอิญ, เผลอ" เช่น

ชเวชเว ฤจฺจฤจฺจ ๖ ๥	"พ่อเผลอให้สัญญา"
---------------------	-------------------

ดู ๒:๑๑:๑๑:๑๑:๑๑ ॥ “เขา(บังเอิญ)กินเนื้อกบ”

กริยาช่วย ๐๑ ที่ประกอบกริยาช่วยตัวอื่น

กริยาช่วย ๐๑ เป็นคำที่ใช้แสดงความสุภาพ สามารถเกิดร่วมกับกริยาช่วยอื่นได้ด้วย โดยจะวาง ๐๑ ไว้หลังกริยาช่วยตัวอื่น ในรูปแบบ กริยาหลัก + กริยาช่วย + ๐๑ + กริยาวิภัติ ในที่นี้จะแสดงตัวอย่างของกริยาช่วย ๐๑ ที่เกิดกับกริยาช่วย ๑๑ ๑ ๑ ๑ ๑ เช่น

ดู:๑: ๑:๑:๑๑:๑๑ ๥ “น้ำเต้ากำลังออกลูก”

๑๑:๑๑ ๑:๑:๑๑:๑๑ ๥ “พ่อกำลังเมา”

๑๑:๑: ๑:๑:๑:๑:๑๑:๑๑ ๥ “ลูกสาวได้กินพุทรา”

ดู ๒:๑๑: ๑:๑:๑๑:๑๑ ๥ “เขากินโดนเนื้อกบ”

๑:๑:๑:๑๑:๑๑ ๥ “เคยกินไหม”

๑:๑: ๑:๑:๑:๑๑:๑๑ ๥ “เคยเมารถไหม”

๑:๑: ๑:๑:๑:๑:๑๑:๑๑ ๥ “ลูกชายเคยกินเนื้อกบ”

๑๑:๑๑ ๑:๑:๑ ๑:๑:๑๑:๑๑:๑๑ ๥ “แม่ซื้อปลาร้ามา”

๔.๘ กริยาวลี

กริยาวลี คือ กลุ่มของคำในภาคกริยา กริยาวลีในภาษาพม่าจะประกอบด้วยกริยาหลัก และกริยาวิภัติเป็นหลัก นอกจากนี้ยังมีกริยานำ หรือ กริยาช่วย มาประกอบได้ด้วย ดังเช่น

กริยาหลัก+กริยาช่วย	กริยานำ+กริยาหลัก	กริยานำ+กริยาหลัก+กริยาช่วย
ดู๑๑๑๑ ๥ “เอามา”	๑๑ดู๑๑ ๥ “มาเอา”	๑๑ดู๑๑๑:๑๑ ๥ “มาเอาให้”
๑:๑๑๑๑ ๥ “ซื้อมา”	๑๑๑:๑๑ ๥ “มาซื้อ”	๑๑๑:๑๑๑:๑๑ ๥ “มาซื้อให้ให้”

นอกจากนี้ ในส่วนของกริยาวลียังอาจมีส่วนขยายอื่นๆ อาทิ คำปฏิเสธ(ดู ๔.๑๐) และ กริยาวิเศษณ์(ดู ๕.๗) มาประกอบอยู่หน้ากริยาหลักได้อีกด้วย

๔.๙ ประโยคขอร้อง / ขออนุญาต

การขออนุญาตเป็นการขอร้องประเภทหนึ่ง ในประโยคแบบนี้จะลงท้ายประโยคด้วยกริยาช่วยขึ้น ๖๑๑๑ อาจแปลโดยศัพท์ได้ว่า “ขอให้ได้” และใช้ในความหมายเทียบได้กับ “ขอ... หน่อยนะ” โดยจะวาง ๖๑๑๑ ไว้หลังกริยาหลัก โดยไม่ต้องมีกริยาวิภัติ ๐๐ หรือ ๑๐ ลงท้ายประโยคอีก ในรูปแบบ กริยาหลัก + ๖๑๑๑ เช่น

กฺุฉิ๖๑๑๑ ॥	“ขอให้ได้ช่วยเหลือหน่อยนะ”
๑๐๖๑๑๑ ॥	“ขอกินหน่อยนะ”
๑๐๖๑๑๑ ॥	“ขอพักหน่อยนะ”
๑๐๖๑๑๑ ॥	“ขอถามหน่อยนะ”
๑๐๖๑๑๑ ॥	“ขอทราบหน่อยนะ”

๔.๑๐ ประโยคปฏิเสธ

ประโยคปฏิเสธธรรมดา ๑ ๑๑:

ในประโยคปฏิเสธธรรมดา จะใช้โครงสร้าง ๑+ กริยา + ๑๑ คำว่า ๑ แปลว่า “ไม่” ส่วน ๑๑ เป็นคำลงท้ายประโยคปฏิเสธ เทียบได้กับ “หรอก” ๑๑ ถือเป็นกริยาวิภัติตัวหนึ่งสำหรับประโยคปฏิเสธ โดยต้องใช้ร่วมกับ ๑ เสมอ เช่น

๑๑๑๑๑๑ ๥	“ไม่ใกล้”
๑๐๑๑๑๑ ๥	“ไม่มีมาด้วย”
๑๐๑๑๑๑ ๥	“ไม่รู้”
๑๐๑๑๑๑ ๥	“ไม่ให้”
๑๐๑๑๑๑ ๥	“ไม่หลึก”
๑๐๑๑๑๑ ๥	“ไม่เอา”
๑๐๑๑๑๑ ๥	“ไม่มา”
๑๐๑๑๑๑ ๥	“ไม่เคารพ”
๑๐๑๑๑๑ ๥	“ไม่สงสาร”
๑๐๑๑๑๑ ๥	“ไม่ร่วมมือ”

อวัญวู: ॥

“ไม่รู้”

กริยาช่วยในประโยคปฏิเสธ

หากมีกริยาช่วยปรากฏอยู่ด้วยในประโยคปฏิเสธ จะใช้ในรูปแบบ **อ + กริยาหลัก + กริยาช่วย + วู**: กริยาช่วยจะช่วยให้ประโยคปฏิเสธมีนัยต่าง ๆ กันไป ดังนี้

กริยาช่วย ๐ ในประโยคปฏิเสธ เป็นประโยคปฏิเสธอย่างสุภาพ ในรูปแบบ **อ + กริยาหลัก + ๐วู**: เช่น

อจึ:๐วู: ॥	“ไม่ใกล้”
อละ:๐วู: ๥	“ไม่หนัก”
ออ:๐วู: ๥	“ไม่ไกล”
อว:๐วู: ๥	“ไม่เล็ก”
อวิ๐วู: ๥	“ไม่รู้”

กริยาช่วย ๑ ในประโยคปฏิเสธ เป็นประโยคปฏิเสธในความหมาย “...ไม่ได้(ห้ามกระทำ)” มีรูปแบบ **อ + กริยาหลัก + ๑วู**: เช่น

อ๓๓:๑วู: ๥	“เล่นไม่ได้”
อ๓:๑วู: ๥	“กินไม่ได้”
อ๓๓๓:๑วู: ๥	“มาไม่ได้”

ดูการใช้คำสั่งห้ามด้วย **อ + กริยา + ๑**, “อย่า...” ใน ๗.๑๖

กริยาช่วย ๒ ในประโยคปฏิเสธ เป็นประโยคปฏิเสธในความหมาย “ไม่เคย...” มีรูปแบบ **อ + กริยาหลัก + ๒วู**: เช่น

อ๓๓๓๒:๒วู: ๥	“ไม่เคยโกหก”
อ๓๓๒:๒วู: ๥	“ไม่เคยให้”
อ๓๓๒:๒วู: ๥	“ไม่เคยถาม”

မယူဖူးဘူး ။	“ไม่เคยเอา”
မသိဖူးဘူး ။	“ไม่เคยรู้”
ကတိ မပေးဖူးဘူး ။	“ไม่เคยให้สัญญา”
မဟေမာ ဖားသား မစားဖူးဘူး ။	“မະတေမာไม่เคยกินเนื้อကပ်”
ဖေဖေ မသိဖူးဘူး ။	“พ่อไม่เคยรู้”
မမာလာ မမေးဖူးဘူး ။	“မမာလာไม่เคยถาม”

กริยาช่วย သေး ในประโยคปฏิเสธ เป็นประโยคปฏิเสธในความหมาย “ยังไม่...” มีรูปแบบ **မ + กริยาหลัก + သေးဘူး** เช่น

မပူးသေးဘူး ။	“ยังไม่พူး”
မပူးသေးဘူး ။	“ยังไม่ပူး”
မသိသေးဘူး ။	“ยังไม่รู้”
မဝသေးဘူး ။	“ยังไม่อิ่ม”
နေ မပူသေးဘူး ။	“แดดยังไม่ร้อน”
မမ မလာသေးဘူး ။	“พี่สาวยังไม่หิว”

กริยาช่วย ရသေး ในประโยคปฏิเสธ เป็นประโยคปฏิเสธในความหมาย “ยังไม่ได้...” มีรูปแบบ **မ + กริยาหลัก + ရသေးဘူး** เช่น

မစားရသေးဘူး ။	“ยังไม่ได้กิน”
မခုတ်ရသေးဘူး ။	“ยังไม่ได้พัก”
မဝယ်ရသေးဘူး ။	“ยังไม่ได้ซื้อ”
စာ မကူးရသေးဘူး ။	“ยังไม่ได้ตัดลอกหนังสือ”
ဆေး မစားရသေးဘူး ။	“ยังไม่ได้กินยา”
သိလ မယူရသေးဘူး ။	“ยังไม่ได้รับศีล”

กริยาช่วย ဝိ ในประโยคปฏิเสธ เป็นประโยคปฏิเสธในความหมาย “ไม่ได้(ลืมทำ)...” มีรูปแบบ **မ + กริยาหลัก + ဝိဘူး** เช่น

มธะอิฏฐะ ॥	“ไม่ได้กิน”
มมะอิฏฐะ ॥	“ไม่ได้ถาม”
มละอิฏฐะ ॥	“ไม่ได้เขียน”
มุลลอิฏฐะ ॥	“ไม่ได้เอามา”
มอวลอิฏฐะ ॥	“ไม่ได้ซื้อมา”

กริยาช่วย ๑๑ ในประโยคปฏิเสธ เป็นประโยคปฏิเสธในความหมาย “ไม่ทำให้...” มีรูปแบบ **๑ + กริยาหลัก + ๑๑** เช่น

มธ๑๑ ๑๑ ॥	“ไม่ทำให้เจ็บ”
มด๑๑ ๑๑ ॥	“ไม่ทำให้ร้อน”
มค๑๑ ๑๑ ॥	“ไม่ทำให้เมา”
มจ๑๑ ๑๑ ॥	“ไม่ทำให้อ้วน”

กริยาช่วย ๑๒ ในประโยคปฏิเสธ เป็นประโยคปฏิเสธในความหมาย “ไม่...ให้” มีรูปแบบ **๑ + กริยาหลัก + ๑๒** เช่น

มก๑๒ ๑๒ ॥	“ไม่รักษาให้”
มค๑๒ ๑๒ ॥	“ไม่คัดลอกให้”
มมะ๑๒ ๑๒ ॥	“ไม่ถามให้”
มจ๑๒ ๑๒ ๥	“ไม่หลิให้”
มละ๑๒ ๑๒ ๥	“ไม่เขียนให้”
มอวล๑๒ ๑๒ ๥	“ไม่ซื้อให้”
มุลล๑๒ ๑๒ ๥	“ไม่เอาให้”
มอวล๑๒ ๑๒ ๥	“ไม่ชนให้”

นอกจากนี้ยังอาจใช้ในรูปแบบ กริยา + ๑ + ๑๒ เช่น

ก๑๒ ๑๒ ๥	“ไม่รักษาให้”
ค๑๒ ๑๒ ๥	“ไม่ถามให้”
ด๑๒ ๑๒ ๥	“ไม่เอาให้”

อวิฬะวฏะ ॥

“ไม่ซื้อให้”

กริยาช่วย ๗ ในประโยคปฏิเสธ เป็นประโยคปฏิเสธในความหมาย “ไม่...มา” ในรูปแบบ ๑ + กริยาหลัก + ๗วฏะ เช่น

อวิฬะวฏะ ॥ “ไม่มีมาด้วย”

อหะวฏะ ॥ “ไม่กินมา”

อหูละวฏะ ॥ “ไม่เอามา”

อวิฬะวฏะ ॥ “ไม่ซื้อมา”

อวิฬะวฏะ ॥ “ไม่ขามา”

นอกจากนี้ยังอาจใช้ในรูปแบบ กริยา + ๑ + ๗วฏะ เช่น

อวิฬะวฏะ ॥ “ไม่มีมาด้วย”

อหูละวฏะ ॥ “ไม่เอามา”

มีข้อสังเกตอยู่ว่า กริยาช่วย ๑ จะไม่ใช้ในประโยคบอกเล่าเชิงปฏิเสธ ในความหมาย “กำลังไม่...” หรือ “ไม่...อยู่” แต่จะนิยมใช้ในประโยคคำสั่งเชิงปฏิเสธ โดย ๑ จะทำหน้าที่อย่างกริยาหลัก ในความหมาย “อย่ามีว” (ดู ๗.๑๖) ตัวอย่างการถาม-ตอบสำหรับประโยคที่มีกริยาช่วย ๑ ดังเช่น

อหะวฏะ ॥ “กำลังกินหรือ” อหะวฏะ ॥ “กำลังกิน”

อหะวฏะ ॥ “ไม่กิน”

อหูละวฏะ ๑ ॥ “มาอยู่หรือ” อหูละวฏะ ๑ ๥ “มาอยู่”

อหูละวฏะ ๑ ๥ “ไม่มา”

จะเห็นว่าในการปฏิเสธจะไม่มีกริยา ๑ เป็นกริยาช่วย

กริยานำในประโยคปฏิเสธ

หากมีกริยานำปรากฏอยู่ด้วยในประโยคปฏิเสธ จะวาง ๑ ไว้หน้ากริยาหลัก ในรูปแบบ กริยานำ+๑ + กริยาหลัก + (กริยาช่วย) + ๗วฏะ ดังเช่น

๒๐:๒๐๖๖วฺวฺ ॥	“ไม่ให้ซื้อ”
๒๐:๒๓๖วฺวฺ ॥	“ไม่ให้กิน”
๒๐:๒๔๖วฺวฺ ॥	“ไม่มาอยู่”
๒๐:๒๕๖วฺวฺ ॥	“ไม่มาถาม”
๒๐:๒๖๖วฺวฺ ॥	“ไม่มาเอา”
๒๐:๒๗๖วฺวฺ ॥	“ไม่ซื้อกิน”

ประโยคปฏิเสธที่ประกอบด้วยประธานหรือกรรม

ประโยคปฏิเสธที่มีคํานามทำหน้าที่เป็นประธานหรือกรรมปรากฏอยู่ด้วย จะต้องวางประธานหรือกรรมไว้หน้ากริยาวลีเสมอ และวาง ๒ ไว้หน้ากริยาหลัก เพราะถือว่า ๒ เป็นส่วนหนึ่งของกริยาวลี เช่น

ประธาน	กรรม	กริยาวลี	
๒๒๒๒	๒๒๒	๒๒๒วฺวฺ ॥	“ครู(หญิง)ไม่ทันรถ”
๒๒๒๒	๒๒๒	๒๒๒:๒๒๒วฺวฺ ॥	“ลุงไม่เคยโดยสารรถยนต์”
๒๒๒	๒๒:๒๒	๒๒๒:๒๒๒วฺวฺ ॥	“เขาไม่เคยกินกะปิ”
๒๒๒	๒๒๒๒๒	๒๒๒๒๒วฺวฺ ॥	“เขาไม่สนใจ”

๔.๑๑ ประโยคคำถาม

ประโยคคำถามปฏิเสธ ๒ วฺวฺ:๒๒:

ประโยคคำถามปฏิเสธในความหมาย “ไม่....หรือ ” จะใช้รูปแบบ ๒ + กริยา + วฺวฺ:๒๒: โดยมีการลงท้ายประโยคปฏิเสธธรรมดาด้วยคำลงท้ายคำถาม ๒๒: ดังนี้

๒๒๒๒:๒๒: ॥	“ไม่เล่นหรือ”
๒๒๒๒๒:๒๒: ॥	“ไม่ช่วยหรือ”
๒๒๒๒:๒๒: ॥	“ไม่เหมือนหรือ”
๒๒๒๒:๒๒: ॥	“ไม่ร้อนหรือ”
๒๒๒๒:๒๒: ॥	“ไม่ถามหรือ”
๒๒๒๒:๒๒: ॥	“ไม่เอาหรือ”
๒๒๒๒:๒๒: ॥	“ไม่มาหรือ”

อวิวฺวฺวฺว : ॥	“ไม่รู้หรือ”
อวฺวฺวฺว : ॥	“ไม่เคยมาหรือ”
อวฺวฺวฺว : ॥	“ยังไม่มาหรือ”
อวฺวฺว : ॥	“ไม่เมารถหรือ”
อวฺว : ॥	“ไม่คัดลอกหนังสือหรือ”
อว : ॥	“ไม่เคยกินกะปิหรือ”

ประโยคคำถามทางเลือก “ หรือ ”

ประโยคคำถามเพื่อให้เลือกตอบอย่างใดอย่างหนึ่งนั้น จะใช้ประโยคคำถาม ๒ ประโยค ประกอบกัน โดยที่ประโยคแรกเป็นประโยคคำถามธรรมดา ส่วนประโยคหลังจะเป็นประโยคคำถามแบบปฏิเสธ ในรูปแบบ กริยา + ลวฺว : ॥ อ + กริยา + วฺวฺว : ॥ เช่น

อว : ॥	อว : ๐	“จะกินหรือไม่กิน”
อว : ๐	อว : ๐	“เคยกินหรือไม่เคยกิน”
อว : ๐	อว : ๐	“เหมือนหรือไม่เหมือน”
อว : ๐	อว : ๐	“จะมาหรือไม่มา”
อว : ๐	อว : ๐	“บ้าหรือไม่บ้า”
อว : ๐	อว : ๐	“สงสารหรือไม่สงสาร”
อว : ๐	อว : ๐	“ร่วมหรือไม่ร่วม”
อว : ๐	อว : ๐	“ตายหรือไม่ตาย”
อว : ๐	อว : ๐	“รู้หรือไม่รู้”
อว : ๐	อว : ๐	“มะมาลาจะมาหรือไม่มา”
อว : ๐	อว : ๐	“มะหว่า จะกินเนื้อมะพร้าวหรือไม่กิน”

๔.๑๒ คำเรียกขาน

อว : ๐ เป็นคำเครือญาติ แปลว่า “ลุง” แต่ถ้าต้องการให้หมายถึง “อาผู้ชาย, น้าชาย” จะใช้ว่า อว : ๐ คำว่า อว : ๐ นั้นมาจาก อว : ๐ ที่แปลว่า “เด็ก” แต่ในที่นี้จะหมายถึง “เล็ก” ได้ด้วย ดังเช่น อว : ๐ : “ปลาน้อย” หรือ อว : ๐ : “กบน้อย” เป็นต้น คำว่า อว : ๐ เป็นคำที่

ใช้ได้ทั่วไป แต่อาจใช้ในรูปแบบคำซ้ำเพื่อแสดงความสนิทสนมว่า ๒:๒: นอกจากนี้ ๒: ยังใช้เป็นคำนำหน้าชื่อผู้ชายอีกด้วย กล่าวคือ

๒: ใช้นำหน้าชื่อสำหรับผู้ชายที่มีวัยวุฒิและคุณวุฒิ เป็นการเรียกอย่างยกย่อง เทียบได้กับ “คุณ” หรือ “นาย” เช่น

๒:ว	“อู๋วะ (คุณวะ)”
๒:บุ	“อู๋บุ (คุณบุ)”
๒:บุ	“อู๋บุ (คุณบุ)”
๒:บิ	“อู๋บิ (คุณบิ)”

๖ ใช้นำหน้าชื่อผู้หญิง ตั้งแต่วัยเด็กจนถึงวัยรุ่น ใช้เรียกกันระหว่างเพื่อนสนิท หรืออาจเป็นคำที่ผู้ใหญ่ใช้เรียกผู้ที่มีอายุน้อยกว่าอย่างสนิทสนม เช่น

๖ริ	“มะหรี (แดง)”
๖อ	“มะหว่า (เหลือง)”
๖วิ	“มะตีดำ (สีดำ)”

นอกจากนี้ยังอาจใช้คำซ้ำสำหรับผู้สนิทกัน ดังเช่น

ริริ	“หรีหรี (แดง)”
ออ	“หว่าหว่า (เหลือง)”
อู	“หมูหมู”

๔.๑๓ การนับจำนวน

การอ่านเลขหลักร้อย พม่าจะใช้คำว่า ရာ “ร้อย” ตามหลังตัวเลขอื่น เช่น

๔๐:ရာ	/ lê-ya /	๑๐๐	เทียบกับ ๔๐๐
๕:ရာ	/ nâ-ya /	๑๐๐	เทียบกับ ๕๐๐

หากใช้เลขกับหน่วยนับ ให้วางหน่วยนับไว้หลังจำนวนเลข เช่น

๔๐:ရာจี้	สี่นาฬิกา, สี่ชั่วโมง
๕:ရာจี้	ห้านาฬิกา, ห้าชั่วโมง
๑๐๐:ရာจี้	สิบนาฬิกา, สิบชั่วโมง

ลละ:ธก สี่เอเคอร์
คเ:ธก ห้าเอเคอร์

๔.๑๔ ถ้อยคำน่ารู้

กลละ: รุณฺรณฺทวณฺ ॥ “เด็กกำลังหัวเราะ”
กตเ:บะ:ทวณฺ ॥ “ให้สัญญา”
กเว:มเ:ทวณฺ ॥ “ทันรถ”
กเว:มู:ทวณฺ ॥ “เมารถ”
คกเว:บเ:ทวณฺ ॥ “พูดชัด”
คทกเว:ทวณฺ ॥ “ลอกหนังสือ”
คทฤ:ทวณฺ ॥ “ได้จดหมาย”
คฤ:บะ:ทวณฺ ॥ “ให้พร, ให้รางวัล”
คฤ:ทวณฺ ॥ “ได้รางวัล”
คเ:กฤ:ทวณฺ ॥ “รักษา(ด้วย)ยา”
คเ:กฤ:ทวณฺ ॥ “แดดร้อน”
คฤ:บะ:ทวณฺ ॥ “นมัสการพระเจ้า(ไหว้พระเจ้า)”
คเ:ลว:ทวณฺ ॥ “ไฟมา”
คเ:มเ:ม ฐฤ:ทวณฺ ॥ “แม่เตือด(แม่เขียด)”
คฤ:บเ:ทวณฺ ॥ “ได้ซี”
คฤ:กฤ:ทวณฺ ॥ “ว่ายน้”
คฤ:คฤ:คฤ:ทวณฺ ॥ “น้ำกำลังเดือด”
คเ:ลล:มเ:ทวณฺ ॥ “โดนลม”
คฤ:ลล:มเ:ทวณฺ ॥ “โดนคนเห็น(ถูกแอบเห็น)”
คเว:ทเ:บะ:ทวณฺ ॥ “เตื่อน(สติ)”
คเว:ทฤ:ทวณฺ ॥ “ระลึกถึง, คิดถึง”
คเว:ลล:บะ:ทวณฺ ॥ “ให้ศีล”
คเว:ลล:ลล:ทวณฺ ॥ “รับศีล”
คเ:ลล:บะ:ทวณฺ ॥ “ให้ก่อน, ให้ความสำคัญ”

บทที่ ๕

๕.๑ พยัญชนะควบกล้ำและพยัญชนะเชิง

ภาษาพม่าสามารถมีพยัญชนะควบกล้ำได้ในตำแหน่งต้นพยางค์ โดยจะใช้ตัวควบในรูปของพยัญชนะเชิง จำนวน ๑ ถึง ๓ รูป ในบทนี้จะกล่าวถึงพยัญชนะเชิงที่เป็นตัวควบกล้ำเพียง ๒ รูปก่อน คือ พยัญชนะ ၂ กับพยัญชนะ ၆ รูปพยัญชนะเชิง ၂ เป็นรูปแปลงของพยัญชนะ ๐ ส่วนรูปพยัญชนะเชิง ၆ เป็นรูปแปลงของพยัญชนะ ၇ พยัญชนะเชิงทั้งคู่นี้จะออกเสียงว่า ย / y / อย่างไรก็ตามพยัญชนะเชิง ၆ อาจออกเสียงเป็น ร / r / ในคำยืมได้ด้วย รูปแบบการเขียนพยัญชนะเชิงทั้ง ๒ รูปเป็นดังนี้

၂ ၆

พยัญชนะเชิง ၂ และ ၆ จะควบได้กับพยัญชนะเพียงบางตัว กล่าวคือ รูป ၂ จะควบได้กับพยัญชนะ ၀ ၅ ၁ ၆ ၇ และ ၈ ส่วนรูป ၆ จะควบได้กับพยัญชนะ ၀ ၅ ၁ ၆ และ ၈

การเขียนพยัญชนะเชิง ၂ และ ၆ ร่วมกับพยัญชนะต้น
พยัญชนะเชิง ၂ จะเขียนเกาะหลังพยัญชนะ ดังนี้

ပု ပု ပု ပု ပု ပု

พยัญชนะเชิง ၆ จะเขียนคร่อมพยัญชนะ ดังนี้

၆ ၆ ၆ ၆

หากควบอยู่กับรูปพยัญชนะกว้าง จะเขียนวงให้พอเหมาะกับพยัญชนะที่เกาะ ดังนี้

၆

พยัญชนะควบกล้ำ ฃ และ ฅ

ฃ และ ฅ เป็นพยัญชนะควบกล้ำ ออกเสียงเหมือนกันเป็น / py / เสียงควบ"ปย"
รูปแบบการเขียนเป็นดังนี้

ฃ

หน่วยเสียง / py / เทียบกับอักษร ปย อ่านว่า / pyà /

ฅ

หน่วยเสียง / py / เทียบกับอักษร ปร อ่านว่า / pyà /

ตัวอย่างคำ

ฃะ	/ pyâ /	น. "ผึ้ง"
ฅ	/ pyà /	ก. "แสดง"
ฃัว	/ pya /	ว. "ฟ้า(สี)"; น. "ชี้เข้า"
ฃวះ	/ pyâ /	ว. "แบน"; น. "สตาจ์(จำนวน)"
เอฃ	/ pye /	ก. "คล้าย"
เอฃะ	/ pyê /	ก. "วิ่ง"
เอฃิ	/ pyi /	ภ. "แล้ว"
เอฃิះ	/ pyî /	ก. "เสร็จ"

พยัญชนะควบกล้ำ ฆ และ ง

ฆ และ ง เป็นพยัญชนะควบกล้ำ ออกเสียงเหมือนกันเป็น / phy / เสียงควบ"ผย"
รูปแบบการเขียนเป็นดังนี้

ฆ

หน่วยเสียง / phy / เทียบกับอักษร ผย อ่านว่า / phyà /

ง

หน่วยเสียง / phy / เทียบกับอักษร ผร อ่านว่า / phyà /

ตัวอย่างคำ

ຸປາ	/phyɑ /	น. “เสื่อ”
ຸປາະ	/phyâ /	ก. “เป็นไข้”
ໂປ່	/phyc /	ก. “แก้,ตอบ”

พยัญชนะควบกล้ำ ຸປູ ແລະ ຸປູ່

ຸປູ ແລະ ຸປູ່ เป็นพยัญชนะควบกล้ำ ออกเสียงเหมือนกันเป็น คือ /by / เสียงควบ”บย” มีรูปแบบการเขียนดังนี้

ຸປູ

หน่วยเสียง /by / เทียบกับอักษร พย อ่านว่า /byà /

ໂປ່

หน่วยเสียง /by / เทียบกับอักษร พร อ่านว่า /byà /

ตัวอย่างคำ

ຸປູ	/byɑ /	ท. “ครีบ”
ຸປູະ	/byâ /	ท. “ครีบ”

พยัญชนะควบกล้ำ ຸມູ ແລະ ຸມູ່

ຸມູ ແລະ ຸມູ່ เป็นพยัญชนะควบกล้ำ ออกเสียงเหมือนกันเป็น /my / เสียงควบ”มย” มีรูปแบบการเขียนดังนี้

ຸມູ

หน่วยเสียง /my / เทียบกับอักษร มย อ่านว่า /myà /

ໂມ່

หน่วยเสียง /my / เทียบกับอักษร มร อ่านว่า /myà /

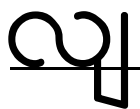
ตัวอย่างคำ

ຸມູະ	/myâ /	ว. “มาก”
ໂມ່	/myà /	น. “มรกต”

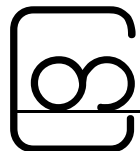
๑๒	/myc /	น. “ดิน”
๑๒:	/myê /	น. “หลาน(ลูกของลูก)”

พยัญชนะควบกล้ำ ๑๓ ๑๔ และ ๑๕

รูปพยัญชนะ ๑๓ ออกเสียงกล้ำกันเป็น /ly / เสียงควบ“ลย” และในบางคำอาจออกเสียงเดี่ยวเป็น /y / เสียง“ย” สำหรับ ๑๔ นั้น จะออกเสียงแยกพยางค์เป็น /tə-yà / ออกเสียง “ตะ-ยะ” ส่วน ๑๕ จะออกเสียงเป็น /tr / เสียงควบ“ตร” รูปแบบการเขียนอักษรเหล่านี้เป็นดังนี้

 หน่วยเสียง /ly / เทียบกับอักษร ลย อ่านว่า /lyà /

 หน่วยเสียง /t-y / เทียบกับอักษร ตย อ่านว่า /tə-yà /

 หน่วยเสียง /tr / เทียบกับอักษร ตร อ่านว่า /trà /

ตัวอย่างคำ

๑๓	/lyà /	ว. “เหี่ยวแห้ง”
๑๓:	/yâ / ~ /lyâ /	ว. “เหยียดยาว, ยาวนาน”
๑๕	/trî /	น. “ตรี(สาม)”
๑๓๑๓	/tə-ya-tə-ya /	ว. “(แดง) เรือ ๆ”

๕.๒ สระอุและอ รูปพิเศษ -| -||

รูปสระ -| และ -|| เป็นรูปพิเศษของสระ ุ และ ู ตามลำดับ สระรูปพิเศษนี้ใช้เขียนร่วมกับพยัญชนะต้นที่ควบด้วย ๓ หรือ ๕ โดยจะวาง -| หรือ -|| ไว้หลังพยัญชนะควบ รูปแบบการเขียนเป็นดังนี้

 หน่วยเสียง /ù / เทียบกับสระ ุ อ่านว่า / ?ù /

≡|| หน่วยเสียง / u / เทียบกับสระ อุ อ่านว่า / ɪu /

หากสระ -| -|| เกิดกับ -ꠘ จะวางไว้หลัง -ꠘ ดังนี้

ꠘꠘ ꠘꠘ ꠘꠘ ꠘꠘ

ในกรณีที่เกิดกับ ꠘ อาจเลือกใช้รูป ꠘ ꠘ หรือ -| -|| อย่างใดอย่างหนึ่งได้ ดังนี้

ꠘ ꠘ ꠘꠘ ꠘꠘꠘ

ตัวอย่างคำ

ꠘꠘ	/ pyu /	น. “พยู(ชาติพันธุ์)”
ꠘ ~ ꠘ	/ pyù /	ก. “ปฏิบัติ”
ꠘꠘ	/ phyu /	ว. “ขาว”

ในกรณีที่เกิดร่วมกับพยัญชนะ ɹ หากต้องการใช้รูป ꠘ หรือ ꠘ จะตัดหางพยัญชนะให้สั้นลงเป็น ꠘ แต่ถ้าต้องการใช้รูป -| หรือ -|| ให้วางไว้หลังพยัญชนะได้ทันที ดังนี้

ɹꠘ ɹꠘ ɹꠘꠘ ɹꠘꠘ

ตัวอย่างคำ

ɹꠘ ~ ɹꠘ	/ ɹù /	ก. “ยั่วชวน”
---------	--------	--------------

๕.๓ สระอี-เอ-แอ รูปการันต์ -ꠘ

รูปสระ -ꠘ คือ รูปพยัญชนะ ɹ ประกอบตัวทัศนซฆมาต สระ -ꠘ เป็นรูปสระการันต์แบบสระแปรที่ใช้แทนเสียงสระเปิด(ดู ๑.๓) สามารถอ่านได้ถึง ๓ เสียง ได้แก่ / i / “อี” / e / “เอ” หรือ / ɛ / “แอ” สระนี้มีพื้นเสียงวรรณยุกต์ต่ำระดับเช่นเดียวกับสระ -ɔ / ɛ / ซึ่งเป็นสระแปรรูปการันต์อีกตัวหนึ่ง(ดู ๒.๖) แต่ -ꠘ สามารถเกิดกับเครื่องหมายวิสรรชนีย์ (ː) เป็น -ꠘː เพื่อให้

สามารถออกเสียงวรรณยุกต์กลางตกหรือเป็นครุสระได้ ในขณะที่ -ဝ် ไม่สามารถเกิดกับ း ได้
รูปแบบการเขียนเป็นดังนี้

-ည် หน่วยเสียง / i / / e / หรือ / ε /

หากเขียนสระ -ည် ร่วมกับพยัญชนะ ให้วาง -ည် ไว้หลังพยัญชนะเช่นเดียวกับสระ -ဝ် ดังเช่น

စည် နည်း ပြည်

สระ -ည် ที่ออกเสียงสระ / i /

ตัวอย่างคำ

စည်	/ si /	น. “กลอง” ; ว. “แน่น(เนืองแน่น)”
စည်း	/ sī /	ก. “มัด” ; น. “ฉิ่ง”
နည်း	/ ní /	น. “วิธี”
ပြည်	/ pyi /	น. “หนอง(แฝด), ประเทศ”
ပြည်း	/ myí /	ก. “ชิม” ; น. “ลา”

สระ -ည် ที่ออกเสียงสระ / e /

ตัวอย่างคำ

ရှည်	/ ye /	น. “ของเหลว”
ပြည်း	/ phyê /	ว. “ข้า”

สระ -ည် ที่ออกเสียงสระ / ε /

ตัวอย่างคำ

ဆည်	/ she /	น. “เขื่อน”
တည်	/ te /~/ ti /	ก. “ตั้ง, สร้าง”
လည်	/ le /	ก. “หมุน, เทียว”
သည်	/ θe /	ป. “ผู้, นัก”

တည်း	/tê /	ก. “พักแรม”
နည်း	/nê /	ว. “น้อย”
မည်း	/mê /	ว. “ดำ”
လည်း	/lê /	ภ. “ด้วย,เช่นกัน”
သည်း	/θê /	ว. “หนัก,รุนแรง(ฝน,โรค)”

๕.๔ สระกัก - ိ

รูปสระ - ိ คือรูป ๑ ประกอบด้วยทัณฑฆาต - ိ จะเป็นสระในกลุ่มสระเสียง ิ แต่ ออกเสียงเป็นสระกัก / i² / ที่มีพื้นเสียงวรรณยุกต์สูงกัก เทียบเป็นอักษรไทยได้ว่า “อิจ” มีรูปแบบ การเขียนเป็นดังนี้

— ိ หน่วยเสียง / i² / อ่านว่า / ʔi² /

เวลาเขียนร่วมกับพยัญชนะ จะวางสระ - ိ ไว้หลังพยัญชนะต้น ดังเช่น

อิ อ ไ

ตัวอย่างคำ

อิ	/si ² /	น. “ศึก” : ก. “กรอง,ตรวจสอบสวน” ; ว. “แท้”
อ	/pyi ² /*	ก. “ทิ้ง,ยิง”
ไ	/phyi ² /	ก. “เป็น,คือ”
ไ	/myi ² /	น. “แม่น้ำ”
อ	/θi ² /	น. “ไม้” ; ว. “ใหม่”
ล	/li ² /	ก. “ไล่ตลอด”

* ออกเสียงผิดไปจากการสะกดปกติ เกิดเสียงควบกล้ำ “ย” ร่วมในขณะออกเสียง

๕.๕ คำหลายพยางค์

คำหลายพยางค์ที่ไม่แปรเสียง

နာမည် /na-mɛ / น. “ชื่อ”

คำหลายพยางค์ที่แปรเสียง

စဉ်ကား /si-gâ / ว. “เนื่องแน่น”

မြဝတီ /myə-wə-di / น. “เมียวดี(เมือง)”

ရည်းစား /yí-zâ / น. “แฟน”

มีข้อสังเกตว่า หากพยางค์แรกลงท้ายด้วยสระกัอย่างสระกັก - ၀် จะทำให้พยัญชนะต้นของพยางค์ถัดมาคงเสียงเดิมไว้ นั่นคือไม่มีการแปรเสียงพยัญชนะจากอโฆษะเป็นโฆษะ (ดู ๓.๒) เช่น

စစ်ဆေး /siʔ-shê / ก. “ตรวจสอบ”

သစ်သီး /θiʔ-θi / น. “ผลไม้”

๕.๖ คำประสมและคำผสม

คำนามประสม

นาม + นาม

ตัวอย่าง

ပျား "ผึ้ง"	+ ရည် "ของเหลว"	-> ပျားရည်	"น้ำผึ้ง"
ပြည် "ประเทศ"	+ နယ် "ดินแดน"	-> ပြည်နယ်	"รัฐ"
ဘေး "กบ"	+ စည် "กลอง"	-> ဘေးစည်	"กลองกบ"
မြ "มรกต"	+ ဘုရား "พระ"	-> မြဘုရား	"พระแก้วมรกต"
မြဝတီ "เมียวดี"	+ မြစ် "แม่น้ำ"	-> မြဝတီမြစ်	"แม่น้ำเมียวดี"
စစ် "ศึก"	+ သား "ลูก"	-> စစ်သား	"ทหาร(ผู้ชาย)"
စစ် "ศึก"	+ သမီး "ลูกสาว"	-> စစ်သမီး	"ทหารหญิง"
သစ် "ไม้"	+ သား "เนื้อ"	-> သစ်သား	"เนื้อไม้"
သစ် "ไม้"	+ သီး "ผล"	-> သစ်သီး	"ผลไม้"
ဧရာဝတီ "อิรวดี"	+ မြစ် "แม่น้ำ"	-> ဧရာဝတီမြစ်	"แม่น้ำอิรวดี"

นาม + วิเศษณ์

ตัวอย่าง

ကုလား	"แขก"	+ ဖြူ	"ขาว"	-> ကုလားဖြူ	"ฝรั่ง(แขกขาว)"
လူ	"คน"	+ ဖြူ	"ขาว"	-> လူဖြူ	"คน(ผิว)ขาว"
လူ	"คน"	+ မည်း	"ดำ"	-> လူမည်း	"คนดำ"

นาม + กริยา

ตัวอย่าง

စာ	"อักษร"	+ စစ်	"ตรวจสอบ"	-> စာစစ်	"ผู้ตรวจสอบข้อสอบ"
နည်း	"วิธี"	+ ပြ	"แสดง"	-> နည်းပြ	"ครูช่วยสอน, ทิวเตอร์"
ရေ	"น้ำ"	+ စစ်	"กรอง"	-> ရေစစ်	/ye-zi/ "ที่กรองน้ำ"
သူနာ	"คนเจ็บ"	+ ပြု	"ปฏิบัติ"	-> သူနာပြု	"พยาบาล"

คำกริยาประสม

นาม + กริยา

ตัวอย่าง

နား	"หู"	+ လည်	"หมุน"	-> နားလည်	ဂ. "เข้าใจ"
-----	------	-------	--------	-----------	-------------

คำผสม

นาม + ปัจจัยแสดงผู้คน

ตัวอย่าง

ခရီး	"การเดินทาง"	+ သည်	"ผู้, นัก"	-> ခရီးသည်	"นักท่องเที่ยว"
------	--------------	-------	------------	------------	-----------------

๕.๗ คำวิเศษณ์

คำวิเศษณ์ในภาษาพม่าสามารถทำหน้าที่เป็นกริยาหลักในประโยคได้ คำวิเศษณ์อาจถือเป็นกริยาสภาวะ(stative verbs) เพื่อจำแนกให้ต่างจากกริยาอาการ(active verbs)

กริยาสภาวะ หมายถึงคำวิเศษณ์ที่ทำหน้าที่อย่างกริยา คือเป็นกริยาหลักในประโยค ในรูปแบบ **กริยาสภาวะ + กริยาวิภัติ** เช่น (คำที่ขีดเส้นใต้ในประโยคคือกริยาสภาวะที่เป็นกริยาหลัก)

ညီမလေး ဝတ်လှ် ။ "น้องสาวฉัน"

သမီး ပုတလှ် ။ "ลูกสาวตั๊ย"

မြေ တဝယ် ။	“ดินแข็ง”
ဗူးဝါး နူးဝေးတဝယ် ။	“น้ำเต้ายังอ่อนอยู่”
ရေ ဝူတဝယ် ။	“น้ำร้อน”
ကား များတဝယ် ။	“รถยนต์มาก”
စားစရာ နည်းတဝယ် ။	“ของกินน้อย”

นอกจากนี้คำวิเศษณ์ในภาษาพม่า ยังอาจทำหน้าที่เป็นส่วนขยายในนามวลีหรือกริยาวลี ได้อีกด้วย หากเป็นส่วนขยายในนามวลีจะเรียกว่า นามวิเศษณ์ หรือ คุณศัพท์ แต่ถ้าเป็นส่วนขยายในกริยาวลีจะเรียกว่า กริยาวิเศษณ์

นามวิเศษณ์

นามวิเศษณ์ คือ คำวิเศษณ์ที่ขยายนามในนามวลี นามวิเศษณ์จะอยู่หลังนามที่ถูกขยาย ในรูปแบบ **นามหลัก + นามวิเศษณ์** เช่น (คำที่ขีดเส้นใต้คือนามวิเศษณ์)

မိမိးငယ်	“เมียน้อย”
ရေပူ	“น้ำร้อน”
လူမူ	“คนแคะ”
လူဖြူ	“คนขาว”
လူမည်း	“คนดำ”
လူဝ	“คนอ้วน”
သမီးငယ်	“ลูกสาวน้อย”

นามวิเศษณ์แสดงขนาด สี สภาพ และปริมาณ อาจใช้ในรูปของคำซ้ำ เช่น

ရေပူပူ	“น้ำร้อน ๆ”
လူဝဝ	“คนตัวอ้วน ๆ”
ရေနည်းနည်း	“น้ำน้อย ๆ”

กริยาวิเศษณ์

กริยาวิเศษณ์ คือ คำวิเศษณ์ที่ขยายกริยาในกริยาวลี คำวิเศษณ์หรือคำกริยาบางคำ เป็น คำกริยาวิเศษณ์ได้ โดยมักจะปรากฏในรูปของคำซ้ำ เช่น

နည်း	-> နည်းနည်း	၁. “น้อย ๆ”
ဖြည်း	-> ဖြည်းဖြည်း	၁. “ซ้ำ ๆ”

များ	-> များများ	ว. “มาก ๆ”
ယုယ	-> ယုယုယယ	ว. “อย่างทะนุถนอม”
ဝေး	-> ဝေးဝေး	ว. “ไกล ๆ”

กริยาวิเศษณ์ทำหน้าที่ขยายกริยาในกริยาวลี โดยวางกริยาวิเศษณ์ไว้หน้ากริยาหลัก ในรูปแบบ **กริยาวิเศษณ์ + กริยาหลัก + กริยาวิภัตติ** เช่น

နည်းနည်း ပေးတယ် ။	“ให้นิดหน่อย”
နည်းနည်း ပေးပါ ။	“ขอนิดหน่อย”
ဖြည်းဖြည်း စားနေတယ် ။	“กำลังกินช้า ๆ”
ဖြည်းဖြည်း လာပါ ။	“โปรดมาช้า ๆ, ค่อย ๆ มา”
များများ စားပါ ။	“กินมาก ๆ”
များများ မပေးဘူး ။	“ไม่ให้เยอะ ๆ”
ဝေးဝေး နေပါ ။	“อยู่ห่าง ๆ”
ယုယုယယ မလာတယ် ။	“ยกมาอย่างทะนุถนอม”

๕.๘ กริยาวิภัตติ

กริยาวิภัตติอดีตกาล ဝြီ

ในการแสดงอดีตกาล ภาษาพม่าจะใช้กริยาวิภัตติ ဝြီ ลงท้ายประโยค ဝြီ มีความหมายเป็นอดีตที่สืบทอดมาถึงปัจจุบันแบบสมบุรณ์กาล เทียบได้กับ “แล้ว” ในภาษาไทย โดยมากจะออกเสียงโฆษะเป็น ဝြီ / bi / โดยไม่มีเสียงควบกล้ำ ဝြီ

คำกริยาที่เกิดกับ ဝြီ มักจะเป็นคำกริยาสภาวะ อาจแสดงความรู้สึก เช่น หิว อิ่ม หรือบอกสภาพ เช่น อ้วน รู้ แต่ก็อาจจะใช้กับกริยาอาการบางตัวได้ เช่น ไป มา ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ဝြီ กับ กริยาสภาวะ เช่น

ဆာဝြီ ။	“หิวแล้ว”
နိုးဝြီ ။	“โง่แล้ว”
ပူဝြီ ။	“ร้อนแล้ว”
ဝှံဝြီ ။	“อ้วนแล้ว”

ဝြီ กับ กริยาอาการ เช่น

ဆူဝြီ ။	“เดือดแล้ว”
---------	-------------

จฺไ้ ॥	“ได้แล้ว”
เวจฺไ้ ॥	“ตายแล้ว”
ฉฉฺไ้ ॥	“รู้แล้ว”
ไ้จฺไ้ ॥	“เสร็จแล้ว”

ไ้ อาจแสดงความสืบเนื่องของเหตุการณ์ที่เริ่มแล้วมาจนถึงปัจจุบัน เช่น

จจฺไ้ ॥	“กำลังกิน(อยู่)แล้ว”
จจฺไ้ ॥	“กำลังแสดง(อยู่)แล้ว”
จจฺไ้ ॥	“กำลังมาแล้ว”

ไ้ อาจเกิดร่วมกับ ๑๕ เพื่อบ่งชี้ปัจจุบัน แสดงการเป็นหรือเกิดขึ้นอยู่แล้ว เช่น

จ๑๕ไ้ ॥	“กำลังแสดงอยู่แล้ว”
จ๑๕ไ้ ॥	“กำลังเป็นไข้อยู่แล้ว”
จ๑๕ไ้ ॥	“กำลังมาอยู่แล้ว”
จ๑๕ไ้ ॥	“กำลังมากอยู่แล้ว”
จ๑๕ไ้ ॥	“กำลังบ้าอยู่แล้ว”
จ๑๕ไ้ ॥	“กำลังอิมอยู่แล้ว”

การใช้ ไ้ ในประโยคบอกเล่าอดีตกาลจะมีรูปแบบ **ประธาน + กรรม + กริยาหลัก + (กริยาช่วย) + ไ้** เช่น

จจจฺ ๑๑๑ไ้ ॥	“เอนาพิกามาแล้ว”
จจจฺ ๑๑๑ไ้ ॥	“ใกล้เข้ามาแล้ว”
จจจฺ ๑๑๑ไ้ ॥	“แม่รู้แล้ว”
จจจฺ ๑๑๑ไ้ ॥	“เขากำลังมาอยู่แล้ว”
จจจฺ ๑๑๑ไ้ ॥	“ลูกสาวกำลังวิ่งมาแล้ว”

๕.๙ กริยาช่วย

กริยาช่วย ใ้

ปกติ ใ้ เป็นกริยาหลัก แปลว่า “เสร็จ” แต่อาจทำหน้าที่เป็นกริยาช่วยได้ด้วย และมักใช้ร่วมกับกริยาวิภัติ ใ้ เป็น ใ้ใ้ มีความหมายว่า “เสร็จแล้ว, เรียบร้อยแล้ว” ใ้ใ้ มักจะเกิดร่วมกับกริยาอาการ(การกระทำ) และมักออกเสียงว่า อี:อี / bībi / ดังเช่น

ฮะ:ใ้ใ้ ॥	“กินเสร็จแล้ว”
เอ:ใ้ใ้ ॥	“วิ่งเสร็จแล้ว”
เอ:ใ้ใ้ ๥	“ตอบเรียบร้อยแล้ว”
ไ้:ใ้ใ้ ๥	“ชิมเรียบร้อยแล้ว”
เอ:ใ้ใ้ ๥	“เขียนเสร็จแล้ว”
อว:ใ้ใ้ ๥	“ซื้อเสร็จแล้ว”

ฮ กู:ใ้ใ้ ๥	“คัดลอกหนังสือเสร็จแล้ว”
ฮ เอ:ใ้ใ้ ๥	“เขียนหนังสือเสร็จแล้ว”
ฮอ: เอ:ใ้ใ้ ๥	“ให้ยาเรียบร้อยแล้ว”

๕.๑๐ ประโยคคำถาม

ประโยคคำถาม ใ้ลว:

ใ้ลว: เป็นคำลงท้ายคำถามในความหมาย “แล้วหรือ” ตัวอย่างเช่น

ฮอ:ใ้ลว: ๥	“หิวแล้วหรือ”
ฮึ:ใ้ลว: ๥	“ใกล้แล้วหรือ”
ฮอว: อู:ใ้ลว: ๥	“มีเมียแล้วหรือ”
ฮอฮอ อึ:ใ้ลว: ๥	“แม่รู้แล้วหรือ”
ฮอ อว:ใ้ลว: ๥	“เขาตายแล้วหรือ”

ในการตอบคำถามด้วย ใ้ลว: หากตอบรับมักจะตอบด้วย กริยา + ใ้ แต่ถ้าตอบปฏิเสธ มักจะใช้ในรูปแบบ ฮ + กริยา + ฮอ:ฮอ: ในความหมาย “ยังไม่...”

คำถาม	ตอบรับ	ตอบปฏิเสธ
ฮอ:ใ้ลว: ๥ “หิวแล้วหรือ”	ฮอ:ใ้ ๥	ฮฮอฮอ:ฮอ: ๥

อุประโธว : ॥ “อุรอนแลวหรือ”	อุประโธ ॥	ออุวเวววว : ॥
ลาวประโธว : ॥ “ลาวแลวหรือ”	ลาวประโธ ॥	อลาววเวววว : ॥
อประโธว : ॥ “อิมแลวหรือ”	อประโธ ॥	ออวเวววว : ॥
อประโธว : ॥ “ทรวบแลวหรือ”	อประโธ ॥	ออวเวววว : ॥

ประโธคคาคาม ประโธว :

ในกรณที่กรรยาในประโธคคาคามเป็นกรรยาอากการ(การกระทำ) ใหใ้ในรฐบแบบ กรรยา + ประโธว : ซึ่งมีความหมายว่า “เสริจแลวหรือ , เรียบร้อยแลวหรือ” ดั่งตัวอย่างต่อไปนี้

อวอธประโธว : ॥	“อรววอ้อออบเสริจแลวหรือ”
อวประโธว : ॥	“กอินเสริจแลวหรือ”
อเวประโธว : ॥	“ล้างเสริจแลวหรือ”
อเว อเวประโธว : ॥	“ใหัยาเรียบร้อยแลวหรือ”
อว ลาวประโธว : ॥	“อวามาเรียบร้อยแลวหรือ”

ในการออบคาคามที่ถามด้วย ประโธว : หากออบรับจะออบด้วย กรรยา + ประโธ “...เสริจแลว” แต่ถ้าออบปฏิเสธ ใหใ้ในรฐบแบบ อ + กรรยา + อวเวววว : “ยังไมไ้...” ดั่งตัวอย่างต่อไปนี้

คาคาม	ออบรับ	ออบปฏิเสธ
อวอวประโธว : ॥ “ลอกเสริจแลวหรือ”	อวอวประโธ ॥	อวอวอวเวววว : ॥
อวประโธว : ॥ “กอินเสริจแลวหรือ”	อวประโธ ॥	อวอวอวเวววว : ॥
อเวประโธว : ॥ “ล้างเสริจแลวหรือ”	อเวประโธ ॥	อเวอวอวเวววว : ॥
อเวประโธว : ॥ “ใหัไปแลวหรือ”	อเวประโธ ॥	อเวอวอวเวววว : ॥
อเวประโธว : ॥ “ถามไปแลวหรือ”	อเวประโธ ॥	อเวอวอวเวววว : ॥

๕.๑๑ คาคาเช็อมนาม อวอวอว อวอวอว

อวอวอว อวอวอว เป็นคาคาเช็อมนาม ใชัระบวว่า ไม้อย่างใดก็อย่างหนึ่ง ในความหมาย “ไม..ก็..” ในการใชัร่วมกับนาม อวอวอว อวอวอว จะวางไว้หลังคาคานาม โดยที่คาคานามนั้นจะทำหน้าที่ประธาน หรือ กรรม ในประโธคคาคาได้ ดั่งเช่น

ในคาคาแห่งประธาน

อเวอเวอวอวอว อเวอเวอวอวอว ลาวอวอว ॥ “ไมพ้อกก็แมจะมา”

๑๒๓๔๕๖๗ ๘๙๑๒๓๔๕ ๖๗๘๙ ๑๐ ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐ ๒๑ ๒๒ ๒๓ ๒๔ ๒๕ ๒๖ ๒๗ ๒๘ ๒๙ ๓๐ ๓๑ ๓๒ ๓๓ ๓๔ ๓๕ ๓๖ ๓๗ ๓๘ ๓๙ ๔๐ ๔๑ ๔๒ ๔๓ ๔๔ ๔๕ ๔๖ ๔๗ ๔๘ ๔๙ ๕๐ ๕๑ ๕๒ ๕๓ ๕๔ ๕๕ ๕๖ ๕๗ ๕๘ ๕๙ ๖๐ ๖๑ ๖๒ ๖๓ ๖๔ ๖๕ ๖๖ ๖๗ ๖๘ ๖๙ ๗๐ ๗๑ ๗๒ ๗๓ ๗๔ ๗๕ ๗๖ ๗๗ ๗๘ ๗๙ ๘๐ ๘๑ ๘๒ ๘๓ ๘๔ ๘๕ ๘๖ ๘๗ ๘๘ ๘๙ ๙๐ ๙๑ ๙๒ ๙๓ ๙๔ ๙๕ ๙๖ ๙๗ ๙๘ ๙๙ ๑๐๐

“ไม่มะพะยู่ก็มะหว่าจจะตบ”

ในตำแหน่งกรรม

๑๒๓๔ ๕:๖๗๘๙ ๑๐:๑๑๒๓๔๕ ๖๗:๘๙ ๑๐:๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐ ๒๑ ๒๒ ๒๓ ๒๔ ๒๕ ๒๖ ๒๗ ๒๘ ๒๙ ๓๐ ๓๑ ๓๒ ๓๓ ๓๔ ๓๕ ๓๖ ๓๗ ๓๘ ๓๙ ๔๐ ๔๑ ๔๒ ๔๓ ๔๔ ๔๕ ๔๖ ๔๗ ๔๘ ๔๙ ๕๐ ๕๑ ๕๒ ๕๓ ๕๔ ๕๕ ๕๖ ๕๗ ๕๘ ๕๙ ๖๐ ๖๑ ๖๒ ๖๓ ๖๔ ๖๕ ๖๖ ๖๗ ๖๘ ๖๙ ๗๐ ๗๑ ๗๒ ๗๓ ๗๔ ๗๕ ๗๖ ๗๗ ๗๘ ๗๙ ๘๐ ๘๑ ๘๒ ๘๓ ๘๔ ๘๕ ๘๖ ๘๗ ๘๘ ๘๙ ๙๐ ๙๑ ๙๒ ๙๓ ๙๔ ๙๕ ๙๖ ๙๗ ๙๘ ๙๙ ๑๐๐

“พ่อจะกินไม่ปลากี่เนื้อกบ”

๑๒๓๔ ๕:๖๗๘๙ ๑๐:๑๑๒๓๔๕ ๖๗:๘๙ ๑๐:๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐ ๒๑ ๒๒ ๒๓ ๒๔ ๒๕ ๒๖ ๒๗ ๒๘ ๒๙ ๓๐ ๓๑ ๓๒ ๓๓ ๓๔ ๓๕ ๓๖ ๓๗ ๓๘ ๓๙ ๔๐ ๔๑ ๔๒ ๔๓ ๔๔ ๔๕ ๔๖ ๔๗ ๔๘ ๔๙ ๕๐ ๕๑ ๕๒ ๕๓ ๕๔ ๕๕ ๕๖ ๕๗ ๕๘ ๕๙ ๖๐ ๖๑ ๖๒ ๖๓ ๖๔ ๖๕ ๖๖ ๖๗ ๖๘ ๖๙ ๗๐ ๗๑ ๗๒ ๗๓ ๗๔ ๗๕ ๗๖ ๗๗ ๗๘ ๗๙ ๘๐ ๘๑ ๘๒ ๘๓ ๘๔ ๘๕ ๘๖ ๘๗ ๘๘ ๘๙ ๙๐ ๙๑ ๙๒ ๙๓ ๙๔ ๙๕ ๙๖ ๙๗ ๙๘ ๙๙ ๑๐๐

“แม่จะซื้อไม่พุทราที่ฝรั่ง”

๕.๑๒ สันธานเชื่อมประโยค

ในประโยคซับซ้อนจะประกอบด้วยประโยคหลักและประโยครอง ในภาษาพม่าจะวางประโยคหลักไว้หลังประโยครอง โดยท้ายของประโยครองนั้นจะปรากฏสันธานหรือคำเชื่อมเพื่อสื่อความสัมพันธ์กับประโยคหลัก ในรูปแบบ **ประโยครอง + สันธาน/คำเชื่อม + ประโยคหลัก**

การใช้สันธานในประโยครอง

ကတည်းက ออกเสียงว่า / gə-de-gà / เป็นคำเชื่อมประโยค ใช้ในความหมาย “ตั้งแต่” ในการใช้ ကတည်းက นั้น จะวางไว้หลังคำกริยาในประโยครอง ในรูปแบบ **ประโยครอง + ประโยคหลัก** ดังนี้

ဆရာ ဝေးကတည်းက သူ့သူတော် ။

“เขาเอา(ไป)ตั้งแต่ครูให้”

ဆရာမ ရှေးပြီကတည်းက သူ့ စာကူးတော် ။

“เขาคัดลอกหนังสือ(ไว้)ตั้งแต่ครู(ญ)เขียนให้ดู(แล้ว)”

သူ လာကတည်းက မူးနေပြီ ။

“เขาเมาตั้งแต่เขามาแล้ว”

๕.๑๓ คำเรียกขาน

ตัวอย่างชื่อที่เป็นภาษาพม่าเพิ่มเติม ได้แก่

ผู้ชาย

ผู้หญิง

ဦးဇော်

မဖြူ အာဂျေຍကတည်းက နှစ်နှစ်က ဇော်ဇော်

မဖြူ အာဂျေຍကတည်းက နှစ်နှစ်က မဖြူ

คำบ่งบอกอาชีพและตำแหน่งการงานสามารถใช้เป็นคำเรียกขานได้ เช่น

ဆရာ “ครู” (ชาย) อาจใช้เรียกผู้ชำนาญการทั่วไป เช่น นายช่าง คนขับรถ ทนาย

ဆရာမ “ครู” (หญิง)

- ๙๑๐๐: เป็นคำที่ใช้สำหรับเรียกแม่ที่อายุน้อย
 ๑๑: “ลูกชาย” ผู้ใหญ่ใช้เรียกเด็กผู้ชาย หรือ ผู้ชาย
 ๑๑๑: “ลูกสาว,หนู” ผู้ใหญ่ใช้เรียกเด็กผู้หญิง หรือ ผู้ชาย

๕.๑๔ การนับจำนวน

ตัวเลข ๑ ในภาษาพม่าจะใช้ว่า ๑ โดยเขียนไว้บนเส้นบรรทัด อ่านว่า ๑๑ / ti^๑ /

๑ รูปอักษร ๑๑ อ่านว่า / ti^๑ / เทียบกับ ๑

แต่ถ้าวงหน้าเลขอื่นจะอ่าน ๑ / tɔ / แบบสระอะครึ่งเสียง ดังเช่น เลข ๑๐ (๑๐) จะ
 เป็น ๑๑๑ / tɔ-se / และถ้าเป็นเลข ๑๐๐ (๑๐) จะเป็น ๑๑๑๑ / tɔ-ya / ดังเช่น

๑๐	๑๑๑	/ tɔ-se /	เทียบกับ ๑๐
๑๐๐	๑๑๑๑	/ tɔ-ya /	เทียบกับ ๑๐๐

เลข ๗ พม่าเขียนว่า ๗ โดยปล่อยส่วนหางไว้ใต้บรรทัด เขียนเป็นตัวอักษร ๗๑๑ อ่านว่า
 / khu^๗-ni^๑ /

๗ รูปอักษร ๗๑๑ อ่านว่า / khu^๗-ni^๑ / เทียบกับ ๗

ถ้าวงหน้าเลขอื่นจะอ่าน / khu^๗-nɔ / แบบสระอะครึ่งเสียงเช่นเดียวกับการกร่อนเสียงใน
 เลข ๑ ดังเช่น

๗๐	๗๑๑๑	/ khu ^๗ -nɔ-she /	เทียบกับ ๗๐
๗๐๐	๗๑๑๑๑	/ khu ^๗ -nɔ-ya /	เทียบกับ ๗๐๐

๕.๑๕ ถ้อยคำนำรู้

ကတိပြုတယ် ။	“ให้สัญญา”
စကားများတယ် ။	“พูดมาก”
စာစစ်တယ် ။	“ตรวจข้อสอบ”

စာပြတယ် ။	"ဆွဲကိန်းစီ"
စစ်သားဖြစ်တယ် ။	"ပျော်တူ"
နားလည်တယ် ။	"အားပေး"
ပြည်တည်တယ် ။	"ပျော်တူ"
ဖူးတယ် ။	"ပျော်တူ"
ဖူးနေတယ် ။	"အားပေးပျော်တူ"
ဖြည်းဖြည်း စားပါ ။	"ပျော်တူ"
ဘုရားတည်တယ် ။	"ဆွဲကိန်းစီ"
မှားမှား စားပါ ။	"ပျော်တူ"
ရေစစ်တယ် ။	"ပျော်တူ"
ရေပြပါ ။	"ပျော်တူပျော်တူ"
လာလည်တယ် ။	"ပျော်တူပျော်တူ"
လူစည်တယ် ။	"ပျော်တူပျော်တူ"
သူနာပြုဖြစ်တယ် ။	"ပျော်တူပျော်တူ"

บทที่ ๖

๖.๑ พยัญชนะมูล ๑ ๓ ๕ และ ๖

พยัญชนะ ๑ ๓ ๕ ต่างเป็นรูปพยัญชนะแคบ มีรูปแบบการเขียนดังนี้

๑ หน่วยเสียง /kh/ เทียบกับอักษร ข อ่านว่า /khà /

๓ หน่วยเสียง /g/ เทียบกับอักษร ค อ่านว่า /gà /

๕ หน่วยเสียง /d/ เทียบกับอักษร ท อ่านว่า /dà /

พยัญชนะ ๑ ๓ และ ๕ ใช้ประกอบกับสระต่าง ๆ ได้เป็นปกติ แต่มีข้อที่ต้องระมัดระวังเมื่อต้องใช้ร่วมกับสระอา ว่าจะต้องใช้รูปสระ -| เท่านั้น จะไม่กับรูปสระ -∞ เพราะจะทำให้รูปอักษรไปคล้ายพยัญชนะอื่นได้ นั่นคือ หากเขียน ๑๖ จะคล้ายกับอักษร ๑๖ หากเขียน ๓๖ จะคล้ายกับอักษร ๓๖ และหากเขียน ๕๖ ก็คล้ายกับอักษร ๕๖ รูปแบบการเขียนจึงเป็นดังนี้

๑ | ๓ | ๕ |

กล่าวโดยสรุป รูปพยัญชนะแคบที่ต้องใช้กับรูปสระ -| มีทั้งหมด ๖ ตัว ได้แก่ ๑ ๓ ๕ ๑ ๓ และ ๑ ซึ่งต้องเขียนดังนี้

๑ | ๓ | ๕ |

๑ | ๓ | ๕ |

ตัวอย่างคำ

๑ | /da / ส. “นี่, นั่น”

๑ | : /khâ / น. “เอาจ”; ว. “ขม”

ดิ	/ di /	ช. “นี้”
ดู	/ khù /	ล. “อัน”
ดู:	/ dû /	น. “เข้า”

ส่วนพยัญชนะ ๐๐ และ ๐๐ นั้นเป็นรูปพยัญชนะกว้าง มีรูปแบบการเขียนดังนี้

๐๐ หน่วยเสียง / th / เทียบกับอักษร ถ อ่านว่า / thà /

๐๐ หน่วยเสียง / ? / เทียบกับอักษร อ อ่านว่า / ?à /

ตัวอย่างพยัญชนะ ๐๐ และ ๐๐ กับสระต่าง ๆ ดังนี้

๐๐ ๐๐ ๐๐ ๐๐:

ตัวอย่างคำ

๐๐	/ thà /	ก. “ลูก”
๐๐	/ ?à /	ว. “บื้อ, ใ้”
๐๐:	/ thâ /	ก. “ไว้”; กช. “ไว้”
๐๐:	/ ?â /	น. “กำลัง, พลัง”; ว. “ว่าง”

๐๐	/ thǐ /	ก. “แต่ะ”
๐๐	/ ?ǐ /	ว. “นุ่ม”
๐๐	/ thi /	น. “หอย”
๐๐	/ ?i /	ก. “เลียน”
๐๐:	/ thǐ /	น. “ร่วม”

๐๐: / ?ê / ว. “เย็น”

๐๐ / thù / ก. “ทุบ”

๐๐ / thu / ก. “ชาน”; ว. “หนา”

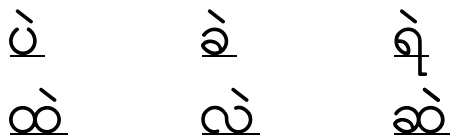
อุ	/ʔu /	น. “ไส้”
อุ:	/thú /	ว. “พิเศษ, แปลก”
อุ	/the /	ล. “ผืน(ผ้า)”

๖.๒ สระแอ ̀

สระ ̀ เทียบได้กับสระแอในภาษาไทย เป็นเสียงเดียวกับสระ -o แต่ต่างกันที่พื้นเสียงวรรณยุกต์ กล่าวคือ สระ -o จะมีพื้นเสียงวรรณยุกต์ต่ำระดับ ออกเสียงว่า /e / แบบที่สระคล้ายเสียง “เอ” แต่สระ ̀ จะมีพื้นเสียงวรรณยุกต์กลางตก ออกเสียงว่า /ê / แบบครุสระคล้ายเสียง “แอ” เวลาเขียนให้วางสระ ̀ ไว้บนพยัญชนะ รูปแบบการเขียนเป็นดังนี้

 หน่วยเสียง /ê / เทียบกับสระ แ- อ่านว่า /ʔê /

ในการเขียนสระ ̀ บนพยัญชนะนั้น หากใช้กับรูปพยัญชนะแคบจะวางลอยกลางตัวพยัญชนะ แต่ถ้าใช้กับรูปพยัญชนะกว้างจะต้องวางให้เอียงไปด้านหลังของพยัญชนะ ดังเช่น

ตัวอย่างคำ

อ̀	/khê /	ว. “แข็ง”; น. “ตะกั่ว”
อ̀	/sê /	ก. “(ฝน)หยุด”
อ̀	/tê /	น. “กระท่อม”
อ̀	/pê /	น. “ถั่ว”; ป. “เน้นคำ”
อ̀	/phê /	น. “ไฟ, แพร”
อ̀	/bê /	น. “เปิด”
อ̀	/wê /	ว. “แปร่ง, เหน่อ”
อ̀	/yê /	กช. “กล้า”; น. “ตำรวจ”
อ̀	/lê /	ก. “แลก, ล้ม”; ท. คำลงท้ายในประโยคคำถาม

ในการเขียนสระ ◌ ◌ กับพยัญชนะควบกล้ำอักษรเชิง ◌ จะใช้รูปควบกล้ำ ◌ เต็มรูป หรือ ◌ ตัดปลายก็ได้ ส่วนรูปสระ ◌ จะวางไว้บนพยัญชนะต้น ดังนี้

ตัวอย่างคำ

◌	/pyê /	ก. “ขาด(ฉีกขาด)”
◌	/phyê /	ก. “ฉีก”
◌	/myê /	กข. “เสมอ”

๖.๓ สระโอะ ◌

สระ ◌ เป็นรูปผสมของสระ ◌ กับสระ ◌ มีพื้นเสียงวรรณยุกต์เป็นเสียงต่ำระดับ ออกเสียงว่า /ʔo/ โดยออกเสียงคล้าย “โอะ” รูปแบบการเขียนเป็นดังนี้

หน่วยเสียง /o/ อ่านว่า /ʔo/ เทียบกับสระ โ-

ในการเขียนสระ ◌ ร่วมกับพยัญชนะ หากเป็นพยัญชนะแคบให้วางสระไว้กลางตัวพยัญชนะ แต่ถ้าเป็นพยัญชนะกว้าง จะต้องวางสระเยื้องไปด้านหลังของพยัญชนะ ดังเช่น

ตัวอย่างคำ

◌	/ko /	ภ. นามวิภัติแสดงกรรม
◌	/ŋo /	ก. “ร้องไห้”
◌	/sho /	ก. “กล่าว”
◌	/lo /	ก. “ต้องการ”; ภ.นามวิภัติ “อย่าง”
◌	/ho /	ช. “นั่น”
◌	/ʔo /	ว. “แก่”

เมื่อใช้กับรูปวิสรรชนีย์ (◌) จะเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์เป็นกลางตก ดังนี้

กฺุ้

คฺุ้

ตัวอย่างคำ

กฺุ้	/ kô /	น. “เก้า”
คฺุ้	/ khô /	ก. “ขโมย”
ทฺุ้	/ tô /	ว. “เบา, ค่อย(เสียง)”
ดฺุ้	/ thô /	ก. “ชก, แหง, ตี(เวลา)”
มฺุ้	/ mô /	น. “ฝน” ; ก. “มุง(หลังคา)”
รฺุ้	/ rô /	น. “โถ้ง, หม้อ, กระจ่าง, ไห”

หากใช้สระ ◌ิ ร่วมกับพยัญชนะ ๙ และ ๑ จะต้องแปลงรูปพยัญชนะให้ส่วนหางสั้นลง เป็น ๙ และ ๑ ตามลำดับ ดังนี้

กฺุ้

คฺุ้

ตัวอย่างคำ

กฺุ้	/ nô /	ก. “ตื่น”
คฺุ้	/ yô /	ว. “ธรรมดา”

หากใช้สระ ◌ึ ร่วมกับพยัญชนะที่มีอักษรเชิง ◌ุ ให้เขียนด้วยรูป ◌ึ ดังเช่น

กฺึ

คฺึ

มฺึ

ตัวอย่างคำ

กฺึ	/ pyo /	ว. “โสด”
คฺึ	/ myo /	ก. “กลืน”
มฺึ	/ pyô /	ก. “เพาะ”

๒๖: /myô / น. “พันธุ์” ; ล. “ชนิด, อย่าง”

หากใช้สระ ๐ กับพยัญชนะที่มีอักษรเชิง ๒ สามารถเขียนได้ทั้งรูปสระ ๐ หรือ ๐_๒ ดังเช่น

๐ ๐ ๐

๐_๒ ๐_๒ ๐_๒

ตัวอย่างคำ

๐ ~ ๐ /pyo / ก. “พัง, ทลาย”

๐ ~ ๐ /phyo / ก. “รื้อ”

หากใช้สระ ๐ กับพยัญชนะ ๒ ให้ตัดส่วนหางของอักษรให้สั้นลงเป็น ๒ หรืออาจใช้รูป ๒ เต็มรูปร่วมกับรูป ๐ ก็ได้ ดังนี้

๒ ๒

ตัวอย่างคำ

๒ ~ ๒ /no / ว. “คล้า”

๖.๔ เครื่องหมายวรรณยุกต์ ๐

เครื่องหมายวรรณยุกต์ ๐ หรือ พิณฑุ ใช้แทนเสียงวรรณยุกต์สูงตก รูปวรรณยุกต์นี้ใช้สำหรับแปลงสระที่มีพื้นเสียงวรรณยุกต์ต่ำระดับ(คล้ายเสียงเอก) ให้เป็นวรรณยุกต์สูงตก(คล้ายเสียงโท) หรือเป็นรัสสระ โดยวาง ๐ ไว้ด้านใต้ของท้ายพยางค์ รูปแบบการเขียนเป็นดังนี้

๐ หน่วยเสียง / ˊ / เสียงวรรณยุกต์สูงตก เทียบกับวรรณยุกต์โท(สั้น)

หากเครื่องหมายวรรณยุกต์ ◡ เกิดกับสระ ◡ หรือ ◡ ให้เขียนดังนี้

◡ ◡ เช่น ◡ ◡ ออกเสียงเหมือน ◡

หากเครื่องหมายวรรณยุกต์ ◡ เกิดกับสระ ◡ ให้เขียนดังนี้

◡ เช่น ◡ ◡ ออกเสียงเหมือน ◡ ◡

หากเครื่องหมายวรรณยุกต์ ◡ เกิดกับสระ ◡ หรือ ◡ ให้เขียนดังนี้

◡ เช่น ◡ ◡ ออกเสียงเหมือน ◡

หากเครื่องหมายวรรณยุกต์ ◡ เกิดกับสระ ◡ หรือ ◡ ให้เขียนดังนี้

◡ ◡ เช่น ◡ ◡
◡ ◡
◡ ◡

ตัวอย่างคำ

◡	/sò /	ก. “ดูด”
◡	/tò /-/ dò /	ก. “จิ้ม” ; น. “พวกเรา”
◡	/nò /	น. “นม”
◡	/pò /	ก. “ส่ง”
◡	/phò /	ก. “ถม” ; ภ. “เพื่อ” ; สัน. “เพื่อ”
◡	/lò /	สัน. “ว่า ,เพราะว่า”
◡	/myò /	น. “เมื่อง”

หากเครื่องหมายวรรณยุกต์ ◡ เกิดกับสระ ◡ ให้เขียน ◡ ไว้ใต้พยัญชนะต้น ดังนี้

◡ เช่น ◡ ◡

ตัวอย่างคำ

ဝဉ်	/ tɛ̃ /	ก. “ถูก(เข้ากันได้),ตรงดิ่ง”
ထ်	/ thè /	ก. “ใส่(เก็บเข้า)”
ပ်	/ pyĩ /	ก. “เต็ม”
ဖ်	/ phyĩ /	ก. “เต็ม”

หากเป็นพยางค์ที่ลงท้ายด้วยสระนาสิกซึ่งเป็นตัวการันต์ เช่น - ၵ် ให้อู ၈.၅

၆.၅ การผันสระกับวรรณยุกต์

สระในภาษาพม่าที่เป็นสระแท้หรือสระเปิด(ไม่ใช่สระนาสิกหรือสระกักซึ่งเป็นสระปิด) จะสามารถผันเป็นวรรณยุกต์สูงตก(รัสสระ) วรรณยุกต์ต่ำระดับ(ทัมสระ) และวรรณยุกต์กลางตก(ครุสระ) ได้ดังนี้

วรรณยุกต์สูงตก	วรรณยุกต์ต่ำระดับ	วรรณยุกต์กลางตก
- (ไม่กำกับรูปสระ)	ၵ ~ -ါ	ၵး ~ -ါး
ၵ	ၵ	ၵး
ၵ	ၵ	ၵး
ၵး	ၵ-	ၵး-
ၵး	-ၵ်	ၵး
ၵး	ၵ	ၵး
-ၵ်	-ၵ်	-ၵး

สระนาสิกซึ่งเขียนด้วยตัวการันต์ สามารถผันเสียงได้เช่นเดียวกับสระเปิดข้างต้น (ดู ၈.၅)

၆.၆ คำหลายพยางค์

คำหลายพยางค์ที่ไม่แปรเสียง

ဂါထာ / ga-tha / န. “คาถา” (ပ.)

ရေဒီယို	/re-di-yo /	น. “วิทยุ” (อ.)
ရိုဝေ	/yo-θe /	ก. “เคาพรพ”
ရိုးမ	/yô-mà /	น. “เทือกเขา”
လူမျိုး	/lu-myô /	น. “เผ่าพันธุ์, เชื้อชาติ”
အေးလေး	/ʔê-shê /	ว. “สบาย, ไม้ร้อน”

คำหลายพยางค์ที่แปรเสียง

คำต่อไปนี้มีการแปรเสียงสระในพยางค์นำ ให้เป็นสระ / ၁ / หรือสระอะครึ่งเสียง

ခရီး	/khə-yí /	น. “การเดินทาง”
ခရု	/khə-yù /	น. “หอย” (ม.)
ဖရဲ	/phə-yê /	น. “แดงไหม”
ရထား	/yə-thá /	น. “รถ(รถม้า, รถไฟ, รถราง)” (บ.)
သရဲ	/θə-yê /	น. “ผี”
အခု	/ʔə-khù /	น. “ตอนนี้”
အခါ	/ʔə-kha /	น. “คราว, ครา”
အစာ	/ʔə-sa /	น. “อาหาร”
အစု	/ʔə-sǐ /	น. “เม็ด, เมล็ด”
အစိ	/ʔə-shi /	น. “ไขมัน, น้ำมันหอม ”
အတူတူ	/ʔə-tu-du /	ว. “ด้วยกัน”
အထဲ	/ʔə-thê /	น. “ข้างใน”
အပျို	/ʔə-pyo /	น. “สาวโสด”
အဘိုး	/ʔə-phô /	น. “ปู่”
အမည်	/ʔə-mi /	น. “ชื่อ”
အရိုး	/ʔə-yô /	น. “กระดูก, ก้าง”
အရည်	/ʔə-ye /	น. “ของเหลว”
အသား	/ʔə-θâ /	น. “เนื้อ, ผิวน”
အစ်ကို	/ʔə-ko /	น. “พี่ชาย”
အစ်မ	/ʔə-mà /	น. “พี่สาว”
ပုလဲ	/pə-lê /	น. “ไข่มุก”

ပုဆိုး /pə-shô / န. “ใส่รองเท้า”

ယိုးဒယား /yô-də-yâ / န. “ไทย”

အရသာ /ʔə-yə-ðə / န. “รสชาติ”

အလကား /ʔə-lə-gâ / ဂ. “ฟรี”

၆.၈ คำผสม

การสร้างคำใหม่ด้วยการประกอบคำ อาจจำแนกได้เป็น ๒ ประเภท คือ คำประสม ซึ่งเกิดจากหน่วยคำอิสระ (free morphemes) ประกอบกันเป็นคำใหม่ และอีกประเภทหนึ่งคือ คำผสม ซึ่งประกอบด้วยหน่วยคำผูกพัน (bound morphemes) กับหน่วยคำอิสระ ในภาษาพม่าหน่วยคำอิสระมักเป็นคำพื้นฐานหรือรากศัพท์ที่เป็นนาม กริยา และวิเศษณ์ เป็นต้น ส่วนหน่วยคำผูกพันในภาษาพม่าซึ่งเป็นหน่วยคำที่ต้องผูกติดคำอื่นจึงจะสื่อความได้ชัดนั้น มักได้แก่คำที่แสดงหน้าที่ทางไวยากรณ์ ได้แก่ อุปสรรค บัณฑิต วิภัติ วิพท สันธาน (คำเชื่อม) เป็นต้น ในการสร้างคำในรูปแบบของคำผสมนั้น มักใช้หน่วยคำอุปสรรคและบัณฑิตเป็นตัวสร้างให้เกิดคำใหม่ ๆ ในที่นี้จะกล่าวถึงคำผสมที่เป็นคำนามอันเกิดจากการผสมด้วยหน่วยคำอุปสรรคที่ใช้บ่อย

คำนามผสม

ในภาษาพม่า หน่วยคำผูกพันที่นิยมใช้บ่อยมากคือ အ หน่วยคำนี้ใช้เป็นคำอุปสรรคที่ใช้ประกอบหน้าคำกริยา หรือ คำวิเศษณ์ โดยจะมีผลให้คำกริยาหรือคำวิเศษณ์นั้นกลายเป็นคำนามนามที่เกิดจากหน่วยคำผูกพัน อาจเรียกว่า คำนามผสม เช่น

အ + กริยา

ตัวอย่าง

အ + တ	“เดิน”	-> အတ	“การเดิน”
အ + စား	“กิน”	-> အစား	“อาหาร”
အ + ဆို	“ขบรับ”	-> အဆို	“การขบรับ”
အ + နှာ	“เจ็บ”	-> အနှာ	“ความเจ็บ, แผล”
အ + မိုး	“มุง”	-> အမိုး	“หลังคา”
အ + သီး	“ออกผล”	-> အသီး	“ผล (ไม้)”
အ + ကူညီ	“ช่วยเหลือ”	-> အကူအညီ	“ความช่วยเหลือ”
အ + ယူဆ	“สันนิษฐาน”	-> အယူအဆ	“ความเชื่อ”

๖.๖ อ + วิเศษณ์

ตัวอย่าง

๑	+ ๑	"แดง"	->	๑๑	"สีแดง"
๑	+ ๑	"ขาว"	->	๑๑	"สีขาว"
๑	+ ๑	"ดำ"	->	๑๑	"สีดำ"
๑	+ ๑	"เหลือง"	->	๑๑	"สีเหลือง"

หน่วยคำผูกพันที่นิยมใช้บ่อยมากอีกตัวหนึ่งคือ ๑๑: หน่วยคำนี้ใช้เป็นคำปัจจัยที่ใช้ประกอบหลังคำนาม ในความหมายว่า "ขาว, นก"

๖.๗ นาม + ปัจจัยแสดงผู้คน

ตัวอย่าง

๑๑:๑๑: "ก๊ำ" + ๑๑: "นั้,๑๑" -> ๑๑:๑๑:๑๑: "นั้ก๊ำ"

คำผสมอาจประกอบด้วยปัจจัยได้ ดูตัวอย่างเพิ่มใน ๑.๕.๒

๖.๘ คำประสม

คำนามประสม

นาม + นาม

๑๑	"๑๑" + ๑๑	"๑๑"	->	๑๑๑๑	"๑๑๑๑"
๑	"๑" + ๑๑	"๑๑"	->	๑๑๑	"๑๑๑"
๑	"๑" + ๑:๑	"๑๑,๑๑"	->	๑๑:๑	"๑๑๑"
๑	"๑" + ๑	"๑"	->	๑๑	"๑๑"
๑๑	"๑" + ๑๑:	"๑๑,๑๑"	->	๑๑๑๑:	"๑๑๑๑"
๑:	"๑" + ๑๑:	"๑๑,๑๑"	->	๑:๑๑:	"๑๑๑"
๑:	"๑" + ๑๑๑:	"๑"	->	๑:๑๑๑:	"๑๑๑"
๑:	"๑" + ๑๑	"๑"	->	๑:๑๑	"๑๑๑"
๑:	"๑" + ๑๑	"๑๑,๑๑"	->	๑:๑๑	"๑๑๑๑"
๑๑	"๑๑๑" + ๑๑	"๑๑,๑๑"	->	๑๑๑๑	"๑๑๑๑๑"
๑๑	"๑" + ๑๑:	"๑๑,๑๑"	->	๑๑๑๑:	"๑๑๑๑"
๑๑	"๑" + ๑:	"๑"	->	๑๑๑:	"๑๑๑"

အား "พลัง" + ເອ: "ยา" -> အားເອ: "ยาบำรุงกำลัง"
 ຊື່ "เมือง" + ວາ: "ชาว(ชาย)" -> ຊື່ວາ: "ชาวเมือง(ผู้ชาย)"
 ຊື່ "เมือง" + ວູ "ชาว(หญิง)" -> ຊື່ວູ "ชาวเมือง(ผู้หญิง)"

นาม + นาม (นามคู่)

ອອ: "อาหาร" + ອອ "อาหาร" -> ອອ:ອອ "อาหาร"
 ອອຸ "การร้อง" + ອອ "การเต้น" -> ອອຸອອ "การร้องรำ"

นาม + กริยา

ຊື່ "เมือง" + ທ: "กิน" -> ຊື່ທ: "เจ้าเมือง"
 ລ "จันทร์" + ບຽງ "เต็ม" -> ລບຽງ "เดือนเพ็ญ"
 ວູ "เขา" + ຈີ: "ขโมย" -> ວູຈີ: /θə-khō/ "ขโมย"
 ອາ: "กำลัง" + ກອ: "เล่น" -> ອາ:ກອ: "การออกกำลัง"
 ອອຸ: "อำนาจ" + ຣ "ได้" -> ອອຸຣ "รัฐบาล"

นาม + วิเศษณ์

ເຣ "น้ำ" + ອဲ "แข็ง" -> ເຣອဲ "น้ำแข็ง"
 ລູ "คน" + ອຸ: "เลว, ร้าย" -> ລູອຸ: "ผู้ร้าย"

นาม + นามลดรูป (คำนามที่มีหน่วยคำอุปสรรค ອ ເเวลาประสมกับหน่วยคำอิสระ ให้

๓๖ ๖)

ດີ: "ปลา" + ອຸ: "ก้าง" -> ດີ:ອຸ: "ก้างปลา"
 ທ: "กบ" + ອວ: "เนื้อ" -> ທ:ວ: "เนื้อกบ"
 ວ່ "เปิด" + ອວ: "เนื้อ" -> ວ່ວ: "เนื้อเปิด"
 ອວ່ "เนื้อสัตว์" + ອວ: "เนื้อ" -> ອວ່ວ: "เนื้อวัว"

 ອີ: "พุทธา" + ອວີ: "ผล" -> ອີ:ວີ: "ผลพุทธา"
 ອຸ "แดงโม" + ອວີ: "ผล" -> ອຸວີ: "ผลแดงโม"
 ອາລກາ "ฝรั่ง" + ອວີ: "ผล" -> ອາລກາວີ: "ผลฝรั่ง"

ည "กลางคืน" + အဝ "อาหาร" -> ညဝ "อาหารค่ำ"

นาม + กริยา + นาม (กริยา + นาม)

ဝိဘ "พ่อแม่" + ဝဲ "ไว้" + ကလေး "เด็ก" -> ဝိဘဝဲကလေး "เด็กกำพร้า"

คำกริยาประสม

นาม + กริยา

အား "พลัง" + ကို "พั่ง" -> အားကိုး "พั่งพา"

အား "พลัง" + ငဝ် "น้อย" -> အားငဝ် "อ่อนแอ"

အား "พลัง" + နာ "เจ็บ" -> အားနာ "เกรงใจ"

အား "พลัง" + နည်း "น้อย" -> အားနည်း "แรงน้อย(ไม่ค่อยมีแรง)"

အား "พลัง" + ရ "ได้" -> အားရ "มีกำลังใจ"

๖.๙ กริยาวิเศษณ์

คำกริยาหรือคำวิเศษณ์ นำมาทำเป็นคำกริยาวิเศษณ์ ด้วยการซ้ำคำ เช่น

ဝိုး -> ဝိုးဝိုး ဂ. "เบา ๆ, ค่อย ๆ (เสียง)"

အေးအေး -> အေးအေးအေးအေး ဂ. "สบาย ๆ, ตามสบาย"

ตัวอย่างในประโยค

ဝိုးဝိုး မေးပါ။ "ถามเบา ๆ"

အေးအေးအေးအေး စားပါ။ "กินตามสบายนะ"

๖.๑๐ นามวลีและส่วนขยายนามในนามวลี

นามวลีหมายถึงกลุ่มคำที่ประกอบด้วยนามหลักพร้อมส่วนขยายความให้กับนามหลัก หรือบ่งชี้นามหลัก นามหลักอาจเป็นคำเดี่ยว คำประสม หรือ คำผสม ส่วนส่วนขยายในนามวลี ได้แก่ คำวิเศษณ์(หรือคำคุณศัพท์) คำนาม คำบ่งชี้ หรือ นามปัจจัย คำขยายมีรูปแบบการใช้ ๒ แบบ คือ ขยายนามเพื่อสร้างคำประสม และ ขยายนามเพื่อขยายความเป็นนามวลี ดังนี้

๖.๑๐.๑ การขยายนามในรูปแบบของคำประสม

การขยายนามแบบนี้ เป็นการสร้างถ้อยคำใหม่ ส่วนขยายมักเป็นคำวิเศษณ์และคำนาม
ดังเช่น

คำประสมที่ขยายด้วยคำวิเศษณ์

คำวิเศษณ์ที่ขยายนามได้จะเรียกว่า นามวิเศษณ์ หรือ คุณศัพท์ ตำแหน่งของส่วนขยายที่เป็นคำวิเศษณ์จะอยู่หลังคำนาม เช่น

นามหลัก		ส่วนขยาย(คำวิเศษณ์)		
๑	"น้ำ"	๑๑ "เย็น"	-> ๑๑๑	"น้ำเย็น"
๑	"คน"	๑๑ "โสด"	-> ๑๑๑	"หนุ่มโสด"
๑	"คน"	๑ "ป้อ, เป้"	-> ๑๑	"คนป้อ"
๑	"คน"	๑ "แก่"	-> ๑๑	"คนแก่"

คำประสมที่ขยายด้วยคำนาม

ส่วนขยายอาจเป็นคำนาม โดยต้องวางส่วนขยายไว้หน้านามหลักที่ถูกขยาย เช่น

ส่วนขยาย(นาม) นามหลัก

๑๑ "พม่า"	๑๑ "การรำ"	-> ๑๑๑	"รำพม่า"
๑: "ฝน"	๑๑ "ฤดู"	-> ๑:๑๑	"ฤดูฝน"
๑: "ฝน"	๑ "น้ำ"	-> ๑:๑	"น้ำฝน"
๑: "ฝน"	๑๑ "คราว"	-> ๑:๑๑	"หน้าฝน"
๑:๑๑ "ไทย"	๑๑ "การรำ"	-> ๑:๑๑๑	"รำไทย(รำโยเดีย)"
๑:๑๑ "ไทย"	๑๑๑ "อาหาร"	-> ๑:๑๑๑๑	"อาหารไทย"

๖.๑๐.๒ การขยายนามในรูปแบบของนามวลี

การขยายนามลักษณะนี้เป็นการประกอบนามวลีเพื่อเข้าประโยค ส่วนขยายในนามวลีได้แก่ คำนามวิเศษณ์แบบซ้ำคำ คำบ่งชี้ และคำบอกพจน์ ดังเช่น

นามวลีที่ขยายด้วยนามวิเศษณ์แบบซ้ำคำ

นามวิเศษณ์อาจเกิดในรูปของคำซ้ำเมื่อเป็นส่วนขยายในนามวลี โดยวางไว้หลังนามที่ถูกขยาย เช่น

นามหลัก ส่วนขยาย(คำนามวิเศษณ์)

ရေ "น้ำ"	အေးအေး "เย็น ๆ"	-> ရေအေးအေး	"น้ำเย็น ๆ"
အရသာ "รส"	ခါးခါး "ขม ๆ"	-> အရသာခါးခါး	"รสขม ๆ"
အသား "ผิว"	မည်းမည်း "ดำ ๆ"	-> အသားမည်းမည်း	"ผิวดำ ๆ"

นามวลีที่ขยายด้วยนามปัจจัยแสดงพจน์

တို့ "พวก" เป็นนามปัจจัยสำหรับนามหรือสรรพนาม ใช้แสดงพหูพจน์ เกิดในตำแหน่งหลังคำนามที่ขยาย (ดูตัวอย่างเพิ่มใน ๑๒.๑๑) มีรูปแบบการใช้ ดังเช่น

สรรพนาม + တို့

ငါတို့	"พวกข้า"
သူတို့	"พวกเขา"

นาม + တို့

ဆရာမတို့	"พวกครูหญิง"
ဖေဖေတို့	"พวกพ่อ"
သမီးတို့	"พวกลูกสาว"

นาม(ชื่อ) + တို့

မမလတ်တို့	"พวกมะมาลา"
မမြတို့	"พวกมะมยะ"

นามวลีที่ขยายด้วยคำบ่งชี้

ဒီ "นี้" และ ဟို "นั่น" เป็นคำบ่งชี้นาม ใช้วางไว้หน้าคำนามหลัก เช่น

ส่วนขยาย (คำบ่งชี้) นามหลัก

ဒီ	ကလေး "เด็ก"	-> ဒီကလေး	"เด็ก(คน)นี้"
ဒီ	ည "กลางคืน"	-> ဒီည	"คืนนี้"
ဒီ	နေရာ "สถานที่"	-> ဒီနေရာ	"สถานที่นี้"
ဒီ	နေ့ "วัน"	-> ဒီနေ့	"วันนี้"

สำหรับวิภัติ กิ^๕ นั้น หากนามที่เกาะมีพยางค์ท้ายเป็นวรรณยุกต์ต่ำระดับหรือที่ขมสระ มักจะต้องแปลงเสียงวรรณยุกต์ให้เป็นเสียงสูงตกหรือรัศสระ คือให้เพิ่มเครื่องหมาย ◡ กำกับท้าย คำที่แสดงกรรม เช่น

๑๑๑๑ ก ๑๑๑๑ กิ ◡ ๑๑๑๑ ๑๑๑๑ ◡ "พ่อกำลังเอ็ดแม่"
 ๑๑๑๑ ก ๑๑๑๑ กิ ◡ ๑๑๑๑ ๑๑๑๑ ◡ "แม่กำลังเอ็ดพ่อ"

อย่างไรก็ตาม หากเป็นชื่อคนที่น่าหน้าด้วย ๑ "นางสาว" แล้ว จะไม่แปลงเสียงวรรณยุกต์ ให้เป็นเสียงสูงตก อาจเป็นเพราะ ๑ มีเสียงวรรณยุกต์สูงตกกำกับอยู่แล้ว ดังเช่น

๑๑๑๑ ๑๑๑๑ กิ ◡ ๑๑๑๑ ๑๑๑๑ ◡ "มะพยูเกรงใจมะหว่า"
 ๑๑๑๑ ๑๑๑๑ กิ ◡ ๑๑๑๑ ๑๑๑๑ ◡ "มะมาลาลิ้มมะเหมา"

เนื่องจากภาษาพม่ามีการใช้วิภัติแสดงหน้าที่ของคำที่เป็นประธานหรือกรรมอย่าง ชัดเจนในประโยค ดังนั้นการเรียงคำจึงไม่จำเป็นว่าประธานจะต้องมาก่อนกรรมเสมอไป กรรมจึง อาจอยู่หน้าประธานได้ และมักเกิดในกรณีที่ต้องการเน้นส่วนที่เป็นกรรม เช่น

๑๑๑๑ กิ ◡ ๑๑๑๑ ก ๑๑๑๑ ◡ "แม่นะ พ่อถาม"
 ๑๑๑๑ กิ ◡ ๑๑๑๑ ก ๑๑๑๑ ◡ "พ่อนะ แม่ถาม"

นามวิภัติ จิ^๕ "กับ, ด้วย, โดย"

จิ^๕ ใช้บ่งชี้หน้าที่ของนามในประโยค มีความหมายว่า "โดย", "ด้วย" หรือ "กับ" มีตำแหน่ง อยู่หลังนาม ในรูปแบบ นาม + จิ^๕ เช่น

จิ^๕ ในความหมาย "โดย" บ่งชี้พาหนะ
 ๑๑๑๑ จิ^๕ ๑๑๑๑ ◡ "มาโดยรถยนต์"
 ๑๑๑๑ จิ^๕ ๑๑๑๑ ◡ "จะส่งให้โดยรถยนต์"
 ๑๑๑๑ จิ^๕ ๑๑๑๑ ◡ "มาด้วยรถไฟ"

จิ^๕ ในความหมาย "ด้วย" บ่งชี้เครื่องมือ หรือ วิธี
 ๑๑๑๑ จิ^๕ ๑๑๑๑ ◡ "กินด้วยตะเกียบ"

တူရဲ့ ထုတ်ဝယ် ။

“ตอกด้วยค้อน”

ရဲ့ ในความหมาย “กับ” บ่งชี้การมีส่วนร่วม

တူလေးရဲ့ လာတယ် ။

“มากับหลานชาย”

တူမလေးရဲ့ ကစားတယ် ။

“เล่นกับหลานสาว”

ဘဲခွဲရဲ့ စားတယ် ။

“กิน(ข้าว)กับไข่เป็ด”

မဝါ မရှိရဲ့ မတည့်ဘူး ။

“มะหว่าไม่ถูกกับมะหนี่”

သားရဲ့ နေတယ် ။

“อาศัยอยู่กับลูกชาย”

သမီးရဲ့ စားနေတယ် ။

“กำลังกินอยู่กับลูกสาว”

นามวิภัตติ ရဲ့ “ของ”

ရဲ့ เป็นนามวิภัตติแสดงความเป็นเจ้าของ เทียบได้กับ “ของ” โดยวาง ရဲ့ ไว้หลังนามที่เป็นเจ้าของ และอยู่หน้านามหลักที่ถูกเป็นเจ้าของ ในรูปแบบ **เจ้าของ + ရဲ့ + นาม** ส่วนของนามที่เป็นเจ้าของที่ลงท้ายด้วย ရဲ့ ถือเป็นส่วนขยายในนามวลีนั้น เช่น

ส่วนขยาย

นามหลัก

ဆရာရဲ့

တကား -> ဆရာရဲ့တကား

“คำพูดของครู”

ဆရာမရဲ့

ဝေဝေ -> ဆရာမရဲ့ဝေဝေ

“พ่อของครูผู้หญิง”

ဝေဝေရဲ့

ကား -> ဝေဝေရဲ့ကား

“รถยนต์ของพ่อ”

သမီးရဲ့

စာ -> သမီးရဲ့စာ

“จดหมายของลูกสาว”

သူရဲ့

ဘဝ -> သူရဲ့ဘဝ

“ชีวิตของเขา”

ในการแสดงความเป็นเจ้าของ อาจไม่จำเป็นต้องใช้ ရဲ့ ในนามวลีก็ได้ โดยมีหลักดังนี้ หากพยางค์สุดท้ายของนามที่เป็นเจ้าของมีวรรณยุกต์ต่ำระดับ ให้แปลงเสียงวรรณยุกต์เป็นสูงตก นั่นคือ ให้ใช้เครื่องหมาย ။ กำกับ

ส่วนขยาย

นามหลัก

ဆရာ

တကား -> ဆရာတကား

“คำพูดครู”

ဝေဝေ

ကား -> ဝေဝေကား

“รถยนต์พ่อ”

လူ

ဘဝ -> လူ့ဘဝ

“ชีวิตคน”

လူ့

အား -> လူ့အား

“กำลังคน”

๑๑. ๑๑๐ -> ๑๑๐.๑๑๐ “ชีวิตเขา”

หากพยางค์สุดท้ายของคำที่เป็นเจ้าของเป็นวรรณยุกต์สูงตกอยู่แล้ว หรือ เป็นวรรณยุกต์กลางตก ให้คงเสียงเดิมไว้

ส่วนขยาย	นามหลัก		
๑๑๑๑	๑๑๑๑	-> ๑๑๑๑๑๑๑๑	“พ่อครูผู้หญิง”
๑๑๑	๑๑:	-> ๑๑๑๑๑:	“ร่มสูง”
๑๑:	๑๑	-> ๑๑๑:	“จดหมายลูกสาว”
๑๑:๑๑:	๑๑๑:	-> ๑๑:๑๑:๑๑:	“คำพูดอา”

นามวิภัติ ๑๑. “เพื่อ”

๑๑. เป็นได้ทั้งนามวิภัติและสันธานเชื่อมประโยค(ดู๖.๑๔) หากเป็นนามวิภัติ จะมีความหมายว่า “เพื่อ, สำหรับ” โดยให้วางไว้หลังนาม ในรูปแบบ นาม + ๑๑. เช่น

๑๑๑๑๑. ๑๑๑๑๑๑๑๑ ॥	“เอามาเพื่อครูผู้หญิง”
๑๑:๑๑:๑๑. ๑๑:๑๑๑๑๑๑ ๥	“เด็ดมาเพื่อน้องสาว”

ในกรณีที่พยางค์สุดท้ายของค่านามมีวรรณยุกต์ต่ำระดับ จะมีการแปรเสียงวรรณยุกต์เป็นเสียงสูงตก คือ กำกับด้วยเครื่องหมาย ๑๑. เช่น

๑๑๑๑๑. ๑๑๑๑๑๑๑๑ ॥	“เอามาให้ครูผู้ชาย”
๑๑๑๑๑๑. ๑๑:๑๑๑๑๑๑ ๥	“ส่งมาให้พ่อ”
๑๑๑๑๑. ๑๑๑๑๑๑๑๑ ๥	“ซื้อมาให้แม่”
๑๑.๑๑. ๑๑๑๑๑๑๑๑๑๑ ๥	“เติมไว้ให้เขา”
๑๑๑๑. ๑๑๑๑๑๑๑๑๑๑ ๥	“ซื้อมาให้หว่าหว่า”

แต่ในกรณีเป็นชื่อนำด้วย ๑๑ “นางสาว” กลับไม่ต้องเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์ เช่น

๑๑๑๑๑. ๑๑:๑๑๑๑๑๑๑๑ ๥	“ซื้อร่มมาให้มะพยู”
๑๑๑๑๑๑. ๑๑:๑๑๑๑๑๑๑๑ ๥	“เด็ดมาให้มะมาลา”
๑๑๑๑. ๑๑๑๑๑๑๑๑๑๑ ๥	“เอามาให้มะหว่า”

นามวิภัติ ลို "อย่าง"

လို เป็นนามวิภัติ มีความหมาย "อย่าง,เหมือน" มีตำแหน่งอยู่หลังนาม ในรูปแบบ **นาม + လို** เช่น

ကလေးလို ငိုနုတယ် ။	“ร้องไห้เหมือนเด็ก”
မမြလို ရေးပါ ။	“จงเขียนอย่างมะมยะ”
မေမေလို အသားဖြူတယ် ။	“ผิวขาวเหมือนแม่”
မီးလို ပူတယ် ။	“ร้อนเหมือนไฟ”
ရေခဲလို အေးတယ် ။	“เย็นเหมือนน้ำแข็ง”

ในกรณีที่พยางค์สุดท้ายของคำนามมีวรรณยุกต์ต่ำระดับ จะมีการแปรเสียงวรรณยุกต์ เป็นเสียงเสียงสูงตก โดยกำกับด้วยเครื่องหมาย - เช่น

သူ့လို ဆိုပါ ။	“จงร้องอย่างเขา”
သူ့အဖေလို ဝတ်တယ် ။	“อ้วนเหมือนพ่อของเขา”

๖.๑๒ นามปัจจัย

นามปัจจัยเป็นหน่วยคำผูกพัน(ดู ๖.๗)ที่ทำหน้าที่ขยายนามเพื่อเสริมความหมายต่าง ๆ เช่น

นามปัจจัย ဝဲ

ဝဲ เป็นปัจจัยเติมหลังนามเพื่อแสดงการเน้นคำนาม มีความหมายเทียบได้กับ “เท่านั้น” และมักออกเสียงพยัญชนะก้องว่า ဝဲ / bê / รูปแบบการใช้ **นาม + ဝဲ** ดังเช่น

သူဝဲ စားတယ် ။	“เขาเท่านั้นที่กิน”
သူဝဲ မေးတယ် ။	“เขาเท่านั้นที่ถาม”
သူဝဲ ရေးတယ် ။	“เขาเท่านั้นที่เขียน”
သူဝဲ လာတယ် ။	“เขาเท่านั้นที่มา”

๖.๑๓ สันธานเชื่อมนาม ခုံ “กับ,และ”

ခုံ เป็นสันธานใช้เชื่อมระหว่างคำนามกับคำนาม เทียบได้กับ “และ” หรือ “กับ” เมื่อใช้ รวมนามสองตัว จะใช้ในรูปแบบ **นาม + ခုံ + นาม** เช่น

อะรุ้.๗:วาวะ	“หอยและเนื้อกบ”
อะรุ้.๗:วาวะ	“ครูผู้ชายและครูผู้หญิง”
อะรุ้.๗:วาวะ	“โสร่งและผ้าคลุมไหล่”
อะรุ้.๗:วาวะ	“พ่อและแม่”
อะรุ้.๗:วาวะ	“มะมยะและฉนู”
อะรุ้.๗:วาวะ	“ลูกชายและลูกสาว”
อะรุ้.๗:วาวะ	“เนื้อวัวและเนื้อเป็ด”

ตัวอย่างประโยค

อะรุ้.๗:วาวะ ลาวมว ॥	“มะมยะและฉนูจะมา”
อะรุ้.๗:วาวะ อะรุ้.๗:วาวะ กู้ อะรุ้.๗:วาวะ ॥	“มะเอไม่กินเนื้อวัวและเนื้อเป็ด”
อะรุ้.๗:วาวะ อะรุ้.๗:วาวะ กู้ อว้.๗:วาวะ ॥	“แม่จะซื้อโสร่งและผ้าคลุมไหล่”

แต่เมื่อใช้ร่วมกับนามตั้งแต่ ๓ ตัวขึ้นไป ๗ จะอยู่ก่อนนามตัวสุดท้าย ในรูปแบบ **นาม + นาม + ๗ + นาม** เช่น

อะรุ้.๗:วาวะ อะรุ้.๗:วาวะ ๗ อว้.๗:วาวะ	“พ่อ แม่ และ น้องสาว”
อะรุ้.๗:วาวะ อะรุ้.๗:วาวะ ๗ อะรุ้.๗:วาวะ	“มะหว่า มะมาลาและมะเห-มา”

ตัวอย่างประโยค

อะรุ้.๗:วาวะ อะรุ้.๗:วาวะ ๗ อว้.๗:วาวะ ลาวมว ॥	“พ่อ แม่ และ น้องสาว จะมา”
--	----------------------------

๖.๑๔ กริยาช่วย

กริยาช่วย ๗ “แน้แหละ”

๗ เป็นกริยาช่วย ใช้ในการเน้นกริยาเพื่อยืนยัน และยังสามารถแสดงอดีตกาลได้ด้วย รูปแบบ **การใช้ กริยา + กริยาช่วย (๗) เช่น**

๗:๗:๗ ॥	“กินแล้วแหละ”
๗:๗:๗ ๥	“ตรวจสอบแล้วแหละ”
๗:๗:๗ ๥	“ส่งแล้วแหละ”
๗:๗:๗ ๥	“ทิ้งแล้วแหละ”

จู่:อู่ ๖ ๖ “ตื่นแล้วแหละ”
ลว:อู่ ๖ ๖ “ได้มาแล้วแหละ”

ตว:อะ:อู่:อว ๖ ๖ “จะเขียนจดหมายมาแน่”
ลว:อู่:อว ๖ ๖ “จะมาแน่”
อะ:อู่:อว ๖ ๖ “จะฉีดยาแน่”

อู่ กับประโยคปฏิเสธในความหมาย “ไม่ได้(ทำ)....” ในรูปแบบ ๖ + กริยาหลัก +
อู่: เช่น

๖ตว:อะ:อู่: ๖ ๖ “ไม่ได้เล่น”
๖ลว:อู่: ๖ ๖ “ไม่ได้มา”
๖ตว:อะ:อู่: ๖ ๖ “ไม่ได้กิน”

กริยาช่วย อู่ หากไม่ลงท้ายด้วยกริยาวิภัติ จะมีความหมายชักชวนแบบคะยั้นคะยอ เช่น

ลว:อู่ ๖ ๖ “มาเหอะ”
ลว:อู่:อว ๖ ๖ “มาเถอะ(สุภาพ)”

กริยาช่วย ฤ “กล้า”

ฤ เป็นกริยาช่วย ใช้แสดงความหมายเทียบได้กับ “กล้า....” ในภาษาไทย รูปแบบการใช้

กริยาหลัก + กริยาช่วย (ฤ) เช่น

๖อ:อ:ค ๖อะ:๖อะ:อะ:ฤ:๖ ๖ ๖ “ลูกสาวกล้ากินเนื้อมัน”
๖อ:ค ๖ค:อ:๖อะ:ฤ:๖ ๖ ๖ “เขากล้าให้สัญญา”
๖อ:ค ๖อ:๖อะ:ค:ฤ:๖ ๖ ๖ “เขากล้าถามครู”

ในประโยคปฏิเสธ มีรูปแบบ ๖ + กริยาหลัก + ฤ: เช่น

๖อ:อ:ค ๖อะ:๖อะ: ๖อะ:ฤ:๖ ๖ ๖ “ลูกสาวไม่กล้ากินเนื้อมัน”
๖อ:อ:ค ๖อ:ฤ:๖ ๖ ๖ “ลูกสาวไม่กล้าร้องไห้”

သူက ကဝိမပေးရဲ့ဘူး ။ “เขาไม่กล้าให้สัญญา”

သူက ဆရာမကို မပေးရဲ့ဘူး ။ “เขาไม่กล้าถามครู”

กริยาช่วย ထား “ไว้”

ထား หากเป็นกริยาหลักแปลว่า “ไว้” แต่ถ้าเป็นกริยาช่วยจะเทียบได้กับ “...ไว้” รูปแบบการใช้ **กริยาหลัก + กริยาช่วย (ထား)** เช่น

ကူးထားတယ် ။ “คัดลอกไว้”

စုထားတယ် ။ “สะสมไว้”

ပေးထားတယ် ။ “ให้ไว้”

ပစ်ထားတယ် ။ “ทิ้งไว้”

ဖယ်ထားပါ ။ “กันไว้”

ယူထားပါ ။ “เอาไว้เถอะ”

ဝယ်ထားတယ် ။ “ซื้อไว้”

ตัวอย่างประโยค

ဆရာပေးကတည်းက သူ ယူထားတယ် ။ “เขาเก็บไว้ตั้งแต่ครูมอบให้”

ဆရာရေးပြီကတည်းက သူ စာကူးထားတယ် ။ “เขาคัดลอกหนังสือตั้งแต่ครูเขียนให้ดู”

๖.๑๕ กริยาปัจจัย

กริยาปัจจัยคือคำที่ใช้ประกอบกริยาเพื่อแปลงกริยาให้ทำหน้าที่อื่น อาทิ เป็นส่วนขยาย เช่น ဝဲ့ “ที่, ซึ่ง” และ မဝ့် “ที่จะ, ซึ่งจะ” หรือ ทำประโยคให้ทำหน้าที่ได้อย่างนามซึ่งเรียกว่า ประโยคนาม เช่น သလို “คล้าย ๆ”

กริยาปัจจัย ဝဲ့ “ที่ ..., ซึ่ง...”

ဝဲ့ เป็นกริยาปัจจัยของประโยครองที่เป็นส่วนขยายในนามวลี กริยาปัจจัยตัวนี้เป็นรูปแปลงของ တယ် ซึ่งเป็นกริยาวิภัติในประโยคปกติกาล กริยาปัจจัย ဝဲ့ จะมีความหมายเทียบได้กับ “ที่...” หรือ “ซึ่ง...” สำหรับในภาษาพม่า นั้น ประโยครองที่ลงท้ายด้วย ဝဲ့ จะอยู่หน้า คำนามเพื่อทำหน้าที่เป็นส่วนขยายของนามนั้น ในรูปแบบ **กริยา + ဝဲ့ + นาม** เช่น

ส่วนขยาย	นามหลัก		
ดอว์ดะอฺ	กอละ	-> ดอว์ดะอฺกอละ	“เด็กที่ยังเยาว์อยู่”
บะอฺ	ต	-> บะอฺต	“จดหมายที่ให้”
ดูอฺอฺ	ละ	-> ดูอฺอฺละ	“สถานที่ที่ขโมยชุกชุม”
ดอว์ดะอฺ	บอฺ	-> ดอว์ดะอฺบอฺ	“โครงสร้างที่ซื้อไว้”

กริยาปัจจัย ๑ “ที่จะ..., ซึ่งจะ...”

๑ เป็นกริยาปัจจัยของประโยครองที่เป็นส่วนขยายในนามวลีเช่นเดียวกับ ๐ กริยาปัจจัย ๑ เป็นรูปแปลงของ ๑ ซึ่งเป็นกริยาริวัตติในประโยคอนาคตกาล กริยาปัจจัย ๑ มีความหมายเทียบได้กับ “ที่จะ...” หรือ “ซึ่งจะ...” ประโยครองที่ลงท้ายด้วย ๑ จะต้องวางไว้หน้าคำนามหลักที่ถูกริยา ในรูปแบบ **กริยา + ๑ + นาม** เช่น

ส่วนขยาย	นามหลัก		
ดะอฺ	อดะอฺ	-> ดะอฺอดะอฺ	“อาหารที่จะกิน”
บะอฺ	ต	-> บะอฺต	“จดหมายที่จะให้”
ลวอฺ	ดะ	-> ลวอฺดะ	“วันเสาร์ที่จะมาถึง”
ดอว์อฺ	อวฺ	-> ดอว์อฺอวฺ	“ผลไม้ที่จะซื้อ”

กริยาปัจจัย ๒ “คล้าย ๆ, เหมือนอย่าง”

๒ เป็นกริยาปัจจัยที่แปลงประโยคให้ทำหน้าที่อย่างนามในรูปประโยคนาม แสดงความไม่แน่ใจ หรือ คล้ายคล้ายคลึงคลา ความหมายเทียบได้กับ “คล้าย ๆ, เหมือนอย่าง” ใช้ในโครงสร้าง **กริยา + ๒** ดังเช่น

ดอว์อฺ ॥ “คล้าย ๆ จะรู้”

นอกจากนี้ยังมักใช้ในความหมาย “คล้าย ๆ เคย...” ในโครงสร้าง **กริยา + ๓ + ๒** ดังเช่น

ดะอฺ	ดอว์อฺ	“คล้าย ๆ เคยกิน”
บะอฺ	ดอว์อฺ	“คล้าย ๆ เคยถาม”
ละ	ดอว์อฺ	“คล้าย ๆ เคยเขียน”
ลวอฺ	ดอว์อฺ	“คล้าย ๆ เคยมา”

๐ เป็นนามปัจจัยที่ใช้ลงท้ายคำถาม ทำหน้าที่เน้นความ (ดู ๖.๑๒)

๖.๑๖ ประโยคคำถาม

ประโยคคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ

ประโยคคำถาม ฤๅ:

ฤๅ: เป็นคำลงท้ายคำถาม ในความหมาย “หรือเปล่า, ีเปล่า” โดยจะวางในตำแหน่งหลังกริยาหรือท้ายประโยค ในรูปแบบ **กริยา + ฤๅ** คำถามประเภทนี้เป็นการถามเพื่อความมั่นใจ ซึ่งต่างจากคำถามรูปแบบ **กริยา + ๅ** ซึ่งเป็นการถามตอบรับ-ปฏิเสธแบบธรรมดา (ดู ๓.๘) เช่น

คำถาม	คำตอบ
ๅฤๅ: ॥ “มาีเปล่า”	ๅๅ ๅ ॥ “มา”
ๅๅฤๅ: ๅ ๅ “ตายีเปล่า”	ๅๅๅ ๅ ๅ ๅ “ตาย”
ๅๅฤๅฤๅ: ๅ ๅ “กล้ากินีเปล่า”	ๅๅๅฤๅ: ๅ ๅ “ไม่กล้ากิน”
ๅ:ๅ ๅๅฤๅ: ๅ ๅ “กินปลาีเปล่า”	ๅ:ๅ ๅๅๅ: ๅ ๅ “ไม่กินกะปิ”

ประโยคคำถามแบบเน้นความ

นอกจากประโยคคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ หรือคำถามกริยาซึ่งลงท้ายด้วย ๅ แล้ว ยังมีประโยคคำถามแบบเน้นความซึ่งจะลงท้ายด้วย ๅ คำถามแบบหลัง ได้แก่คำถามประเภทอะไร ไหน อย่างไร เท่าไร ที่ไหน ทำไม และเพื่ออะไร เป็นต้น โดยตัวเน้นความที่เป็นคำถามจะใช้ ๅ แปลว่า “อะไร” หรือ ๅๅ แปลว่า “ไหน” ในหัวข้อนี้จะกล่าวถึงประโยคคำถามอะไร ประโยคคำถามอันไหน และเพราะอะไร ดังนี้

ประโยคคำถาม “อะไร” ๅๅ

การถาม “อะไร” นั้น จะใช้ในรูปแบบต่าง ๆ คือ ๅๅ , ๅๅ + นาม + ๅๅ และ ๅๅ + กริยา + ๅๅ ส่วนในการตอบคำถาม ส่วนที่เป็นคำตอบซึ่งเป็นนามนั้นมักจะถูกลงท้ายด้วย ๅ เพื่อบ่งชี้นามและให้ฟังดูสุภาพ รูปแบบ นาม + ๅๅ นั้นเป็นการตอบอย่างสั้นโดยไม่ต้องทวนกริยา การตั้งคำถาม “อะไร” มีดังนี้

ဘာလဲ ในคำถามบ่งชี้ เช่น

คำถาม

คำตอบ

ဒါ ဘာလဲ ။ "နံ့အေးအေး"

ဗူးသီးဝါ ။ "ရွက်ပွား"

ဒီဘာ ဘာလဲ ။ "အိမ်အိမ်"

အိမ်သီးဝါ ။ "ရွက်ပွား"

ဟိုဘာ ဘာလဲ ။ "အိမ်အိမ်"

ဟိုဘာ အာလူးဝါ ။ "အိမ်အိမ်"

ဘာ + နာမ် + လဲ เป็นคำถามระบุนาม เช่น

คำถาม

คำตอบ

ဒါ ဘာဘုရားလဲ ။ "အိမ်အိမ်အိမ်"

ဗူးသီးဝါ ။ "ရွက်ပွား"

ဒါ ဘာသီးလဲ ။ "အိမ်အိမ်အိမ်"

ဒါ ဝိုးဒလားဝဲလဲ ။ "အိမ်အိမ်အိမ်"

ဘာ + ဂရိယာ + လဲ หรือ ဘာ + ဂရိယာ + သလဲ เป็นคำถามระบุกริยา อาจลงท้ายประโยคด้วย လဲ หรือ သလဲ ซึ่งเป็นคำถามสำหรับปกติกาล คำ သ เป็นกริยาวิภัตติที่แปลงรูปมาจาก ဘာဝယ်

คำถาม

คำตอบ

ကလေး ဘာကစားနေလဲ ။ "ကစားနေလဲ"

ကစားနေပါ ။ "အိမ်အိမ်"

သမီး ဘာလိုသေးလဲ ။ "ရွက်ပွား"

ရွက်ပွားပါ ။ "အိမ်အိမ်"

သူက ဘာကစားနေလဲ ။ "အိမ်အိမ်အိမ်"

ဝဲလဲဝါ ။ "အိမ်အိမ်အိမ်"

หรือ

ကလေး ဘာကစားနေသလဲ ။ "ရွက်ပွား"

ကစားနေပါ ။ "အိမ်အိမ်"

သမီး ဘာလိုသေးသလဲ ။ "ရွက်ပွား"

ရွက်ပွားပါ ။ "အိမ်အိမ်"

သူက ဘာကစားနေသလဲ ။ "အိမ်အိမ်အိမ်"

ဝဲလဲဝါ ။ "အိမ်အိမ်အိမ်"

ဘာ + ဂရိယာ + မလဲ เป็นคำถามระบุกริยาสำหรับอนาคตกาล คำ မ เป็นกริยาวิภัตติที่แปลงรูปมาจาก မယ်

คำถาม

คำตอบ

သမီး ဘာလုပ်မလဲ ။ "ရွက်ပွား"

ရွက်ပွားပါ ။ "အိမ်အိမ်"

သား ဘာကစားမလဲ ။ "ရွက်ပွား"

ကစားနေပါ ။ "အိမ်အိမ်"

မရှိ ဘာကစားမလဲ ။ "အိမ်အိမ်အိမ်"

ဝဲလဲဝါ ။ "အိမ်အိမ်အိမ်"

ประโยคคำถาม “อันไหน” วว๋ลั

วว๋ลั เทียบได้กับ “ไหน” รูปแบบการใช้เป็นดังนี้

วว๋ + นาม + ลั เป็นคำถามระบุนาม

คำถาม	คำตอบ
วว๋ทวระลั ॥ "รถ(คัน)ไหน"	อิทวระပါ ॥ "รถคันนี้"
วว๋กัฉวลั ॥ "คาถาไหน"	อิกัฉวปา ॥ "คาถานี้"
วว๋ฉอจุลั ॥ "ครู(คน)ไหน"	อิฉอจุปา ॥ "ครู(คน)นี้"
วว๋จุลัฉลั ॥ "นาฬิกา(อัน)ไหน"	อิจุลัฉปา ॥ "นาฬิกา(อัน)นี้"
วว๋จุฉวระลั ॥ "รถไฟ(คัน)ไหน"	บุจุฉวระปา ॥ "รถไฟนั่น"
วว๋ทวลั ॥ "อันไหน"	บุทวปา ॥ "อันนั้น"
วว๋อฉวระลั ॥ "ผลไม้(ลูก)ไหน"	บุอฉวระปา ॥ "ผลไม้นั่น"

วว๋ + นาม + กริยา + ลั หรือ วลั เป็นคำถามระบุนามในประโยคที่มีกริยา ในแบบปกติกาล เช่น

คำถาม	คำตอบ
วว๋ฉุ้ท ลวवलั ॥ "มาจากไหน"	บ่ฉุ้ทวา ॥ "จากเมืองพะโค"
วว๋ทวระจุ้ ลวवलั ॥ "มาด้วยรถ(คัน)ไหน"	อิทวระจุ้ปา ॥ "มาด้วยรถ(คัน)นี้"

วว๋ + นาม + กริยา + ฉลั เป็นคำถามระบุนามในประโยคที่มีกริยา ในแบบอนาคต กาล เช่น

คำถาม	คำตอบ
วว๋กัฉว ฉุฉลั ॥ "จะท่องคาถาไหน"	อิกัฉวปา ॥ "คาถานี้"
วว๋ทว ฉะฉลั ॥ "จะให้อันไหน"	บุทวปา ॥ "อันนั้น"
วว๋ทว ฉฉลั ॥ "จะเอาอันไหน"	อิทวปา ॥ "อันนี้"
วว๋อฉวระฉะฉลั ॥ "จะกินผลไม้ชนิดไหน"	ฉิฉะฉะฉลั ॥ "จะกินพุทรา"

ประโยคคำถามกับคำว่า ฉลั

ฉลั ใช้ในประโยคบอกเล่า จะหมายถึง “กำลังจะ” ใช้กับการที่จะกระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่งในขณะนั้น เช่น

คำถาม

คำตอบ

ဘာစားမလို့လဲ ။ "กำลังจะกินอะไร"

ဖရုံဝါးစားမလို့ပါ ။ "กำลังจะกินแตงโม"

ဘာရေးမလို့လဲ ။ "กำลังจะเขียนอะไร"

"က" ရေးမလို့ပါ ။ "กำลังจะเขียนตัว ก"

๖.๑๗ คำกริยาวิเศษณ์ အတူတူ

အတူတူ เป็นคำกริยาวิเศษณ์ มีความหมายว่า "ด้วยกัน" มีตำแหน่งอยู่หน้ากริยา ในรูปแบบ **အတူတူ + กริยา** ดังเช่น

- အတူတူ စားတယ် ။ "กินด้วยกัน"
- အတူတူ နေတယ် ။ "อยู่ด้วยกัน"
- အတူတူ ရေးတယ် ။ "เขียนด้วยกัน"
- အတူတူ လာတယ် ။ "มาด้วยกัน"
- အတူတူ လည်တယ် ။ "เที่ยวด้วยกัน"
- အတူတူ ချေတယ် ။ "ตายด้วยกัน"

๖.๑๘ สันธานเชื่อมประโยค

สันธานอาจเป็นคำเชื่อมนาม (ดู ๖.๑๓) หรือเป็นคำเชื่อมประโยคที่มีความเกี่ยวเนื่องกันในภาษาพม่า นั้น สันธานที่ใช้เชื่อมประโยคสองประโยคเข้าด้วยกัน อาจจำแนกได้เป็น ๒ ประเภท คือ สันธานเกาะท้ายประโยครอง และสันธานนำหน้าประโยคตาม หรือ ประโยคหลัก ดังเช่น

สันธานเกาะท้ายประโยครอง

สันธาน လို့

လို့ เป็นสันธานเกาะท้ายประโยครอง แสดงเหตุผล มีความหมายว่า "เพราะ" ประโยครองนี้จะต้องวางอยู่หน้าประโยคหลัก ในรูปแบบ **ประโยครอง + สันธาน (လို့) + ประโยคหลัก** เช่น

ประโยครอง	ประโยคหลัก	
ဆရာမလို့	ငိုတယ် ။	"ร้องไห้เพราะครู"
ဘာလို့	စားတယ် ။	"กินเพราะหิว"
ဆီများလို့	အိတယ် ။	"เสียนเพราะน้ำมันมาก"
နဂါးလို့	မလာခဲ့ဘူး ။	"ไม่ได้มาเพราะแคดร้อน"
မစားဖူးလို့	မစားခဲ့ဘူး ။	"ไม่กล้ากินเพราะไม่เคยกิน"

ရာວົງຕຸອະລິ. ພຸຣະທວັ ແ ມ "ເປັນໄຂ້ເພາະອາກາດເຢັນ"

ສັນຖານ ອຸ້ "ເພື່ອວ່າ"

ອຸ້ ເປັນສັນຖານເກາະທ້າຍປະໂຍກອງແສດງວັດຖຸປະສົງ ກວມໝາຍເທິຍບໄດ້ກັບ "ເພື່ອ..." ຫຼື "ເພື່ອວ່າ..." ໃນຮູບແບບ ປະໂຍກອງ + ສັນຖານ (ອຸ້) + ປະໂຍກອຸ ເຊັ່ນ (ດູກາຣ໌ ອຸ້ ໃນ ຕຳແໜ່ງນາມວິກັຕຕິ ຫົວຂໍ້ ໖.໑໑)

ປະໂຍກອງ	ປະໂຍກອຸ	
ຊອຸ້	ທະທວັ ແ	"ກິນເພື່ອອຸ"
ອອລາທະອຸ້	ອຸລາທວັ ແ	"ເດັດມາໃຫ້ມະມາລາກິນ"
ຊອກຸອຸ້	ລາວາທວັ ແ	"ມາເພື່ອວ່າຍນ້ຳ"
ວວັຣຸອຸ້	ບຸລັກຸ ອະທວັ ແ	"ໃຫ້ໄຂ້ມຸກເພື່ອໃຫ້ຮລັກຮິງ"

ສັນຖານ ອອຸ "ແມ້ວ່າ"

ອອຸ ເປັນສັນຖານເກາະທ້າຍປະໂຍກອງແສດງວັດຖຸປະສົງ ກວມໝາຍເທິຍບໄດ້ກັບ "ແມ້ວ່າ...ແຕ່ກີ້" ໃນຮູບແບບ ປະໂຍກອງ ອອຸ + ປະໂຍກອຸ ເຊັ່ນ

ປະໂຍກອງ	ປະໂຍກອຸ	
ວຸກ ກວັອະອຸອອຸ	ອອຸອອຸ ແ	"ແມ້ເຂາເຊຍໃຫ້ສັດຖຸນາແຕ່ກີ້ລີ້ມ"
ວຸກ ອິອອອອອຸ	ອອຸ ແ	"ແມ້ເຂາໄມ້ກິນນ້ຳມັນແຕ່ກີ້ອັວນ"
ວຸກ ອອອອອອຸ	ລາວະທວັ ແ	"ແມ້ເຂາໄມ້ວ່າງແຕ່ກີ້ຍັງມາ"
ວຸ.ອອອອອ ວຸ.ອຸອອອອຸ	ວຸອອຸ ແ	"ແມ້ວ່າຟອເຂາເຂັດເຂາແຕ່ເຂາກີ້ໄມ້ຮອງໃຫ້"

ສັນຖານ ວວຸ້ "ອຸ່ງວ່າ"

ວວຸ້ ເປັນໄດ້ທັງກິຍາປັຈຈັຍທີ່ສ້າງປະໂຍກອຸນາມ(ດູ ໖.໑໕) ແລະຍັງເປັນສັນຖານເຂັ້ມປະໂຍກອຸ ເພື່ອແສດງກເປຣິຍເທິຍ ໃນກວມໝາຍວ່າ "ອຸ່ງວ່າ, ເມັອນອຸ່ງວ່າ" ໂດຍໃຫ້ວາງ ວວຸ້ ໄວ້ທ້າຍກິຍາໃນປະໂຍກອງ ໃນຮູບແບບ ປະໂຍກອງ ວວຸ້ + ປະໂຍກອຸ ເຊັ່ນ

ປະໂຍກອງ	ປະໂຍກອຸ	
ອອອ ອອຸວວຸ້	ອອຸ ແ	"ເຂັ້ມອຸ່ງວ່າທີ່ຮຸເຢັນນະ"

อ๋อ กุ๋	/ ʔə-ko /	“พี่ชาย”
อ๋อ ๋	/ ʔə-mà /	“พี่สาว”

การออกเสียงพยางค์แรกของ อ๋อ กุ๋ หรือ อ๋อ ๋ จะออกเสียงอย่างพยางค์นำ ดังนั้น แทนที่จะออกเต็มเสียงว่า อ๋อ /ʔiʔ/ กลับต้องอ่านว่า อ /ʔə/ คำ อ๋อ กุ๋ และ อ๋อ ๋ นั้นเป็น คำเรียกอย่างสุภาพ หากเรียกอย่างสนิทสนม อาจใช้ในรูปแบบคำซ้ำ ดังนี้

กุ๋ กุ๋	/ ko-ko /	“พี่ชาย”
๋ ๋	/ mà-mà /	“พี่สาว”

๖.๒๐ การนับจำนวน

เลข ๙ พม่าเขียนว่า ้ โดยต้องเขียนส่วนหางของตัวเลขให้อยู่ใต้เส้นบรรทัด ตัวเลขนี้ เขียนเป็นอักษรได้ว่า กุ๋:

้ รูปอักษร กุ๋: อ่านว่า /kô/ เทียบกับ ๙

เมื่อเลข ๙ อยู่หน้า ๐ “สิบ” จะแปรเสียง ๐ /she/ ให้เป็นเสียงก้อง /ze/ ดังนี้
้๐ กุ๋:๐ /kô-ze/ เทียบกับ ๙๐

ในการนับเลขย่อยในหลักสิบนั้น ตัวเลข ๑๐ จะอ่านว่า ๐ ๐ แต่ถ้าเป็น ๑๑, ๑๒, ๑๓, ๑๔, ... จะมีการแปรเสียงวรรณยุกต์ใน ๐ ให้เป็นวรรณยุกต์สูงตก คือมีรูป ๐ อยู่ใต้สระ กลายเป็น ๐ ุ สำหรับรูปพินทุ (-) นี้กร่อนมาจากคำเต็มว่า ุ “และ” ตัวอย่างการนับเลข คำช่วง ๑๑-๑๙ บางคำ เช่น

๑๑	๐ ุ ๐ ๐	/ shè-tiʔ /	เทียบกับ ๑๑
๑๒	๐ ุ ๐ ๐	/ shè-lê /	เทียบกับ ๑๒
๑๓	๐ ุ ๐ ๐	/ shè-ŋâ /	เทียบกับ ๑๓
๑๔	๐ ุ ๐ ๐	/ shè-khuŋ-niʔ /	เทียบกับ ๑๔
๑๕	๐ ุ ๐ ๐	/ shè-kô /	เทียบกับ ๑๕

แต่เลขหน่วยอื่น ๆ ตั้งแต่ ๒๐ ขึ้นไปให้อ่านดังนี้

๑๐	ลอะฮะยู่ต้อ	/ lĕ-zĕ-ti ² /	เทียบกับ ๔๑
๑๑	ลอะฮะยู่ลอะ	/ lĕ-zĕ-lĕ /	เทียบกับ ๔๔
๑๒	ลอะฮะยู่ฉะ	/ lĕ-zĕ-ŋâ /	เทียบกับ ๔๕
๑๓	ลอะฮะยู่จุกุ	/ lĕ-zĕ-khuŋ-ŋi ² /	เทียบกับ ๔๗
๑๔	ลอะฮะยู่กู่	/ lĕ-zĕ-kô /	เทียบกับ ๔๙
๒๐	ฉะฮะยู่ต้อ	/ ŋâ-zĕ-ti ² /	เทียบกับ ๕๑
๒๑	ฉะฮะยู่ลอะ	/ ŋâ-zĕ-lĕ /	เทียบกับ ๕๔
๒๒	ฉะฮะยู่ฉะ	/ ŋâ-zĕ-ŋâ /	เทียบกับ ๕๕
๒๓	ฉะฮะยู่จุกุ	/ ŋâ-zĕ-khuŋ-ŋi ² /	เทียบกับ ๕๗
๒๔	ฉะฮะยู่กู่	/ ŋâ-zĕ-kô /	เทียบกับ ๕๙
๓๐	กู่ฮะยู่ลอะ	/ kô-zĕ-lĕ /	เทียบกับ ๙๔
๓๑	กู่ฮะยู่จุกุ	/ kô-zĕ-khuŋ-ŋi ² /	เทียบกับ ๙๗
๓๒	กู่ฮะยู่กู่	/ kô-zĕ-kô /	เทียบกับ ๙๙

สำหรับเลขในหลักร้อย ๑๐๐ เมื่อใช้กับเลขย่อย นิยมที่จะเปลี่ยนเสียง ๑๐ /ya / เป็น ๑๐๐ /yà / ดังเช่น

๑๐๐	ต้อจุกู่	/ tǎ-yà-kô /	เทียบกับ ๑๐๙
๑๐๑	ลอะจุกู่ลอะ	/ lĕ-yà-lĕ /	เทียบกับ ๔๐๔
๑๐๒	ลอะจุกู่ลอะฉะ	/ lĕ-yà-lĕ-zĕ /	เทียบกับ ๔๔๐
๑๐๓	ลอะจุกู่ฉะ	/ lĕ-yà-ŋâ-zĕ /	เทียบกับ ๔๕๐
๑๐๔	ฉะจุกู่ต้อ	/ ŋâ-yà-tǎ-she /	เทียบกับ ๕๑๐
๑๐๕	ฉะจุกู่ลอะ	/ ŋâ-yà-lĕ-zĕ /	เทียบกับ ๕๔๐

ส่วนเลขในหลักร้อยที่มีเลขย่อยหลักสิบเป็นจำนวนเศษ อาจจะอ่านเสียง ๑๐ ให้คงเป็น ๑๐๐ หรือเปลี่ยนเป็น ๑๐๐ ก็ได้ ดังเช่น

๑๐๑	ต้อจุกู่ลอะ	/ tǎ-ya-shĕ-lĕ /	เทียบกับ ๑๑๔
	ต้อจุกู่ลอะ	/ tǎ-yà-shĕ-lĕ /	

၁၁၉	တစ်ရာဆယ့်ကိုး	/ tə-ya-zè-kô /	เทียบกับ ၁၁၉
	တစ်ရာဆယ့်ကိုး	/ tə-yà-zè-kô /	
၁၉၉	တစ်ရာကိုးဆယ့်ကိုး	/ tə-ya-kô-zè-kô /	เทียบกับ ၁၉၉
	တစ်ရာကိုးဆယ့်ကိုး	/ tə-yà-kô-zè-kô /	
၄၄၄	လေးရာလေးဆယ့်လေး	/ lê-ya-lê-zè-lê /	เทียบกับ ၄၄၄
	လေးရာလေးဆယ့်လေး	/ lê-yà-lê-zè-lê /	
၄၄၅	လေးရာလေးဆယ့်ငါး	/ lê-ya-lê-zè-ŋâ /	เทียบกับ ၄၄၅
	လေးရာလေးဆယ့်ငါး	/ lê-yà-lê-zè-ŋâ /	
၄၅၅	လေးရာငါးဆယ့်ငါး	/ lê-ya-ŋâ-zè-ŋâ /	เทียบกับ ၄၅၅
	လေးရာငါးဆယ့်ငါး	/ lê-yà-ŋâ-zè-ŋâ /	
၄၉၉	လေးရာကိုးဆယ့်ကိုး	/ le-ya-kô-zè-kô /	เทียบกับ ၄၉၉
	လေးရာကိုးဆယ့်ကိုး	/ le-yà-kô-zè-kô /	
၅၄၁	ငါးရာလေးဆယ့်တစ်	/ ŋâ-ya-lê-zè-ti' /	เทียบกับ ၅၄၁
	ငါးရာလေးဆယ့်တစ်	/ ŋâ-yà-lê-zè-ti' /	
၅၉၉	ငါးရာကိုးဆယ့်ကိုး	/ ŋâ-ya-kô-zè-kô /	เทียบกับ ၅၉၉
	ငါးရာကိုးဆယ့်ကိုး	/ ŋâ-yà-kô-zè-kô /	
၇၉၉	ခုနစ်ရာကိုးဆယ့်ကိုး	/ khuṣ-ŋə-ya-kô-zè-kô /	เทียบกับ ၇၉၉
	ခုနစ်ရာကိုးဆယ့်ကိုး	/ khuṣ-ŋə-yà-kô-zè-kô /	
၉၉၉	ကိုးရာကိုးဆယ့်ကိုး	/ kô-ya-kô-zè-kô /	เทียบกับ ၉၉၉
	ကိုးရာကိုးဆယ့်ကိုး	/ kô-yà-kô-zè-kô /	

ในการนับเลขย่อยในหลักร้อย นอกจากจะใช้ ရာ ที่แปรเสียงวรรณยุกต์เป็นสูงตก คือมี
 รูป - อยู่ได้สระ กลายเป็น ရာ นั้นแล้ว ยังอาจใช้คำว่า ခဲ. “และ” เชื่อมจำนวนเลขหลักร้อยกับ
 หลักสิบ แทนการแปรเสียงเป็นวรรณยุกต์สูงตกได้ ดังเช่น

၁၀၉	တစ်ရာခဲ.ကိုး	เทียบกับ ၁၀၉
၁၁၉	တစ်ရာခဲ.ဆယ့်ကိုး	เทียบกับ ၁၁၉
၁၉၉	တစ်ရာခဲ.ကိုးဆယ့်ကိုး	เทียบกับ ၁၉၉
၄၉၉	လေးရာခဲ.ကိုးဆယ့်ကိုး	เทียบกับ ၄၉၉
၅၉၉	ငါးရာခဲ.ကိုးဆယ့်ကိုး	เทียบกับ ၅၉၉

สำหรับเลข ๗ "เจ็ด" นั้น หากเกิดทำยเลขอื่น อาจออกเสียงสั้น ๆ ว่า / khu๓ / ได้ด้วย เช่น

๑๗	๑๐๗จุกุ๓	/ shè-khu๓/	เทียบกับ ๑๗
๘๗	๘๐๗จุกุ๓	/ lê-zè-khu๓/	เทียบกับ ๘๗
๑๗	๑๐๗จุกุ๓	/ ɲâ-zè-khu๓/	เทียบกับ ๕๗
๗๗	๗๐๗จุกุ๓	/ khu๓-ŋə-shè-khu๓/	เทียบกับ ๗๗
๑๐๗	๑๐๗จุกุ๓	/ tə-yà-khu๓ /	เทียบกับ ๑๐๗
๑๑๗	๑๐๗จุกุ๓	/ tə-ya-zè-khu๓ /	เทียบกับ ๑๑๗
	๑๐๗จุกุ๓	/ tə-yà-zè-khu๓ /	

จำนวนกับหน่วยนับ

หน่วยนับ หมายถึง หน่วยที่ใช้นับจำนวนของสิ่งต่าง ๆ เป็นหน่วยซึ่ง ตวง วัด บอกลักษณะ หรือ อาจเป็นลักษณะนามที่ใช้ตามประเภทของนาม เช่น บ้าน ๑ หลัง, ครู ๑ คน และไม่บรรทัด ๑ อัน เป็นต้น ตัวอย่างคำลักษณะนามในภาษาพม่า เช่น

ခု	/ khù /	ล. "อัน, อย่าง"
စီး	/ sí /	ล. "คัน"
ဦး	/ ?ú /	ล. "ท่าน"
ထပ်	/ the/	ล. "ผืน"
မျိုး	/ myô /	ล. "ชนิด, อย่าง"

หากเป็นหน่วยวัดจะใช้คำนามสำหรับภาชนะ หรือหน่วยซึ่ง ตวง วัดต่าง ๆ เช่น

ဘူး ~ ဗူး	/ bú /	"กระติก"
ဧက	/ ?e-kà /	"เอเคอร์"
နေရာ	/ ne-ya /	"ที่"

ในการนับจำนวนที่ต้องมีหน่วยนับหรือลักษณะนามนั้น ภาษาพม่าจะใช้ได้ ๒ รูปแบบ ขึ้นอยู่กับชนิดของจำนวนเลข กล่าวคือ หากเป็นจำนวนทั่วไปที่ไม่ใช่จำนวนเต็ม จะใช้รูปแบบ นาม + ตัวเลข + หน่วยนับ/ลักษณะนาม แต่ถ้าเป็นจำนวนเต็มหรือลงท้ายด้วยจำนวนเต็ม (ยกเว้น จำนวน ๑๐) เช่น ยี่สิบ สามสิบ หนึ่งร้อย หนึ่งร้อยห้าสิบ หนึ่งพัน หนึ่งพันสองร้อย ฯลฯ จะใช้

รูปแบบ นาม + หน่วยนับ/ลักษณะนาม + ตัวเลข (ดู ๗.๒๐) ตัวอย่างการบอกจำนวนทั่วไปใน
รูปแบบแรก **นาม + ตัวเลข + หน่วยนับ/ลักษณะนาม** เช่น

ทวารวดี:	“รถยนต์ ๑ คัน”
ทวารวดี	“ของเล่น ๑ อัน”
ทวารวดี	“ของกิน ๑ อย่าง”
อะวดี:	“ยา ๑ อย่าง”
อะวดี:	“ยานิตหนึ่ง”
อวดี:	“ครู ๑ ท่าน”
อวดี:	“เชือก ๑ แห่ง”
อวดี:	“ผ้าคลุมไหล่ ๑ ผืน”
อวดี:	“ที่ดิน ๑ เอเคอร์”
อวดี:	“น้ำ ๑ กระติก”
อวดี:	“นา ๑ เอเคอร์”

ตัวอย่างในประโยค เช่น

๕๕ ทวารวดี: ๐วดี	“พ่อจะซื้อรถยนต์ ๑ คัน”
๕๕ ทวารวดี ๐วดี	“แม่จะซื้อของเล่นให้ ๑ อย่าง”
๕๕ อวดี ๐วดี	“พี่สาวจะให้ผ้าคลุมไหล่(แก่)แม่ ๑ ผืน”

การหาร

ในการหารเลขนั้น จะใช้กริยา ทวารวดี “กิน,หาร” ดังเช่น

๕๕๐ ๕	“จงหาร ๕๔ ด้วย ๕ ”
๕๕๐ ๕	“จงหาร ๕๐ ด้วย ๕ ”

๖.๒๑ เวลา

คำแสดงเวลาที่ควรทราบในบทนี้ ได้แก่

๓๕	“วันนี้”
๓๕๓	“เมื่อวานนี้”

ถ้าเป็นช่วงเวลาของวัน จะใช้ว่า

၈န့လဝ်	"กลางวัน"
ညနေ	"บ่าย,เย็น"
ည	"กลางคืน"

หากเป็นรายชั่วโมง จะใช้คำว่า နာရီ "นาฬิกา, โมง" ใช้ได้กับทั้งช่วงกลางวันและกลางคืน

เช่น

ဝတ်နာရီ	"หนึ่งนาฬิกา"
လေးနာရီ	"สี่นาฬิกา"
ကိုးနာရီ	"เก้านาฬิกา"
ဆယ်နာရီ	"สิบนาฬิกา"

หากเป็นรายชั่วโมงของช่วงเวลา จะวางช่วงเวลาของวันไว้หน้าชั่วโมง เช่น

ည ကိုးနာရီ	"สามทุ่ม"
ည ဆယ်နာရီ	"สี่ทุ่ม"

คำแสดงเวลาเหล่านี้ จะวางไว้ต้นประโยค หรือ หน้ากริยาวลีก็ได้ ตัวอย่างในรูปประโยค

เช่น

ဆယ်နာရီ ထိုးပြီ ။	"สิบโมงแล้ว"
ည ဆယ်နာရီ ထိုးပြီ ။	"สี่ทุ่มแล้ว"
ညနေ လေးနာရီ ထိုးပြီ ။	"สี่โมงเย็นแล้ว"

ဒီန့ မေမေ လာမယ် ။	"แม่จะมาวันนี้"
၀၅၀၅ မန့က စာပို့ခွဲတယ် ။	"เมื่อวานพ่อส่งจดหมายแล้ว"

၆.၂၂ ဂံုးနာရီ

ကလေးနီ့စို့န့တယ် ။	"เด็กกำลังดูนม"
စကားဝဲတယ် ။	"พูดเพี้ยน"
စာထည့်မယ် ။	"จะส่งจดหมาย"
ဆေးထိုးတယ် ။	"ฉีดยา"

တဲထိုးတယ် ။	"ပလွကကးတဲမ"
ထီထိုးတယ် ။	"ကေးကေး"
ခုးနုတယ် ။	"နီပေး"
နေထိုးတယ် ။	"ကေးကေး"
ဖဲကေးတယ် ။	"လေးနီ"
ပိုးထီတယ် ။	"နီကေး"
မလီပီဘူး ။	"မဲတဲကေး,မဲနီပီ"
မဆိုးပီဘူး ။	"မဲလေး,နီကေး"
မိုးမိုးတယ် ။	"နီပေး"
မိုးပီးတယ် ။	"နီပေး(မဲနီကေး)"
မိုးသည်းတယ် ။	"နီပေး,နီကေး"
မြေမိုးတယ် ။	"ကေးကေး"
ရေပြည့်မယ် ။	"နီပေး"
ရေပြည့်နေတယ် ။	"နီပေး"
လပြည့်တယ် ။	"နီပေး"
သတိထားတယ် ။	"နီပေး"
အကူအညီပေးတယ် ။	"နီပေး"
ဘာအကူအညီပေးရမလဲ။	"နီပေး"
အစေ့ပျိုးတယ် ။	"နီပေး"
အတုယူတယ် ။	"နီပေး"
အနာဖြစ်မယ် ။	"နီပေး"
အနားယူမယ် ။	"နီပေး"
အလကား ပေးတယ် ။	"နီပေး"
အသားညှိတယ် ။	"နီပေး"
အသားဖြူတယ် ။	"နီပေး"
အသားမည်းတယ် ။	"နီပေး"
အသားအိတယ် ။	"နီပေး"
အသီးသီးတယ် ။	"နီပေး"
အအေးမိတယ် ။	"နီပေး"

บทที่ ๗

๗.๑ พยัญชนะมูล ๑ ๑ ฉ ๓ และ ๗

พยัญชนะ ๑ ๑ ฉ และ ๓ ต่างเป็นพยัญชนะแคบ พยัญชนะ ๑ และ ฉ ออกเสียงเดียวกันเป็น /zà/ พยัญชนะ ๑ ออกเสียง /d/ เช่นเดียวกับพยัญชนะ ๓ และพยัญชนะ ๓ ออกเสียง /th/ เช่นเดียวกับพยัญชนะ ๗ ส่วนพยัญชนะ ๗ เป็นพยัญชนะกว้าง ออกเสียง /n/ เช่นเดียวกับพยัญชนะ ๓ รูปแบบการเขียนพยัญชนะทั้ง ๕ ตัว เป็นดังนี้

๑

หน่วยเสียง /z/ เทียบกับอักษร ช อ่านว่า /zà/

๑

หน่วยเสียง /d/ เทียบกับอักษร ฌ อ่านว่า /dà/

ฉ

หน่วยเสียง /z/ เทียบกับอักษร ฌ อ่านว่า /zà/

๓

หน่วยเสียง /th/ เทียบกับอักษร ฐ อ่านว่า /thà/

๗

หน่วยเสียง /n/ เทียบกับอักษร ฌ อ่านว่า /nà/

ตัวอย่างคำ

๑	/za/	น. “ลูกไม้(ผ้า)”
๑	/dâ/	น. “มีด”
๑ฉ	/zê/	น. “ตลาด,ราคา”
๓จ	/tha-nà/	น. “แผนก”(บ.)
๑๗	/khə-nà/	น. “สักครู”(บ.)
๑๗๑๗	/khə-nà-khə-nà/	ว. “บ่อย ๆ”

๗.๒ พยัญชนะมูลกับหน่วยเสียง

พยัญชนะมูลที่กล่าวถึงแล้วนั้นมีจำนวน ๒๘ รูป จากทั้งหมด ๓๓ รูป อักษรทั้ง ๒๘ ตัวนั้น เป็นอักษรที่พบใช้บ่อย ๆ (รูปอักษรอีก ๕ รูป อันได้แก่ ข ฌ (จ) ฉ ฆ ฎ จะกล่าวถึงในบทหลัง เพราะมีค่าน้อย) อย่างไรก็ตาม พยัญชนะมูลบางรูปมีเสียงซ้ำหรือพ้องเสียงกัน จึงสามารถแทน หน่วยเสียงพยัญชนะได้เพียง ๒๒ เสียง เท่านั้น สรุปได้ดังนี้

ก	/k /	ง ฌ	/n /
ข	/kh /	ป	/p /
ฌ (ข)	/g /	ฟ	/ph /
ด	/s /	บ ฬ	/b /
ธ	/sh /	ม	/m /
ค	/ŋ /	ย ฤ	/y /
จ ฉ	/z /	ล (ล)	/l /
ฉ	/j /	ว	/w /
ต (ต)	/t /	ธ	/θ / ~ /ð /
ถ ฐ	/th /	ห	/h /
ด ฎ (ฎ) ฬ	/d /	อ	/ʔ /

๗.๓ สระเอก ๑-๖

รูปสระ ๑-๖ แทนเสียงสระเอก มีพื้นเสียงวรรณยุกต์กลางตก ออกเสียงคล้าย "อ" รูป สระ ๑-๖ ใช้กับพยัญชนะส่วนใหญ่ ยกเว้นพยัญชนะ ๖ ตัว คือ อ ก ค ง ๖ และ ๐ จะใช้รูป ๑-๖ คือรูปที่ประกอบด้วยสระอายว รูปแบบการเขียนสระ ๑-๖ เป็นดังนี้

๑-๖ หน่วยเสียง / ʔ / เทียบกับ -อ อ่านว่า / ʔʔ /

ตัวอย่างการเขียนสระ ๑-๖ ร่วมกับพยัญชนะ ดังเช่น

๑๐๖ ๑๐๖๖

ตัวอย่างคำ

กาว	/kâ /	ภ. “ด้วยละ” ; ว. “ตื่นเงิน”
ขอ	/sô /	ก. “เนิ่น”
ทาว	/tô /	น. “ป่า”
เฆ	/mô /	ก. “เหนื่อย”
เญ	/yô /	ก. “ผสม,ปะปน”
ลว	/lô /	ก. “รีปรีอน”
หว	/hô /	ก. “ทำนาย”

ส่วนรูปสระ ๑-| จะใช้เฉพาะกับพยัญชนะ ๑ ๓ ๔ ๕ ๖ และ ๐ ดังเช่น

๑| ๑|

ตัวอย่างคำ

๑	/pô /	ว. “ซุก,ถูก(ราคา)”
๑	/wô /	น. “วอ(คานหาม)”

หากแปลงรูปสระ ๑-๐ หรือ ๑-| ให้เป็นวรรณยุกต์สูงตก ให้วางเครื่องหมาย ๐ ไว้ได้ ๐ หรือ -| ออกเสียงคล้าย “เอ๊ะ” ดังนี้

๑-๐ ๑-|

ตัวอย่างการเขียนสระ ๑-๐ หรือ ๑-| ร่วมกับพยัญชนะ ดังเช่น

๑๐ ๑๐ ๑|

ตัวอย่างคำ

๑๐	/θò /	น. “ลูกกัญแจ”
๑๐	/shò /	ก. “ชน”

ပဝ်	/pə̀/	ก. “เบา”
မေ့	/mə̀/	ก. “เมฆ”
တေ့	/də̀/	กข. “แล้ว”

หากแปลงรูปสระ ၁-၁ หรือ ၁-ါ เป็นวรรณยุกต์ต่ำระดับ ให้วางเครื่องหมาย ၄ เกาะ บน ၁ หรือ -ါ ออกเสียงคล้าย “อ่อ” ดังนี้

၁-ဝ် ၁-ါ်

ตัวอย่างการเขียนสระ ၁-ဝ် หรือ ၁-ါ် ร่วมกับพยัญชนะ ดังเช่น

တေဝ် တေါ် ပေါ်

ตัวอย่างคำ

တေဝ်	/kə̀/	น. “การ”
တေါ်	/khà/	ก. “เรียก”
တေဝ်	/tə̀/	ก. “เกี้ยวดอก”; ว. “แก่ง”; ပ. แสดงการยกย่อง
ဒေါ်	/də̀/	น. “คำนำหน้าชื่อสำหรับหญิง ผู้มีวิยวุฒิและคุณวุฒิ”
နေဝ်	/nə̀/	ท. “นะ, หนอ, เนาะ”
ပေါ်	/pə̀/	ก. “ไผ่”
ဖေဝ်	/phà/	ก. “เผยแพร่”
ဒေဝ်	/ɰə̀/	ก. “ตะโกน”

หากใช้สระตัวนี้กับพยัญชนะที่มีตัวควบ ၂ หรือ ၆ เช่น ဃု ဝု ဝု ဝု ဝု หรือ ဝု จะใช้กับรูป ၁-၁ เท่านั้น ไม่ใช้รูป ၁-ါ เช่น

ဝြေ ဝျေ့ ဝျေ့

ตัวอย่างคำ

ပျော်	/pyo /	ก. “สนุก”
ဖျော်	/phyo /	ก. “ซง”
မျှော်	/myô /	ก. “ลอย”
ပြော်	/pyô /	ก. “พูด”

๗.๔ สระกับวรรณยุกต์

สระพม่าสามารถผันตามเสียงวรรณยุกต์ได้เป็น วรรณยุกต์ต่ำระดับ วรรณยุกต์สูงตก หรือ วรรณยุกต์กลางตก โดยอาจเทียบกับรูปอักษรเป็นดังนี้

/i /	เขียนด้วยรูป $\overset{\circ}{\text{၀}}$	/u /	เขียนด้วยรูป $\overline{\text{၀}}$
/ĩ /	เขียนด้วยรูป $\overset{\circ}{\text{၀}} \sim \overset{\circ}{\text{၀}}$	/ù /	เขียนด้วยรูป $\overline{\text{၀}} \sim \overline{\text{၀}}$
/ĩ /	เขียนด้วยรูป $\overset{\circ}{\text{၀}}$	/û /	เขียนด้วยรูป $\overline{\text{၀}}$
/e /	เขียนด้วยรูป $\text{၀}-$	/o /	เขียนด้วยรูป $\overset{\circ}{\text{၀}}$
/è /	เขียนด้วยรูป $\text{၀}-$	/ò /	เขียนด้วยรูป $\overset{\circ}{\text{၀}}$
/ê /	เขียนด้วยรูป $\text{၀}-$	/ô /	เขียนด้วยรูป $\overset{\circ}{\text{၀}}$
/ɛ /	เขียนด้วยรูป $-\text{၀}$	/ɔ /	เขียนด้วยรูป $\text{၀}-$ ~ $\text{၀}-$
/è /	เขียนด้วยรูป $-\text{၀}$ ~ $-\text{၀}$	/ò /	เขียนด้วยรูป $\text{၀}-$ ~ $\text{၀}-$
/ê /	เขียนด้วยรูป $-\text{၀}$	/ô /	เขียนด้วยรูป $\text{၀}-$ ~ $\text{၀}-$
/a /	เขียนด้วยรูป $-\text{၀}$ ~ $-\text{၀}$		
/à /	เขียนด้วยรูป $-\text{၀}$ ~ $-\text{၀}$	หรือ	ไม่มีรูปสระให้เห็น แต่แฝงในรูปพยัญชนะ
/â /	เขียนด้วยรูป $-\text{၀}$ ~ $-\text{၀}$		

๗.๕ สระนาสิก - ṅ̃ , - ṅ̃ และ ṅ̃

สระนาสิก เป็นสระที่ออกเสียงโดยให้ลมบางส่วนผ่านทางช่องจมูก จึงเรียกว่า เสียงนาสิก เวลาเขียนจะใช้รูปพยัญชนะนาสิกการ์นต์กำกับท้ายพยางค์ รูปสระนาสิก / aṅ / (สระอะนาสิก)

ได้แก่ -ꨲ และ-ꨳ นอกจากนี้ยังมีรูปนิคหิต ◌̣ แทนเสียงสระนาสิก สระนาสิกทั้ง ๓ รูป ต่างมี
 พื้นเสียงวรรณยุกต์ต่ำระดับ ออกเสียงคล้าย “อ้ง” รูปแบบการเขียนเป็นดังนี้

—ꨲ

—ꨳ

หน่วยเสียง /aŋ/

อ่านว่า / ʔaŋ /

◌̣

ตัวอย่างการเขียนสระนาสิก -ꨲ -ꨳ และ ◌̣ กับพยัญชนะ ดังนี้

ကꨲ

ကꨳ

ကံ

ตัวอย่างคำ

ကꨲ	/ kaŋ /	ก. “ตะ, ถีบ” น.; “ป่อ”
ꨲꨳ	/ ŋaŋ /	ว. “เค็ม”
ဆꨲ	/ shaŋ /	น. “ข้าวสาร, เมล็ดเนื้อใน”
ဖꨲ	/ phaŋ /	ว. “ฟาด”; น. “แก้ว (วัสดุ)”
ပြꨲ	/ pyaŋ /	ก. “กลับ”; ว. “อีก, อีกครั้ง”
မြꨲ	/ myaŋ /	ว. “เร็ว”
ကံ	/ kaŋ /	น. “กรรม”
ခံ	/ khaŋ /	ก. “รองรับ”; กช. “ถูก, โดน”
နံ	/ naŋ /	ก. “เหม็น”
ဝံ	/ θaŋ /	น. “เหล็ก”

ป๋ /pyaŋ / ก. “ปิ่น”

หากสระนาสิกข้างต้นเป็นเสียงวรรณยุกต์สูงตก ออกเสียงคล้าย “อั้ง” ให้วางเครื่องหมาย
- ไว้ได้รูปสระนาสิก ดังนี้

-จ๋ -อ๋ ◌

ตัวอย่างการเขียนสระนาสิก -จ๋, -อ๋ และ ◌ กับพยัญชนะ ดังนี้

กจ๋ ลอ๋ กอ๋

ตัวอย่างคำ

กจ๋	/kàŋ /	ก. “กั้น”
อจ๋	/khàŋ /	ว. “สง่า”
อจ๋	/shàŋ /	ก. “เหยียด”
จ๋จ๋	/nàŋ /	ก. “กระดิก”
ลอจ๋	/làŋ /	ก. “ตกใจ”
วจ๋	/θàŋ /	ก. “สะอาด ,บริสุทธิ์”

หากเป็นเสียงวรรณยุกต์กลางตก ออกเสียงคล้าย “อั้ง” ให้เขียน -◌ ไว้หลังรูปสระนาสิก
โดยใช้เฉพาะกับ -จ๋ และ -อ๋ เท่านั้น ดังนี้

-จ๋◌ -อ๋◌

ตัวอย่างการเขียนสระนาสิก -จ๋◌ และ -อ๋◌ เช่น

จ๋จ๋◌ ลอ๋◌

ตัวอย่างคำ

กจ๋◌	/kâŋ /	ก. “บอด,หนวก”
------	--------	---------------

อรั้	/ ŋâ /	น. “ห่าน”
ฮอรั้	/ shâ /	ก. “แปลก”
ทอรั้	/ tâ /	น. “แถว, แนว”
อรั้	/ nâ /	น. “วัง”
อรั้	/ phâ /	ก. “จับ”
อรั้	/ pâ /	น. “ดอกไม้”
ลอรั้	/ lâ /	น. “ถนน”
อรั้	/ wâ~wû /	น. “ห้อง”
อรั้	/ thâ /	น. “ล้าน”
อรั้	/ thâ /	ก. “หาว”
อรั้	/ ?â /	ก. “ทอน”

๗.๖ สระกัก ๑-๐

รูปสระที่ใช้พยัญชนะกักการันต์ ๑-๐ เป็นรูปสระกักที่แปลงมาจากรูปสระ ๑-๐ (ดู ๗.๓) รูปสระกักตัวนี้ออกเสียงว่า / ๑^๒ / (สระออกกัก) ออกเสียงคล้าย “อ่าก” ที่มีพื้นเสียงวรรณยุกต์สูงกัก รูปแบบการเขียนเป็นดังนี้

๑-๐ หน่วยเสียง / ๑^๒ / อ่านว่า / ?๑^๒ / หรือ / ?au^๒ /

รูปสระ ๑-๐ ถือเป็นรูปปกติที่ใช้ได้กับพยัญชนะส่วนใหญ่ ตัวอย่างการเขียนสระ ๑-๐ ร่วมกับพยัญชนะ ดังนี้

๑อ ๑ฮ ๑อ

ตัวอย่างคำ

๑อ	/ k๑ ^๒ /	ก. “หยิบ” ; ว. “หยิก”
๑ฮ	/ sh๑ ^๒ /	ก. “สร้าง”
๑อ	/ n๑ ^๒ /	ก. “ล้อเล่น” ; ว. “ขุ่น” ; น. “(ด้าน)หลัง”

ยววัก	/yɔʔ/	ล. “คน”
ยวัก	/yɔʔ/	ก. “เยื่อน, ถึง”
ลววัก	/lɔʔ/	ก. “พอเพียง”; ว. “จาว”
ยววัก	/θɔʔ/	ก. “ตี๋ม”

หากใช้กับพยัญชนะ ๑ ๓ ๕ ๖ และ ๐ จะต้องใช้กับรูป ๑-ไ้อร์ ซึ่งมีรูปสระอายาว ประกอบ ตัวอย่างการเขียนสระ ๑-ไ้อร์ ร่วมกับพยัญชนะ เช่น

๑-ไ้อร์ ๑-ไ้อร์

ตัวอย่างคำ

๑-ไ้อร์	/kħɔʔ/	ก. “เคาะ, เขก”
๑-ไ้อร์	/gɔʔ/	น. “กอลพี” (อ.)
๑-ไ้อร์	/pɔʔ/	ก. “ปา, งอก”

หากใช้กับพยัญชนะควบ ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ และ ๗ จะใช้ได้กับรูปสระ ๑-๐-ไ้อร์ เท่านั้น ตัวอย่างการเขียน เช่น

๑-๐-ไ้อร์ ๑-๐-ไ้อร์

ตัวอย่างคำ

๑-๐-ไ้อร์	/pyɔʔ/	ก. “หาย”
๑-๐-ไ้อร์	/myɔʔ/	น. “ลิ่ง”
๑-๐-ไ้อร์	/myɔʔ/	น. “เหนื่อ(ทิศ)”

๗.๗ คำหลายพยางค์

คำหลายพยางค์ที่เป็นคำยืม

คำหลายพยางค์อาจเป็นคำยืมจากภาษาอื่น เช่น

ทวี่ฟี	/kɔ-phi/	น. “กาแฟ” (อ.)
ชวี่รี:	/shɔ-rí/	น. “ชอโทษ” (อ.)

ดอลลา	/ dɔ-la /	น. “ดอลล่าร์” (อ.)
ปอวิอี	/ pɔʔ-si /	น. “ซาละเปา”(จ.)
ปอ์ก	/ paŋ-ka /	น. “พัคคม”(ฮ.)
ซอวิ	/ za-ti /	น. “ถีนกำเนิด” (บ.)
ธูจ	/ tha-nà /	น. “แผนก” (บ.)
เรุก	/ yɔ-ga /	น. “โรค” (บ.)
เลวก	/ lɔ-kà /	น. “โลก” (บ.)
เวอว	/ wɔ-ha-rà /	น. “โหวหาร, ถ้อยคำ” (บ.)

คำหลายพยางค์ที่ไม่แปรเสียง

มฺยมา	/ myaŋ-ma /	น. “เมียนมา”
-------	-------------	--------------

คำหลายพยางค์ที่แปรเสียง

คำหลายพยางค์ที่แปรเสียงสระในพยางค์นำ

ออจ	/ ɔ-khâŋ /	น. “ห้อง”
อจ	/ ɔ-nàŋ /	น. “กลิ่น”
ออจ	/ ɔ-noʔ /	น. “ตะวันตก(ทิศ)”
อปอวิ	/ ɔ-pɔʔ /	น. “ช่อง, ฐ”
ออจ	/ ɔ-yâŋ /	ว. “อย่างยิ่ง”
อว	/ ɔ-θaŋ /	น. “เสียง”
ปอ	/ pɔ-gaŋ /	น. “พุกาม”
มจ	/ mɔ-yâŋ /	น. “มะพร้าว”
รจ	/ yɔ-hâŋ /	น. “พระ”
จจ	/ khɔ-yâŋ /	น. “มะเขือ”

คำหลายพยางค์ที่แปรเสียงสระในพยางค์นำและ/หรือพยัญชนะ

จจ	/ gɔ-dɔ /	น. “อภัย”
จจ	/ dɔ-gâ /	น. “ประตู”
จจ	/ dɔ-ðà /	น. “โทษ”
จจ	/ nàŋ-ðà / ~ / nɔ-ðà /	น. “เครื่องหอม”

ဝဵင်းကဵု	/ bə-gaŋ /	น. "จาน"
ဝဵင်းသီး	/ pãŋ-ðĩ /	น. "แอปเปิ้ล"
သဘော	/ ðə-bv̄ /	น. "ใจ, จิตใจ"

๗.๘ คำประสมและคำผสม

คำนามประสม

นาม+นาม

ည	"กลางคืน"	+ စာ	"อาหาร"	-> ညစာ	/ nà-za /	น. "อาหารค่ำ"
ရဵု	"ภัย"	+ သူ	"ผู้"	-> ရဵုသူ	/ yaŋ-ðu /	น. "ศัตรู"
ခဲ	"แข็ง"	+ တံ	"แท่ง"	-> ခဲတံ	/ khê-daŋ /	น. "ดินสอ"
ပေ	"ฟุต"	+ တံ	"แท่ง"	-> ပေတံ	/ pe-daŋ /	น. "ไม้บรรทัด"
ဝဵင်း	"ดอกไม้"	+ အို	"หม้อ"	-> ဝဵင်းအို		น. "กระถางดอกไม้"
မြိဵုမာ	"พม่า"	+ စကား	"คำพูด"	-> မြိဵုမာစကား		น. "คำพม่า"
မြိဵုမာ	"พม่า"	+ စာ	"อักษร"	-> မြိဵုမာစာ		น. "อักษรพม่า"
မြိဵုမာ	"พม่า"	+ ပြည်	"ประเทศ"	-> မြိဵုမာပြည်		น. "ประเทศพม่า"
မြိဵုမာ	"พม่า"	+ အစားအစာ	"อาหาร"	-> မြိဵုမာအစားအစာ		น. "อาหารพม่า"
နောက်	"หลัง"	+ နေ့	"วัน"	-> နောက်နေ့		น. "วันหลัง"
နောက်	"หลัง"	+ လ	"เดือน"	-> နောက်လ		น. "เดือนหน้า"
နောက်	"หลัง"	+ အဝါ	"โอกาส"	-> နောက်အဝါ		น. "โอกาสหน้า"

นาม+วิเศษณ์

ရေ	"น้ำ"	+ သဵု	"สะอาด"	-> ရေသဵု	/ ye-ðàŋ /	น. "น้ำสะอาด"
----	-------	-------	---------	----------	------------	---------------

นาม+กริยา

မာ	"มีด"	+ ပြဲ	"แสดง"	-> မာပြဲ	/ də-myà /	น. "ใจ"
----	-------	-------	--------	----------	------------	---------

กริยา + นามลดรูป

ဖျော်	"ชง"	+ အရည်	"ของเหลว"	-> ဖျော်ရည်	/ phyə-ye /	น. "น้ำหวาน"
-------	------	--------	-----------	-------------	-------------	--------------

คำกริยาประสม

นาม+กริยา

နောက် "หลัง"+ ကျ "ตก" -> နောက်ကျ / nɔʔ-cà / ก. "ส่าย"

คำผสม

นาม+ปัจจัยแสดงผู้คน

ဈေး "ตลาด" + သည် "ผู้" -> ဈေးသည် / ze-ðe / น. "พ่อค้า"

ဖောက် "เจาะ"+ သည် "ผู้" -> ဖောက်သည် / phɔʔ-θe / น. "ลูกค้าประจำ"

อุปสรรค အ + กริยา/วิเศษณ์

အ + သောက် "ดื่ม" -> အသောက် / ʔə-θɔʔ / น. "เครื่องดื่ม"

အ + ပေါက် "ทะลุ" -> အပေါက် / ʔə-pɔʔ / น. "รูช่อง"

အ + ဖမ်း "จับ" -> အဖမ်း / ʔə-phâm / น. "การจับ"

အ + ပြန် "กลับ" -> အပြန် / ʔə-pyân / น. "การกลับ"

အ + ပြော "พูด" -> အပြော / ʔə-pyô / น. "การพูด"

အ + ငန် "เค็ม" -> အငန် / ʔə-ŋân / น. "ของเค็ม"

๗.๙ กริยาช่วย

กริยาช่วย တော့ "แล้ว"

တော့ เป็นคำกริยาช่วยแสดงกาลอันใกล้ มักใช้คู่กับ မယ် เป็น တော့မယ် เพื่อแสดงอนาคตอันใกล้ อาจเทียบได้กับ “จะ แล้ว” มีรูปแบบการใช้ กริยา + တော့မယ် ดังเช่น

စားတော့မယ် ။ “จะกินแล้ว”

လာတော့မယ် ။ “จะมาแล้ว”

နိုးတော့မယ် ။ “จะตื่นแล้ว”

ရောက်တော့မယ် ။ “จะถึงแล้ว”

နေရာယူတော့မယ် ။ “จะเข้าประจำที่แล้ว”

မိုးရာသီစတော့မယ် ။ “ฤดูฝนจะเริ่มแล้ว”

ในประโยคปฏิเสธ จะแสดงการปฏิเสธในความหมาย “ไม่...อีก(ต่อไป)แล้ว” ในรูปแบบ
မ + กริยา + တော့ဘူး เช่น

ပြန်ဝေါဝါ ။	“เรียกใหม่ซี”
ပြန်ပြောဝါ ။	“พูดใหม่ซี”
ပြန်ရေးဦး ။	“เขียนใหม่แล้ว”
ပြန်လာမယ် ။	“จะมาใหม่”
ပြန်မေးနေတယ် ။	“กำลังถามใหม่”

๗.๑๑ **กริยาวิเศษณ์**

กริยาวิเศษณ์เป็นคำขยายกริยาที่วางอยู่หน้ากริยา ในรูปแบบ **กริยาวิเศษณ์ + กริยา**
 คำกริยาวิเศษณ์อาจเป็นคำเดี่ยว คำผสม หรือ คำซ้ำ อาทิ

တော်တော် “มาก” แสดงการย้ำเน้น เช่น

ဒီနေ့ ကား တော်တော် များတယ် ။	“วันนี้รถมากจัง”
ဒီကလေးက တော်တော် ဆိုးတယ် ။	“เด็กคนนี้ร้ายมาก”
သူ့သမီးက တော်တော် တော်တယ် ။	“ลูกสาวของเขาเก่งมาก”
ဆရာက စာ တော်တော် ရေးတယ် ။	“อาจารย์เขียนหนังสือมาก”

အရမ်း “มากยิ่งขึ้น, อย่างยิ่ง” แสดงการย้ำเน้น เช่น

အရမ်း ဆိုးတယ် ။	“แย่มาก”
အရမ်း နီတယ် ။	“แดงมาก”
အရမ်း နည်းတယ် ။	“น้อยมาก”
အရမ်း များတယ် ။	“มากยิ่งขึ้น”
သူက အရမ်းတော်တယ် ။	“เขาเก่งมาก”
သူက ရေ အရမ်းသောက်တယ် ။	“เขาดื่มน้ำมาก”

ခဏခဏ “บ่อย ๆ” เป็นคำซ้ำ แสดงความสม่ำเสมอ หรือ ซ้ำ ๆ เช่น

ခဏခဏ ပြောဝါ ။	“พูดบ่อย ๆ”
ခဏခဏ မှေ့တယ် ။	“ล้มบ่อย ๆ”
ခဏခဏ မေးတယ် ။	“ถามบ่อย ๆ”
ခဏခဏ ရေးတယ် ။	“เขียนบ่อย ๆ”
မဖြူ ကားကို ခဏခဏ ဆေးတယ် ။	“မะพวยล้างรถบ่อย”
အမေ ခဏခဏ မေးတယ် ။	“แม่ถามบ่อย”

မြန်မြန် “เร็ว ๆ” เป็นคำซ้ำ แสดงความเร็ว เช่น
 မြန်မြန် ပေးပါ။ “ให้เร็ว ๆ”
 မြန်မြန် ပြောပါ။ “พูดเร็ว ๆ”
 မြန်မြန် ဖြည့်ပါ။ “เติมเร็ว ๆ”
 မြန်မြန် ရေးပါ။ “เขียนเร็ว ๆ”
 မြန်မြန် လာပါ။ “มาเร็ว ๆ”

စောစော “เนิ่น ๆ” เป็นคำซ้ำ แสดงกาลล่วงหน้าหรือเนิ่น ๆ เช่น
 စောစော ထပါ။ “ลุกแต่เช้า ๆ”
 စောစော ခိုးပါ။ “ตื่นแต่เช้า ๆ”
 စောစော ပြောပါ။ “บอกแต่เนิ่น ๆ”
 စောစော လာပါ။ “มาแต่เนิ่น ๆ”

၈.၁၂ **นามปัจจัย**

นามปัจจัย ကော

ကော เป็นปัจจัยเติมหลังนาม มักใช้ในประโยคคำถาม มีความหมายว่า “แล้ว...ละ”

ตัวอย่าง

မနီ ကော်ဖီသောက်မလဲ။ မဖြူကော ဘာသောက်မလဲ။

“มะหนီးจะดื่มกาแฟ แล้วมะพยูล่ะจะดื่มอะไร”

မမြ ဖျားတယ်။ သူ့ကလေးကော ဖျားသလား။

“มะမยะเป็นไข้ แล้วลูกของเขาละเป็นไข้ไหม”

အစ်ကို ပုဂံလာလည်မလဲ။ အစ်မကော လာလည်မလား။

“พี่ชายจะมาเที่ยวพุกาม แล้วพี่สาวล่ะจะมาไหม”

นามปัจจัย လည်း

လည်း เป็นนามปัจจัยแบบย้ำความ ใช้ในความหมาย “ก็ด้วย” การใช้လည်း จะวางไว้
 หลังคำนามในประโยคถัดจากประโยคที่มีความเกี่ยวเนื่อง โดยที่คำนามนั้นอาจจะมีหน้าที่เป็น
 ประธานหรือกรรมของประโยคก็ได้ มักใช้ในประโยคบอกเล่า

การใช้ ลည်းในตำแหน่งประธาน

ตัวอย่าง

อရာ ลวามย์ ။ อรามည်း လာမယ် ။

“ครู(ชาย)จะมา ครู(หญิง)ก็จะมาด้วย”

ဝေဝေ ဆာတယ် ။ မေမေလည်း ဆာတယ် ။

“พ่อหิว แม่ก็หิวด้วย”

ဘဘ လာလည်းမယ် ။ မမလည်း လာလည်းမယ် ။

“ลุงจะมาเที่ยว พี่สาวก็จะมาเที่ยวด้วย”

မဖြူ စာကူးမယ် ။ မဖြူလည်း စာကူးမယ် ။

“မะพยูจะคัดลอกหนังสือ มะมยะก็จะคัดลอกหนังสือด้วย”

မနီ ကော်ဖီသောက်မယ် ။ မဖြူလည်း ကော်ဖီသောက်မယ် ။

“มะหนี่จะดื่มกาแฟ มะพยูก็จะดื่มกาแฟ”

အစ်ကို နောက်ကျတယ် ။ အစ်မလည်း နောက်ကျတယ် ။

“พี่ชายส่าย พี่สาวก็ส่ายด้วย”

ဦးနု တော်တယ် ။ ဦးအေးလည်း တော်တယ် ။

“อู่นู่แก่ง อูเอก็แก่ง”

การใช้ လည်းในตำแหน่งกรรม

မအိ ပန်းသီးဝယ်မယ် ။ သူက မာလကားသီးလည်း ဝယ်မယ် ။

“มะอိจะซื้อแอปเปิ้ล เธอก็จะซื้อฝรั่งด้วย”

အစ်ကို နို့သောက်မယ် ။ သူက ကော်ဖီလည်း သောက်မယ် ။

“พี่ชายจะดื่มนม เขาก็จะดื่มกาแฟด้วย”

ဝေဝေ ဆီးသီးစားတယ် ။ မာလကားသီးလည်း စားတယ် ။

“พ่อกินพุทรา แล้วก็กินฝรั่งด้วย”

นามปัจจัย လောက်

လောက် เป็นปัจจัยวางท้ายนาม แสดงจำนวนโดยประมาณ มีความหมายว่า “ราว, สัก”

มีรูปแบบการใช้ คือ **นาม + จำนวน + ลักษณะนาม + လောက်** เช่น

ပဝါ ၅ ထည်လောက် ဝယ်မယ် ။ “จะซื้อผ้าคลุมไหล่ราว ၅ ผืน”

ရေ ၁ ဗူးလောက် ပေးပါ ။ “ขอน้ำสัก ၁ ขวด”

လယ် ၄ ဧကလောက် ဝယ်ခဲ့တယ် ။ “ได้ซื้อนาราว ၄ เอเคอร์”

လူ ၄၅ ယောက်လောက် သေတယ် ။ “คนตายราว ၄၅ คน”

๗.๑๓ กริยาปัจจัย

กริยาปัจจัย ๐๐

๐๐ เป็นปัจจัยวางท้ายกริยา เพื่อเปลี่ยนกริยาให้เป็นนาม มีความหมาย “การ” มักใช้ในการเล่าความ ในภาษาพม่า นั้น หากจะพูดว่า “กินน้อย” จะใช้ว่า “การกินน้อย” เพราะถือว่า “น้อย” คือกริยาหลัก เช่น

စားတာ နည်းတယ် ။	“(การ)กินน้อย”
ရေးတာ မြန်တယ် ။	“(การ)เขียนไว”
ပြောတာ တော်တယ် ။	“(การ)พูดเก่ง”

กริยาปัจจัย ၀ို

၀ို เป็นปัจจัยวางท้ายกริยา เพื่อเปลี่ยนกริยาให้เป็นนาม มีความหมาย “การ...นั้น” มักใช้ในการยืนยัน ในภาษาพม่า นั้น หากจะถามว่า “ทำได้ไหม” จะใช้ว่า “การทำนั้น ได้ไหม” ใช้ในรูปแบบ กริยา + ၀ို. ရလား เช่น

စား၀ို ရလား ။	“กินได้ไหม”
နေ၀ို ရလား ။	“อยู่ได้ไหม”
ဖြေ၀ို ရလား ။	“ตอบได้ไหม”
မေး၀ို ရလား ။	“ถามได้ไหม”

และหากจะตอบว่า “ทำได้” จะใช้ว่า “การทำนั้น ได้” ในรูปแบบ กริยา + ၀ို. ရတယ် เช่น

စား၀ို ရတယ် ။	“กินได้”
နေ၀ို ရတယ် ။	“อยู่ได้”
ဖြေ၀ို ရတယ် ။	“ตอบได้”
မေး၀ို ရတယ် ။	“ถามได้”

แต่หากจะตอบในเชิงว่า “ทำไม่ได้” จะใช้ว่า “การทำนั้น ไม่ได้” ในรูปแบบ กริยา + ၀ို. မရဘူး เช่น

စား၀ို မရဘူး ။	“กินไม่ได้”
နေ၀ို မရဘူး ။	“อยู่ไม่ได้”

ဖြေလို့ မရဘူး ။	“တပဲမိမိ”
မေးလို့ မရဘူး ။	“ဓာမမိမိ”
ရေးလို့ မရဘူး ။	“ရေးမိမိ”
လာလို့ မရဘူး ။	“မာမိမိ”

ဒီကော်ဖီသောက်လို့ မရဘူး ။	“ကာဖီမိမိမိမိ”
ရေခဲစားလို့ မရဘူး ။	“ကိန်နဲမိမိမိမိ”
ရေအေးသောက်လို့ မရဘူး ။	“တီမိမိမိမိမိမိ”

၈.၁၄ **နိဂဏ်းစီမံကိန်း**

နိဂဏ်း ပြီးတော့

ပြီးတော့ နိဂဏ်းစီမံကိန်းက ခြေလှမ်းပြန်တော့ မိမိတို့က “မိမိ .. (မိမိ) ခြေလှမ်း” ဟု “နိဂဏ်းစီမံကိန်း...” ကို နိဂဏ်းစီမံကိန်း ပြီးတော့ + ပြီးတော့ နိဂဏ်းစီမံကိန်း

ကစားပြီးတော့ စာရေးမယ် ။	“မိမိစီမံကိန်းပြီးတော့ စာရေးမယ်”
ကော်ဖီသောက်ပြီးတော့ ပန်းကန်ဆေးမယ် ။	“မိမိစီမံကိန်းပြီးတော့ ပန်းကန်ဆေးမယ်”
ဈေးရောက်ပြီးတော့ ပန်းသီးဝယ်မယ် ။	“မိမိစီမံကိန်းပြီးတော့ ပန်းသီးဝယ်မယ်”
ဈေးဝယ်ပြီးတော့ မြန်မြန်ပြန်လာပါ ။	“မိမိစီမံကိန်းပြီးတော့ မြန်မြန်ပြန်လာပါ”
ပန်းကန်ဆေးပြီးတော့ ရေဖြည့်မယ် ။	“မိမိစီမံကိန်းပြီးတော့ ရေဖြည့်မယ်”

ပြီးတော့ နိဂဏ်းစီမံကိန်းက ခြေလှမ်းပြန်တော့ မိမိတို့က “မိမိ .. (မိမိ) ခြေလှမ်း” ဟု “နိဂဏ်းစီမံကိန်း...” ကို နိဂဏ်းစီမံကိန်း ပြီးတော့ + ပြီးတော့ နိဂဏ်းစီမံကိန်း

ကစားတယ် ။ ပြီးတော့ စာရေးတယ် ။	“မိမိစီမံကိန်းပြီးတော့ စာရေးတယ်”
ဈေးဝယ်ပါ ။ ပြီးတော့ မြန်မြန်ပြန်လာပါ ။	“မိမိစီမံကိန်းပြီးတော့ မြန်မြန်ပြန်လာပါ”
ပန်းကန်ဆေးမယ် ။ ပြီးတော့ ရေဖြည့်မယ် ။	“မိမိစီမံကိန်းပြီးတော့ ရေဖြည့်မယ်”

สันธาน ลို့

ลို့ เป็นสันธานเชื่อมประโยค วางไว้หลังประโยครองซึ่งทำหน้าที่อย่างกรรม มีความหมาย “ว่า” จะใช้กับกริยา “พูดว่า,ถามว่า,รู้ว่า,ตอบว่า,พบว่า,เห็นว่า” ในรูปแบบ **ประโยครอง + ลို့ + ประโยคหลัก** ดังเช่น

မလာဘူးလို့ သူပြောတယ် ။	“เขาพูดว่าไม่มา”
ဆရာက ဘာပေးမလဲလို့ သူမေးတယ် ။	“เขาถามว่าครูจะให้อะไร”
ဆရာ မသိဖူးဘူးလို့ သူသိတယ် ။	“เขารู้ว่าครูไม่เคยรู้”
ဒီနေရာကို ရောက်တော့မယ်လို့ သူပြောတယ် ။	“เขาตอบว่าจะมาถึงที่นี่แล้ว”

นอกจากนี้ยังอาจใช้ ลို့ “ว่า” เป็นวิภัตติเกาะนาม เช่น
သူ့နာမည်က မမလာလို့ ဝေါ်ပါတယ် ။ “ชื่อของเขาเรียกว่ามะมาลา”

๗.๑๕ ประโยคแสดงการถูกกระทำ

ในประโยคแสดงการถูกกระทำ เพื่อสื่อความหมาย “โดน” หรือ “ถูก” จะใช้รูปแบบ **အ + กริยา + ဝံရ + กริยาวิภัตติ** กล่าวคือ ต้องเติมกริยาสำคัญด้วยอุปสรรค အ เพื่อให้เป็นรูปนาม “การ..” และตามด้วย ဝံရ “ได้รับ” ซึ่งจะเป็นกริยาหลักในประโยค เช่น หากจะพูดว่า “ถูกดู” พม่าจะใช้ว่า “ได้รับการดู” เป็นต้น

ตัวอย่าง

အဆူဝံရတယ် ။	“ถูกดู(ได้รับการดู)”
အမေးဝံရတယ် ။	“ถูกถาม”
အကန်ဝံရတယ် ။	“ถูกเตะ”
အဝေါ်ဝံရတယ် ။	“ถูกเรียก”
အခေါက်ဝံရတယ် ။	“ถูกเขก(หิว)”
အပြောဝံရတယ် ။	“ถูกพูดถึง”

ในกรณีที่ต้องการระบุผู้กระทำ จะแสดงด้วยการเป็นเจ้าของของการกระทำ อาทิ หากจะพูดว่า “ถูกพ่อดู” พม่าจะใช้ว่า “ได้รับการดูของพ่อ” ดังเช่น

အဖေ့အဆူကို ဝံရတယ် ။	“ถูกพ่อเ็ด(ได้รับการเ็ดของพ่อ)”
---------------------	---------------------------------

अद्युअकर्णकुं अंरुतुवं ॥

“ถูกพ่อเตะ(ได้รับการเตะของพ่อ)”

๗.๑๖ ประโยคคำสั่ง

ประโยคสั่งให้กระทำ ในกรณีผู้มีอาวุโสสั่งผู้น้อยอาวุโสให้กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง จะใช้รูปแบบกริยาวลีเป็น **กริยา + တော့** เช่น

စားတော့ ॥ “กินซะ(กินได้แล้ว)”

ပြန်တော့ ॥ “กลับซะ(กลับได้แล้ว)”

သောက်တော့ ॥ “ดื่มซะ(ดื่มได้แล้ว)”

ประโยคสั่งห้าม การสั่งห้ามกระทำ จะใช้รูปแบบกริยาวลีเป็น **မ + กริยา + ခဲ့** มีความหมายเช่นเดียวกับ “อย่า...” มีการใช้ **မ** นำหน้ากริยาอย่างประโยคปฏิเสธปกติ แต่จะต้องลงท้ายกริยาด้วย **ခဲ့** เช่น

မဝိုခဲ့ ॥ “อย่าร้องไห้”

မမေ့ခဲ့ ॥ “อย่าลืม”

မလာခဲ့ ॥ “อย่ามา”

ကလေးကို မမေးခဲ့ ॥ “อย่าถามเด็ก”

ကား မဝီးခဲ့ ॥ “อย่าโดยสารรถยนต์”

ဆေး မထိုးခဲ့ ॥ “อย่าฉีดยา”

မြန်မြန် မစားခဲ့ ॥ “อย่ากินเร็ว”

ဝေးဝေး မနေခဲ့ ॥ “อย่าอยู่ห่าง”

ดูการใช้ **မ + กริยา + ရဘူး** ใน ๔.๑๐

ในการสั่งห้ามอาจต้องพูดอย่างสุภาพ โดยใช้กริยาช่วย **ပါ** วางไว้หลังกริยาหลัก เช่น

မစားပါခဲ့ ॥ “อย่ากิน”

မပေးပါခဲ့ ॥ “อย่าให้”

မယူပါခဲ့ ॥ “อย่าเอา”

မြန်မြန် မပြောပါနဲ့။ ။ “อย่าพูดเร็ว”

ในกรณีที่ต้องการสื่อความหมายว่า “อย่ามัว...” จะใช้รูปแบบกริยาวลีเป็น **กริยา + မနေနဲ့** เช่น

- စားမနေနဲ့။ ။ “อย่ามัวกิน”
- မေးမနေနဲ့။ ။ “อย่ามัวถาม”
- ရေးမနေနဲ့။ ။ “อย่ามัวเขียน”

၈.၁၈ ประโยคคำถาม

ဘယ်သူလဲ “ใคร”

ในคำถามหาบุคคล จะใช้ว่า ဘယ်သူလဲ คำ ๆ นี้ประกอบด้วย ဘယ်သူ แปลว่า “ผู้ใด” ส่วน လဲ เป็นคำลงท้ายคำถาม เทียบได้กับ “หรือ, ะ” ในการตอบคำถามประโยค “ใคร” ส่วนที่เป็นคำตอบซึ่งต้องเป็นนามนั้นมักจะลงท้ายด้วย ပါ เพื่อบ่งชี้นามและช่วยให้ฟังดูสุภาพ รูปแบบการใช้ประโยคคำถามดังกล่าวมีลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

นาม + ဘယ်သူလဲ ใช้ในการถามแบบบ่งชี้บุคคลว่าเป็นใคร เช่น

คำถาม	คำตอบ
ဒီကလေး ဘယ်သူလဲ ။ “เด็กคนนี้เป็นใคร”	ဆရာရဲ့သားပါ။ “(เป็น)ลูกของคุณ”
ဟိုလူ ဘယ်သူလဲ ။ “คนนั้นเป็นใคร”	ဆရာပါ။ “(เป็น)ครู”
ဒါ ဘယ်သူလဲ ။ “นั่นใคร”	ဆရာမပါ။ “(เป็น)ครูหญิง”

ဘယ်သူ + ဂရိယာ + လဲ เป็นคำถามหาประธาน โดยที่ ဘယ်သူ จะเป็นประธานของประโยค เช่น

คำถาม	คำตอบ
ဘယ်သူ ငိုနေသလဲ ။ “ใครกำลังร้องไห้”	ညီမလေးပါ။ “น้องสาว(ร้อง)”
ဘယ်သူ နှာသလဲ ။ “ใครเจ็บ”	ဟိုကလေးပါ။ “เด็กคนนั้น(เจ็บ)”
ဘယ်သူ ပြောမလဲ ။ “ใครจะพูด”	မမပါ။ “พี่สาว(จะพูด)”
ဘယ်သူ မေးမလဲ ။ “ใครจะถาม”	မဝါပါ။ “มะหว่า”

ວາວໂຊ ຮາວລ່ ແ	"ໃຜຈະເຮືອນ"	ອໂຊປາ ແ	"ມະ-ມະ"
ວາວໂຊ ລາວລ່ ແ	"ໃຜຈະມາ"	ວາວປາ ແ	"ລູງ(ຈະມາ)"
ວາວໂຊ ອາວລ່ ແ	"ໃຜຮ້ອງ"	ປໂຊລະປາ ແ	"ນ້ອງຮາຍ(ຮ້ອງ)"
ອີກວາ: ວາວໂຊ ອາວລ່ ແ	"ຮຄ(ຄັນ)ນີ້ໃຜຈະຮ້ອ"	ວາວປາ ແ	"ເຂາ(ຈະຮ້ອ)"

ວາວໂຊ.ກິ + ກຣິຍາ + ລ່ ເປັນຄຳຄາມຫາກຣຸມ ໂດຍທີ່ ວາວໂຊ ຈະເປັນກຣຸມຂອງ ປະໂຍດ ແລະຕ້ອງອອກເສຍ ວາ ເປັນວຣຸນຍຸກຕ້ຽງຕັກ ທີ່ຈະເຮືອນວ່າ ວາ. ແລະມີວິກັດຕິ ກິ ແຂ່ງ ກຣຸມ ເຮັນ

ຄຳຄາມ	ຄຳຕອບ	
ປໂຊລະ ວາວໂຊ.ກິ ກາວລ່ ແ	"ອາຈະຮ່ວຍ(ຮີວິດ)ໃຜ" ອຣິປາ ແ	"(ຮ່ວຍ)ມະເນີ"
ອອ ວາວໂຊ.ກິ ອາວລ່ ແ	"ແມ່ກຳລັງເຮັດໃຜ" ປໂຊປາ ແ	"(ເຮັດ)ນ້ອງຮາຍ"
ອອ ວາວໂຊ.ກິ ອາວລ່ ແ	"ຟອກຳລັງເຮືອນໃຜ" ອໂຊປາ ແ	"(ເຮືອນ)ມະ-ມະ"
ວາວ ວາວໂຊ.ກິ ອາວລ່ ແ	"ລູງກຳລັງຄາມໃຜ" ວາວ.ກລະປາ ແ	"ລູກເຂາ"

ວາວໂຊ. + ຄຳນາມ + ລ່ ເປັນຄຳຄາມຫາຜູ້ເປັນເຈົ້າຂອງ ໂດຍທີ່ ວາວໂຊ. ຈະແຂ່ງຜູ້ເປັນ ເຈົ້າຂອງ ເຮັນ

ຄຳຄາມ	ຄຳຕອບ	
ອາ ວາວໂຊ.ອາວລ່ ແ	"ນັ້ນຮ່ວມໃຜ" ອອອອາວາວປາ ແ	"ຮ່ວມຂອງແມ່"
ວາວ ວາວໂຊ.ວາວລ່ ແ	"ເຂາເປັນລູກໃຜ" ອາວວາວປາ ແ	"ລູກຮາຍຄູ"
ອາ ວາວໂຊ.ກາວລ່ ແ	"ນັ້ນຮຄໃຜ" ອາວວາວປາ ແ	"ຮຄຂອງຄູ"

ວາວໂຊ.ຣຸ + ກຣິຍາ + ລ່ ເປັນຄຳຄາມຫາຜູ້ຮ່ວມກຣະທຳ ໂດຍທີ່ ວາວໂຊ.ຣຸ ຈະມີ ຄວາມໝາຍ "ກັບໃຜ" ເຮັນ

ຄຳຄາມ	ຄຳຕອບ	
ວາວໂຊ.ຣຸ ອາວລ່ ແ	"ຈະກິນກັບໃຜ" ວາວ.ຣຸປາ ແ	"ກັບເຂາ"
ວາວໂຊ.ຣຸ ອາວລ່ ແ	"ພູດອຍກັບໃຜ" ອອອວາວ.ຣຸປາ ແ	"ກັບຟີສາວ"
ວາວໂຊ.ຣຸ ລາວລ່ ແ	"ມາກັບໃຜ" ອາວ.ຣຸປາ ແ	"ກັບຄູ"
ວາວ.ກ ວາວໂຊ.ຣຸ ອາວລ່ ແ	"ພູຈະອຍກັບໃຜ" ອອອວາວ.ຣຸປາ ແ	"ກັບແມ່"

ວຽງ ວຽງ ອຸ້ + ກຣິຍາ + ລັ ປະໂຍດຄຳຄາມ ໃນຄວາມໝາຍວ່າ “ເພື່ອໃຜ” ເຊັ່ນ

ຄຳຄາມ

ຄຳຕອບ

ວຽງ ວຽງ ອຸ້ ວຽງ ລາວ ລັ ແມ່ນ “ຊື່ມາເພື່ອໃຜ” ມອ ມອ ອຸ້ ວ ແມ່ນ “ເພື່ອແມ່”
ອີ ຣຸ ກຸ ວຽງ ວຽງ ອຸ້ ມຽ ລາວ ລັ ແມ່ນ “ເອົານ້ຳນີ້ມາເພື່ອໃຜ” ວ ວ ວ ອຸ້ ວ ແມ່ນ “ເພື່ອລູງ”

ປະໂຍດຄຳຄາມເວລາ

ໃນການຄາມເວລາທົ່ວໄປນັ້ນ ຈະໃຊ້ ວຽງ ວຽງ “ເມື່ອໃຜ” ເປັນຄຳຄາມ ມີຮູບແບບ ເປັນ ວຽງ ວຽງ + ກຣິຍາ + ລັ (ຄຳຄາມເວລາຈຳພາະ ວຽງ ລຸ... ລັ ດູ ໙.໑໑) ຮູບແບບ ວຽງ ວຽງ ນີ້ ມັກໃຫ້ກັບປະໂຍດຄອນາດຕກາລແລະປກຕິກາລ (ຄຳຄາມເຖິງກັບເວລາໃນປະໂຍດຄອດີຕກາລ ດູ ໑໓.໑໑) ດັ່ງເຊັ່ນ

ຄຳຄາມ

ຄຳຕອບ

ວຽງ ວຽງ ປຣິ ມ ລັ ແມ່ນ “ຈະແສ້ດຸງເມື່ອໃຜ”	ອີ ລູ ວ ແມ່ນ “ຕື່ນນີ້”
ວຽງ ວຽງ ປຣິ ວ ມ ລັ ແມ່ນ “ຈະບອກເມື່ອໃຜ”	ອີ ຣຸ ວ ແມ່ນ “ວັນນີ້”
ວຽງ ວຽງ ອອ ອ ມ ລັ ແມ່ນ “ຈະເຮັດເມື່ອໃຜ”	ຣຸ ກ ວ ຣຸ ວ ແມ່ນ “ວັນຫຼັງ”
ວຽງ ວຽງ ບອ ມ ມ ລັ ແມ່ນ “ຈະໃຫ້ເມື່ອໃຜ”	ອີ ຣຸ ວ ແມ່ນ “ວັນນີ້”
ວຽງ ວຽງ ວ ມ ມ ມ ລັ ແມ່ນ “ຈະຊື້ເມື່ອໃຜ”	ຣຸ ກ ວ ລ ວ ແມ່ນ “ເດືອນນີ້”
ວຽງ ວຽງ ມຽ ລາ ມ ມ ລັ ແມ່ນ “ຈະເອົາມາເມື່ອໃຜ”	ຣຸ ກ ວ ອ ອ ວ ແມ່ນ “ໂອກາດນີ້”
ວຽງ ວຽງ ລາ ມ ມ ລັ ແມ່ນ “ຈະມາເມື່ອໃຜ”	ອີ ລ ວ ແມ່ນ “ເດືອນນີ້”
ວຽງ ວຽງ ວ ວ າ ກ ມ ມ ລັ ແມ່ນ “ຈະຕື່ມເມື່ອໃຜ”	ອ ຈ ວ ແມ່ນ “ຕອນນີ້”
ວຽງ ວຽງ ບອ ມ ມ ມ ລັ ແມ່ນ “ຈະເທສົມເມື່ອໃຜ”	ອີ ລູ ວ ແມ່ນ “ຕື່ນນີ້”

ປະໂຍດຄຳຄາມ ວຽງ ລວກ “ເທ່າໃຜ”

ຄຳຄາມປຣິມາດນ “ເທ່າໃຜ” ຈະໃຊ້ວ່າ ວຽງ ລວກ ລັ ດັ່ງເຊັ່ນ

ຄຳຄາມ

ຄຳຕອບ

ອ ັ ວຽງ ລວກ ລັ ແມ່ນ “ນັ້ນ(ອາຄາ)ເທ່າໃຜ” ຕອ ຣ ວ ແມ່ນ “ໜຶ່ງຮ້ອຍ”
ອີ ວີ ຣ ກ ວຽງ ລວກ ລັ ແມ່ນ “ຮ່ວມດັ່ງນີ້ອາຄາເທ່າໃຜ” ຕອ ຣ ວ ອ ັ ລ ວ ວ ແມ່ນ “ໜຶ່ງຮ້ອຍຫ້າສິບ”

แต่เมื่อต้องการใช้ประกอบกับคำกริยาจะใช้ในรูปแบบ **วယ်လောက် + กริยา + လဲ**

ดังเช่น

คำถาม

လူက ဘယ်လောက်များသလဲ ။

”คนมากเท่าไร”

ဆားကို ဘယ်လောက်ထည့်မလဲ ။

”จะใส่เกลือเท่าไร”

သူ့ကို ဘယ်လောက်သိသလဲ ။

”รู้จักเขาสักเท่าไร”

คำตอบ

သုံးဆယ်လောက်ပါ။

”ราว ၅၀”

နည်းနည်းထည့်မယ် ။

”จะใส่นิดหน่อย”

မသိပါဘူး ။

”ไม่รู้จັก”

๗.๑๘ คำลงท้ายประโยค

နော် เป็นคำที่ใช้ลงท้ายประโยค มีความหมายเทียบได้กับ “นะ” เพื่อแสดงการขอร้องหรือ

อ้อนวอน เช่น

နေပါနော် ။

“อยู่เถิดนะ”

ပြောပါနော် ။

“บอกเถิดนะ”

စောစော ထပါနော် ။

“ลุกแต่เช้านะ”

အတူတူ စားမယ်နော် ။

“กินด้วยกันนะ”

များများ မစားနဲ့နော် ။

“อย่ากินมากนักนะ”

ရေအေး မသောက်ပါနဲ့နော် ။

“อย่าดื่มน้ำเย็นนะ”

ဆရာ့ကို မပြောပါနဲ့နော် ။

“อย่าบอกครูนะ”

หรือ เพื่อแสดงความอ่อนโยน เช่น

ပြန်တော့မယ်နော် ။

“จะกลับแล้วนะ”

မမလာ လာမယ်နော် ။

“มะมาลาจะมานะ”

๗.๑๙ คำเรียกขาน

พม่านิยมใช้คำเครือญาติในการเรียกขาน เช่นเดียวกับไทย ดังเช่น

အမေ “แม่”

အဖေ “พ่อ”

အဒေါ် “ป้า หรือ น้ำสาว”

အစ်မ “พี่สาว”

ออด์กั๋ "พี่ชาย"

สำหรับคำว่า ออด์กั๋ นั้น อาจหมายถึง "ป่า" หรือ "น้ำสาว" ก็ได้ จึงมีคำขยาย เดิมทำยให้ชัดเจน คือ ออด์กั๋ลเว: "น้ำสาว"

นอกจากนี้ยังนิยมเรียกขานกันอย่างสนิทสนมด้วยคำซ้ำ โดยจะตัดคำอุปสรรค ออด์ หรือ ออด์ ออกไป หรือ คงไว้เฉพาะพยางค์ท้าย ดังนี้

คำเรียกปกติ	คำเรียกสนิทสนม
ออด์	อด์อด์ "แม่"
ออด์	อด์อด์ "พ่อ"
ออด์	อด์ "พี่สาว"
ออด์กั๋	กั๋กั๋ "พี่ชาย"

ในการเรียกชื่อผู้หญิงที่เป็นผู้ใหญ่แล้ว พม่าจะใช้ว่าคำ ออด์ นำหน้าชื่อ เช่น

อด์ลเว	"คุณมาลา"
อด์ลเว	"คุณเห-มา"
อด์	"คุณมยะ"

๗.๒๐ การนับจำนวน

การนับจำนวนในภาษาพม่า นั้น โดยปกติแล้วจะวางหน่วยนับหรือลักษณะนามไว้หลังตัวเลข (ดู ๖.๒๐) เช่นเดียวกับภาษาไทย แต่ถ้าเป็นจำนวนเต็มตั้งแต่ ๒๐ ขึ้นไป ตลอดจน ๑๐๐, ๒๐๐, ๑๐๐๐, ๑๐๐๐๐ หรือเลขที่ลงท้ายด้วยจำนวนเต็ม เช่น ๑๑๐ , ๑๒๐๐ , ๓๐๕๐ เป็นต้น จะวางหน่วยนับหรือลักษณะนามไว้หน้าตัวเลข โดยที่ลักษณะนามมักต้องเติมอุปสรรค ออด์ ดังเช่น

ออด์	กลายเป็น	ออด์ออด์	"คน"
อด์:	กลายเป็น	อด์อด์:	"รูป"
อด์	กลายเป็น	อด์อด์	"องค์"

รูปแบบของการนับจำนวนกับเลขจำนวนเต็ม เป็นดังนี้

นาม + หน่วยนับ ~ ลักษณะนาม + ตัวเลข

ตัวอย่าง

လူ အသောက် ၂၀	“คน ၂၀ คน”
ဘုရား အဆူ ၃၀	“พระพุทธรูป ၃၀ องค์”
ရဟန်း အပါး ၅၉၀	“พระสงฆ์ ၅၉၀ รูป”

ตัวอย่างในประโยค

လူ အသောက် ၂၀ လာတယ် ။	“คนมา ၂၀ คน”
----------------------	--------------

၈.၂၁ ဂံုးတံးနံး

ကော်ဇီခါးတယ် ။	“กาแฟขม”
ကံဆိုးတယ် ။	“โชคร้าย”
ခဏနားတယ် ။	“พักสักครู่”
ဆော့ရိုးနော် ။	“ขอโทษนะ”
စာတော်တယ် ။	“เรียนเก่ง(เก่งหนังสือ)”
ဈေးပေါတယ် ။	“ราคาถูก”
ဈေးဝယ်တယ် ။	“จ่ายตลาด”
တိုးတိုး ပြောပါ ။	“พูดเบา ๆ”
ထိထိုးတယ် ။	“แทงห่วย”
ထိပေါက်တယ် ။	“ถูกห่วย”
မြန်မာစကားပြောတယ် ။	“พูดภาษาพม่า”
မြန်မာစာရေးတယ် ။	“เขียนภาษาพม่า”
ရောဂါသည်းတယ် ။	“โรครุนแรง”
လမ်းပြတယ် ။	“บอกทาง”
ဝမ်းသာတယ် ။	“ดีใจ”
ဝမ်းနည်းတယ် ။	“เสียใจ”
သဘောပဲ ။	“ตามใจ(อยากทำอะไรก็ทำ)”
သဘောပေါက်တယ် ။	“เข้าใจ”
အခန်းကတယ် ။	“กันห้อง”

အနုပေါက်တယ် ။	“ပွဲတုံမဲလဲ”
အနံ့နံ့တယ် ။	“ဂလီၤမိၤ”
အမောပြေတယ် ။	“ဟယၤဟေၤ”
အမောပြေစေတယ် ။	“တံၢ်ဟယၤဟေၤ”
အသားညိုတယ် ။	“မိၤလိၤ”
အသားဖြူတယ် ။	“မိၤခါၤ”
အသံတိုတယ် ။	“လိၤခါၤ”

บทที่ ๘

๘.๑ พยัญชนะผสม

พยัญชนะเชิง ๗ (รูปแปลงของพยัญชนะ ๐) และ ๘ (รูปแปลงของพยัญชนะ ๑) นอกจากจะใช้ประกอบกับพยัญชนะอื่นให้เป็นพยัญชนะควบแท้แล้ว(ดู ๕.๑) ยังสามารถเกิดร่วมกับพยัญชนะบางตัวเป็น พยัญชนะผสม ซึ่งควบไม่แท้ พยัญชนะที่สามารถสร้างเป็นรูปผสมกับ ๗ และ ๘ ได้นั้นมีเพียง ๔ ตัว คือ ๓ ๑ ๑ และ ๒ ซึ่งจะประกอบเป็นพยัญชนะผสม ๗ รูป ได้แก่ ๓๑ ๑๓ ๓๑ ๓๑ พยัญชนะผสมเหล่านี้จะออกเสียงอย่างพยัญชนะเดี่ยว จึงอาจเรียกว่าพยัญชนะควบไม่แท้ เพื่อให้ต่างจากพยัญชนะควบแท้

จากการที่พยัญชนะเชิง ๗ และ ๘ มีเสียงเดียวกัน คือเสียง / y / ทำให้พยัญชนะผสมบางคู่ออกเสียงเหมือนกัน ดังนี้

รูป ๓๑	ออกเสียงเหมือนกับ ๓๑	ว่า	/ c /
รูป ๑๓	ออกเสียงเหมือนกับ ๑๓	ว่า	/ ch /
รูป ๑๑	ออกเสียงเหมือนกับ ๑๑	ว่า	/ j /

ส่วน รูป ๓๑ ออกเสียงเหมือนกับพยัญชนะ ๑๑ คือเป็นเสียง / n /

รูปแบบในการเขียนพยัญชนะผสมเป็นดังนี้

๓๑ หน่วยเสียง / c / เทียบกับอักษร ๑ อ่านว่า / cà /

๓๑

๑๓ หน่วยเสียง / ch / เทียบกับอักษร ๓๑ อ่านว่า / chà /

๑๑

จ

หน่วยเสียง /j/ เทียบกับอักษร จ ก้อง อ่านว่า /jà /

จ

จ

หน่วยเสียง /ɲ/ เทียบกับอักษร ญ (นาสิก) อ่านว่า /ɲà /

หากพยัญชนะ ฅ ฌ ฎ ฏ และ ฐ เกิดกับสระที่มีรูปสระอา จะใช้รูปสระ

→ ดังเช่น

ฅ

ฌ

ฎ

ฏ

ฐ

ฑ

ตัวอย่างคำ

ฅ / cà / ก. “ตก.หล่น”

ฌ / cà / กข. “กั้น”

ฎ / chà / ก. “วาง”

ฏ / chà / น. “ปลวก”

ฐ / ca / ก. “นาน” ; น. “บัว”

ฑ / câ / น. “เสื่อ”

ฒ / câ / ก. “ไต้ยีน”

ณ / châ / น. “ชิงช้าหมุน”

ด / châ / ก. “แยกห่าง,ต่าง”

ถ / co / ก. “ข้าม”

ท / co / ก. “ทอด,ผัด”

ချော်	/cho/	ဂ. “ลื่น”
ချော	/chô/	ဂ. “หล่อ,งาม,เก๋ลี้ยงเกลา”
ချော့	/chè/	ဂ. “ปลอม”
ကျောက်	/coʔ~/cauʔ/	န. “หิน”
ကြောက်	/coʔ~/cauʔ/	ဂ. “กลัว”
ခြောက်	/choʔ~/chauʔ/	န. “หก(เลข)”; ဂ. “หลอก(ผี)”; ဂ. “แห้ง”

แต่เมื่อเกิดกับรูปสระ ဘဲ ဘဲ หรือ ဝဲ ပพยัญชนะ ကျ ချ หรือ ဂျ จะใช้กับรูปสระ - ဘဲ - ဘဲ หรือ ဝဲ ဘဲ

ချာ ဘဲ ဘဲ ဘဲ

ตัวอย่างคำ

ကျာ	/co/	ဂ. “เคียว, ตံ(น้ำ)”
ကျား	/cô/	ဂ. “หັก”
ချာ	/chu/	ဂ. “สอย”
ချာ	/cho/	ဂ. “หวาน, จี๊ด”
ချား	/chô/	ဂ. “หັก”

ส่วนพยัญชนะ ကြ ဝဲ ဝဲ และ ဝဲ จะใช้รูปสระ ဘဲ ဘဲ ဝဲ หรือ - ဘဲ - ဘဲ ဝဲ

ကြား ကြာ ~ ကြာ ဝဲ ~ ဝဲ

ตัวอย่างคำ

ကြာ ~ ကြာ	/co/	ဂ. “ต้อนรับ”; ဂ. “ล่วงหน้า”
ကြား ~ ကြား	/cô/	န. “เชือก”

เมื่อเกิดกับรูปสระ ဝဲ , ဝဲ , ဝဲ , -ဝဲ , ဝဲ หรือ -ဝဲ ဝဲ

ချေ ချိ ချဲ ချည် ခြဲ ခြယ်

ตัวอย่างคำ

ကျယ်	/ cɛ /	ว. “กว้าง,ตั้ง(เสียง)”
ကြယ်	/ cɛ /	น. “ดาว”
ကြဲ	/ cɛ̃ /	ก. “หวาน,ไปรย”

ချေး	/ chí /	ก. “ยืม,ให้ยืม”
ခြေ	/ che /~/ chi /	น. “เท้า”

ကြည်	/ ci /	ว. “ใส,สดใ”
ကြည့်	/ cǐ /	ก. “ดู”; กข. “ลอง”
ကြီး	/ cí /	ว. “ใหญ่”
ငြီး	/ jí /	ก. “เบื่อหน่าย”

เมื่อเกิดกับรูปสระ ◌◌, -ꨀ หรือ -ဝ် จะเป็นดังนี้ เช่น

ခြံ ချန် ချမ်း

ตัวอย่างคำ

ကြံ	/ cañ /	น. “อ้อย”
ကြံ့	/ càñ /	น. “แรด”
ကျန်	/ cañ /	ก. “เหลือ”
ကျမ်း	/ câñ /	น. “ตำรา”
ကြမ်း	/ câñ /	น. “พื้น”; ว. “หยาบ”
ချန်	/ chañ /	ก. “เหลือไว้”
ချမ်း	/ châñ /	ว. “หนาว(อากาศ)”
ခြံ	/ chañ /	น. “สวน”

เมื่อเกิดกับรูปสระ -ဝ် จะเป็นดังนี้ เช่น

จฺ

จฺ

ตัวอย่างคำ

จฺ	/ci ³ /	ว. “แน่น(เช่น กล้ามเนื้อ)”
จฺ	/chi ³ /	ก. “รัก”
จฺ	/chi ³ /	ก. “ชูด, ชีดช้วน”
จฺ	/ji ³ /	น. “จับ(รถ)” (อ.)

๘.๒ สระนาสิก - ๓

รูปพยัญชนะนาสิกการันต์ - ๓ เป็น สระนาสิก ใช้แทนเสียง / in / ที่มีพื้นเสียงวรรณยุกต์ต่ำระดับ ออกเสียงคล้าย “อิง” รูปแบบการเขียนเป็นดังนี้

-๓

หน่วยเสียง / in / เทียบกับอักษร ง อ่านว่า / ɲin /

ตัวอย่างการเขียน - ๓ กับพยัญชนะ ดังนี้

กจฺ

จจฺ

จจฺ

ตัวอย่างคำ

กจฺ	/kiɲ /	ก. “บึง.ย่าง”
จจฺ	/shiɲ /	น. “ข้าง”
จจฺ	/siɲ /	น. “หิ้ง”
จจฺ	/tiɲ /	ก. “เทิน.พูน”
จจฺ	/thiɲ /	ก. “คาด(คาดคิด)”
จจฺ	/yiɲ /	น. “แมลงวัน”
จจฺ	/yiɲ /	สัน. “ถ้ำ”
จจฺ	/liɲ /	น. “ผ้า”
จจฺ	/wiɲ /	ก. “เข้า”

ວັດ	/ θiɿ /	ก. “สอน.เรียน”
ຈຸດ	/ chiɿ /	กข. “อยาก”
မြတ်	/ myiɿ /	ก. “เห็น”

หากเป็นวรรณยุกต์สูงตก ออกเสียงคล้าย “อึ้ง” ให้วางเครื่องหมาย ◡ ไว้ใต้สระนาสิก
ดังนี้

◡

ตัวอย่างการเขียน ◡ กับพยัญชนะ ดังนี้

ထု◡ ခု◡ မြတ်◡

ตัวอย่างคำ

ຈຸດ	/ y'iɿ /	ว. “แก่(ประสบการณื,สภาพ)”
ວັດ	/ θiɿ /	กข. “สมควร”
ကျု◡	/ c'iɿ /	ก. “ฝึก”
မြတ်	/ my'iɿ /	ว. “สูง”

และหากเป็นวรรณยุกต์กกลางตก ออกเสียงคล้าย “อึ้ง” ให้กำกับเครื่องหมาย ◡ ไว้หลัง
สระนาสิก ดังนี้

◡:

ตัวอย่างการเขียน ◡: กับพยัญชนะ ดังนี้

ထု◡: ခု◡: မြတ်◡:

ตัวอย่างคำ

กธ:	/ kīṭ /	ก. “ปลด”
ซธ:	/ shīṭ /	ก. “ลง”
ทธ:	/ tīṭ /	ก. “ตั้ง”
ลธ:	/ līṭ /	ก. “สว่าง”
อธ:	/ wīṭ /	ว. “เจ็ดจ้ำ”
ฮธ:	/ hīṭ /	น. “แกง, กีบข้าว”

จธ:	/ jīṭ / *	น. “ชิง”
ชธ:	/ chīṭ /	น. “แข่ง. ตะกร้า”; ป. “การ. ความ”
ฉธ:	/ ṇīṭ /	ก. “แย้ง. ปฏิเสธ”
ญธ:	/ pyīṭ /	ก. “ชี้. เกี้ยว”
มธ:	/ myīṭ /	น. “ม้า”

๘.๓ สระกัก ไ ั

รูปสระ ไ ั ซึ่งเขียนด้วยสระ ไ ั กำกับด้วยพยัญชนะกักการันต์- ั ถือเป็นสระกัก อ่านว่า / ai[?] / มีพื้นเสียงวรรณยุกต์สูงกัก ออกเสียงคล้าย “ไอ้กั” รูปแบบการเขียนเป็นดังนี้

ไ ั ั หน่วยเสียง / ai[?] / อ่านว่า / ?ai[?] /

ตัวอย่างการเขียนสระ ไ ั ร่วมกับพยัญชนะ เช่น

ไ ั ั ไ ั ั

ตัวอย่างคำ

ไ ั ั	/ kai [?] /	ก. “กัด”
ไ ั ั	/ tai [?] /	น. “ตี. ก”; ก. “ชน”
ไ ั ั	/ bai [?] /	น. “พุง. ท้อง”
ไ ั ั	/ lai [?] /	ก. “ตาม”; กข. “ไปเลย”

อีไค้ /?ai[?] / ว. “อบอ้าว(อากาศ)”

เมื่อเกิดกับพยัญชนะ ๙ หรือ ๑ จะต้องเปลี่ยนให้เป็น ๕ หรือ ๑ ดังนี้

อีไค้ อีไค้

ตัวอย่างคำ

อีไค้ /yai[?] / ก. “ตี.ฟาด,ถ่าย(รูป)”

เมื่อเกิดกับพยัญชนะ ๓๖ หรือ ๓๖ จะใช้รูปสระ อีไค้ ซึ่งมีรูปสระอุยาว ดังนี้

อีไค้

ตัวอย่างการเขียนสระ อีไค้ ร่วมกับพยัญชนะ เช่น

อีไค้

ตัวอย่างคำ

อีไค้ /cai[?] / ก. “ถก(เขมร),โจง(กระเบน)”

อีไค้ /jai[?] / น. “แม่แรง”

เมื่อเกิดกับพยัญชนะ ๓๖ หรือ ๓๖ จะใช้รูปสระ อีไค้ หรือ อีไค้ ก็ได้ ดังนี้

อีไค้ ~ อีไค้

ตัวอย่างคำ

อีไค้ /cai[?] / ก. “ขอบ”

อีไค้ /myai[?] / ว. “ไหม้”

๘.๔ คำหลายพยางค์

คำหลายพยางค์ที่ไม่แปรเสียง

กู่ยัด	/ko-yiŋ /	น. “เงร”
กัณชา	/kiŋ-sha /	น. “มะเร็ง” (อ.)
เกอะรุ	/cê-zû /	น. “บุญคุณ”
เถะมอ	/ziŋ-me /	น. “เขียงใหม่”
กูยัด:	/dû-yiŋ /	น. “ทุเรียน” (ม.)
กานะ	/ja-ne /	น. “วารสาร” (อ.)
บัต	/piŋ-siŋ /	น. “บ้านาญ”
บัต	/piŋ-le /	น. “ทะเล”
ปี้กัณ	/pai [?] -shaŋ /	น. “สตาจ์” (ฮ.)
วอบัต	/θi [?] -piŋ /	น. “ต้นไม้”

กานะ	/câŋ-ma /	ว. “แข็งแรง”
กานะ	/châŋ-θa /	ว. “สุขสบาย. ร่ำรวย”
กานะ	/châ-nâ /	ก. “แตกต่างกัน”
กานะ	/shîŋ-yê /	ว. “ยากจน. ลำบาก”
กานะ	/yê-yiŋ /	ก. “กล้าหาญ”
กานะ	/lè-cîŋ /	ก. “ฝึกฝน. ฝึกหัด”

คำหลายพยางค์ที่แปรเสียงสระในพยางค์นำ

กานะ	/kə-yiŋ /	น. “กะเหรียง”
กานะ	/kiŋ-mə-ra /	น. “กล้องถ่ายภาพ”(อ.)
กานะ	/jə-paŋ /	น. “ญี่ปุ่น”
กานะ	/sə-yiŋ /	น. “บัญชี, รายการ”
กานะ	/thə-miŋ /	น. “ข้าว”
กานะ	/θə-miŋ /	น. “กว้าง”
กานะ	/ʔə-cô /	น. “ประโยชน์”
กานะ	/ʔə-co /	น. “ของทอด”
กานะ	/ʔə-piŋ /	น. “ต้นไม้”

အပြင် / ʔə-pyĩn / น. “ข้างนอก”

အဖြူ / ʔə-phyu / น. “สีขาว”

အရင် / ʔə-yĩn / ว. “ก่อน”

ပုလင်း / pə-lĩn / น. “ขวด”

သီချင်း / θə-chĩn / น. “เพลง”

คำหลายพยางค์ที่แปรเสียงพยัญชนะ

ကြာဆံ / ca-zaŋ / น. “เส้นไหม, ฐานเส้น”

ကြိုးစား / cō-zâ / ก. “พยายาม”

ပင့်ကူ / piŋ-gu / น. “แมงมุม”

ဘေဘင် / bə-bĩn / น. “ปากกา”(อ.)

လိုချင် / lo-jiŋ / ก. “ต้องการ, อยากได้”

လင်ပန်း / liŋ-bân / น. “ถาด”

ကြာသပတေး / ca-ðə-bə-dê / น. “พฤหัสบดี”

ခုတ် / cə-diŋ / น. “เตี๋ยง”

ဘုရင် / bə-yĩn / น. “กษัตริย์”

သတင်း / ðə-dĩn / น. “ข่าว”

ခင်ဗျာ / khə-myā / ท. “ครับ”

ခင်ဗျား / khə-myâ / ဖ. “คุณ(ผู้ชายเป็นผู้ใช้)”

ဆံပင် / za-bĩn / น. “เส้นผม”

ပန်းချီ / bə-ji / น. “ภาพวาด”

သူငယ်ချင်း / θə-ŋɛ-jiŋ / น. “เพื่อน”

๘.๕ คำประสมและผสม

คำนามประสม

นาม + นาม

ကင်ဆာ + ရောဂါ -> ကင်ဆာရောဂါ / kiŋ-sha-yô-ga/

“มะเร็ง” “โรค” น. “โรคมะเร็ง”

ကရင် + လူမျိုး -> ကရင်လူမျိုး / kə-yĩn-lu-myô/

"กะเหรี่ยง"	"เชื้อชาติ"	น. "ชาวกะเหรี่ยง"	
ကြာသပတေး	+ ဇန့်	-> ကြာသပတေးဇန့်	/ca-ðə-bə-dê-nè/
"พฤหัสบดี"	"วัน"	น. "วันพฤหัสบดี"	
ဂျစ်	+ ကား	-> ဂျစ်ကား	/ji [?] -kâ/
"จ๊ပ်"	"รถยนต์"	น. "รถจ๊ပ်"	
ဂျပန်	+ စာ	-> ဂျပန်စာ	/jə-paŋ-za /
"ญี่ปุ่น"	"อักษร"	น. "อักษรญี่ปุ่น"	
ဂျပန်	+ စကား	-> ဂျပန်စကား	/jə-paŋ-zə-gâ/
"ญี่ปุ่น"	"คำพูด"	น. "คำญี่ปุ่น"	
ဂျပန်	+ အစားအစာ	-> ဂျပန်အစားအစာ	/jə-paŋ-?ə-sâ-?ə-sa/
"ญี่ปุ่น"	"อาหาร"	น. "อาหารญี่ปุ่น"	
ထမင်း	+ အိုး	-> ထမင်းအိုး	/thə-miŋ-?ô /
"ข้าว"	"หม้อ"	น. "หม้อข้าว"	
ဟင်း	+ အိုး	-> ဟင်းအိုး	/hiŋ-?ô /
"แกง"	"หม้อ"	น. "หม้อแกง"	
နာရီ	+ စင်	-> နာရီစင်	/na-yi-zin /
"นาฬิกา"	"หิ้ง"	น. "หอนาฬิกา"	
ဘုရား	+ စင်	-> ဘုရားစင်	/phə-yâ-zin /
"พระ"	"หิ้ง"	น. "หิ้งพระ"	
ရေအိုး	+ စင်	-> ရေအိုးစင်	/ye-?ô-zin /
"โถ่งน้ำ"	"หิ้ง"	น. "ร้านน้ำ"	
ရေချို	+ ငါး	-> ရေချိုငါး	/ye-jo-ŋâ /
"น้ำจืด"	"ปลา"	น. "ปลาน้ำจืด"	
မြင်း	+ ရထား	-> မြင်းရထား	/myiŋ-yə-thâ/
"ม้า"	"รถ"	น. "รถม้า"	
ကြာ	+ ဆံ	-> ကြာဆံ	/ca-zaŋ /
"บัว"	"เส้นผม"	น. "เส้นผม, รั้วเส้น"	
ရေခဲ	+ တိုက်	-> ရေခဲတိုက်	/ye-gê-dai [?] /
"น้ำแข็ง"	"ตึก"	น. "ห้องดับจิต(โรงเรียน)"	
သတင်း	+ စာ	-> သတင်းစာ	/θə-dīŋ-za /
"ข่าว"	"อักษร"	น. "หนังสือพิมพ์"	

นาม + วิเศษณ์

- ကြာဆံ "เส้นไหม" + ကြော် "ทอ" -> ကြာဆံကြော် / ca-zañ-jw / น. "ผ้าไหม"
- ဘဲ "เปิด" + ကင် "ย่าง" -> ဘဲကင် / bē-giñ / น. "เปิดย่าง"
- ငါး "ปลา" + ခြစ် "ชูด" -> ငါးခြစ် / ၵā-jī[?] / น. "ปลาชูด"
- ငါး "ปลา" + ခြောက် "แห้ง" -> ငါးခြောက် / ၵā-jw[?] / น. "ปลาแห้ง"
- ဆေး "ยา" + ခြောက် "แห้ง" -> ဆေးခြောက် / shē-jw[?] / น. "กัญชา"
- ဆံပင် "เส้นผม" + ဖြူ "ขาว" -> ဆံပင်ဖြူ / za-biñ-phu / น. "ผมขาว"
- ထမင်း "ข้าว" + ကြော် "ผัด" -> ထမင်းကြော် / tho-miñ-jw / น. "ข้าวผัด"
- ပဲ "ถั่ว" + ကြော် "ทอ" -> ပဲကြော် / pē-jw / น. "ถั่วทอ"
- ဒေါ် "ป้า" + ကြီး "ใหญ่" -> ဒေါ်ကြီး / dō-jī / น. "ป้า"
- ဒေါ် "ป้า" + လေး "เล็ก" -> ဒေါ်လေး / dō-lê / น. "น้าสาว"
- လူ "คน" + ကြီး "ใหญ่" -> လူကြီး / lu-jī / น. "ผู้ใหญ่"
- အစ်ကို "พี่ชาย" + ကြီး "ใหญ่" -> အစ်ကိုကြီး / ?w-ko-jī / น. "พี่ชายใหญ่"
- ဘင်း "แกง" + ချို "จัด" -> ဘင်းချို / hiñ-jo / น. "แกงจัด"

นาม + นาม(ลดรูป အ)

- ကြာ "บัว" + အပူ "ดอกตูม" -> ကြာပူ / ca-phû / น. "บัวตูม"
- ကြယ် "ดาว" + အသီး "ผล(ผลไม้)" -> ကြယ်သီး / ce-ōi / น. "กระดุม"
- ပန်း "ดอกไม้" + အပင် "ต้นไม้ม" -> ပန်းပင် / pāñ-piñ / น. "ไม้ดอก"
- ပြတင်း "หน้าต่าง" + အပေါက် "ช่อง" -> ပြတင်းပေါက် / bō-dīñ-bw[?] / น. "หน้าต่าง"

กริยา + นาม

- ချစ် "รัก" + သူ "คน, ผู้" -> ချစ်သူ / chi[?]-θu / น. "คนรัก"
- ဝင် "เข้า" + အပေါက် "ช่อง" -> ဝင်ပေါက် / wiñ-bw[?] / น. "ทางเข้า"

คำกริยาประสม

กริยา + กริยา

- ချော် "ลื่น" + လဲ "ล้ม" -> ချော်လဲ / cho-lê / ဂ. "ลื่นล้ม"

นาม + กริยา

- နာမည် "ชื่อ" + ကြီး "ใหญ่" -> နာမည်ကြီး / na-me-čí / ဂ. "มีชื่อเสียง"

มาศ "มานะ" + ฏี: "ใหญ่" -> มาศฏี: /ma-nà-cí / ก. "เย่อหยิ่ง"
 ๑๑๑ "โลภ" + ฏี: "ใหญ่" -> ๑๑๑ฏี: /lô-bà-cí / ก. "โลภมาก"

คำผสม

กริยา + นามปัจจัยแสดงนาม

๑: "กิน" + ฏี: "การ" -> ๑:ฏี: /sâ-jĩ / น. "การกิน"
 ๑๑๑ "ดื่ม" + ฏี: "การ" -> ๑๑๑ฏี: /θv[?]-jĩ / น. "การดื่ม"
 ๑๑ "พูด" + ฏี: "การ" -> ๑๑ฏี: /pyô-jĩ / น. "การพูดจา"
 ๑๑ "ตาย" + ฏี: "การ" -> ๑๑ฏี: /θe-jĩ / น. "ความตาย"
 ๑๑ "มา" + ฏี: "การ" -> ๑๑ฏี: /la-jĩ / น. "การมา"

นามปัจจัย + กริยา

๑ + ๑๑ "กัด" -> ๑๑๑ /lô-kai[?] / น. "การกัด"
 ๑ + ๑๑ "รัก" -> ๑๑๑ /lô-chi[?] / น. "ความรัก"

๘.๖ คำซ้ำ

ภาษาพม่ามีการใช้คำซ้ำ ๒ พยางค์และ ๔ พยางค์ กับกลุ่มคำเครือญาติและกลุ่มคำวิเศษณ์ เช่น

กลุ่มคำเครือญาติ มักใช้เพื่อแสดงความสนิทสนม เช่น

๑๑๑ฏี: /do-jĩ / -> ๑๑๑ฏี:ฏี: /jĩ-jĩ / น. "ป่า"

กลุ่มคำวิเศษณ์ มักใช้ในเน้นความ เช่น

๑๑ /ce / ว. "ตั้ง,กว้าง" -> ๑๑๑๑ /ce-je / ว. "ตั้ง ๆ,กว้าง ๆ"
 ๑๑ /cí / ว. "ใหญ่" -> ๑๑๑ฏี: /cí-jĩ / ว. "ใหญ่ ๆ"
 ๑๑ /ca / ว. "นาน" -> ๑๑๑๑ /ca-ja / ว. "นาน ๆ"
 ๑๑๑๑ /θe-ja / ว. "แน่นอน" -> ๑๑๑๑๑๑๑๑ /θe-ðe-cha-cha / ว. "อย่างแน่นอน"

๘.๗ คำวิเศษณ์

คำวิเศษณ์เป็นคำขยายนามหรือกริยา อาจจำแนกได้ ๒ ประเภท คือ นามวิเศษณ์ และกริยวิเศษณ์ ดังนี้

นามวิเศษณ์แบบคำซ้ำ คือ คุณศัพท์ ทำหน้าที่ขยายนาม โดยจะวางนามวิเศษณ์ไว้หลัง
 คำนามที่ถูกขยาย (ดู ๕.๗ และ ๖.๑๐) นามวิเศษณ์อาจอยู่ในรูปคำซ้ำได้ เช่น

ကားကြီးကြီး	“รถคันใหญ่ ๆ”
ပိုက်ကြီးကြီး	“พวงใหญ่ ๆ”
ဈေးကြီးကြီး	“ราคาแพง ๆ”
ဈေးချိုချို	“ราคาถูก ๆ”
ပန်းကန်သေးသေး	“จานใบเล็ก ๆ”
အခန်းကျယ်ကျယ်	“ห้องกว้าง ๆ”
အသားဖြူဖြူ	“ผิวขาว ๆ”
အသားညိုညို	“ผิวคล้ำ ๆ”
နေရာဝေးဝေး	“ที่ไกล ๆ”
ရေကြည်ကြည်	“น้ำใส ๆ”
တိုက်မြင့်မြင့်	“ตึกสูง ๆ”
နေ့ကြာကြာ	“นานวัน”

ตัวอย่างการใช้นามวิเศษณ์ขยายนามในประโยค

နေ့ကြာကြာ ထားလို့ရတယ်။	“เก็บได้นานวัน”
နေ့ကြာကြာ ခံတယ်။	“อยู่ได้นานวัน”
ပန်းကန်သေးသေး ယူပေးပါ။	“เอาจานใบเล็ก ๆ ให้หน่อย”
အခန်းကျယ်ကျယ် လိုချင်တယ်။	“อยากได้ห้องกว้าง ๆ”

ในบางกรณีอาจใช้คำ လေး တ่อท้ายนามวิเศษณ์ที่เป็นคำซ้ำ เพื่อเน้นความ เทียบได้กับ
 “หน่อย” เช่น

ကားကြီးကြီးလေး စီးမယ်။	“จะโดยสารรถคันใหญ่ ๆ หน่อย”
တိုက်မြင့်မြင့်လေး ဆောက်ပေးပါ။	“สร้างตึกสูงสูง(หน่อย)ให้หน่อย”
နေ့ကြာကြာလေး ခံတယ်။	“อยู่ได้นานวันหน่อย”
ရေကြည်ကြည်လေး ယူမယ်။	“จะเอาน้ำใสใสหน่อย”

กริยาวิเศษณ์แบบคำซ้ำ กริยาวิเศษณ์ทำหน้าที่ขยายกริยา มีตำแหน่งอยู่หน้ากริยาที่ถูกขยาย กริยาวิเศษณ์ยังอาจอยู่ในรูปคำซ้ำ ดังตัวอย่างประโยคต่อไปนี้

ကြာကြာ နေပါ။ ။	“อยู่นาน ๆ นะ”
ကြာကြာ မနေနဲ့။ ။	“อย่าอยู่นาน”
သေသေချာချာ ကြည့်ထားနော်။ ။	“ดูไว้ให้แน่นစေ”
သေသေချာချာ ပြောပေးနော်။ ။	“บอกให้แน่นစေ”
သေသေချာချာ ရေးထားနော်။ ။	“เขียนไว้ให้แน่นစေ”
သေသေချာချာ လာမယ်။ ။	“จะมาอย่างแน่นစေ”

กริยาวิเศษณ์ အရင် “ก่อน” เป็นกริยาวิเศษณ์ ใช้ขยายกริยา โดยวางอยู่หน้ากริยาหลัก ในรูปแบบ **အရင် + กริยา** ดังนี้

အရင် စားပါ။ ။	“กินก่อน”
အရင် ပေးပါ။ ။	“ให้ก่อน”
အရင် ယူပါ။ ။	“เอา(ไป)ก่อน”
ဖေဖေ အရင်လာပါတယ်။ ။	“พ่อมาก่อน”
ဒီနေ့ ဆရာက မမြကို အရင်မေးမယ်။ ။	“วันนี้ครูจะถามมะ-မေးก่อน”

၄.၄ **กริยาช่วย**

กริยาช่วย ကြည့်

โดยปกติ ကြည့် เป็นกริยาหลักมีความหมายว่า “ดู,มอง” แต่อาจเป็นกริยาช่วยได้ด้วย เพื่อแสดงความหมายว่า “ลอง.....,ดู” ในรูปแบบ **กริยา + ကြည့်** เช่น

ငါးပိကို စားကြည့်ပါ။ ။	“ลองกินปลาสดดูสิ”
ဖေဖေကို မေးကြည့်မယ်။ ။	“จะลองถามพ่อดู”
မြန်မာစကား ပြောကြည့်ပါ။ ။	“ลองพูดภาษาพม่าดูสิ”
ရထား စီးကြည့်မလား။ ။	“จะลองนั่งรถไฟดูไหม”
လေးလား ၊ မလေးဘူးလား၊ မကြည့်ပါ။ ။	“หนักหรือไม่หนัก ลองยกดู”

กริยาช่วย ကြ

ကြ เป็นกริยาช่วยแสดงพหูพจน์ เทียบได้กับ “กัน” ในภาษาไทย เวลาใช้ในรูปประโยค ประธานของประโยคมักต้องอยู่ในรูปพหูพจน์ รูปแบบการใช้เป็น กริยา + ကြ เช่น

ကလေးတို့ တီဗီ ကြည့်ကြမယ် ။	“เด็ก ๆ จะดูทีวีกัน”
ခရီးသည်တို့ ရောက်နေကြပါတယ် ။	“นักท่องเที่ยวมาถึงกันแล้ว”
လူကြီးတို့ ကော်ဖီသောက်ကြတယ် ။	“พวกผู้ใหญ่ดื่มกาแฟกัน”
သူတို့ ဒီနေရာကို လာကြမလား ။	“พวกเขาจะมาที่นี่กันไหม”
အေးအေးဆေးဆေး စားကြပါ။	“กินกันตามสบาย”

กริยาช่วย ချင်

ချင် เป็นกริยาช่วย มีความหมายว่า “อยาก” ใช้ในรูปแบบ กริยา + ချင် เช่น

မေးချင်တယ် ။	“อยากถาม”
လာချင်တယ် ။	“อยากมา”
မမ ဖရုံသီး ဝယ်ချင်တယ် ။	“พี่สาวอยากซื้อแตงโม”
မေမေ ဘဲကင် စားချင်တယ် ။	“แม่อยากกินเบ็ดเต๋อย่าง”
ဖေဖေ ဖားသား မစားချင်ဘူး ။	“พ่อไม่อยากกินเนื้อกบ”

กริยาช่วย စေချင်

စေချင် เป็นกริยาช่วยรูปประสมระหว่าง စေ กับ ချင် มีความหมายว่า “อยากให้” ในรูปแบบการใช้ กริยา + စေချင် เช่น

ပြောစေချင်တယ် ။	“อยากให้พูด”
ပြန်စေချင်တယ် ။	“อยากให้กลับ”
မေ့စေချင်တယ် ။	“อยากให้ลืม”
မေးစေချင်တယ် ။	“อยากให้ถาม”
ရောက်စေချင်တယ် ။	“อยากให้มาถึง”
လာစေချင်တယ် ။	“อยากให้มา”
သိစေချင်တယ် ။	“อยากให้รู้”

เมื่อใช้ในรูปปฏิเสธ จะใช้ในรูปแบบ **မ + กริยา + စေ့ချင်ဘူး** ดังเช่น

မကူးစေ့ချင်ဘူး ။	“ไม่อยากจะคัดลอก”
မသေစေ့ချင်ဘူး ။	“ไม่อยากจะตาย”
မလာစေ့ချင်ဘူး ။	“ไม่อยากจะให้มา”
မသိစေ့ချင်ဘူး ။	“ไม่อยากจะให้รู้”

กริยาช่วย လိုက်

လိုက် หากเป็นกริยาหลักจะมีความหมายว่า “ตาม” เมื่อเป็นกริยาช่วย จะมีความหมายว่า “...เลย” หรือ “ไปเลย” รูปแบบการใช้ **กริยา + လိုက်** เช่น

ခေါ်လိုက် ။	“เรียกเลย”
ပြောလိုက် ။	“พูดเลย”
မေးလိုက် ။	“ถามเลย”
ရိုက်လိုက် ။	“ตีเลย”
ဝယ်လိုက် ။	“ซื้อเลย”

หากใช้ในรูปปฏิเสธ มักใช้ร่วมกับกริยาช่วย **မိ** (ดู ๔.๗) ในรูปแบบ **မ + กริยา + လိုက်မိဘူး** มีความหมายว่า “ไม่ทันได้...” ดังเช่น

မကြည့်လိုက်မိဘူး ။	“ไม่ทันได้ดู”
မပြောလိုက်မိဘူး ။	“ไม่ทันได้พูด”
မရေးလိုက်မိဘူး ။	“ไม่ทันได้เขียน”
မသိလိုက်မိဘူး ။	“ไม่ทันรู้”

นอกจากนี้ လိုက် ยังอยู่ในตำแหน่งกริยานำได้ด้วย (ดู ๔.๙)

กริยาช่วย သင့်

သင့် เป็นกริยาช่วย ซึ่งมีความหมายว่า “ควร” เช่น

စာကြိုးစားသင့်တယ် ။	“ควรขยันเรียน”
---------------------	----------------

မေးသင့်တယ် ။ “ควรถาม”

လာသင့်တယ် ။ “ควรมา”

ในรูปปฏิเสธ จะใช้ให้ในรูปแบบ **မ + กริยา + သင့်ဘူး** ดังเช่น

မကြည့်သင့်ဘူး ။ “ไม่ควรดู”

မပျင်းသင့်ဘူး ။ “ไม่ควรขี้เกียจ”

မပြောသင့်ဘူး ။ “ไม่ควรพูด”

မလောသင့်ဘူး ။ “ไม่ควรรีบร้อน”

မဝင်သင့်ဘူး ။ “ไม่ควรเข้า”

မအော်သင့်ဘူး ။ “ไม่ควรตะโกน”

ကော်ဖီ မသောက်သင့်ဘူး ။ “ไม่ควรดื่มกาแฟ”

၄.၉ กริยานำ

လိုက် ในตำแหน่งกริยานำ ซึ่งเกิดหน้ากริยาหลัก จะมีความหมายว่า “(ทำ) ตาม” เช่น

လိုက်ဆိုပါ ။ “พูดตามซิ, ว่าตามซิ”

လိုက်ရေးပါ ။ “เขียนตามซิ”

หรือ “ตาม(ไปทำ)” เช่น

လိုက်ကြည့်မယ် ။ “จะตามไปดู”

လိုက်လာမယ် ။ “จะตามมา”

စာလိုက်မေးတယ် ။ “ตามไปถามหนังสือ”

လိုက်ဝယ်ပေးတယ် ။ “ตามไปซื้อให้”

၄.၁၀ สันธานเชื่อมประโยค

สันธาน **ရင် “ถ้า”**

ရင် จะวางหลังกริยาของประโยครอง ใช้แสดงเงื่อนไขในความหมาย “ถ้า” ประโยค
รองจะวางไว้หน้าประโยคหลัก ในรูปแบบ **ประโยครอง ရင် + ประโยคหลัก** เช่น

ประโยครอง	ประโยคหลัก	
ဆရာအားရင်	သူလာမယ် ။	“ถ้าครูว่างเขาจะมา”
လူကြီးခေါ်ရင်	သမီးပြန်ထူးရမယ် ။	“ถ้าผู้ใหญ่เรียก ลูกจะต้องขานตอบ”

กรณีที่ประธานของทั้งสองประโยคเป็นคนหรือสิ่งเดียวกัน ให้ใช้ประธานเพียงครั้งเดียว โดยมักวางประธานไว้ต้นประโยค

သူ အားရင် လာမယ် ။	“ถ้าเขาว่างจะมา”
သူ စာရေးပြီးရင် ဒီကို လာမယ် ။	“ถ้าเขาเขียนจดหมายเสร็จจะมาที่นี่”

โดยปกติประธานอาจถูกละไว้ได้ เมื่อใช้ในการแนะนำหรือสั่ง เช่น

ထမင်းဆာရင် အရင်စားပါ ။	“ถ้าหิวข้าว (ก็)กินก่อน”
ဝိစိကြည့်ချင်ရင် ကြည့်ပါ ။	“ถ้าอยากดูทีวี(ก็)ดูสิ”
မေ့ရင် ခဏနားပါ ။	“ถ้าเหนื่อย (ก็)พักซะ”
စာတော်ချင်ရင် စာကြိုးစားရမယ် ။	“ถ้าอยากเรียนเก่ง (ก็)จะต้องขยัน”
ဈေးကြီးရင် မဝယ်လာနဲ့ ။	“ถ้าราคาแพง (ก็)อย่าซื้อมา”
မစားချင်ရင် မစားနဲ့ ။	“ไม่อยากกิน (ก็)อย่ากิน”
မလာချင်ရင် မလာနဲ့ ။	“ถ้าไม่อยากมา (ก็)อย่ามา”
မသိရင် မေးသင့်တယ် ။	“ถ้าไม่รู้ควรถาม”

สันธาน ချင်း “ทันทีที่”

ချင်း: จะวางหลังกริยาในประโยครอง โดยกริยาในประโยครองนั้นจะต้องอยู่ในรูปคำซ้ำ มีความหมายว่า “ทันทีที่” มีรูปแบบการใช้ **ประโยครอง ချင်း + ประโยคหลัก** เช่น

ประโยครอง	ประโยคหลัก	
နိုးနိုးချင်း	ရေချိုးတယ် ။	“อาบน้ำทันทีที่ตื่น”
စားပြီးပြီးချင်း	ရေမသောက်နဲ့ ။	“อย่าดื่ม น้ำทันทีที่กินเสร็จ”
သိသိချင်း	လာတယ် ။	“มาทันทีที่รู้”
ကြားကြားချင်း	လာတယ် ။	“มาทันทีที่ได้ยิน(ข่าว)”

๘.๑๑ ประโยคขอรับรอง

ประโยคชักชวน

ကြို เป็นคำลงท้ายประโยค ใช้ในความหมายเชิญชวน เทียบได้กับ “...กันเถอะ” มีรูปแบบการใช้ กริยา + ကြို เช่น

စားကြို ။	“กินกันเถอะ”
လာကြို ။	“มากันเถอะ”
စာ ကြိုးစားကြို ။	“ขยันเรียนกันเถอะ”
ဝီရိ ကြည့်ကြို ။	“ดูทีวีกันเถอะ”
သီချင်း ဆိုကြို ။	“ร้องเพลงกันเถอะ”
အားကစား လေ့ကျင့်ကြို ။	“ออกกำลังกายกันเถอะ”

ในบางกรณี อาจมีคำว่า ို อยู่ท้ายประโยค โดยไม่ต้องมี ကြ และความหมายยังคงเหมือนเดิม เช่น

စားို ။	“กิน(กัน)เถอะ”
လာို ။	“มา(กัน)เถอะ”

ประโยคยินยอมหรือทำทนาย

ပါဝေ เป็นคำลงท้ายประโยค เพื่อสื่อความหมายทำทนายหรือยินยอม เทียบได้กับ “ ซิ” ใช้ในรูปแบบ กริยา + ပါဝေ เช่น

လာချင်ရင် လာပါဝေ ။	“อยากมาก็มาซิ”
နားချင်ရင် နားပါဝေ ။	“อยากพักก็พักซิ”
ပျင်းချင်ရင် ပျင်းပါဝေ ။	“อยากขี้เกียจก็ขี้เกียจไปซิ”
မေ့ချင်ရင် မေ့ပါဝေ ။	“อยากลืมก็ลืมไปซิ”
မေးချင်ရင် မေးပါဝေ ။	“อยากถามก็ถามซิ”
သေချင်ရင် သေပါဝေ ။	“อยากตายก็ตายซิ”
ဝယ်ချင်ရင် ဝယ်ပါဝေ ။	“อยากซื้อก็ซื้อซิ”
အော်ချင်ရင် အော်ပါဝေ ။	“อยากตะโกนก็ตะโกนไปซิ”

ประโยคขอขมาพร

๑๑๑ อาจเป็นคำลงท้ายประโยค สำหรับแสดงการขอขมาพรได้อีกด้วย เทียบได้กับ “ขอจง...” เช่น

กฺุญฺเฐว๑๑๑ ॥	“ขอจงแข็งแรง”
กฺุญฺเฐว๑๑๑ ๥	“ขอจงสุขสบายร่ำรวย”
อ๑๑๑๑๑๑๑ ๥	“ขอจงถูกหวย”
๑๑๑๑๑๑๑ ๑๑๑๑๑ ๥	“ขอจงได้รางวัลที่ ๑”
๑๑๑๑๑๑๑ ๑๑๑๑๑ ๥	“ขอคุณพระจงหนุนช่วย”

๘.๑๒ ประโยคแสดงการถูกกระทำ

ในการแสดงความหมายว่าถูกกระทำ เช่น “ถูกกัด” หรือ “ถูกตี” เป็นต้นนั้น กริยามักต้องแปรเป็นคำนามเสียก่อน เป็น “การกัด” หรือ “การตี” แล้วจึงตามด้วยกริยา อังฤ “ถูก, ได้รับ” เพื่อสื่อความว่า “ได้รับการกัด” หรือ “ได้รับการตี” ในรูปแบบ อ + กริยา + อังฤ + ๑๑๑/๑๑๑ โดย อังฤ จะกลายเป็นกริยาหลัก เช่น

อ๑๑๑๑๑๑๑๑ ๥	“ถูกกัด<ได้รับการกัด”
อ๑๑๑๑๑๑๑๑ ๥	“ถูกตี<ได้รับการตี”
๑๑๑ อ๑๑๑๑๑๑๑๑ ๥	“เขาจะต้องถูกตี<เขาจะต้องได้รับการตี”

ในกรณีที่ปรากฏผู้กระทำ มักไม่ต้องเติมอุปสรรค อ หน้ากริยา เช่น

๑๑๑๑๑๑๑๑๑ ๥	“ถูกรถชน<ได้รับการชนของรถยนต์”
-------------	--------------------------------

๘.๑๓ ประโยคคาดคะเนหรือคิดเห็น

ในประโยคแสดงความคิดเห็นหรือคาดคะเน “คิดว่า...” ในภาษาพม่า นั้น ประโยครองจะอยู่หน้า ในรูปแบบ กริยา + ๑๑๑ หรือ ๑๑๑ แล้วตามด้วยกริยาหลัก ๑๑๑๑๑๑๑ ซึ่งแปลว่า “คิด” เช่น

๑๑๑๑๑๑๑๑๑ ๥	“คิดว่าจะชอบ”
๑๑๑๑๑๑๑๑๑๑๑ ๥	“คิดว่าจะมาถึงวันนี้”
๑๑๑๑๑๑๑๑๑๑๑ ๥	“คิดว่าจะกลับมาวันนี้”
๑๑๑๑๑๑๑๑๑๑๑ ๥	“คิดว่าฝนจะ(ตก)หนัก”

ရုထားနဲ့ လာမယ် ထင်တယ် ။	“คิดว่าจะมาด้วยรถไฟ”
လာမယ် ထင်တယ် ။	“คิดว่าจะมา”
လာရအိမယ် ထင်တယ် ။	“คิดว่าจะมาเรียก”
လာလည်မယ် ထင်တယ် ။	“คิดว่าจะมาเที่ยว”
သေမယ် ထင်တယ် ။	“คิดว่าจะตาย”
ဆယ်နာရီထိုးပြီ ထင်တယ် ။	“คิดว่าလိပ်ໂມင့်လွှာ”
မနေ့က ပြန်ရောက်ပြီ ထင်တယ် ။	“คิดว่ามาถึงแล้วเมื่อวาน”

၈.၂၄ **ประโยคคำถาม**

ประโยคคำถาม “อย่างไร” จะใช้ในรูปแบบ **ဘယ်လို + ဂရိယာ + လဲ** แปลว่า “อย่างไร”
 เช่น

คำถาม	คำตอบ
ဘယ်လို စားသလဲ ။ “กินอย่างไร”	တူနဲ့ စားပါ ။ “กินด้วยตะเกียบ”
ဘယ်လို သိရမလဲ ။ “จะรู้ได้อย่างไร”	ဖေဖေကို မေးရမယ် ။ “จะต้องถามพ่อ”
ဘယ်လို လာသလဲ ။ “มาอย่างไร”	ရုထားနဲ့ လာတယ် ။ “มาโดยรถไฟ”
ဖေဖေ ဘယ်လိုလာသလဲ ။ “พ่อมาอย่างไร”	ကားနဲ့ လာတယ် ။ “มาด้วยรถยนต์”
“ဝ” ကို ဘယ်လိုရေးသလဲ ။ “ตัว ၅ เขียนอย่างไร”	ဒီလို ရေးပါ ။ “เขียนอย่างนี้”

ประโยคคำถาม “เพราะอะไร” ဘာဖြစ်လို့လဲ

ဘာဖြစ်လို့လဲ เทียบได้กับ “ทำไม, เหตุใด, เพราะอะไร” ในการถามสาเหตุนั้นอาจถามด้วย
 ประโยค **ဘာဖြစ်လို့လဲ** ได้เลย แต่ถ้าจะใช้ร่วมกับกริยาอื่น ๆ จะต้องใช้ในรูปแบบ **ဘာဖြစ်လို့ +**
ဂရိယာ + လဲ / သလဲ และในประโยคคำตอบ จะตอบแบบสั้น ๆ ในรูปแบบ **ဂရိယာ + လို့** ได้ ดังนี้

คำถาม	คำตอบ
ဘာဖြစ်လို့စားသလဲ ။ “กินเพราะอะไร”	ဆာလို့ပါ ။ “เพราะหิว”
ဘာဖြစ်လို့မေးသလဲ ။ “ถามเพราะอะไร”	မသိလို့ပါ ။ “เพราะไม่รู้”

แต่ในกรณีที่เป็นคำถามเชิงปฏิเสธจะใช้รูปแบบ **ဘာဖြစ်လို့ မ + ဂရိယာ + သလဲ/**
တလဲ ดังนี้

คำถาม	คำตอบ
ဘာဖြစ်လို့မစားသလဲ ။ “ทำไมไม่กิน”	မဆာလို့ပါ ။ “เพราะไม่หิว”

ဘာဖြစ်လို့မလာတာလဲ။ “ทำไมไม่มา” မေ့လို့ပါ။ “เพราะลืม”
 ဘာဖြစ်လို့မလာသေးတာလဲ။ “ทำไมยังไม่มา” မအေးသေးလို့ပါ။ “เพราะยังไม่ว่าง”

มีข้อแตกต่างในการเลือก ၁၁လဲ หรือ တာလဲ กล่าวคือ ၁၁လဲ จะเหมือนกับการถาม
 ถามเชิงคาดคั้น ส่วน တာလဲ จะเป็นการถามที่ดูจะอ่อนโยนกว่า

၄.၁၅ การนับจำนวน

เลข ၆ ပမာ်းเขียนว่า ၆ โดยเขียนหางตัวเลขให้เลยไปด้านบน อ่านว่า ခြောက် / *chaw[?]* /

၆ รูปอักษร ခြောက် อ่านว่า / *chaw[?]* / ~ / *chaw[?]* / เทียบกับ ၆

ตัวอย่างการใช้เลข ၆ กับเลขหลักต่าง ๆ ดังนี้

၁၆	ဆယ့်ခြောက်	/shè- chaw [?] /	เทียบกับ ၁၆
၄၆	လေးဆယ့်ခြောက်	/lê-zè- chaw [?] /	เทียบกับ ၄၆
၅၆	ငါးဆယ့်ခြောက်	/ngâ-zè- chaw [?] /	เทียบกับ ၅၆
၆၀	ခြောက်ဆယ်	/ chaw [?] -shè/	เทียบกับ ၆၀
၆၁	ခြောက်ဆယ့်တစ်	/ chaw [?] -shè-ti [?] /	เทียบกับ ၆၁
၆၆	ခြောက်ဆယ့်ခြောက်	/chaw [?] -shè- chaw [?] /	เทียบกับ ၆၆
၆၇	ခြောက်ဆယ့်ခုနစ်	/ chaw [?] -shè-khuṅ-ni [?] /	เทียบกับ ၆၇
၆၉	ခြောက်ဆယ့်ကိုး	/chaw [?] -shè- kô/	เทียบกับ ၆၉
၉၆	ကိုးဆယ့်ခြောက်	/kô-shè- chaw [?] /	เทียบกับ ၉၆
၆၀၀	ခြောက်ရာ	/chaw [?] -ya/	เทียบกับ ၆၀၀

၄.၁၆ ถ้อยคำนำรู้

ကျေးဇူးပါ။	“ขอบคุณ”
ကျေးဇူးတင်ပါတယ်။	“ขอบคุณ”
ကြေးမူပေးတယ်။	“เรื่องมาก” อ่านว่า /ji-myâ-de/
ကြိုပြောမယ်။	“จะบอกล่วงหน้า”
ကြိုထိုးတယ်။	“สะอึก”

ကြီးဖြေတယ် ။	“ແກံးဇီဝ်”
ခါးကိုက်တယ် ။	“ပာဝ်ဇော”
ချားစီးတယ် ။	“နံင်ခိင်ခါ”
ခြေကျိုးတယ် ။	“ခါဟိက်”
စပါးကြိတ်တယ် ။	“ဟွံခါခါပေါက်”
စာချတယ် ။	“စတံင်ခါစိတ်(ပာဝ်)”
စာကြိုးစားတယ် ။	“ခါခိင်ခါ”
စာလေ့ကျင့်တယ် ။	“ခါခိင်ခါစိတ်”
စာသင်တယ် ။	“စတံင်ခါစိတ်”
ဆူးငြိတ်တယ် ။	“ခါခါခါ”
ဆံပင်တိုတယ် ။	“ခါခါခါ”
ဈေးကြီးတယ် ။	“ခါခါခါ”
ဈေးချိုတယ် ။	“ခါခါခါ”
ထမင်းဆာတယ် ။	“ခါခါခါ”
ထမင်းအိုးတည်တယ် ။	“ခါခါခါ”
ဒေါသကြီးတယ် ။	“ခါခါခါ”
နာမည်ကျော်တယ် ။	“ခါခါခါ”
နောက်ကျတယ် ။	“ခါခါခါ”
ပင်စင်ယူတယ် ။	“ခါခါခါ”
ဗိုက်ဆာတယ် ။	“ခါခါခါ”
ဘဲခွကြော် စားမယ် ။	“ခါခါခါ”
ဗိုက်တင်းတယ် ။	“ခါခါခါ”
မိုးကြီးတယ် ။	“ခါခါခါ”
ယင်နားတယ် ။	“ခါခါခါ”
ရာသီဥတု အေးချမ်းတယ် ။	“ခါခါခါ”
ရာသီဥတု ပူအိုက်တယ် ။	“ခါခါခါ”
ရေကျိုးတယ် ။	“ခါခါခါ”
ရေကြည်တယ် ။	“ခါခါခါ”
ရေချိုးတယ် ။	“ခါခါခါ”
ရေနောက်တယ် ။	“ခါခါခါ”

ရောဂါကင်းတယ် ။	“ปลอดโรค”
လမ်းကျယ်တယ်။	“ถนนกว้าง”
လမ်းချဲ့တယ် ။	“ขยายถนน”
ဝါရင့်တယ် ။	“แก่พรรษา”
သဘောကျတယ် ။	“ชอบใจ”
သရဲခြောက်တယ် ။	“ผีหลอก”
သီချင်းဆိုတယ် ။	“ร้องเพลง”
သစ်ပင်စိုက်တယ်။	“ปลูกต้นไม้”
ဟင်းအိုးတည်တယ် ။	“ตั้งหม้อแกง”
အခန်းကျယ်တယ် ။	“ห้องกว้าง”
အသံကျယ်တယ် ။	“เสียงดัง”
အသံကြားတယ် ။	“ได้ยินเสียง”
အားကစားကျင့်တယ် ။	“ฝึกฝนกีฬา”
အားကျတယ် ။	“น่าเอาอย่าง(น่าอิศราจ)”
ဦးချတယ် ။	“กราบ”

บทที่ ๙

๙.๑ พยัญชนะผสม

พยัญชนะเชิง ๓ เป็นอักษรพิเศษที่แปรมาจากรูปเต็มของพยัญชนะ ๖(ห) พยัญชนะเชิง ๓ นี้จะใช้เกาะใต้พยัญชนะ ๑ ๓ ๔ ๖ ๗ ๘ และ ๙ เพื่อสร้างเสียงพยัญชนะตัวใหม่ โดยทำให้เสียงพยัญชนะเปลี่ยนจากเสียงโฆชะ(ก้อง) เป็นเสียงอโฆชะ(ไม่ก้อง) รูปผสมของพยัญชนะจะกลายเป็น ๑ ๓ ๔ ๖ ๗ ๘ ๙ คล้ายเสียง “ หมะ หนะ หงะ หนุะ หละ หวะ หนุะ ” ตามลำดับ ในการเติมรูปพยัญชนะเชิง ๓ นั้น อักษร ๓ ให้ใช้รูปยกส่วนหางปิดไปด้านหลังเป็น ๕ ก่อนเติม ๓ ส่วนในอักษร ๖ และ ๘ จะย่อขนาดอักษรเชิง ๓ ให้เล็กลง รูปแบบการเขียนเป็นดังนี้

หน่วยเสียง / m̥ / เทียบกับอักษร หม อ่านว่า / m̥à /

หน่วยเสียง / n̥ / เทียบกับอักษร หน อ่านว่า / n̥à /

หน่วยเสียง / ŋ̥ / เทียบกับอักษร หง อ่านว่า / ŋ̥à /

หน่วยเสียง / l̥ / เทียบกับอักษร หล อ่านว่า / l̥à /

หน่วยเสียง / w̥ / เทียบกับอักษร หว อ่านว่า / w̥à /

หน่วยเสียง / n̥ / เทียบกับอักษร หนุ อ่านว่า / n̥à /

หน่วยเสียง / n̥ / เทียบกับอักษร หนุ อ่านว่า / n̥à /

ตัวอย่างการเขียนรูปพยัญชนะ ๘ กับสระบางตัว

မ

မူ

ตัวอย่างคำ

မ	/mə /	ก. “สิ่ง” ; บ. “ที่”
မး	/mə̃ /	ว. “ผิด”
မူ	/mə̀ /	ป. “การ, ความ”
မို	/mə̄ /	น. “เห็น”
မ့	/mə̄̃ /	ว. “สุก(ผลไม้, รวงข้าว)”
မ့	/mə̄̃ /	น. “กระจก” ; ว. “ถูก(ถูกต้อง)”

ตัวอย่างการเขียนรูปพยัญชนะ ๙ กับสระบางตัว

န

နိုး

ตัวอย่างคำ

န	/na /	น. “จมูก”
နိုး	/nó /	ก. “ปลุก”
နိ	/nĩ /	น. “ปี่, สอง”

ตัวอย่างการเขียนรูปพยัญชนะ ๑ กับสระบางตัว

င

ตัวอย่างคำ

ငး	/ŋá /	ก. “เช่า, ยืม(สิ่งของ)”
ငဲ	/ŋè /	ก. “เงิน”

ตัวอย่างการเขียนรูปพยัญชนะ လု กับสระบางตัว

လု လုည့်

ตัวอย่างคำ

လု	/lù /	ว. “สวຍ”
လု	/lè /	น. “เรီ”
လုဝ်	/lò /	ก. “พಾಯ, ကံ”
လုည့်	/lè /	ก. “ห်း, ဖေလိယ”
လုည့်း	/lè /	န. “ကျီယ”

อักษร လု หากใช้ร่วมกับรูปสระ ๓ นิยมใช้ทั้งรูปสระ ๓ (လု) และ รูปสระ ๓ ยาว (လု) และวางรูปสระไว้ด้านหลังพยัญชนะต้น ดังเช่น

လု လု

ตัวอย่างคำ

လု ~ လု	/lu /	ก. “ဘိဇာက, ဓာယ”
---------	-------	-----------------

ตัวอย่างการเขียนรูปพยัญชนะ ဝု กับสระบางตัว

ဝု

ตัวอย่างคำ

ဝု	/wù /	က. “ဘိဒ, ဟက(မဝယ)”
----	-------	-------------------

ตัวอย่างการเขียนรูปพยัญชนะ ညို กับสระบางตัว

ညို

ตัวอย่างคำ

ညို /nì / ก. “ปรับ(ระดับ)”

ညီ /ni / ก. “คาว”

อักษร ည หากใช้ร่วมกับรูปสระอุ นิยมใช้รูปสระอุ ยาว(-ျ) และวางรูปสระไว้ด้านหลังพยัญชนะต้น ดังเช่น

ညို

ညီး

ตัวอย่างคำ

ညို /nò / ก. “สะกด(จิต)”

ညီး /nó / ว. “เหี่ยว”

ส่วนรูปพยัญชนะ ငြี มีใช้ในการสร้างคำน้อยมาก

๙.๒ สระนาสิก ဝ် and ဝ်

รูปสระ ဝ် and ဝ် ต่างอ่านได้เสียงสระเอนาสิก / ငှ / ที่มีเสียงวรรณยุกต์ต่ำระดับ ออกเสียงคล้าย “เอ่ง” ที่ลากเสียงยาว

ဝ်
ဝ်

หน่วยเสียง / ငှ / อ่านว่า / ၇ငှ /

ตัวอย่างการเขียนรูปสระนาสิก ဝ် and ဝ် กับพยัญชนะบางตัว เช่น

ဝ်

ဝ်

ဝ်

ဝ်

ตัวอย่างคำ

จึ๋จึ๋	/ cheɯ /	ก. “ช้าง”
อึ๋จึ๋	/ seɯ /	น. “เพชร”
อึ๋อึ๋	/ seɯ /	ก. “แซ่”
อึ๋อึ๋	/ teɯ /	น. “เมฆ”; ว. “ตื่น”
ลึ๋อึ๋	/ leɯ /	ก. “ปิด, โทหก”
วึ๋อึ๋	/ ʔeɯ /	น. “โบสถ์”
อึ๋อึ๋	/ ʔeɯ /	น. “บ้าน”
อึ๋อึ๋	/ ceɯ /	น. “หว่าน”; ล. “ครั้ง”

เมื่อเติมรูปเครื่องหมายวรรณยุกต์ ๒- ใต้รูป อึ๋จึ๋ และ อึ๋อึ๋ เป็น อึ๋จึ๋ และ อึ๋อึ๋ จะได้เสียงสระเอนาสิก ที่มีเสียงวรรณยุกต์สูงตก / ๕๗ / ออกเสียงคล้าย “เอ็ง”

อึ๋จึ๋ อึ๋อึ๋

ตัวอย่างการเขียนรูปสระนาสิก อึ๋จึ๋ และ อึ๋อึ๋ กับพยัญชนะบางตัว เช่น

จึ๋อึ๋

ตัวอย่างคำ

จึ๋อึ๋	/ neɯ /	ว. “ต่ำ”
ลึ๋อึ๋	/ leɯ /	ก. “กลิ้ง”; กข. “คง”

และเมื่อเติมรูปเครื่องหมายวรรณยุกต์ ๓- หลังรูป อึ๋จึ๋ และ อึ๋อึ๋ เป็น อึ๋จึ๋ และ อึ๋อึ๋ จะได้เสียงสระเอนาสิก ที่มีเสียงวรรณยุกต์กลางตก / ๕๗ / ออกเสียงคล้าย “เอง”

อึ๋จึ๋ อึ๋อึ๋

ตัวอย่างการเขียนรูปสระนาสิก อึ๋จึ๋ และ อึ๋อึ๋ กับพยัญชนะบางตัว เช่น

จึ๋จ๊ะ ลึ๋ล๊ะ

ตัวอย่างคำ

จึ๋จ๊ะ / chêh / ก. “นัด”

ลึ๋ล๊ะ / sêh / ก. “ดิบ, แปลกหน้า”; ว. “เขี้ยว”

ฎึ๋ล๊ะ / nêh / ก. “ดัด(ทำให้สงบ)”

ลึ๋ล๊ะ / lêh / ก. “ทา”

วึ๋จ๊ะ / t̃êh / น. “แสน”

วึ๋ล๊ะ / t̃êh / น. “เหยี่ยว”; ก. “เก็บรักษา”

๙.๓ สระกัก ๓-อ ~ ๓-อ

๓-อ และ ๓-อ ต่างอ่านได้เสียงสระโอะกัก / o[?] / ออกเสียงคล้าย “ไ้ก้” รูปแบบการเขียนเป็นดังนี้

๓-อ

หน่วยเสียง / o[?] / อ่านว่า / ʔo[?] /

๓-อ

ตัวอย่างการเขียนพยัญชนะร่วมกับสระกัก ๓-อ และ ๓-อ เช่น

ค๓-อ

ค๓-อ

ตัวอย่างคำ

ค๓-อ / ko[?] / ก. “เกา”

ค๓-อ / kho[?] / ก. “ฟัน, โคน”

ซ๓-อ / sho[?] / ก. “ถอย”

ต๓-อ / to[?] / ก. “เซ็ด, ทา”

หฺอว	/ho ² /	ก. “ใช่”
หฺอ	/tho ² /	ก. “ห่อ”; ล. “ห่อ”
ปฺอ	/po ² /	ว. “เนา”
ลฺอ	/lo ² /	ก. “ทำ”
ดฺอ	/θo ² /	ก. “ย่ำ”
จฺอ	/ʔo ² /	ก. “ครอบ”; ล. “เล่ม”

เมื่อเกิดร่วมกับพยัญชนะ ๑ และ ๒ จะเปลี่ยนรูปพยัญชนะเป็น ๓ และ ๔ ก่อนเพื่อความสะดวกในการวางรูป ๒ ดังเช่น

หฺอว หฺอ

ตัวอย่างคำ

หฺอว	/no ² / ~ /no ² /	ก. “ถอน, ลบ”
หฺอ	/yo ² /	น. “รูป(รูป-นาม)”

และเมื่อเกิดร่วมกับพยัญชนะควบ ๒ จะเปลี่ยนรูปสระ ๒ เป็น ๒ แต่ถ้าเกิดร่วมกับพยัญชนะควบ ๒ จะใช้รูปสระ ๒ หรือ ๒ ก็ได้ ดังเช่น

ชฺอว ๒ว ~ ๒ว

ตัวอย่างคำ

ชฺอว	/cho ² /	ก. “เย็บ”
๒ว	/pyo ² /	ก. “ต้ม”
๒ว	/phyo ² /	ก. “ปลด”

๙.๔ คำหลายพยางค์

กฺจฺอ	/kù-ni ² /	น. “ปี”
จฺอจฺอ	/sô-yeñ/	ก. “กังวล”

လုပ်ငန်း / lo²-ŋáŋ / น. “การทำงาน”

คำหลายพยางค์ที่แปรเสียง เช่น

- ကထိန် / kə-theŋ / น. “กฐิน”
- ငရုတ် / ŋə-yo² / น. “พริก”
- တရုတ် / tə-yo² / น. “จีน”
- ပုဆိန် / pə-sheŋ / น. “ขวาน”
- အချိန် / ʔə-cheŋ / น. “เวลา”
- အမိန့် / ʔə-mèŋ / น. “คำสั่ง”
- အရုပ် / ʔə-yo² / น. “ตุ๊กตา”

๙.๕ คำผสม

อุปสรรค အ – ใช้ในการเปลี่ยนคำกริยา วิเศษณ์ หรือ บุพบท ให้เป็นคำนาม เช่น

- လုပ် “ทำ” -> အလုပ် / ʔə-lo² / น. “งาน”
- ချို “หวาน” -> အချို / ʔə-cho / น. “ของหวาน”
- စိမ်း “เขียว, ดิบ” -> အစိမ်း / ʔə-sèŋ / น. “สีเขียว, ของดิบ”
- ပေါ် “บน” -> အပေါ် / ʔə-pə / น. “ข้างบน”
- လှူ “บริจาค” -> အလှူ / ʔə-lu / น. “การบริจาค”
- မှား “ผิด” -> အမှား / ʔə-mə / น. “ความผิดพลาด”
- မှန် “ถูกต้อง” -> အမှန် / ʔə-məŋ / น. “ความถูกต้อง”
- ပေါ် “บน” -> အပေါ် / ʔə-pə / น. “ข้างบน”

๙.๖ คำประสม

นาม+นาม

- အိး “ขึ้น” + အိမ် “บ้าน” -> အိးအိမ် น. “กระเพาะปัสสาวะ”
- အစာ “อาหาร” + အိမ် “บ้าน” -> အစာအိမ် น. “กระเพาะอาหาร”
- တရုတ် “จีน” + ပြည် “ประเทศ” -> တရုတ်ပြည် น. “ประเทศจีน”
- တရုတ် “จีน” + စကား “คำพูด” -> တရုတ်စကား น. “คำภาษาจีน”
- တရုတ် “จีน” + စာ “อักษร” -> တရုတ်စာ น. “อักษรจีน”
- မြင်း “ม้า” + လှည်း “เกวียน” -> မြင်းလှည်း น. “รถม้า”
- အိမ် “บ้าน” + စာ “อักษร” -> အိမ်စာ น. “การบ้าน”

အိမ် “บ้าน” + နာမည် “ชื่อ” -> အိမ်နာမည် “ชื่อเล่น”

นาม+กริยา/วิเศษณ์

ငါး “ปลา” + ဝှပ် “เนา” -> ငါးဝှပ် /ŋə-boʔ/ “ปลาเค็ม”
စာ “หนังสือ” + အုပ် “ครอบ” -> စာအုပ် /sa-ʔoʔ/ “หนังสือ”
ထမင်း “ข้าวสวย” + ထုပ် “ห่อ” -> ထမင်းထုပ် /thə-miŋ-doʔ/ “ข้าวห่อ”
ပဲ “ถั่ว” + လှော် “คั่ว” -> ပဲလှော် /pê-loʔ/ “ถั่วคั่ว”
ဆန် “ข้าวสาร” + ပြုတ် “ต้ม” -> ဆန်ပြုတ် /shaŋ-byoʔ/ “ข้าวต้ม”
ပဲ “ถั่ว” + ပြုတ် “ต้ม” -> ပဲပြုတ် /pê-byoʔ/ “ถั่วต้ม”
ဘဲဥ “ไข่เป็ด” + ပြုတ် “ต้ม” -> ဘဲဥပြုတ် /bê-ʔù-byoʔ/ “ไข่เป็ดต้ม”
လူ “คน” + ဝိမ်း “แปลกหน้า” -> လူဝိမ်း /lu-sêŋ/ “คนแปลกหน้า”
အိမ် “บ้าน” + ဘာ “สบาย” -> အိမ်ဘာ /ʔeŋ-ðə/ “ห้องน้ำ”
ဦး “หัว” + ထုပ် “ห่อ” -> ဦးထုပ် /ʔoʔ-thoʔ/ “หมวก”

กริยา+นาม

လိမ်း “ทา” + ဆေး “ยา” -> လိမ်းဆေး “ยาทา”

คำประสมลดรูป

คำผสมที่มีอุปสรรค အ- เมื่อประสมกับคำอื่นที่วางอยู่หน้า จะตัด အ ทิ้ง เช่น

ငရုတ် “พริก” + အသီး “ผล” -> ငရုတ်သီး “เม็ดพริก”
ဝရုတ် “การบูร” + အဆီ “น้ำมันหอม” -> ဝရုတ်ဆီ “ยาหม่อง”
အိမ် “บ้าน” + အဖော် “เพื่อน” -> အိမ်ဖော် “คนรับใช้”

๙.๗ นามปัจจัย

นามปัจจัยเน้นความ

นามปัจจัย ဝှု เป็นนามปัจจัยเน้นความ ใช้เกาะหลังคำนามที่ถูกต้องเน้น แปลว่า “เท่านั้น” มีรูปแบบการใช้ **นาม + ဝှု** เช่น

သူမှ ဝှိလိမ့်မယ် ။

“เขาเท่านั้นที่น่าจะรู้”

ဝမ်းက သူ့ကိုမှ ချစ်မိတယ် ။

“หนูรักเพียงเขาเท่านั้น”

นามปัจจัย ๑ ในรูปประโยคปฏิเสธ เทียบได้กับ "สัก" ในภาษาไทย เช่น "ไม่เอาสัก
 อย่าง" "ไม่มีสักคน" ส่วนมากใช้ ๑ กับนามวลีแสดงจำนวน ในรูปแบบ **นามหลัก + จำนวน +
 คำลักษณะนาม + ๑** เช่น

ทวះทอธอิ:๑ ๑๐ธฺจฺจวฺ: ॥	"ไม่ยกซื้อรถสักคัน"
๑๑ธ:๑ทอธอฺ๑ ๑๑๑๑วฺ: ॥	"ไม่มีข้าวมาสักห่อ"
๑๑๑๑ธ:๑ ๑๑๑๑วฺ: ॥	"ไม่ให้น้ำสักขวด"
๑๑๑๑ธ:๑ ๑๑๑๑วฺ: ॥	"ไม่มีคนมาสักคน"

ในบางกรณีอาจจะค่านามหลักในนามวลีได้ โดยให้เหลือเฉพาะ **จำนวน +
 คำลักษณะนาม + ๑** เช่น

๑๑๑๑ธ:๑ ๑๑๑๑วฺ: ॥	"ไม่ให้สักอัน"
๑๑๑๑ธ:๑ ๑๑๑๑จฺจวฺ: ๥	"ไม่ยกซื้อสักอัน"
๑๑๑๑ธ:๑ ๑๑๑๑จฺจวฺ: ๥	"ไม่ยกซื้อสักคัน"
๑๑๑๑ธ:๑ ๑๑๑๑วฺ: ๥	"ไม่ให้สักสต่างค์"
๑๑๑๑ธ:๑ ๑๑๑๑วฺ: ๥	"ไม่ให้สักขวด"
๑๑๑๑ธ:๑ ๑๑๑๑วฺ: ๥	"ไม่มาสักคน"

นามปัจจัย ๑ ยังอาจใช้กับการแสดงคำถามแบบปฏิเสธ เพื่อแสดงความหมายไม่เจาะจง
 เช่น "อะไรสักอย่าง", "อันไหนสักอย่าง" หรือ "ใครสักคน" ดังเช่น

วว๑ ใช้ในการปฏิเสธ มีความหมายว่า "ไม่ (อะไร)... สักอย่าง" เช่น	
วว๑ ๑๑๑๑วฺ: ๥	"ไม่ได้ยินอะไรสักอย่าง"
วว๑ ๑๑๑๑จฺจวฺ: ๥	"ไม่ชอบสักอย่าง"
วว๑ ๑๑๑๑ธ:๑ ๥	"ไม่กินอะไรอีกแล้ว"
วว๑ ๑๑๑๑วฺ: ๥	"ไม่พูดอะไรสักอย่าง"
วว๑ ๑๑๑๑วฺ: ๥	"ไม่ถามอะไรสักอย่าง"
วว๑ ๑๑๑๑จฺจวฺ: ๥	"ไม่เอาสักอย่าง"
วว๑ ๑๑๑๑จฺจวฺ: ๥	"ไม่ยกได้สักอย่าง"
วว๑ ๑๑๑๑วฺ: ๥	"ไม่ทำอะไรสักอย่าง"

นามวิภัติ สุ ใช้เกาะหลังนามเพื่อบ่งชี้สถานที่ เทียบได้กับ “ที่” รูปแบบการใช้

นาม + สุ ดังเช่น

ตาวสุ ะตุตถ์ ॥	“อยู่ในป่า”
มฺรฺอิมฺสุ จฺริํหํหะตถ์ ॥	“นัดไว้ที่บ้านมะ-มยะ”
อิสุ หะหิ ॥	“วางไว้ที่นี่”
หฺริสุ ะตุตถ์ ॥	“อาศัยอยู่ที่นั่น”
ะหฺนํสุ หะหํหะตถ์ ॥	“วางไว้ข้างหลัง”
อะหํสุ หะหํหะตถ์ ॥	“วางไว้ข้างล่าง”
อหํสุ หะหํหะตถ์ ॥	“วางไว้ข้างบน”
หะหฺนํสุ หะหํหะตถ์ ॥	“วางไว้ข้างหลังรถ”
หะหํสุ หะหํหะตถ์ ॥	“วางไว้บนรถ”
อิมฺหฺนํสุ หะหํหะตถ์ ॥	“วางไว้ข้างหลังบ้าน”
อิมฺหํสุ หะหํหะตถ์ ॥	“วางไว้บนบ้าน”
อิมฺอะหฺนํสุ หะหํหะตถ์ ॥	“วางไว้ใต้ถุนบ้าน”

นามวิภัติ ท ใช้เกาะหลังนามเพื่อบ่งชี้ต้นทาง เทียบได้กับ “จาก” รูปแบบการใช้

นาม + ท ดังเช่น

อิมฺท ลวตถ์ ॥	“มาจากบ้าน”
มฺรฺอิมฺท ลวตถ์ ॥	“มาจากบ้านมะ-มยะ”
หฺริหฺนํท ลวตถ์ ॥	“มาจากที่นั่น”
หฺนํหํท หะหํหะตถ์ ॥	“ลงมาจากรถไฟ”
อิมฺหํท หะหํหะตถ์ ॥	“ลงมาจากบ้าน”

นามวิภัติ คุ ใช้เกาะหลังนามเพื่อบ่งชี้ปลายทาง เทียบได้กับ “ยังที่” รูปแบบการใช้

นาม + คุ ดังเช่น

อิคุ ลวหิ ॥	“มาที่นี่”
-------------	------------

ဒီနေရာကို ခေါ်လာပါ။ ။	“เรียกมาที่นี่”
ပုဂံမြို့ကို ရောက်ခဲ့တယ်။ ။	“ได้ไปถึงเมืองพุกามแล้ว”
အိမ်ကို ပြန်လာပြီ။ ။	“กลับมาบ้านแล้ว”

หากตำแหน่ง ต้นทาง หรือปลายทางเป็นผู้คนให้ใช้ว่า **အိမှာ** “ที่” , **အိက** “จาก” และ **အိကို** “ยัง” เช่น

သူ့အိမှာ ထားတယ်။ ။	“(ฝาก)ไว้ที่เขา”
ဖေဖေအိက ယူလာတယ်။ ။	“เอามาจากพ่อ”
ဆရာအိကို ပို့မယ်။ ။	“จะส่งไปยังครู”

၉.၉ ဂရိယာအံ့

ဂရိယာအံ့ လိမ့် ใช้สำหรับการคาดคะเน มีความหมายเทียบได้กับ “คง” โดยมักใช้ร่วมกับกริยาวิภัติဝယ် เป็น **လိမ့်ဝယ်** มีความหมายว่า “คงจะ” รูปแบบการใช้ **ဂရိယာ + လိမ့်ဝယ်** เช่น

မမလာ ဒီဝါကို ကြိုက်လိမ့်ဝယ်။ ။	“มะมาลาคงจะชอบผ้าคลุมไหล่”
မိုးသည်းလိမ့်ဝယ်။ ။	“ฝนคงจะตกหนัก”
သူ ဒီနေရာကို လာလိမ့်ဝယ်။ ။	“เขาคงจะมาที่นี่”
အမေ သူ့ကို ဆူလိမ့်ဝယ်။ ။	“แม่คงจะดุเขา”

၉.၁၀ ဂရိယာ ဟုတ် က်းတဝ်း

ဂရိယာ ဟုတ် ใช้ตอบรับ มีความหมายว่า “ใช่” โดยอาจพูดได้หลายแบบ ดังนี้

ဟုတ်တယ်။ ။	“ใช่” - ตอบรับในรูปแบบปกติ
ဟုတ်ပါတယ်။ ။	“ใช่” - ตอบรับในรูปแบบปกติอย่างสุภาพ
ဟုတ်ကဲ့။ ။	“ครับ” - ผู้น้อยตอบรับผู้ใหญ่
ဟုတ်ကဲ့ပါ။ ။	“ครับ” - ผู้น้อยตอบรับผู้ใหญ่อย่างสุภาพ

หากปฏิเสธ จะใช้ร่วมกับ **မ.....ဘူး** มีความหมายว่า “ไม่ใช่” เช่น

မဟုတ်ဘူး။ ။	“ไม่ใช่” - ตอบในรูปแบบปกติ
မဟုတ်ပါဘူး။ ။	“ไม่ใช่” - ตอบในรูปแบบปกติอย่างสุภาพ

หากต้องการใช้ปฏิเสธในความหมาย “ใช้ว่าจะ...” จะใช้ในรูปแบบ **กริยา +
မှာ မဟုတ်ဘူး** เช่น

ကြိုက်မှာ မဟုတ်ဘူး ။	“ใช้ว่าจะชอบ”
နားလည်မှာ မဟုတ်ဘူး ။	“ใช้ว่าจะเข้าใจ”
သူ လာမှာ မဟုတ်ဘူး ။	“ใช้ว่าจะมา”
ဖေဖေ ဒီနေ့ ရောက်မှာ မဟုတ်ဘူး ။	“ใช้ว่าจะพ่อจะมาวันนี้”

๙.๑๑ ประโยคคำถาม

คำถาม **ဘယ်မှာလဲ** “ที่ไหน” อาจถามง่าย ๆ โดยไม่ต้องมีกริยาปรากฏ แต่ถ้าต้องการ
ระบุกริยาในประโยคคำถาม จะใช้ในรูปแบบ **ဘယ်မှာ + กริยา + လဲ** เช่น

ဘယ်မှာ ထားမလဲ ။	“จะวางไว้ที่ไหน”
ဘယ်မှာ နေသလဲ ။	“อาศัยอยู่ที่ไหน”
ဘယ်မှာ စားမလဲ ။	“จะกินที่ไหน”

หากใช้ร่วมกับประธาน หรือ กรรม ให้วาง **ဘယ်မှာ** ไว้หลังคำเหล่านั้น เช่น

ဇာတိ ဘယ်မှာလဲ ။	“บ้านเกิดอยู่ที่ไหน”
ဈေး ဘယ်မှာလဲ ။	“ตลาดอยู่ที่ไหน”
မမ ဘယ်မှာ နေသလဲ ။	“พี่สาวอาศัยอยู่ที่ไหน”
ဓားကို ဘယ်မှာ ထားသလဲ ။	“วางมีดไว้ที่ไหน”

คำถาม **ဘယ်က ...လဲ** “จากไหน” จะใช้ในรูปแบบ **ဘယ်က + กริยา + လဲ** เช่น

ဘယ်က လာသလဲ ။	“มาจากไหน”
ဘယ်က ယူလာသလဲ ။	“เอามาจากไหน”
ဘယ်က ဝယ်လာသလဲ ။	“ซื้อมาจากไหน”
သူ ဘယ်က လာသလဲ ။	“เขามาจากไหน”

คำถาม **ဘယ်ကို လဲ** “ยังที่ไหน” จะใช้ในรูปแบบ **ဘယ်ကို + กริยา + လဲ** เช่น

ဘယ်ကို ပို့မလဲ ။	“จะส่งไปที่ไหน”
------------------	-----------------

ဘယ်ကို ပြန်မလဲ ။

“จะกลับไปไหน”

ဘယ်ကို ရောက်ခဲ့ပြီလဲ ။

“ได้ไปถึงไหนแล้ว”

คำถามเกี่ยวกับสถานที่เหล่านี้ สามารถใช้ร่วมกับคำว่า ရေရာ “สถานที่” ได้ โดยจะวางไว้
หลังဘယ် เป็น ဘယ်ရေရာ လဲ เช่น

ဘယ်ရေရာမှာ ရေသလဲ ။

“อาศัยอยู่สถานที่ไหน”

ဘယ်ရေရာက လာသလဲ ။

“มาจากสถานที่ไหน”

ဘယ်ရေရာကို ရောက်ခဲ့ပြီလဲ ။

“ได้ไปถึงสถานที่ไหนแล้ว”

ในรูปแบบนี้ อาจละ ကို ได้ เช่น

ဘယ်ရေရာ ရောက်ခဲ့ပြီလဲ ။

“ได้ไปถึงสถานที่ไหน”

ตัวอย่างการตอบคำถามเกี่ยวกับสถานที่

คำถาม

คำตอบ

ဘယ်မှာ စားမလဲ ။

ဒီမှာ စားမလိမ့် ။

“จะกินที่ไหน”

“จะกินที่นี่”

ဘယ်မှာ ရေသလဲ ။

အိမ်မှာ ရေတလိမ့် ။

“อาศัยอยู่ที่ไหน”

“อาศัยอยู่ที่บ้าน”

ဇာတိ ဘယ်မှာလဲ ။

ဘန်ကောက်မှာပါ ။

“บ้านเกิดอยู่ที่ไหน”

“ที่กรุงเทพฯ”

ဘယ်မှာ ဆင်းမလဲ ။

ဟိုမှာ ဆင်းမလိမ့် ။

“จะลงที่ไหน”

“จะลงที่โน่น”

ဘယ်က လာသလဲ ။

အိမ်က လာတလိမ့် ။

“มาจากไหน”

“มาจากบ้าน”

ဘယ်က သိရသလဲ ။

မမြဲက သိရတလိမ့် ။

“รู้มาจากไหน”

“รู้มาจากมะ-မยะ”

ဘယ်ကို ရောက်ခဲ့ပြီလဲ ။
“ได้ไปที่ไหนมาแล้ว”

ဘန်ကောက်ကို ရောက်ခဲ့ပြီ ။
“ได้ไปกรุงเทพฯมาแล้ว”

คำถาม **ဘယ်နှ ... လဲ** “กี่” ใช้ถามจำนวน มีรูปแบบ **ဘယ်နှ + คำลักษณะนาม +**
กริยา + လဲ เช่น

คำถาม		คำตอบ	
ဘယ်နှကြိမ် ရောက်ခဲ့လဲ ။	“ได้ไปถึงกี่ครั้งแล้ว”	၃ ကြိမ်ပါ ။	“สามครั้ง”
ဘယ်နှခု ဝယ်ချင်လဲ ။	“อยากซื้อกี่อัน”	၂ ခုပါ ။	“สองอัน”
ဘယ်နှခု ယူမလဲ ။	“จะเอากี่อัน”	၇ ခုပါ ။	“เจ็ดอัน”
ဘယ်နှယောက် လာမလဲ ။	“จะมากี่คน”	၆ ယောက်ပါ ။	“หกคน”
ဘယ်နှလ ကြာမလဲ ။	“จะนานกี่เดือน”	၅ လပါ ။	“ห้าเดือน”
ဘယ်နှနာရီ ထိုးပြီလဲ ။	“กี่นาฬิกาแล้ว”	၄ နာရီပါ ။	“สี่โมง”

หากใช้ร่วมกับคำนาม จะวางคำนามนั้นไว้หน้า **ဘယ်နှ** เช่น

ကလေး ဘယ်နှယောက် လာမလဲ ။ “เด็กจะมากี่คน”
ကား ဘယ်နှစီး ဝယ်ထားလဲ ။ “ซื้อรถยนต์ไว้กี่คัน”

๙.๑๒ สันธานเชื่อมประโยค

မှ เป็นสันธานที่ใช้ในความหมาย “ต่อเมื่อ” ในรูปแบบ **ประโยครอง မှ + ประโยคหลัก**
เช่น

ဆာမှ စားမယ် ။ “กินต่อเมื่อหิว”
ကြိုက်မှ ဝယ်မယ် ။ “ซื้อต่อเมื่อชอบ”
ဖေဖေ ပြန်ရောက်မှ သူက မေးမယ် ။ “เขาจะถามต่อเมื่อพ่อกลับมาถึง”
ထမင်းစားပြီးမှ ဒီကို လာမယ် ။ “จะมาที่นี่ต่อเมื่อกินข้าวเสร็จแล้ว”

๙.๑๓ การนับจำนวน

เลข ၂ พม่าเขียนว่า ၂ โดยเขียนหางตัวเลขไว้ใต้เส้นบรรทัด อ่านว่า နှစ် / ni²/

၂ รูปอักษร နှစ် อ่านว่า /ni²/ เทียบกับ ၂

หากวางอยู่หน้าเลขหลัก อาทิ ๖๖ หรือ ๖๖ จะต้องกร่อนเสียง ๖ เป็น ๖ /๖๖ /
 ดังตัวอย่าง

๖๐	๖๖	๖๖	๖๖	๖๖
๖๐	๖๖	๖๖	๖๖	๖๖
๖๖	๖๖	๖๖	๖๖	๖๖
๖๖	๖๖	๖๖	๖๖	๖๖
๖๖	๖๖	๖๖	๖๖	๖๖
๖๖	๖๖	๖๖	๖๖	๖๖
๖๖	๖๖	๖๖	๖๖	๖๖
๖๖	๖๖	๖๖	๖๖	๖๖
๖๖	๖๖	๖๖	๖๖	๖๖
๖๖	๖๖	๖๖	๖๖	๖๖
๖๖	๖๖	๖๖	๖๖	๖๖
๖๖	๖๖	๖๖	๖๖	๖๖
๖๖	๖๖	๖๖	๖๖	๖๖
๖๖	๖๖	๖๖	๖๖	๖๖

คำว่า “แสน” พม่าจะใช้ว่า ๖๖ : / ๖๖ / เช่น

๖๖๖๖๖	๖๖๖๖๖	๖๖๖๖๖	๖๖๖๖๖	๖๖๖๖๖
๖๖๖๖๖	๖๖๖๖๖	๖๖๖๖๖	๖๖๖๖๖	๖๖๖๖๖
๖๖๖๖๖	๖๖๖๖๖	๖๖๖๖๖	๖๖๖๖๖	๖๖๖๖๖
๖๖๖๖๖	๖๖๖๖๖	๖๖๖๖๖	๖๖๖๖๖	๖๖๖๖๖

ในกรณีที่ ๖๖ : เกิดกับเลขที่ออกเสียงหนัก หรือ เสียงวรรณยุกต์กลางตก พยัญชนะต้น
 จะแปลเป็นเสียงโฆษะหรือเสียงก้อง / ๖๖ : / ดังเช่น

๖๖๖๖๖	๖๖๖๖๖	๖๖๖๖๖	๖๖๖๖๖	๖๖๖๖๖
๖๖๖๖๖	๖๖๖๖๖	๖๖๖๖๖	๖๖๖๖๖	๖๖๖๖๖

ในการนับเลขหลักล้าน จะใช้ว่า ๖๖ : / ๖๖ : / แต่พม่าจะนิยมนับโดยใช้หลักแสนแทน
 ดังเช่น

๖๖๖๖๖๖	๖๖๖๖๖๖	๖๖๖๖๖๖	๖๖๖๖๖๖	๖๖๖๖๖๖
๖๖๖๖๖๖	๖๖๖๖๖๖	๖๖๖๖๖๖	๖๖๖๖๖๖	๖๖๖๖๖๖

၄၀၀၀၀၀	သိန်းလေးဆယ်	/ θc̥ɛ̃-lá-zɛ /	“สี่สิบแสน” ๔,๐๐๐,๐๐๐
၅၀၀၀၀၀	သိန်းငါးဆယ်	/ θc̥ɛ̃-ŋá-zɛ /	“ห้าสิบแสน” ๕,๐๐၀,၀၀၀
၆၀၀၀၀၀	သိန်းခြောက်ဆယ်	/ θc̥ɛ̃-choʔ-sɛ /	“หกสิบแสน” ๖,၀၀၀,၀၀၀
၇၀၀၀၀၀	သိန်းခုနစ်ဆယ်	/ θc̥ɛ̃-khuɛ̃-ŋo-sɛ /	“เจ็ดสิบแสน” ๗,၀၀၀,၀၀၀

จำนวนกับหน่วยนับ

คำลักษณะนามหรือหน่วยวัด

ထုပ်	/ thoʔ /	လ. “ห่อ”
အုပ်	/ ʔoʔ /	လ. “เล่ม”
နှစ်	/ niʔ /	လ. “ปี”
ကြိမ်	/ ceɛ̃ /	လ. “ครั้ง”

ตัวอย่างในประโยค เช่น

၇ နှစ် ကြာတယ် ။	“นาน ၇ ปี”
ထမင်းကြော် ၂ ထုပ် ယူမယ် ။	“จะเอาข้าวผัด ၂ ห่อ”
စာအုပ် ၆ အုပ် ပေးခဲ့တယ် ။	“ได้ให้หนังสือไป ၆ เล่ม”
နှစ်ကြိမ်နှစ်ခါ ပြောခဲ့တယ် ။	“ได้พูดแล้วถึง ၂ ครั้ง ၂ နှစ်”

การลบจำนวน

การลบจำนวน จะใช้กริยา နှုတ် /noʔ/ ซึ่งมีความหมายว่า “ลบ, ถอน” เช่น

ခုနစ်ထဲက ငါးကို နှုတ်ပါ ။	“จงหัก ၅ ออกจาก ၈ ”
ခုနစ်ထဲက ငါးကို နှုတ်ရင် နှစ် ရတယ် ။	“หากหัก ၅ ออกจาก ၈ จะได้ ၃ ”

เลขที่เป็นส่วนลบ อาจไม่ต้องใช้นามวิภัตติ ကို ကိုလဲ ။

ခုနစ်ထဲက ငါး နှုတ်ရင် နှစ် ရတယ် ။	“หากหัก ၅ ออกจาก ၈ จะได้ ၃ ”
-----------------------------------	------------------------------

การถามเวลา มักใช้ กริยา ထိုး “ตี” หรืออาจละกริยา ดังเช่น

ถาม	ตอบ
ဘယ်နာရီ ထိုးပြီလဲ ။	ဆယ်နာရီ ထိုးပြီ ။ “สิบโมงแล้ว ”
ဘယ်နာရီလဲ ။	ဆယ်နာရီပါ ။ “สิบโมง ”

ဘယ်အချိန် ထိုးပြီလဲ ။	လေးနာရီ ထိုးပြီ ။	“တီဇီ၊ ပံးယဇီ”
ဘယ်အချိန်လဲ ။	လေးနာရီပါ ။	“တီဇီ၊ ပံးယဇီ”

၉.၈၄ ဂံ့စွဲတိုက်ခိုက်

ကားနောက်ဆုတ်မယ် ။	“ရတနာမရတနာ”
ကားတုတ်မယ် ။	“မရတနာ”
စားပွဲဆုတ်မယ် ။	“မရတနာ”
ဆေးဆုတ်မယ် ။	“မရတနာ”
ဆန်ပြုတ်သောက်မယ် ။	“မရတနာ(ဆန်)အိတ်အိတ်”
နောက်ဆုတ်မယ် ။	“မရတနာမရတနာ”
နားစားတယ် ။	“မရတနာမရတနာ”
ဆေးလိမ်းပေးမယ် ။	“မရတနာမရတနာ”
ဖရဲသီးမှည့်ပြီ ။	“မရတနာမရတနာ”
ဘဲဥ ပြုတ်မယ် ။	“မရတနာမရတနာ”
မီးငြိမ်းမယ် ။	“မရတနာမရတနာ”
ရေငှက်ပေးမယ် ။	“မရတနာမရတနာ”
ရေတိုက်တယ် ။	“မရတနာမရတနာ”
လမ်းမှားတယ် ။	“မရတနာမရတနာ”
လှေလှော်တယ်	“မရတနာမရတနာ”
လှည်းနဲ့ လာတယ် ။	“မရတနာမရတနာ”
အချိန်ညှိတယ် ။	“မရတနာမရတနာ”
အနံ့ညှိတယ် ။	“မရတနာမရတနာ”
အမိန့်ပေးပါ ။	“မရတနာမရတနာ”
အလုပ်လုပ်တယ် ။	“မရတနာမရတနာ”
အလုပ်က ပြုတ်ခွဲတယ် ။	“မရတနာမရတနာ”
အသံညှိတယ် ။	“မရတနာမရတနာ”
အိမ်ဆောက်မယ် ။	“မရတနာမရတနာ”
အိမ်ပြုတ်မယ် ။	“မရတနာမရတနာ”
အိမ်ပြုတ်မယ် ။	“မရတနာမရတနာ”

အရုပ်ကလေးလို လှတယ် ။

မို့လို့ ပေါက်တယ် ။

ဘာမှမလဲ ။

ဘာလုပ်နေလဲ ။

မလုပ်ချင်ရင် နေပါစေ။

“အေးကလေးကတော့”

“အေးကလေးကတော့”

“အေးကလေးကတော့”

“အေးကလေးကတော့”

“အေးကလေးကတော့”

บทที่ ๑๐

๑๐.๑ พยัญชนะควบกล้ำ ๐

พยัญชนะ ๐ / wà / สามารถควบกล้ำกับพยัญชนะอื่นในตำแหน่งต้นพยางค์ แต่จะเขียนในรูปอักษรเชิงเป็น ๐ โดยต้องวางไว้ใต้พยัญชนะต้น เมื่อเกิดร่วมกับพยัญชนะต้นแล้ว จะออกเสียงควบกล้ำ ที่มีเสียงวรรณยุกต์สูงตก รูปแบบการเขียนอักษรควบกล้ำ เป็นดังนี้

๐

พยัญชนะมูลเกือบทุกตัวสามารถควบด้วยอักษรเชิง ๐ ยกเว้นพยัญชนะ ๐ จะไม่ควบกับอักษรเชิงตัวนี้ การเขียนพยัญชนะอักษรควบกับอักษรเชิง ดังเช่น

๐

หน่วยเสียง / khw /

เทียบกับอักษร ขว

อ่านว่า / khwà /

๐

หน่วยเสียง / ŋwa /

เทียบกับอักษร งว

อ่านว่า / ŋwà /

๐

หน่วยเสียง / swa /

เทียบกับอักษร จว

อ่านว่า / swà /

ตัวอย่างการเขียนพยัญชนะควบร่วมกับสระ เช่น

๐

๐

๐

ตัวอย่างคำ

๐

/ khwà /

น. “ง่าม” ; ก. “คร่อม”

๐

/ khwa /

ก. “ลอก, ปอก”

๑๘	/ŋwɛ /	น. “เงิน”
๑๙:	/khwê /	น. “หมา”
๒๐:	/mwê /	ก. “คลอด, เกิด, เลี้ยงดู”
๒๑	/khwê /	ก. “ผ่า, แยก” ; น. “ครึ่ง(ปริมาณ, เวลา)”
๒๒	/swê /	ก. “ติด(ใจ)”
๒๓	/pwê /	น. “งาน”
๒๔	/khwǎ̌ /	น. “โอกาส”
๒๕	/pwǎ̌ /	ก. “บาน” ; ล. “ดอก(บาน)”
๒๖	/phwǎ̌ /	ก. “เปิด”

การเขียนพยัญชนะอักษรกว้างกับอักษรเชิง ดังเช่น

 หน่วยเสียง /kw/ เทียบกับอักษร กว อ่านว่า /kwà /

 หน่วยเสียง /tw/ เทียบกับอักษร ตว อ่านว่า /twà /

 หน่วยเสียง /θw/ เทียบกับอักษร สว อ่านว่า /θwà /

ตัวอย่างการเขียนพยัญชนะควบร่วมกับสระ เช่น

ตัวอย่างคำ

๑๗	/shwà /	ก. “พรวน”
๑๘	/kwa /	ก. “แตกต่างกัน, หลุดลอก”
๑๙:	/θwâ /	น. “พิน” ; ก. “ไป”

ตอ	/ twe / ~ / dwe /	ป. “ทิ้งหลาย, บรรดา”
ตอ.	/ twè /	ก. “พบ”
ตอ:	/ θwê /	น. “เลือด”
ตอ	/ kwe /	ก. “บัง”
ตอ	/ kwê /	ว. “แตก”
ตอ.	/ bwè /	น. “ปริญญา”
ตอ	/ lwe /	ว. “ง่าย”

ตอ:	/ kwĩ / ~ / gwĩ /	น. “ทุ่ง” ; ล. “วง”
ตอ	/ thwĩ /	ก. “บ่ง, เลาะ(ก้าง)”
ตอ:	/ lwĩ /	ก. “ปลิว”
ตอ:	/ θwĩ /	ก. “ใส่(บรรจุ)”

สำหรับอักษรที่มีหาง เช่น ๓ ๔ ๕ เมื่อจะควบกับอักษรเชิง ๐ ต้องลดส่วนหางเป็น ๓ ๔ ๕ ดังเช่น

๓

หน่วยเสียง / nw / เทียบกับอักษร นว อ่านว่า / nwà /

๔

หน่วยเสียง / yw / เทียบกับอักษร ยว อ่านว่า / ywà /

๕

หน่วยเสียง / jw / เทียบกับอักษร ญว อ่านว่า / jwà /

ตัวอย่างการเขียนพยัญชนะควบร่วมกับสระ เช่น

๓ว:

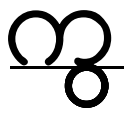
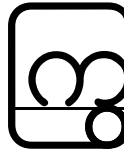
๓ว

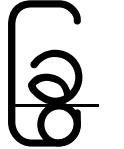
ตัวอย่างคำ

๓ว: / nwâ / น. “วิว”

๑๕	/nwe /	น. “(หน้า)ร้อน”
๑๕:	/nwê /	ว. “อุ่น”
๑๖	/ywà /	ว. “กรอปร่วน”
๑๖	/ywa /	ก. “(ฝน)ตก”; น. “หมู่บ้าน”
๑๖:	/ywê /	ก. “เลือก”

หาก ◌ ควบกับพยัญชนะผสม เช่น ๑๗ ๑๘ ๑๙ จะเขียนในรูปแบบดังต่อไปนี้

 หน่วยเสียง /cw/ เทียบกับอักษร จว อ่านว่า /cwà /

 หน่วยเสียง /chw/ เทียบกับอักษร ชว อ่านว่า /chwà /

ตัวอย่างการเขียนพยัญชนะควบร่วมกับสระ เช่น

๑๖๐: ๑๖๐: ๑๖๐

ตัวอย่างคำ

๑๖๐	/cwê /	น. “ควาย”
๑๖๐	/cwe /	ก. “ร่วงหล่น”
๑๖๐:	/cwê /	น. “หนี้”
๑๖๐:	/chwê /	น. “เหงื่อ”

อู่ /chwê / น. “เสลด”

๑๐.๒ สระนาสิก ๑-๐

รูปสระ ๑-๐ ใช้แทนเสียงสระอนาสิก / ๑๓ / มีพื้นเสียงวรรณยุกต์ต่ำระดับ ออกเสียงคล้าย “อ่อง” ที่ลากเสียงยาว รูปสระ ๑-๐ ใช้กับพยัญชนะได้ทุกตัว ยกเว้น อักษร ๒ ตัว คือ ๑ ๓ ๐ ๓ และ ๐ ซึ่งจะใช้กับรูป ๑-๐

๑-๐ หน่วยเสียง / ๑๓ / อ่านว่า / ๑๑๓ /

ตัวอย่างการเขียนรูปสระ ๑-๐ ร่วมกับพยัญชนะ เช่น

๑๐๐ ๑๐๐

ตัวอย่างคำ

๑๐๐	/k๑๓ /	ล. “ด้ว”
๑๐๐	/c๑๓ /	น. “แมว”
๑๐๐	/ch๑๓ /	ก. “หลวม”
๑๐๐	/s๑๓ /	น. “ผ้าห่ม” ; ล. “ฉบับ”
๑๐๐	/sh๑๓ /	ก. “พกพา,จ่าย(ภาษี)”
๑๐๐	/t๑๓ /	น. “ภูเขา,ใต้(ทิศ)”
๑๐๐	/th๑๓ /	น. “คุก,พิน”
๑๐๐	/ph๑๓ /	น. “แพ”
๑๐๐	/m๑๓ /	น. “น้องชาย(ของพี่สาว),ค่านำหน้าชื่อผู้ชาย”
๑๐๐	/m๑๓ /	ว. “มีด”
๑๐๐	/y๑๓ /	ก. “บวม”
๑๐๐	/l๑๓ /	ก. “ลวก,ไหม้”
๑๐๐	/l๑๓ /	ก. “กัก,ขัง”
๑๐๐	/h๑๓ /	ก. “เห่า”
๑๐๐	/ ๑๑๓ /	ก. “สำเร็จ” ; สัน. “เพื่อให้”

รูปสระ ๑-ါ် จะใช้กับพยัญชนะ ၁ ဂ င ဝ ဒ และ ဝ เท่านั้น

๑-ါ်

ตัวอย่างการเขียนรูปสระ ๑-ါ် ร่วมกับพยัญชนะ เช่น

๑ါ် ပါ်

ตัวอย่างคำ

๑ါ် /khw / ว. “แฉ่ง”

ပါ် /p / ก. “จำหน่าย” ; ล. “ปอนด์”(อ.)

หากแปลงเสียงวรรณยุกต์เป็นวรรณยุกต์สูงตก ออกเสียงคล้าย “อ้ง” ให้วางเครื่องหมาย
- ไร่ใต้ -ါ် ดังนี้

๑-ါ် ๑ါ်

ตัวอย่างการเขียนรูปสระ ๑-ါ် และ ๑ါ် ร่วมกับพยัญชนะ เช่น

๑ါ် ဒါ် ဝါ်

ตัวอย่างคำ

๑ါ် /c / ภ. “เพราะ”

๑ါ် /s / ก. “คอย”

๑ါ် /sh / ก. “กระแทก”

ဝါ် /d / * น. “มุ่ม”

ဒါ် / / ก. “กั๊น, อี๊ด(ทำอง)”

และถ้าแปลงเป็นวรรณยุกต์กลางตก ออกเสียงคล้าย “อง” ให้วางเครื่องหมาย : ไร่หลัง
-ါ် ดังนี้

๑-๐๓: ๑-๑๓:

ตัวอย่างการเขียนรูปสระ ๑-๐๓: และ ๑-๑๓: ร่วมกับพยัญชนะ เช่น

๑๐๐๓: ๑๐๑๓: ๑๑๑๓:

ตัวอย่างคำ

๑๐๐๓:	/kʰiː/	ว. “ดี”
๑๐๑๓:	/cʰiː/	น. “โรงเรียน, วัต”
๑๑๑๓:	/khʰiː /~/ gʰiː /	น. “โถง, หัว”
๑๒๑๓:	/chʰiː/	น. “คลอง” ; ล. “แพ่ง”
๑๓๑๓:	/sʰiː/	ล. “พิน” ; ว. “เสียง”
๑๔๑๓:	/shʰiː/	น. “หนาว(ฤดู)” ; ก. “สวม(หมวก), กาง(ร่มคลุมหัว)”
๑๕๑๓:	/tʰiː/	ก. “ขอ”
๑๖๑๓:	/thʰiː/	ก. “ต่ำ”
๑๗๑๓:	/dʰiː/	น. “นกยูง”
๑๘๑๓:	/pʰiː/	ก. “รวม, บวก, คบหา”
๑๙๑๓:	/mʰiː/	ก. “ขี้บ”
๑๐๑๓:	/yʰiː/	ก. “ขาย”
๑๑๑๓:	/lʰiː/	ก. “พนัน, ราว, รด”
๑๒๑๓:	/hʰiː/	ว. “เก่า”

๑๐.๓ สระกั๊ก -๐๓ และ -๑๓

รูปสระ -๐๓ และ -๑๓ เป็นสระกั๊ก ซึ่งมีเสียงวรรณยุกต์สูงกั๊ก ออกเสียงเป็น / a^๓ / ออกเสียงคล้าย “อ๊ต” ยกเว้น หากเกิดกับพยัญชนะ ๐ จะออกเสียงเป็น / u^๓ / ออกเสียงคล้าย “อู้ต”
รูปแบบการเขียน ดังนี้

-อ

หน่วยเสียง / a² /

อ่านว่า / ใจ² /

-อ

ในการเขียนรูปสระ -อ และ -อ จะวางไว้หลังพยัญชนะ ดังนี้

อ

อ

อ

อ

ตัวอย่างคำ

อ	/kha ² /	ก. “พัด”
อ	/ŋa ² /	ก. “กระหาย”
อ	/sha ² /	ว. “เปราะ”
อ	/ta ² /	กช. “เป็น, มัก”
อ	/na ² /	น. “เทพนัต”
อ	/pha ² /	ก. “อ่าน”
อ	/ma ² /	น. “๑ ใน ๔”
อ	/ma ² /	ก. “จำ”
อ	/mya ² /	ก. “ทำไม”
อ	/la ² /	ว. “สด”
อ	/θa ² /	ก. “สุ่ม”
อ	/ca ² /	ล. “จืด(ค่าเงินพม่า)”; ก. “แน่น”
อ	/kha ² /	ก. “ตัก”
อ	/cha ² /	ว. “แบนราบ”
อ	/sa ² /	ว. “เผ็ด”
อ	/sha ² /	ก. “ตอบแทน”
อ	/ŋa ² /	ก. “หนึบ, ตัด”
อ	/ta ² /	น. “ทัพ, กองทัพ”

ထပ်	/tha ² /	ก. “ซ้ำ(น(วาง),อีก(อีกครั้่ง)”
ယပ်	/ya ² /	น. “พัด”
ရပ်	/ya ² /	ก. “หยุด”
အပ်	/ʔa ² /	ก. “ฝาก”; น. “เข็ม”

รูปสระ -တ်/-ဝ် เมื่อเกิดร่วมกับพยัญชนะ ၀ จะออกเสียงสระเป็น /wu²/ ดังเช่น

ဝတ်	/wu ² /	ก. “สวมใส่(เสื้อผ้า)”
ဝ်	/wu ² /	ก. “หมอบ,พัก(ไข),ขัง(น้ำ)”

၅၀.၄ คำหลายพยางค์

คำหลายพยางค์ไม่แปรเสียง

ဝိဗ္ဗိ	/ti-bwi/	น. “โทรทัศน์”
ခေါင်းလောင်း	/kʰiŋ-lʰiŋ/	น. “ระฆัง”
ပေါင်ဒါ	/pʰiŋ-da/	น. “แป้งฝุ่น” (ခ.)
ဘောင်းဘီ	/bʰiŋ-bi/	น. “กางเกง”
ယူနီဖောင်း	/yu-ni-phʰiŋ/	น. “ยูนิฟอร์ม” (ခ.)
မတ်တတ်	/ma ² -ta ² /	ว. “ตั้งตรง”

คำหลายพยางค์ที่แปรเสียง

နွင်း ~ ဆွင်း	/sə-nwʰiŋ/	န. “ขมီး”
အကြွေး	/ʔə-cwê/	န. “หนี้, สตางค์เศษ”
ဘောင်းဘင်	/kʰiŋ-giŋ/	န. “ห้องฟ้า”
နံ့ဘောင်	/ŋaŋ-gʷaŋ/	န. “ตุ๊กแตน”
ဘောင်းကျွန်း	/tʰiŋ-jâŋ/	က. “ก่อกวน”
သန်းခေါင်	/ðə-gʷaŋ/	န. “เพียงคืน”
အကြောင်း	/ʔə-cʰiŋ/	န. “เรื่องราว”
အဆောင်	/ʔə-shʷaŋ/	န. “หอพัก”
အရောင်	/ʔə-yʷaŋ/	န. “สี, แสง”
အလောင်း	/ʔə-lʰiŋ/	န. “ศพ, ว่าเป็น”

ထောဝတ်	/ tho-ba ² /	န. “နေ့”
ဖိနပ်	/ pha-na ² /	န. “အိတ်”
သနပ်ခါး	/ θa-nə-khâ/	န. “အိတ်ခါး”
အသတ်	/ ʔə-θa ² /	န. “အိတ်”

၈၀.၅ နာမဝိသေသ

နာမဝိသေသ

နာမ + နာမ

ကြည်း	“ပု”	+ တပ်	“တပ်”	-> ကြည်းတပ်	/ cí-ta ² /	န. “တပ်ပု”
ကြောင်	“မေ”	+ အိမ်	“အိမ်”	-> ကြောင်အိမ်	/ cəŋ-ʔeŋ /	န. “အိမ်ပု”
ခြင်	“ပျံ”	+ ထောင်	“ထောင်”	-> ခြင်ထောင်	/ chiŋ-dəŋ /	န. “ပျံ”
ဆောင်း	“အိတ်(ရေ)”	+ အခါ	“အခါ”	-> ဆောင်းအခါ	/ shəŋ-ʔə-kha /	န. “အိတ်အခါ”
ရွှေ	“အိတ်(ရေ)”	+ အခါ	“အခါ”	-> ရွှေအခါ	/ nwe-ʔə-kha/	န. “အိတ်အခါ”
ရွှေ	“အိတ်”	+ နို့	“အိတ်”	-> ရွှေနို့	/ nwâ-no ² /	န. “အိတ်အိတ်”
နွှာ	“အိတ်”	+ ခေါင်း	“အိတ်”	-> နွှာခေါင်း	/ nə-gəŋ /	န. “အိတ်”
တော	“အိတ်”	+ ရွာ	“အိတ်”	-> တောရွာ	/ tɔ̄-ywa /	န. “အိတ်အိတ်”
ဘုရား	“အိတ်”	+ ပွဲ	“အိတ်”	-> ဘုရားပွဲ	/ pha-ya-bwê/	န. “အိတ်အိတ်”
အသုဘ	“အိတ်”	+ ပွဲ	“အိတ်”	-> အသုဘပွဲ	/ ʔə-θù-pha-bwê/	န. “အိတ်အိတ်”
အလှူ	“အိတ်”	+ ပွဲ	“အိတ်”	-> အလှူပွဲ	/ ʔə-lu-bwê /	န. “အိတ်အိတ်”
မဟာ	“အိတ်”	+ ဘွဲ့	“အိတ်”	-> မဟာဘွဲ့	/ mə-ha-bwê/	န. “အိတ်အိတ်”
မတ်	“အိတ်”	+ လ	“အိတ်”	-> မတ်လ	/ ma ² -là /	န. “အိတ်အိတ်”
မွေး	“အိတ်”	+ ရေ	“အိတ်”	-> မွေးရေ	/ mwê-nè/	န. “အိတ်အိတ်”
ရေ	“အိတ်”	+ တပ်	“အိတ်”	-> ရေတပ်	/ ye-ta ² /	န. “အိတ်အိတ်”
လေ	“အိတ်”	+ တပ်	“အိတ်”	-> လေတပ်	/ le-ta ² /	န. “အိတ်အိတ်”
သွား	“အိတ်”	+ ရည်	“အိတ်”	-> သွားရည်	/ θə-ye /	န. “အိတ်အိတ်”
လယ်	“အိတ်”	+ ကွင်း	“အိတ်”	-> လယ်ကွင်း	/ le-gwíŋ /	န. “အိတ်အိတ်”
အားကစား	“အိတ်”	+ ကွင်း	“အိတ်”	-> အားကစားကွင်း	/ ʔə-gə-zâ-gwíŋ /	န. “အိတ်အိတ်”
အိမ်	“အိတ်”	+ ထောင်	“အိတ်”	-> အိမ်ထောင်	/ ʔeŋ-dəŋ /	န. “အိတ်အိတ်”
ကျောင်း	“အိတ်”	+ သား	“အိတ်”	-> ကျောင်းသား	/ cəŋ-θâ /	န. “အိတ်အိတ်”

ကျောင်း: “โรงเรียน” + သူ “หญิง”-> ကျောင်းသူ / c၀်-၀u / န.“นักเรียนหญิง”

คำประสมที่ลดรูป ๑-

- ပိုး “พยาธิ” + အလောင်း “ว่าที่” -> ပိုးလောင်း / p၀-l၀် / န.“ด้กแต่”
- သွား “ແကျွံ” + အသီး “ผล” -> သွားသီး / ၀၁-khwâ-၀် / န.“ผลແကျွံ”
- ခဲ “တဲကံ” + အရောင် “สี” -> ခဲရောင် / khê-y၀် / န.“สีတဲကံ”
- ခရမ်း “မဲးစီ” + အရောင် “สี” -> ခရမ်းရောင် / kh၀-yâ်-y၀် / န.“สีမဲးစီ”
- အစိမ်း “စီယာ” + အရောင် “สี” -> အစိမ်းရောင် / ၀၁-sê်-y၀် / န.“สีစီယာ”
- အဖြူ “အာ” + အရောင် “สี” -> အဖြူရောင် / ၀၁-phyu-y၀် / န.“สีအာ”
- အမည်း “တံ” + အရောင် “สี” -> အမည်းရောင် / ၀၁-mê-y၀် / န.“สีတံ”
- အဝါ “စီလီ” + အရောင် “สี” -> အဝါရောင် / ၀၁-wa-y၀် / န.“สีစီလီ”

นาม + กริยา/วิเศษณ์

- ခေါင်း “အံ” + ဆောင် “ဆွမ်(ပတ)” -> ခေါင်းဆောင် / g၀်-sh၀် / န.“အံအံ”
- စောင်း “ပိဏ” + ကောက် “အိဂံ” -> စောင်းကောက် / s၀်-g၀် / န.“ပိဏအိဂံ”
- ရေ “အံ” + ရွေး “အံ” -> ရေရွေး / ye-nwê / န.“အံအံ”
- မြို့ “စီလီ” + ဟောင်း “ကံ” -> မြို့ဟောင်း / my၀-h၀် / န.“စီလီကံ”
- လ “အံ” + ကွယ် “ပံ” -> လကွယ် / là-kwe / န.“အံပံ”

กริยา + นาม

- စား “အိ” + ပွဲ “အံ” -> စားပွဲ / z၀-bwê / န.“အံအံ”
- စား “အိ” + ပွဲ “အံ” -> စားပွဲ / sâ-bwê / န.“အံအံအံ”
- စာမေး “အံအံအံ” + ပွဲ “အံ” -> စာမေးပွဲ / sa-mê-bwê / န.“အံအံအံ”
- ညှပ် “အံ” + ဝိနု “အံ” -> ညှပ်ဝိနု / ၀၁-ph၀-na / န.“အံအံအံ”
- လှောင် “အံ” + အိမ် “အံ” -> လှောင်အိမ် / ၀၁-ye် / န.“အံအံ”

กริยา + กริยา

လောင်း: “အံ” + ကစား “အံ” -> လောင်းကစား / l၀်-g၀-zâ / န.“အံအံအံ”

คำกริยาประสม

นาม + กริยา

บุ	“หู”	+ วรรณ	“ตั้ง”	-> บุวรรณ	/ nâ-thw /	ก. “ฟัง”
เฉว	“ช่องคอ”	+ อื่อ	“เลว.แย้”->	เฉวอื่อ	/ chwî-shô /	ก. “ไอ”
ฮุ	“พร”	+ วรรณ	“ขอ”	-> ฮุวรรณ	/ sù-tw /	ก. “ขอพร”

กริยา + กริยา

กู่	“แตก”	+ กว	“หลุดลอก”	-> กู่กว	/ kwê-kwa /	ก. “หย่าร้าง”
-----	-------	------	-----------	----------	-------------	---------------

๑๐.๖ คำผสม

นาม + ปัจจัย

วรรณ	“ดี”	+ มู	“ความ”	-> วรรณมู	/ kwî-mù /	น. “กุศล”
เฉว	“เห็งอ”	+ ม	“เพศหญิง”	-> เฉวม	/ chwê-mà /	น. “ลูกสะใภ้”

กริยา + ปัจจัย

ลูวอ	“ฆ่าคน”	+ ม	“ผู้, ชาว”	-> ลูวอม	/ lu-θa [?] -θmâ /	น. “ฆาตกร”
------	---------	-----	------------	----------	-----------------------------	------------

๑๐.๗ ปัจจัยและอุปสรรค

ปัจจัยและอุปสรรคต่างเป็นหน่วยคำผูกพัน ซึ่งไม่เกิดโดยอิสระ หากต้องผสมกับคำอื่นจึงจะสื่อความในประโยคได้ หากประกอบใช้ในรูปคำนามจะเรียก นามปัจจัย นามปัจจัยอาจใช้สร้างคำโดยแปลงรูปคำจากคำกริยาหรือคำวิเศษณ์ให้เป็นคำนาม เช่นเดียวกับ “การ” หรือ “ความ” ในภาษาไทย นอกจากนี้ยังอาจใช้เกาะคำนามเพื่อขยายความ หรือเน้นความก็ได้ มีรูปแบบการใช้คือ กริยา/วิเศษณ์ + ปัจจัย หรือ อุปสรรค + กริยา/วิเศษณ์ ดังเช่น

นามปัจจัย “การ” หรือ “ความ” มู เช่น

วรรณ	“ดี”	-> วรรณมู	/ kwî-mù /	น. “ความดี”
อื่อ	“เลว”	-> อื่อมู	/ shô-mù /	น. “ความเลว”
ฮะวรรณ	“ตี, ฆาต”	-> ฮะมู	/ sâ-mù -θw [?] mù /	น. “การฆาตกรรม”

นามปัจจัย “การ” หรือ “ความ” อื่อ เช่น

ฮว	“ไป”	-> ฮวอื่อ	/ θwâ-jî /	น. “การไป”
----	------	-----------	------------	------------

စား “กิน” -> စားခြင်း / sâ-jîṅ / န. “การกิน”
 သွားလာ “ไปมา” -> သွားခြင်းလာခြင်း / θwâ-jîṅ -la-jîṅ / န. “ของเก่า”

นามปัจจัยแสดงพหูพจน์

တွေ “ทั้งหลาย” เช่น

ကလေးတွေ ဆွေကစားနေကြတယ် ။	“เด็กทั้งหลายกำลังเล่นสนุก”
ခွေးတွေ ဟောင်နေတယ် ။	“หมาทั้งหลายกำลังเห่า”
ပန်းတွေ ပွင့်နေပြီ ။	“ดอกไม้ทั้งหลายบานแล้ว”
ရဲတွေ လူဆိုးကို လိုက်ဖမ်းတယ် ။	“ตำรวจทั้งหลายตามจับผู้ร้าย”
သားသမီးတွေ မိဘကို လေးစားကြရမယ် ။	“ลูกชายหญิงต้องเคารพบิดามารดา”

นามปัจจัยเพื่อเน้นความ

တောင်/တောင်မှ “ขนาด,แค่” เช่น

ဆရာတောင် မနေရဲဘူး ။	“ขนาดครูยังไม่กล้าอยู่เลย”
မနီတောင် မမေးရဲဘူး ။	“ขนาดမະနီยังไม่กล้าถามเลย”
ဖေဖေတောင် မလာရဲဘူး ။	“ขนาดพ่อยังไม่กล้ามาเลย”
ဒီအကြောင်း မေမေတောင်မှ မသိဘူး ။	“ขนาดแม่ยังไม่รู้เรื่องนี้เลย”
ဒါလေးတောင်မှ မလုပ်နိုင်ဘူးလား ။	“แค่นี้ยังทำไม่ได้หรือ”

นามอุปสรรค “การ” หรือ “ความ” มีรูปเดียวคือ အ- เช่น

အ- เป็นหน่วยคำอุปสรรค ใช้ประกอบหน้าคำกริยาหรือคำวิเศษณ์ เพื่อสร้างคำนาม เช่น

ဟောင်း “เก่า” -> အဟောင်း / ʔə-hwîṅ / န. “ของเก่า”
သစ် “ใหม่” -> အသစ် / ʔə-θi² / န. “ของใหม่”
ရောင်း “ขาย” -> အရောင်း / ʔə-ywîṅ / န. “การขาย”
သွားလာ “ไปมา” -> အသွားအလာ / ʔə-θwâ - ʔə-la / န. “การไปมา”
ပြောဆို “พูดจา” -> အပြောအဆို / ʔə-pyɔ - ʔə-sho / န. “การพูดจา”

๑๐.๘ กริยานำ

ဝဝ် ใช้เป็นกริยานำ แสดงการกระทำซ้ำ เทียบได้กับ “ซ้ำอีก” มีความหมายคล้ายกับ
ပြန် “ใหม่(กลับ)” (ดู ๗.๑๐) มีรูปแบบการใช้ ဝဝ် + กริยา ดังเช่น

ဝဝ်ဝေါနေတယ် ။	“เรียกซ้ำอยู่อีก”
ဝဝ်ပေးတယ် ။	“ให้ซ้ำอีก”
ဝဝ်ပြောပါ ။	“ช่วยพูดซ้ำอีกสิ”
ဝဝ်မေးမယ် ။	“จะถามซ้ำอีก”
ဝဝ်တောင်းနေတယ် ။	“ขอซ้ำอยู่อีก”
ဝဝ်တွေ့ချင်တယ် ။	“อยากพบอีกครั้ง”
ဝဝ်လှောင်ထားတယ် ။	“กักไว้ซ้ำอีก”
ဝဝ်သွားချင်တယ် ။	“อยากไปซ้ำอีก”

๑๐.๙ คำวิเศษณ์ กับคำขยาย ဝဝ်

ဝဝ် ใช้ขยายคำวิเศษณ์ที่อยู่ในรูปคำซ้ำ มีความหมายว่า “ค่อนข้าง” มีรูปแบบการใช้
ဝဝ် + คำวิเศษณ์ซ้ำคำ โดยอาจใช้ได้ทั้งในรูปนามวิเศษณ์หรือกริยาวิเศษณ์ ดังนี้

การใช้ ဝဝ် กับนามวิเศษณ์ เช่น

ဝဝ်ဝိမ်းဝိမ်း	“ค่อนข้างเขี้ยว ๆ”
ဝဝ်တိုတို	“ค่อนข้างสั้น ๆ”
ဝဝ်ညိုညို	“ค่อนข้างคล้ำ ๆ”
ဝဝ်ပွင့်ပွင့်	“ค่อนข้างบาน ๆ”
ဝဝ်ဖြူဖြူ	“ค่อนข้างขาว ๆ”
ဝဝ်မည်းမည်း	“ค่อนข้างดำ ๆ”
ဝဝ်ဟောင်းဟောင်း	“ค่อนข้างเก่า ๆ”

ตัวอย่างในประโยค

ကားဝဝ်ဟောင်းဟောင်း ဝယ်လာတယ် ။	“ซื้อรถค่อนข้างเก่า ๆ มา”
ပဝါဝဝ်ဝိမ်းဝိမ်း ယူမယ် ။	“จะเอาผ้าคลุมไหล่สีค่อนข้างเขี้ยว ๆ”
ပန်းဝဝ်ပွင့်ပွင့် ရွေးပေးပါ ။	“เลือกดอกไม้ค่อนข้างบาน ๆ ให้หน่อย”

အသားဝပ်ညိုညို ဖြစ်တယ် ။

“ငါ့ကံကောင်းကောင်း ဟဲ့”

การใช้ ဝပ် กับกริยาวิเศษณ์ เช่น

- ဝပ်ကောင်းကောင်း: “ကံကောင်းကောင်း”
- ဝပ်ကျယ်ကျယ် “ကံကောင်းကောင်း”
- ဝပ်ချော့ချော့ “ကံကောင်းကောင်း”
- ဝပ်တိုးတိုး “ကံကောင်းကောင်း”
- ဝပ်လွယ်လွယ် “ကံကောင်းကောင်း”

ตัวอย่างประโยค เช่น

- ဝပ်ကောင်းကောင်းပြောပါ ။ “พูดคำนี้ดี ๆ หน่อย”
- ဝပ်ကျယ်ကျယ်ဖွင့်ပါ ။ “เปิดคำนี้ดี ๆ หน่อย”
- ဝပ်ချော့ချော့ဝတ်ထားတယ်။ “นุ่งคำนี้ดี ๆ หน่อย”
- ဝပ်တိုးတိုးပြောပါ ။ “พูดคำนี้ดี ๆ หน่อย”

၁၀.၁၀ กริยาช่วย

တတ် เป็นกริยาช่วย ซึ่งสามารถใช้ได้ ၂ ความหมาย ดังนี้

တတ် แสดงทักษะ เทียบได้กับ “...เป็น” เช่น

- ညိုမလေးက မြန်မာစာရေးတတ်တယ် ။ “น้องสาวเขียนภาษาพม่าเป็น”
- ညိုလေးက ဈေးသွားတတ်တယ် ။ “น้องชายไปตลาดเป็น”
- ဖေဖေက ဖားသားစားတတ်တယ် ။ “พ่อกินเนื้อกระบือ”
- မသိတာက ဂျပန်စာဖတ်တတ်တယ် ။ “มะ-ตีตาอ่านภาษาญี่ปุ่น”
- မမလာ တရုတ်စကားပြောတတ်တယ် ။ “มะ-มาลาพูดภาษาจีน”
- သူ ကားမောင်းတတ်တယ် ။ “เขาขับรถ”

တတ် แสดงปกติวิสัย เทียบได้กับ “มัก...” เช่น

- ဒီကလေး ချောင်းဆိုးတတ်တယ် ။ “เด็กคนนี้มักจะเจ็บคอ(ไอ)”
- ဖေဖေက အစ်ကို့ကို ရိုက်တတ်တယ် ။ “พ่อมักตีพี่ชาย”
- ဘဘ အဲဒါစားတတ်တယ် ။ “ลุงมักกินเนื้อวัว”
- ဘိုးဘိုး ဘုရားသွားဖူးတတ်တယ် ။ “ปู่มักไปไหว้พระเจดีย์”

နေလို့ မကောင်းဘူး ။ “อยู่ไม่สบาย”
သောက်လို့ မကောင်းဘူး ။ “ดื่มไม่อร่อย”

ในรูปคำถาม จะใช้กับ ကောင်းလား มีความหมายว่า “...ดีไหม” ดังเช่น

စားလို့ ကောင်းလား ။ “กินอร่อยไหม<การกินดีไหม”
နေလို့ ကောင်းလား ။ “อยู่สบายไหม<การอยู่ดีไหม”
သောက်လို့ ကောင်းလား ။ “ดื่มอร่อยไหม<การดื่มดีไหม”

ในรูปคำถามปฏิเสธ จะใช้กับ မ.... ဘူးလား มีความหมายว่า “ไม่...ดีหรือ” ดังเช่น

စားလို့ မကောင်းဘူးလား ။ “กินไม่อร่อยหรือ(กินไม่ดีหรือ)”
နေလို့ မကောင်းဘူးလား ။ “อยู่ไม่สบายหรือ”
သောက်လို့ မကောင်းဘူးလား ။ “ดื่มไม่อร่อยหรือ”

၁၀.၁၃ ประโยคคำถาม

ဘာကြောင့်လဲ “เพราะอะไร,ทำไม”

โดยทั่วไปแล้วในการถามเหตุผล “เพราะอะไร” ในภาษาพม่านิยมใช้คำถาม
ဘာဖြစ်လို့လဲ

(ดู ၈.၁၃) สำหรับ ဘာကြောင့်လဲ นั้น จะใช้ถามแบบจริงจังกว่า ဘာကြောင့်လဲ จะใช้ใน
โครงสร้าง ဘာကြောင့် + กริยา + သလဲ หรือ ဘာကြောင့် + กริยา + တာလဲ หากในประโยค
นั้นมีประธานหรือกรรม มักวาง ဘာကြောင့် ไว้หน้าคำดังกล่าว เช่น

ဘာကြောင့် အစ်ကို မူးလာသလဲ ။ “เพราะอะไรพี่ชาย(จึง) เมามา”

และในประโยคปฏิเสธ มักจะใช้ในรูปแบบ ဘာကြောင့် + မ + กริยา + တာလဲ เช่น

ဘာကြောင့် သူ မစားတာလဲ ။ “ทำไมเขาจึงไม่กิน”
ဘာကြောင့် သူပေးမတွေ့တာလဲ ။ “เพราะอะไรเขา(จึง) ไม่ให้พบ”
ဘာကြောင့် သူ မလာတာလဲ ။ “เพราะอะไรเขา(จึง) ไม่มา”

๑๐.๑๔ สันธานเชื่อมประโยค

สันธาน **အော်**

အော် ใช้ลงท้ายกริยาในประโยครอง มีความหมายว่า “เพื่อให้” รูปแบบการใช้ คือ **ประโยครอง အော် + ประโยคหลัก** ดังเช่น

၀အော် စားပါ။	“กินให้เต็ม”
စာမေးပွဲမကျအော် စာကြိုးစားရမယ်။	“จะต้องขยันเรียนเพื่อไม่ให้สอบตก”
အသားမပျဉ်းအော် ပေါင်ဒါလိမ်းပါ။	“ทาแป้งเพื่อไม่ให้ผิวดำ”
မကြောက်အော် ပြောထားတယ်။	“บอกไว้เพื่อไม่ให้กลัว”
မမေ့အော် သတိပေးပါ။	“เตือน เพื่อไม่ให้ลืม”
မဟောင်းအော် ကောင်းကောင်းထားပါ။	“เก็บไว้ดี ๆ เพื่อไม่ให้เก่า”

สันธาน **ခင်**

ခင် ใช้ลงท้ายกริยาในประโยครองรูปปฏิเสธ ในรูปแบบ **မ + กริยา + ခင်** มีความหมายว่า “ไม่...ก่อน” เช่น

ကျောင်းမဆင်းခင် မိုးရွာလာတယ်။	“ฝนตกลงมาก่อนโรงเรียนเลิก”
စာမဖတ်ခင် ပုဂံကန်ဆေးရမယ်။	“จะต้องล้างจานก่อนอ่านหนังสือ”
မမှောင်ခင် အိမ်ရောက်ရမယ်။	“จะต้องถึงบ้านก่อนมืด”
ထမင်းမစားခင် ဆေးသောက်ပါ။	“จงกินยาก่อนกินข้าว”
အပြင်မသွားခင် သနပ်ခါးလိမ်းပါ။	“จงทาตะနားคาก่อนออกไปข้างนอก”

สันธาน **ဒါကြောင့်**

ဒါကြောင့် เป็นสันธานใช้เชื่อมประโยคแสดงผล โดยวางไว้ต้นประโยคนั้น มีความหมายว่า “ดังนั้น, เพราะสิ่งนั้น” รูปแบบการใช้ คือ **ประโยครอง + ဒါကြောင့် ประโยคหลัก** เช่น

ဒီကျောင်း နာမည်ကြီးတယ်။ ဒါကြောင့် ကလေးတွေ ဒီမှာ စာသင်ချင်တယ်။	“โรงเรียนนี้มีชื่อเสียง ดังนั้นเด็ก ๆ จึงอยากเรียนที่นี่”
မိုးရွာတယ်။ ဒါကြောင့် စပါးကောင်းတယ်။	“ฝนตก ดังนั้นข้าวดี”
သူ နေ့မကောင်းဘူး။ ဒါကြောင့် ကျောင်းမလာဘူး။	“เขาไม่สบาย ดังนั้นไม่มาโรงเรียน”

သူ ကြာပါတယ် ။ ဒါကြောင့် မဝါ မစောင့်တော့ဘူး။
 “เขานาน ดั้งนั้นมะหว่าไม่รอแล้ว”

၁၀.၁၅ คำเรียกขาน

ในการเรียกขาน พม่ามักใช้กลุ่มคำเครือญาติ มากกว่าการเรียกด้วยชื่อ ทั้งนี้เพื่อความสนิทสนมและสุภาพมากกว่า เช่น

အဘွား	“คุณย่า, คุณยาย”
ဘွားဘွား	“ย่า, ยาย”
မောင်	“น้องชาย(ของพี่สาว), คำเรียกสามีหรือแฟนด้วยความรัก”
မောင်လေး	“น้องชาย(น้อย)”
မောင်	เป็นคำนำหน้าชื่อเด็กชายหรือชายหนุ่ม เช่น
မောင်ခန့်ဝင်း	“หม่อมกั้น-วีน”
မောင်နေလင်း	“หม่อมเน-ลีน”
မောင်နေဝင်း	“หม่อมเน-วีน”
မောင်မောင်	“หม่อมหม่อม”
မောင်လ	“หม่อมละ”
မောင်အေး	“หม่อมเอ”

၁၀.၁၆ การนับจำนวน

สำหรับเลขหลักพัน จะใช้ว่า ထောင် / thw၏ / ดังเช่น

၁၀၀၀	တစ်ထောင်	/tə-thw၏/	၁,၀၀၀
၂၀၀၀	နှစ်ထောင်	/n̥ə-thw၏/	၂,၀၀၀
၆၀၀၀	ခြောက်ထောင်	/choʔ-thw၏/	၆,၀၀၀
၇၀၀၀	ခုနစ်ထောင်	/khu၏-n̥ə-thw၏/	၇,၀၀၀

หากอยู่หลังคำเสียงหนัก มักต้องเปลี่ยนเสียง / thw၏ / เป็น / d၏ / ดังเช่น

၄၀၀၀	လေးထောင်	/lê-d၏/	၄,၀၀၀
၅၀၀၀	ငါးထောင်	/ŋâ-d၏/	၅,၀၀၀
၉၀၀၀	ကိုးထောင်	/kô-d၏/	၉,၀၀၀

ตัวอย่างการใช้กับจำนวนเลขปด็กยอย เช่น

๑๐๑๐	တစ်ထောင်ငါးဆယ်	/tə-thə̀k-ŋá-she/	๑,๐๕๐
๑๒๐๐	တစ်ထောင်ကိုးရာ	/tə-thə̀k-kô-ya/	๑,๙๐๐
၂၀၀၂	နှစ်ထောင်နှစ်	/nə-thə̀k-niʔ/	๒,๐๐๒

สำหรับเลขหลักหมื่น จะใช้ว่า သောင်း / ๐๖k / ดังเช่น

๑๐๐๐๐	တစ်သောင်း	/tə-๐๖k/	๑๐,๐๐๐
၂๐๐๐๐	နှစ်သောင်း	/nə-๐๖k/	๒๐,๐๐๐
၆๐๐๐๐	ခြောက်သောင်း	/choʔ-๐๖k/	๖๐,๐๐๐
၇๐๐๐๐	ခုနစ်သောင်း	/khu-k-nə-๐๖k/	๗๐,๐๐๐

หากอยู่หลังคำเสียงหนัก จะเปลี่ยนเสียง / ๐๖k / เป็น / ๐๖k / ดังเช่น

๔๐๐๐๐	လေးသောင်း	/lê-๐๖k/	๔๐,๐๐๐
ๅ๐๐๐๐	ငါးသောင်း	/ŋá-๐๖k/	๕๐,๐๐๐
๘๐๐๐๐	ကိုးသောင်း	/kô-๐๖k/	๘๐,๐๐๐

หน่วยนับ

คำลักษณะนาม

ကောင်	/kəŋ/	ล."ตัว"
စောင်	/səŋ/	ล."ฉบับ"
ချောင်း	/chəŋ/	ล."แห่ง"
ကွင်း	/gwiŋ/*	ล."วง"
ပွင့်	/pwiŋ/	ล."ดอก"

ตัวอย่าง

ကြောင်နှစ်ကောင်	“แมวสองตัว”
ခွေးကလေးခြောက်ကောင်	“หมาน้อยหกตัว”
ခဲတံတစ်ချောင်း	“ดินสอหนึ่งแท่ง”
စာနှစ်စောင်	“จดหมายสองฉบับ”
ထီး ၁ ချောင်း	“รမ် ๑ คัน”

ဝဉ်း ၅ ပွဲ
 ဘေဝဉ် ၁ ချောင်း “ดอกไม้ ๕ ดอก”
 “ปากกา ๑ ด้าม”

การบวกจำนวน

ในการบวกนั้น จะใช้กริยา ပေါင်း / ပေါင်း / ซึ่งมีความหมาย “บวก,รวม” ดังเช่น
 လေးနဲ့ ငါးကို ပေါင်းပါ။ “จงบวก ๕ กับ ๔”
 လေးနဲ့ ငါးကို ပေါင်းရင် ကိုး ရတယ်။ “หากบวก ๕ กับ ๔ จะได้ ๙”

ในบางครั้งอาจจะ កု် 得ိ ด้งนี้
 လေးနဲ့ ငါးပေါင်းရင် ကိုး ရတယ်။ “หากบวก ๕ กับ ๔ จะได้ ๙”

การบอกจำนวนครึ่ง

ခွဲ หมายความว่า “ครึ่ง” ใช้กับคำบอกเวลา เช่น ชั่วโมงครึ่ง สองชั่วโมงครึ่ง จะใช้ดังนี้
 တစ်နာရီခွဲ “หนึ่งชั่วโมงครึ่ง, ปลายโมงครึ่ง, ติหนึ่งครึ่ง”
 နှစ်နာရီခွဲ “สองชั่วโมงครึ่ง, ปลายสองโมงครึ่ง, ติสองครึ่ง”
 သိပ်နာရီခွဲ “สิบชั่วโมงครึ่ง, สิบโมงครึ่ง, ติทุ่มครึ่ง”
 သိပ်တစ်နာရီခွဲ “สิบเอ็ดชั่วโมงครึ่ง, ห้าโมงครึ่ง, ห้าทุ่มครึ่ง”
 တစ်လခွဲ “เดือนครึ่ง”
 ငါးနေ့ခွဲ “ห้าวันครึ่ง”

ตัวอย่างการถามตอบเรื่องเวลา เช่น

ถาม

ဘယ်နှနာရီ ကြာပြီလဲ။
 “นานก็ชั่วโมงแล้ว”
 ဘယ်နှနာရီ ထိုးပြီလဲ။
 “ก็โมงแล้ว”

ตอบ

တစ်နာရီခွဲ ကြာပြီ။
 “นานหนึ่งชั่วโมงครึ่งแล้ว”
 လေးနာရီခွဲ ထိုးပြီ။
 “ตีสี่ครึ่งแล้ว”

๑๐.๑๗ ถ้อยคำนำรู้

ကားကျပ်တယ်။ “รถ(คน)แน่น”
 ကားမောင်းတယ်။ “ขับรถ”
 ကားရပ်ပြီ။ “รถจอดแล้ว”
 ကျေးဇူးဆပ်တယ်။ “ตอบแทนบุญคุณ”

ကျောင်းဆင်းတယ် ။	“เลิกเรียน”
ကျောင်းပြေးတယ် ။	“หนีเรียน”
ကျောင်းသွားတယ် ။	“ไปโรงเรียน”
ခဏစောင့်ပါ ။	“รอสักครู”
ခေါင်းကိုက်တယ် ။	“ปวดหัว”
ခေါင်းကွဲတယ် ။	“หัวแตก”
ခေါင်းကောင်းတယ် ။	“หัวดี(ฉลาด)”
ခေါင်းဆောင့်တယ် ။	“หัวกระแทก”
ခွေးကိုက်တယ် ။	“หมากัด”
ခွေးဟောင်တယ် ။	“หมาเห่า”
ခွင့်တောင်းတယ် ။	“ขออนุญาต”
ခွင့်ပေးတယ် ။	“ให้ขออนุญาต”
ခွင့်ပြုပါ ။	“ขออนุญาต” (คำขออนุญาต)
ဂိယာသွင်းတယ် ။	“เข้าเกียร์”
ငါးရိုးထွင်တယ် ။	“เลาะก้างปลา”
ငွေတောင်းတယ် ။	“ขอเงิน”
ငွေသွင်းတယ် ။	“ฝากเงิน(ธนาคาร)”
ငွေအပ်တယ် ။	“ฝากเงิน”
စာဖတ်တယ် ။	“อ่านหนังสือ”
စာမေးပွဲကျတယ် ။	“สอบตก”
စာမေးပွဲအောင်တယ် ။	“สอบผ่าน”
စာရင်းဖွင့်တယ် ။	“เปิดบัญชี(ธนาคาร)”
စာရင်းသွင်းတယ် ။	“บันทึกรายการ,ลงบัญชี”
စားပွဲသုတ်တယ် ။	“เช็ดโต๊ะ”
ဆေးစွဲတယ် ။	“ติดยา”
ဆုတောင်းတယ် ။	“ขอพร”
ဆူးထွင်တယ် ။	“ถอนหนาม”
ဆံပင်ညှပ်တယ် ။	“ตัดผม”
ဈေးရောင်းတယ် ။	“ขายของ”
တောရွာမှာ နေတယ် ။	“อยู่ที่บ้านป่า(ชนบท)”

တံခါးဖွင့်တယ် ။	“ပေါက်ပြဲ”
ထီးဆောင်းတယ် ။	“ကွဲ”
ထောင်ကျတယ် ။	“ကျကျ”
ဒီဂရုတ်သီး စပ်တယ် ။	“ပန်းကန်”
ဒီငါးလတ်တယ် ။	“ပန်းကန်”
နေကောင်းတယ် ။	“ပန်းကန်”
နတ်ပသတယ် ။	“ပန်းကန်”
နွားနို့သောက်တယ် ။	“ပန်းကန်”
ပါးရောင်တယ် ။	“ပန်းကန်”
ပန်ကာဖွင့်တယ် ။	“ပန်းကန်”
ပေါင်ဒါလိမ်းတယ် ။	“ပန်းကန်”
ပြောင်းပေါက်ဖွင့်တယ် ။	“ပန်းကန်”
ဖရုံသီး ခွဲတယ် ။	“ပန်းကန်”
ဖိနပ်စီးတယ် ။	“ပန်းကန်”
ဖိုက်ချုပ်တယ် ။	“ပန်းကန်”
ဖိုက်အောင့်တယ် ။	“ပန်းကန်”
ဘောင်းဘီဝတ်တယ် ။	“ပန်းကန်”
ဘွဲ့ရတယ် ။	“ပန်းကန်”
မသွားတော့ဘူး ။	“ပန်းကန်”
မီးဖွင့်တယ် ။	“ပန်းကန်”
မီးလောင်တယ် ။	“ပန်းကန်”
မိုးရွာတယ် ။	“ပန်းကန်”
မိုးကောင်းတယ် ။	“ပန်းကန်”
မိုးခေါင်တယ် ။	“ပန်းကန်”
မတ်တပ်ရုပ်တယ် ။	“ပန်းကန်”
မှတ်ထားပါ ။	“ပန်းကန်”
မြေဆွတ်တယ် ။	“ပန်းကန်”
မြန်မာပြည်ကို သွားလည်မယ် ။	“ပန်းကန်”
ယပ်ခတ်တယ် ။	“ပန်းကန်”
ရေခုပ်တယ် ။	“ပန်းကန်”

ရေငတ်တယ် ။	“ကုတ်ရေသေ”
ရေခွေးတည်တယ် ။	“တည်ရေခွေး”
ရေခွေးကျိတ်တယ် ။	“ကျိတ်ရေခွေး”
ရေပူလောင်တယ် ။	“ပူလောင်ရေ”
ရေဝပ်နေတယ် ။	“ဝပ်ရေ”
ရေလောင်းတယ် ။	“လောင်းရေ”
သဘောကောင်းတယ် ။	“အိမ်”
သနပ်ခါးလိမ်းတယ် ။	“အိမ်အိမ်အိမ်”
သတင်းစာဖတ်တယ် ။	“အိမ်အိမ်အိမ်”
သူ့နဲ့ မပေါင်းချင်ဘူး ။	“အိမ်အိမ်အိမ်”
သွားကိုက်တယ် ။	“အိမ်အိမ်အိမ်”
သွားရည်ကျတယ် ။	“အိမ်အိမ်အိမ်”
ဟင်းခင်းတယ် ။	“အိမ်အိမ်အိမ်”
အကြောင်းကြားတယ် ။	“အိမ်အိမ်အိမ်”
အကြွေးစားတယ် ။	“အိမ်အိမ်အိမ်”
အကြွေးဆပ်တယ် ။	“အိမ်အိမ်အိမ်”
အမိုးမိုးတယ် ။	“အိမ်အိမ်အိမ်”
အရသာကောင်းတယ် ။	“အိမ်အိမ်အိမ်”
အိမ်ထောင်ကျတယ် ။	“အိမ်အိမ်အိမ်”
အိမ်ထောင်ကွဲတယ် ။	“အိမ်အိမ်အိမ်”
အိမ်ထောင်ကွာတယ် ။	“အိမ်အိမ်အိမ်”
အိမ်ထောင်ခွဲတယ် ။	“အိမ်အိမ်အိမ်”
အိမ်ထောင်ပျက်တယ် ။	“အိမ်အိမ်အိမ်”
အလုပ်သွင်းတယ် ။	“အိမ်အိမ်အိမ်”
ဦးထုပ်ဆောင်းတယ် ။	“အိမ်အိမ်အိမ်”
ဘယ်သွားမလို့လဲ ။	“အိမ်အိမ်အိမ်”

บทที่ ๑๑

๑๑.๑ พยัญชนะผสม

พยัญชนะเชิง ๓ สามารถเกิดกับพยัญชนะ ฤ หรือ ฃ เพื่อให้เป็นรูปผสมเป็น ฤ และ ฃ ตามลำดับ พยัญชนะผสมทั้ง ๒ รูป จะออกเสียงว่า /ʃ/ คือ ออกเสียงคล้ายกับเสียง sh ในภาษาอังกฤษ หรือ คล้าย “ช” แต่ให้ออกเสียงมีลมเสียดแทรกโดยไม่มีกรกัณฐ์ คำพม่าส่วนใหญ่จะใช้รูป ฤ มากกว่า ส่วน ฃ นั้นปัจจุบันพบใช้น้อย รูปแบบการเขียนเป็นดังนี้

ฤ

หน่วยเสียง /ʃ/

ออกเสียง /ʃà/

ฃ

ตัวอย่างการใช้ ฤ ร่วมกับสระ เช่น

ฤา

ฤา

ฤ

ฤ

ฤ

ฤ

ตัวอย่างคำ

ฤ	/ʃà /	ก. “บาด”
ฤา	/ʃa /	ก. “หา”
ฤา	/ʃâ /	ก. “หายาก”
ฤ	/ʃe /	ว. “ยาว”
ฤ	/ʃè /	น. “ข้างหน้า”
ฤ	/ʃi /	ก. “มี”
ฤ	/ʃiñ /	ท. “คะ” ; ส. “คุณ(ผู้พูดเป็นผู้หญิง)”
ฤ	/ʃiñ /	ก. “กระจ่าง, ชำระ”
ฤ	/ʃwñ /	ก. “เสียง”
ฤ	/ʃân /	น. “ฉาน(ไทใหญ่)”

จืด	/ji² /	น. “แปด”
จืดว	/jɔ² /	น. “มะนาว(ลูกใหญ่)”

เมื่อ จู เกิดร่วมกับรูปสระ ๓ ต้องเปลี่ยนรูป จู ให้เป็น จู ดังนี้

จู จู[◌] จู[◌] จู[◌]

ตัวอย่างคำ

จู	/ju /	ก. “เพ่ง(ดู)”
จู [◌]	/jɔ /	ก. “เผา”
จู [◌]	/jo² /	ก. “ยุ่ง”
จู [◌] :	/jɔh /	ก. “แพ้”

เมื่อ จู เกิดร่วมกับสระ ๓ อาจเปลี่ยนรูป จู ให้เป็น จู ก่อนลงสระ ๓ ก็ได้ แต่ก็นิยมที่จะใช้รูป -จู วางหลังพยัญชนะมากกว่า ดังนี้

จู๓ ~ จู

ตัวอย่างคำ

จู๓	/ju /	ก. “สูด”
-----	-------	----------

ตัวอย่างการใช้ ยู ร่วมกับสระ เช่น

ยู๓

ตัวอย่างคำ

ยู๓	/juh /	ก. “เคียง, ประชัน”
-----	--------	--------------------

๑๑.๒ พยัญชนะมูล ข ฦ (๘) ๘ ๖

พยัญชนะ ข ฦ ๘ ๖ เป็นพยัญชนะที่ใช้บ่อยมาก และมีเสียงซ้ำกับพยัญชนะอื่น คือ ข ออกเสียงเหมือน ก , ฦ ออกเสียงเหมือน ๓ ส่วน ๘ และ ๖ ต่างออกเสียงเหมือน ๓ และ ๑ คำที่ใช้พยัญชนะดังกล่าวจะเป็นคำยืมจากภาษาบาลีเป็นส่วนมาก

ข หน่วยเสียง /g/ เทียบอักษร ฆ ออกเสียง /gà /

ฦ หน่วยเสียง /t/ เทียบอักษร ฏ ออกเสียง /tà /

๘ หน่วยเสียง /d/ เทียบอักษร ๓ ออกเสียง /dà /

๖ หน่วยเสียง /d/ เทียบอักษร ๓ ออกเสียง /dà /

พยัญชนะ ข ฦ ๘ และ ๖ มักใช้ในคำยืมที่มาจากภาษาบาลีและสันสกฤต เช่น ตัวอย่างคำ

ขั้วขัว / θaṅ-ga / น. “สงฆ์(สังฆา)”

๘ี๓ว / ti-ka / น. “ฎีกา”

๑๑.๓ สระนาสิก ๐๘

สระนาสิก ๐๘ คล้ายกับ “อัย” ในภาษาไทย แต่ออกเสียงแบบนาสิกกว่า / aiŋ / ที่มีพื้นเสียงวรรณยุกต์ต่ำระดับ โดยจะต้องลงท้ายสระด้วยเสียงนาสิกคล้ายมี ง สะกด ออกเสียงคล้าย “อ้ายง” รูปแบบการเขียนเป็นดังนี้

๐๘ หน่วยเสียง / aiŋ / อ่านว่า / ?aiŋ /

ตัวอย่างการใช้สระนาสิกตัวนี้ร่วมกับพยัญชนะ เช่น

๐๐๐

๐๐

ตัวอย่างคำ

กั๐	/ kaiŋ /	ก. “ถือ”
ขั๐	/ khaiŋ /	ว. “ทนทาน”
ฉั๐	/ shaiŋ /	น. “ร้าน” ; ก. “เกี่ยวข้อง”
ตั๐	/ taiŋ /	น. “เส้า” ; ก. “ฟุ้ง”
ถั๐	/ thaiŋ /	ก. “นั่ง”
ปั๐	/ paiŋ /	ก. “ครอบครอง”
มั๐	/ maiŋ /	น. “ไมล์”

หากแปลงเสียงสระนาสิก ๐๐ ให้เป็นวรรณยุกต์สูงตก ให้วางเครื่องหมาย ๐ ไว้ใต้ ๐ เป็น ๐๐ จะมีเสียงคล้าย “อึ้ง”

๐๐

คำที่ใช้สระนาสิกตัวนี้ร่วมกับพยัญชนะพบน้อยมาก

และถ้าแปลงเสียงสระนาสิก ๐๐ ให้เป็นวรรณยุกต์กลางตก ให้วาง : ไว้หลัง ๐๐ เป็น ๐๐: จะมีเสียงคล้าย “อาย”

๐๐:

ตัวอย่างการใช้สระนาสิกตัวนี้ร่วมกับพยัญชนะ เช่น

๐๐:

๐๐:

ตัวอย่างคำ

๐๐:	/ khaiŋ /	กช. “วาน, สั้ง”
-----	-----------	-----------------

ไฉ่	/ tǎi /	น. “มณฑล, ภาค” ; ก. “วัด”
ไฉ่	/ pǎi /	ก. “แบ่ง(หั่น)” ; ล. “ท่อน(ส่วน)”
ไฉ่	/ thǎi /	น. “ไทย”
ไฉ่	/ lái /	น. “เส้น”

ดังนี้

เมื่อ ๐๐ เกิดร่วมกับพยัญชนะ ๑ หรือ ๑ ต้องเปลี่ยนรูปเป็น ๑ และ ๑ ตามลำดับ

~~ไฉ่~~ ~~ไฉ่~~

ตัวอย่างคำ

ไฉ่	/ nai /	ก. “ชนะ” ; กช. “สามารถ, ไหว”
ไฉ่	/ yǎi /	ก. “ป่าเถื่อน, หยาบคาย”
ไฉ่	/ nǎi /	ก. “เทียบ, เปรียบ”

เมื่อ ๐๐ เกิดร่วมกับพยัญชนะควบ ๒ หรือ ๐ ต้องเปลี่ยนรูปเป็น ๐๐ ดังนี้

~~๐๐~~

ตัวอย่างรูปสระ ๐๐ ที่เกิดกับพยัญชนะ

~~จ๐๐~~ ~~ย๐๐~~

ตัวอย่างคำ

จ๐๐	/ chà / ~ / jǎ /	ก. “ยุบ, บวบ” ; น. “ปิ่นโต”
ย๐๐	/ pwǎ /	น. “จุด” (อ.)

แต่เมื่อ ๐๐ เกิดร่วมกับพยัญชนะควบ ๒ อาจเลือกใช้รูป ๐๐ หรือ ๐๐ ก็ได้ แต่พบว่านิยมใช้รูป ๐๐ มากกว่า ดังนี้

ပြိုင် ပြိုင်

ตัวอย่างคำ

ပြိုင် / pyain / ก. “แข่งขัน”

မြိုင် / myain / น. “ป่าไม้(ที่อุดมด้วยไม้ใหญ่)”

๑๑.๔ สระกัก-ว์

สระ - ว์ เป็นรูปสระแอะเสียงกัก / ɛʔ / มีพื้นเสียงวรรณยุกต์สูงกัก ออกเสียงคล้าย “แอะกั” รูปแบบการเขียนเป็นดังนี้

- ว์

หน่วยเสียง / ɛʔ / อ่านว่า / ʔɛʔ /

สระ - ว์ เมื่อประกอบกับพยัญชนะ ให้วางไว้หลังพยัญชนะนั้น เช่น

จ ว์ ก ว์ ค ว์

ตัวอย่างคำ

จ ว์ / cɛʔ / ก. “สูง”

ก ว์ / cɛʔ / น. “ไก่”

ค ว์ / cweʔ / น. “หนู”

ช ว์ / kheʔ / ก. “ยาก”

ซ ว์ / khweʔ / น. “ถั่ว, แก้ว”; ล. “แก้ว”

จ ว์ / cheʔ / ก. “หุง”; น. “สะตือ”

จ ว์ / ɲɛʔ / น. “นก”

ช ว์ / seʔ / น. “จักร, เครื่องจักร”

ช ว์ / sheʔ / ก. “ต่อ”

จ ว์ / ɲɛʔ / ว. “ละเอียด”

จ ว์ / teʔ / ก. “ขึ้น”

ထက်	/the ² /	ဂ. “คม” ; ဂ. “เทียบชั้นกว่า”
ထွက်	/thwe ² /	ဂ. “ออก”
နက်	/ne ² /	ဂ. “ลึก”
ပက်	/pe ² /	ဂ. “สาด”
ပျက်	/pye ² /	ဂ. “เสีย”
ဖက်	/phe ² /	ဂ. “กอด”
ဖျက်	/phye ² /	ဂ. “ลบ”
မက်	/me ² /	ဂ. “หลงใหล”
ရက်	/ye ² /	ဂ. “กลัว” ; ဂ. “วัน”
ရှက်	/ʃe ² /	ဂ. “อาย”
လက်	/le ² /	ဂ. “มือ”
ဝက်	/we ² /	ဂ. “หมู”, “ครึ่ง”

၁၁.၅ คำเรียกขานประเภทสรรพนาม

ရှင်	สรรพนามบุรุษที่ ၂ แปลว่า “คุณ” ผู้หญิงเป็นผู้ใช้เรียกผู้อื่นทั้งชายหญิง
ဝင်ဗျား	สรรพนามบุรุษที่ ၂ แปลว่า “คุณ” ผู้ชายเป็นผู้ใช้เรียกผู้อื่นทั้งชายหญิง

ดังตัวอย่างในประโยค เช่น

ရှင် နေမကောင်းဘူးလား။	“คุณ(ชาย/หญิง) ไม่สบายหรือ” (ผู้หญิงเป็นผู้ถาม)
ဝင်ဗျား နာမည် ဘယ်လို ခေါ်လဲ။	“คุณ(ชาย/หญิง) มีชื่อว่าอะไร” (ผู้ชายเป็นผู้ถาม)

สำหรับสรรพนามบุรุษที่ ၁ และบุรุษที่ ၃ ให้อ่าน ၁၂.၁၁

၁၁.၆ คำหลายพยางค์

คำหลายพยางค์ที่ไม่แปรเสียง

ဆိုင်ကယ်	/shain-ke /	ဂ. “มอเตอร์ไซค์”
နိုင်ငံ	/nain-gan /	ဂ. “ประเทศ”
မျက်နှာ	/me ² -na /	ဂ. “หน้า”
လက်ဝဲ	/le ² -we /	ဂ. “ซ้ายมือ”
လက်ယာ	/le ² -ya /	ဂ. “ขวามือ”
သက်သာ	/θe ² -θa /	ဂ. “สบายขึ้น, ดีขึ้น”

คำหลายพยางค์ที่แปรเสียง

อกรฺจฺฉิ:	/ khə-yĩŋ /	น. “ส้ม”
ปฺอกรฺ	/ pə-kheʔ /	น. “เปล”
ลกรฺชกรฺ	/ lə-phaeʔ /	น. “ซา, เมียง”
มกรฺ	/ mə-neʔ /	น. “เข้า”
มกรฺจฺจฺฉิ	/ mə-neʔ-phaaŋ /	น. “พุ่มนี้”
วมิฉิ:	/ θə-maiŋ /	น. “ประวัติศาสตร์”
วกรฺ	/ θə-yeʔ /	น. “มะม่วง”
อกรฺ	/ ʔə-yeʔ /	น. “เหล้า”
อกรฺ	/ ʔə-yweʔ /	น. “ใบ”
อวกรฺ	/ ʔə-θeʔ /	น. “ชีวิต, ลมหายใจ, อายุ”

๑๑.๗ คำประสมและคำผสม

คำนามประสม

นาม + นาม

กฺกรฺฉฉิ:	+ หฉิ:	-> กฺกรฺฉฉิหฉิ:	/ cɛʔ-θâ-hĩŋ /
“เนื้อไก่”	“แกง”	น. “แกงไก่”	
อฉฉิ:	+ จฺฉิ	-> อฉฉิจฺฉิ	/ θə-mĩŋ-jâiŋ /
“ข้าว”	“ปิ่นโต”	น. “ปิ่นโตข้าว”	
อฉฉิ:	+ ฉฉิ	-> อฉฉิฉฉิ	/ θə-mĩŋ-zaiŋ /
“ข้าว”	“ร้าน”	น. “ร้านข้าว”	
อฉฉิ:	+ วฺฉิ:	-> อฉฉิฉฉิ	/ θə-mĩŋ-bû /
“ข้าว”	“กล่อง”	น. “กล่องข้าว”	
อฉฉิ:	+ ฉฉิ:	-> อฉฉิฉฉิ	/ θaiŋ-zə-gâ /
“ไทย”	“คำพูด”	น. “คำไทย”	
จฺฉิ:	+ ฉฉิ:	-> จฺฉิฉฉิ	/ jâŋ-zə-gâ /
“ไทใหญ่”	“คำพูด”	น. “คำไทใหญ่”	
อฉฉิ:	+ ฉ	-> อฉฉิฉ	/ θaiŋ-sa /
“ไทย”	“อักษร”	น. “อักษรไทย”	

ฤษั:	+ ๑๑	-> ฤษั๑๑	/ʃâk-sa /
“ไทใหญ่”	“อักษร”	น. “อักษรไทใหญ่”	
ฤษั:	+ ฤฤ:	-> ฤษัฤฤ:	/ʃâk-lu-myô /
“ไทใหญ่”	“เชื้อชาติ”	น. “คนไทใหญ่”	
อู่:	+ ฤฤ:	-> อู่ฤฤ:	/thai-lu-myô /
“ไทย”	“เชื้อชาติ”	น. “คนไทย”	
อู่:	+ ฤฤ	-> อู่ฤฤ	/thai-nai-ŋa /
“ไทย”	“ประเทศ”	น. “ประเทศไทย”	
มฤ๑	+ ฤฤ	-> มฤ๑ฤฤ	/mya-ma-nai-ŋa /
“เมียนมา”	“ประเทศ”	น. “ประเทศพม่า”	
๑	+ ฤ	-> ๑ฤ	/pha-khwe /
“แก้ว”	“ถ้วย, แก้ว”	น. “ถ้วยแก้ว”	
มิ:	+ ฤ	-> มิฤ	/mi-pwai /
“ไฟ”	“จุด”	น. “ไฟจราจร”	
ฤ	+ ฤ	-> ฤฤ	/mye-na /
“ตา”	“จมูก”	น. “หน้า”	
ฤ	+ ฤ	-> ฤฤ	/mye-na /
“ตา”	“กระจก”	น. “แว่นตา”	
ฤ	+ ฤ	-> ฤฤ	/my-tai /
“เมือง”	“เสา”	น. “เสาหลักเมือง”	
ฤ	+ ฤ	-> ฤฤ	/ye-ne /
“วัน”	“วัน”	น. “วันที่”	
ฤ:	+ ฤ:	-> ฤ:ฤ:	/lai-ga /
“เส้น”	“รถ”	น. “รถประจำทาง, รถเมล์”	
ลฤ	+ ฤ	-> ลฤฤ	/la-pha-ye /
“ชา, เมียง”	“ของเหลว”	น. “น้ำชา”	
ฤ๑	+ ฤ:	-> ฤ๑ฤ:	/ye-ya-wa-di-tai /
“เมียนมา”	“มณฑล”	น. “มณฑลอิรวดี”	
ฤ	+ ฤ	-> ฤฤ	/we-cha /
“หมู”	“ไส้, สวน”	น. “ไส้หมู, สิว”	

นาม + กริยา/วิเศษณ์

ကုလား	+ ထိုင်	-> ကုလားထိုင်	/kə-lâ-thaiŋ/
“แขก”	“นั่ง”	น. “เก้าอี้”	
ကျွဲ	+ ရိုင်း	-> ကျွဲရိုင်း	/cwê-yâiŋ/
“ควาย”	“ป่าเถื่อน”	น. “ควายป่า”	
ကြက်	+ ကင်	-> ကြက်ကင်	/cɛʔ-kiŋ/
“เนื้อไก่”	“ย่าง”	น. “ไก่ย่าง”	
ကြက်	+ ကြော်	-> ကြက်ကြော်	/cɛʔ-jw/
“เนื้อไก่”	“ทอด”	น. “ไก่ทอด”	
ကြက်သား	+ ကြော်	-> ကြက်သားကြော်	/cɛʔ-θâ-jw/
“เนื้อไก่”	“ทอด”	น. “เนื้อไก่ทอด”	
ခဲ	+ ဖျက်	-> ခဲဖျက်	/khê-byɛʔ/
“ตะกั่ว”	“ลบ”	น. “ยางลบ”	
ငှက်ပျောသီး	+ ကြော်	-> ငှက်ပျောသီးကြော်	/ŋw-pyô-θî-jw/
“ผลกล้วย”	“ทอด”	น. “กล้วยทอด”	
ထမင်း	+ ကြော်	-> ထမင်းကြော်	/thə-miŋ-jw/
“ข้าว”	“ผัด”	น. “ข้าวผัด”	
နိုင်ငံ	+ ခြား	-> နိုင်ငံခြား	/naiŋ-ŋaŋ-jâ/
“ประเทศ”	“ต่าง”	น. “ต่างประเทศ”	
ရုပ်	+ ရှင်	-> ရုပ်ရှင်	/yoʔ-ŋiŋ/
“รูป”	“มีชีวิต”	น. “ภาพยนตร์”	
လက်	+ ကိုင်	-> လက်ကိုင်	/lɛʔ-kaiŋ/
“มือถือ, แขน”	“ถือ”	น. “มือถือ, ทุ้ม”	
လက်	+ တို	-> လက်တို	/lɛʔ-to/
“แขน”	“สั้น”	น. “แขนสั้น”	
လက်	+ တွေ့	-> လက်တွေ့	/lɛʔ-twè/
“มือถือ, แขน”	“พบ”	น. “ประสบการณ์”	
လက်	+ ရှည်	-> လက်ရှည်	/lɛʔ-ŋɛ/
“แขน”	“ยาว”	น. “แขนยาว”	

ဝက်သား	+ ဝေကြော်	-> ဝက်သားဝေကြော်	/wɛ̃²-θâ-jw/
“ဟမ္မ”	“ ^{နီ} ခဲ”	န. “ ^{နီ} ခဲဟမ္မ”	
ဟင်းသီးဟင်းရွက်	+ ဝေကြော်	-> ဟင်းသီးဟင်းရွက်ဝေကြော်	/hĩñ-ðĩ-hĩñ-ywɛ̃²-co/
“ ^{နီ} နီ”	“ ^{နီ} နီ”	န. “ ^{နီ} နီ ^{နီ} နီ”	

กริยา +นาม

ပိုင်	+ ရှင်	-> ပိုင်ရှင်	/paiñ-jĩñ/
“ครอบครอง”	“ ^{နီ} ရှင်”	န. “ ^{နီ} ရှင်, ^{နီ} ရှင်”	
ပြိုင်	+ ပွဲ	-> ပြိုင်ပွဲ	/pyaiñ-bwê/
“แข่งขัน”	“ ^{နီ} ပွဲ”	န. “ ^{နီ} ပွဲ”	
ရှု	+ ထောင့်	-> ရှုထောင့်	/ʃù-dvĩñ/
“ ^{နီ} ထောင့်”	“ ^{နီ} ထောင့်”	န. “ ^{နီ} ထောင့်”	
ရှု	+ ဆေး	-> ရှုဆေး	/ʃu-shê/
“ ^{နီ} ဆေး”	“ ^{နီ} ဆေး”	န. “ ^{နီ} ဆေး”	
လှောင်	+ ချိုင့်	-> လှောင်ချိုင့်	/lõñ-jàiñ/
“ ^{နီ} ချိုင့်”	“ ^{နီ} ချိုင့်”	န. “ ^{နီ} ချိုင့်”	
စားသောက်	+ ဆိုင်	-> စားသောက်ဆိုင်	/sâ-θw²-shaiñ/
“ ^{နီ} ဆိုင်”	“ ^{နီ} ဆိုင်”	န. “ ^{နီ} ဆိုင်”	
မီးရှို့	+ စင်	-> မီးရှို့စင်	/mĩ-ʃò-zĩñ/
“ ^{နီ} စင်”	“ ^{နီ} စင်”	န. “ ^{နီ} စင်”	
မျက်နှာသုတ်	+ ပဝါ	-> မျက်နှာသုတ်ပဝါ	/myɛ̃²-na-θo²-pə-wa/
“ ^{နီ} ပဝါ”	“ ^{နီ} ပဝါ”	န. “ ^{နီ} ပဝါ”	
လက်သုတ်	+ ပဝါ	-> လက်သုတ်ပဝါ	/lɛ̃²-θo²-pə-wa/
“ ^{နီ} ပဝါ”	“ ^{နီ} ပဝါ”	န. “ ^{နီ} ပဝါ”	

คำประสมลดรูป ๖-

นาม + นาม

ကြက်	+ အသား	-> ကြက်သား	/cɛ̃²-θâ/
“ ^{နီ} ကြက်”	“ ^{နီ} အသား”	န. “ ^{နီ} ကြက်”	

ငှက်ပျော + အသီး	-> ငှက်ပျောသီး	/ŋə-pyô-ṵi/
“ကလံ့ယ” “ผล”	น. “ผลกလံ့ย”	
သရက် + အသီး	-> သရက်သီး	/tə-yε²-ṵi/
“မးမံာ်” “ผล”	น. “ผลမးမံာ်”	
လက် + အသီး	-> လက်သီး	/lε²-ṵi/
“မီၤ” “ผล”	น. “กำปဲၤ”	
ဝက် + အသား	-> ဝက်သား	/wε²-ṵâ/
“ဟ္မ့” “เนื้อ”	น. “เนื้อဟ္မ့”	
ဟင်း + အရွက်	-> ဟင်းရွက်	/hĩñ-ywε²/
“ແကျ” “ใบ”	น. “ผัก”	
ဟင်း + အသီး + ဟင်း + အရွက်	-> ဟင်းသီးဟင်းရွက်	/hĩñ-ṵi-hĩñ-ywε²/
“ແကျ” “ผล” “ແကျ” “ใบ”	န. “ผัก”	

กริยา + นาม

ထွက် + အပေါက်	-> ထွက်ပေါက်	/thwε²-pə²/
“ထွက်” “ช่อง”	น. “ทางထွက်”	
ဂျ + အဝင်း	-> ဂျဝင်း	/jù-gĩñ/
“ဖျံးဂျ” “แปลง”	น. “ทิวทัศน์”	

คำกริยาประสม

นาม + กริยา

လက် + ဝံ	-> လက်ဝံ	/lε²-khañ/
“မီၤ” “ရိပ်”	ဂ. “ຍဝမရိပ်”	
လက် + ထပ်	-> လက်ထပ်	/lε²-tha²/
“မီၤ” “ခိုၤ”	ဂ. “ແຕံးဂၢၤ”	

คำผสม

นาม + ปัจจัยแสดงผู้คน

လက် + သမား	-> လက်သမား	/lε²-ṵə-mâ/
“မီၤ” “ဇာၣ်”	န. “ခွာံးမဲၤ”	

လက်ဝှေ့ + သမား -> လက်ဝှေ့သမား /lɛ̃²-wʰɛ̃-ðə-mâ/
 “มวย” “ซาม” น. “นักมวย”

๑๑.๘ นามปัจจัย

အ- เป็นอุปสรรคหน้าคำกริยาหรือคำวิเศษณ์ เพื่อสร้างคำนาม เช่น

ပိုင် “แบ่ง” -> အပိုင် น. “ท่อน, ตอน” /ʔə-pâin/
 ရှုံး “แพ้” -> အရှုံး น. “การพ่ายแพ้” /ʔə-ʃôin/
 ရှိင် “ชนะ” -> အရှိင် น. “ชัยชนะ” /ʔə-nain/

๑๑.๙ กริยา ฤๅ

ฤๅ เป็นกริยาหลัก มีความหมายว่า “มี, อยู่” คำนี้มีความหมายต่างจากกริยา ၆၄ ซึ่งมีความหมายว่า “อาศัย”

ตัวอย่างการใช้กริยา ฤๅ

မေမေ ဈေးမှာ ရှိပါတယ် ။	“แม่อยู่ที่ตลาด”
ဆရာ ကျောင်းမှာ ရှိပါတယ် ။	“ครูอยู่ที่โรงเรียน”
ဂုဋ်ဖေဖေ အိမ်မှာ ရှိပါသလား ။	“พ่อของคุณอยู่ที่บ้านไหม”
ဝင်းဗူးမှာ ခဲတံ ရှိပါသလား ။	“คุณมีดินสอไหม”
အစ်မမှာ ပိုက်ဆံ ရှိပါသလား ။	“พี่สาวมีเงินไหม”
ဂုဋ်ဖေဖေ ရှိသေးသလား ။	“พ่อของคุณยังอยู่(มีชีวิต)ไหม”
ဝင်းဗူးဖေဖေ ရှိသေးသလား ။	“แม่ของคุณอยู่(มีชีวิต)อยู่ไหม”
မအေးအေး ရှိသေးတယ် ။	“คุณพ่อ(ของ)မະ-ေယ့်(มีชีวิต)อยู่”

นอกจากนี้การถามตอบเรื่องเวลา มักใช้ ฤๅ “มี” เป็นกริยาในประโยค นอกเหนือจากคำ
 ဝို: “ตี” (ดู ๙.๑๒) ตัวอย่างเช่น

ถาม

ဘယ်နာရီ ရှိပြီလဲ ။ “ก็โมงแล้ว”

ตอบ

ဝယ်နာရီ ရှိပြီ ။ “สิบโมงแล้ว”

๑๑.๑๐ กริยานำ

ออร์ ปกติเป็นกริยาหลัก มีความหมายว่า “ต่อ,ติดต่อกัน” แต่เมื่อมาอยู่ในตำแหน่งกริยานำ จะมีความหมายว่า “...ต่อไป, ...สืบต่อ” เช่น

ဆရာမက ဆက်ပြောမယ် ။

“ครูจะพูดต่อ”

ပြိုင်ပွဲ ဆက်ပြိုင်နေတယ် ။

“งานแข่งขันกำลังแข่งขันต่ออยู่”

ဖေဖေ ဒီအလုပ် ဆက်လုပ်မယ် ။

“พ่อจะทำงานนี้ต่อ”

ဘွားဘွားက ဒီမှာ ဆက်နေမယ် ။

“ย่าจะอยู่ที่นี้ต่อ”

မောင်မောင် စာ ဆက်ကျက်နေတယ် ။

“หม่อม ๆ กำลังอ่านหนังสือต่อ”

သူက ဘန်ကောက်ကို ဆက်သွားမယ် ။

“เขาจะไปกรุงเทพฯต่อ”

๑๑.๑๑ กริยาช่วย

กริยาช่วย ခိုင် ปกติใช้เป็นกริยาหลัก มีความหมายว่า “ชนะ” แต่อาจทำหน้าที่เป็นกริยาช่วย ในความหมายว่า “...ไหว, ...ได้” เช่น

ကျောင်းသားတွေ စာပြေခိုင်တယ် ။

“นักเรียนทั้งหลายตอบข้อสอบได้”

ညီမလေးက အစပဲ စားခိုင်တယ် ။

“น้องสาวกินเผ็ดได้”

ဒီနေ့ သူ မလာခိုင်ဘူး ။

“วันนี้เขามาไม่ได้”

ဒီနေ့ မိုးရွာခိုင်တယ် ။

“วันนี้ฝนอาจจะตกได้”

မောင်လေးက ဒီစားပွဲကို မခိုင်တယ် ။

“น้องชายยกโต๊ะตัวนี้ไหว”

กริยาช่วย ခိုင်: ปกติเป็นกริยาหลัก มีความหมายว่า “วาน” แต่อาจเป็นกริยาช่วยใน ความหมาย “วาน..., สั่งให้...” เช่น

ဖေဖေက အစ်ကို့ကို သတင်းစာဝယ်ခိုင်းတယ် ။

“พ่อวานพี่ชายซื้อหนังสือพิมพ์”

ဘိုးဘိုးက ညီမလေးကို စာဖတ်ခိုင်းတယ် ။

“ปู่วานน้องสาวอ่านจดหมาย”

မမက မောင်လေးကို ဒီစားပွဲ မခိုင်းတယ် ။

“พี่สาววานน้องชายยกโต๊ะตัวนี้”

မေမေက အစ်မကို ဈေးသွားခိုင်းတယ် ။

“แม่สั่งให้พี่สาวไปตลาด”

อတွက် นั้นจะใช้แสดงวัตถุประสงค์เช่นเดียวกับ ဝို (ดู ๖.๑๑) แต่ต่างกันว่า ဝို จะใช้กับคำนามทั่ว ๆ ไป แต่ อတွက် จะมักใช้กับนามบุคคลที่มีฐานะสูงกว่า นอกจากนี้ยังใช้กับสิ่งที่ต้องการให้คุณค่าเป็นพิเศษ เช่น

ဌာနအတွက် ဈေးရောင်းတယ် ။
 “ขายของเพื่อแผนก(หารายได้ให้แผนก)”
 နိုင်ငံအတွက် အလုပ်လုပ်တယ် ။
 “ทำงานเพื่อประเทศ”
 ဘိုးဘိုးက ကောင်းမှုအတွက် ရေလှူထားတယ် ။
 “ปู่ถวายน้ำเพื่อกุศล”

๑๑.๑๓ คำลงท้ายประโยค

ในการแสดงความสุภาพนั้น ภาษาพม่ามีการใช้คำลงท้ายเช่นเดียวกับภาษาไทย ที่ใช้คำว่า “ค่ะ” หรือ “ครับ” ให้แตกต่างกันระหว่างผู้ชายกับผู้หญิง คำลงท้ายดังกล่าวได้แก่

ရှင်	” ค่ะ ”
ဝင်ဗျာ ~ ဝင်ဗျား	” ครับ ”
ကွာ	“วะ, ไร่ย์”
ကွယ်	“เนาะ”

ตัวอย่างการใช้คำลงท้ายในประโยค เช่น

ဒီနေ့ နေပူပါတယ် ရှင် ။	“วันนี้แดดร้อนค่ะ”
မြန်မာစာက ထိုင်းစာထက် ပိုခက်ပါတယ် ဝင်ဗျာ ။	“ภาษาพม่ายากกว่าภาษาไทย ครับ”
အတူတူ သွားကြမယ်ကွာ။	“ไปด้วยกันซิวะ”
ဒါ မဟုတ်သေးဘူးလေကွာ။	“นั่น ยังไม่ใช่หรอกไร่ย์”
ကြိုးစားပေါ့ကွယ်။	“พยายามเนาะ”
မဝိနဲ့ကွယ်။	“อย่าร้องไห้เนาะ”

๑๑.๑๔ การนับจำนวน

เลข ๘ พม่าเขียนว่า ၈ อ่านว่า ရှစ်

๑

รูปอักษร ฤๅ อ่านว่า /ji²/ เทียบกับ ๘

หากใช้ร่วมกับเลขหลัก คือ ๓๖ , ๓๖๐๐ , ๓๖๐๐๐ : หรือ ๓๖ : จะไม่มีการแปรเสียงใด ๆ เช่น

๑๓	๓๖ฤๅ	/shè-jí ² /	เทียบกับ ๑๘
๓๐	ฤๅ๓๖	/jí ² -shè/	เทียบกับ ๘๐
๓๐๐	ฤๅ๓๖	/jí ² -ya/	เทียบกับ ๘๐๐
๓๐๐๐	ฤๅ๓๖๐๐	/jí ² -tho ^๓ /	เทียบกับ ๘,๐๐๐
๓๐๐๐๐	ฤๅ๓๖๐๐๐	/jí ² -thî ^๓ /	เทียบกับ ๘๐,๐๐๐
๓๐๐๐๐๐	ฤๅ๓๖ : ๓๖	/jí ² -thî ^๓ /	เทียบกับ ๘๐๐,๐๐๐
๓๐๐๐๐๐๐	๓๖ : ฤๅ๓๖	/thî ^๓ -jí ² -shè/	เทียบกับ ๘,๐๐๐,๐๐๐

๑๓๖๑๑ ๓๖ : ๓๖๐๐ฤๅ ๓๖ : ๓๖ เทียบกับ ๕,๘๑๙

/nâ-thò^๓-jí²-ya-shè-kô/

๑๓๖๑๐๐ ๓๖ : ๓๖๐๐ฤๅ ๓๖ : ๓๖๐๐๐ เทียบกับ ๖๔,๘๗๐

/jí²-thî^๓-lê-thî^๓-jí²-ya-khu^๓-nò-shè/

๓๐๐๑๐๐ ๓๖ : ๓๖๐๐ฤๅ เทียบกับ ๘๐๐,๖๐๐

/jí²-thî^๓-cho^๒-ya/

การบอกจุดทศนิยม จะใช้คำว่า ๓๖๓ / dǎ-thǎ-mǎ/ “จุดทศนิยม” หรือ อาจใช้
 ๓๖ : “point” ก็ได้ เช่น

๓๐.๑๐ ๓๖๓ ๓๖ : ๓๖๓ /jí²-sɛ -dǎ-thǎ-mǎ-nâ-sɛ/ ๘๐.๕๐

๓๐.๑๑ ๓๖๓ ๓๖ : ๓๖๓ /jí²-sɛ -pwǎi^๓-lê-zè-nâ/ ๘๐.๕๕

คำลักษณะนาม

๓๖ : “แก้ว”

๓๖ : “วัน”

ตัวอย่าง

ကော်ဖီ တစ်ခွက်	“กาแฟ ၁ แก้ว”
ရေ တစ်ခွက်	“น้ำ ၁ แก้ว”
လက်ဖက်ရည် တစ်ခွက်	“ชาร้อน ၁ แก้ว”
ငါးရက်	“ ၅ วัน”

ตัวอย่างในประโยค

ကော်ဖီတစ်ခွက် သောက်မယ် ။	“จะดื่มกาแฟ ၁ แก้ว”
ရေတစ်ခွက်ပေးပါ ။	“ขอน้ำ ၁ แก้ว”
ငါးရက် ကြာမယ် ။	“จะนาน ၅ วัน”
ခြောက်ရက် ရှိပြီ ။	“ได้ ၆ วันแล้ว”
တစ်ပတ်မှာ ခုနစ်ရက်ရှိတယ်။	“สัปดาห์หนึ่ง มี ၇ วัน”

หากต้องการกล่าวถึงจำนวน ให้ใช้คำว่า ဝက် “ครึ่ง” (ดู ၉ ใน ၁၀.၁၅) เช่น

လမ်းတစ်ဝက်	“ครึ่งทาง”
အခန်းတစ်ဝက်	“ครึ่งห้อง”
လခတစ်ဝက်	“เงินเดือนครึ่งเดือน”
နေ့ဝက်	“ครึ่งวัน”
လဝက်	“ครึ่งเดือน”
နှစ်ဝက်	“ครึ่งปี”

၁၁.၁၅ ถ้อยคำนำรู้

ကျောင်းတက်တယ် ။	“เข้าเรียน, ขึ้นเรียน”
ခရီးဆက်မယ် ။	“จะเดินทางต่อ”
စာကျက်တယ် ။	“ท่องหนังสือ”
ဆံပင်ရှည်တယ် ။	“ผมยาว”
ထမင်းချက်တယ် ။	“หุงข้าว”
ထမင်းကျက်တယ် ။	“ข้าวสุก”
ဓားရှုတ်တယ် ။	“มีดบาด”
ဓားထက်တယ် ။	“มีดคม”

ပိုက်ဆံရှင်းမယ် ။	“จะคิดเงิน(จะจ่ายเงิน)”
ဘာရှာနေသလဲ ။	“หาอะไรอยู่”
ဘုရားရှိခိုးတယ် ။	“ไหว้พระ(เจดีย์,ပုထိုးပုံ)”
မီးရှို့တယ် ။	“เผาไฟ”
မိတ်ဆက်တယ် ။	“แนะนำเพื่อน”
မျက်နှာပူတယ် ။	“เสียหน้า”
မျက်နှာပျက်တယ် ။	“หน้าเสีย”
မျက်နှာသုတ်တယ် ။	“เช็ดหน้า”
မြို့တိုင်းထူတယ် ။	“ตั้งเสาหลักเมือง”
မြန်မာစာခတ်တယ် ။	“ภาษาพม่ายาก”
ရေတက်တယ် ။	“น้ำขึ้น”
ရေနက်တယ် ။	“น้ำลึก”
ရေပက်တယ် ။	“สาดน้ำ”
ရှေ့သွားတယ် ။	“ไปข้างหน้า”
ရှုခင်းကောင်းတယ် ။	“ทิวทัศน์สวยงาม(วิวดี)”
ရှင်းပြပေးမယ် ။	“จะอธิบายให้”
လက်ခံတယ် ။	“ยอมรับ”
လက်နဲ့ စားတယ် ။	“กินด้วยมือ”
ဝမ်းပျက်တယ် ။	“ท้องเสีย”
ဟင်းချက်တယ် ။	“ต้มแกง”
အကျိုးရှိတယ် ။	“มีประโยชน์”
အငန်ရှောင်ရမယ် ။	“จะต้องเลี่ยงของเค็ม”
အနာကျက်တယ် ။	“แผลแห้ง”
အနိုင်ကျင့်တယ် ။	“เอาชนะ”
အနိုင်ယူတယ် ။	“เอาชนะ”
အရှုံးပေးတယ် ။	“ยอมแพ้”
အလုပ်ရှုပ်တယ် ။	“งานยุ่ง”
အသားညက်တယ် ။	“ผิวลະເี่ยသ”
အသက်ကယ်တယ် ။	“ช่วยชีวิต”
အသက်ကြီးတယ် ။	“อายุมาก”

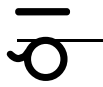
အသက်ငယ်သေးတယ် ။ “အာယုဗ်နည်း”
အသက်ရှူတယ် ။ “ဟေ့ဟေ့”
အသက်ရှင်တယ် ။ “မီးစိုက်”
အသက်အာဇာနည်တယ် ။ “ကလေးဟေ့ဟေ့”
အိပ်မက်မက်တယ် ။ “မိမိ”

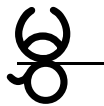
บทที่ ๑๒

๑๒.๑ พยัญชนะผสมควบกล้ำ ฆ ฌ ฌ และ ญ

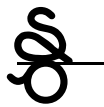
รูปพยัญชนะผสม ฆ ฌ ฌ และ ญ อาจเกิดร่วมกับอักษรเชิง ๐ ได้อีกเพื่อให้ออกเสียงเป็นพยัญชนะควบกล้ำด้วยเสียง ๐ / w / โดยจะเขียนรูป ๓ ให้เกาะไว้หน้ารูป ๐ กลายเป็น ๐ ลำดับการเขียนจะเริ่มด้วยรูป ๐ ก่อนรูป ๓ รูปแบบการเขียนเป็นดังนี้

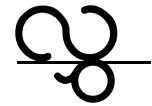
ตัวอย่างการเขียน ฆ ฌ ฌ และ ญ ร่วมกับพยัญชนะควบ ๐ จะเป็นดังนี้

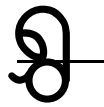
หน่วยเสียง /m̥w/ เทียบอักษร หมว อ่านว่า /m̥wà/

หน่วยเสียง /n̥w/ เทียบอักษร นหว อ่านว่า /n̥wà/

หน่วยเสียง /l̥w/ เทียบอักษร หลว อ่านว่า /l̥wà/

หน่วยเสียง /j̥w/ - อ่านว่า /j̥wà/

ตัวอย่างการเขียน ฆ ฌ ฌ และ ญ ร่วมกับสระต่างๆ เช่น

ตัวอย่างคำ

ฆ๐

/m̥wà /

ก. “ปอก(เปลือกบาง ๆ)”

ฌ๐

/n̥wê /

ก. “ฉุ่น(ทำให้ฉุ่น)”

မွဲ	/m̥wê /	ว. “หอม”
လွ	/l̥wà /	น. “เล็กน้อย”
လွၵ	/l̥wa /	ก. “ฝาน”; ล. “ชั้น”
လွဲ	/l̥wê /	ก. “แกว่ง. ไกว”
လွိုင်	/l̥wĩɬ /	ก. “ปลิว”
မွှေ	/ʃwe /	น. “ทอง”
မွှေ့	/ʃwè /	ก. “เคลือบ”

๑๒.๒ พยัญชนะรูปพิเศษ ဥ

อักษร ဥ เป็นพยัญชนะเสียงเดียวกับอักษร ည แต่ต่างกันที่การใช้ โดย ဥ จะใช้กับคำยืมที่มาจากภาษาบาลีเท่านั้น

ဥ หน่วยเสียง /ɲ/ อ่านว่า /ɲà/

ตัวอย่างคำ

ဥာဏ	/ɲa-nà /	น. “ญาณ(ความชาญฉลาด)”
ဥာတိ	/ɲa-ti /	น. “ญาติ”
ဥာတကာ	/ɲa-də-ka /	น. “ญาติกา”

๑๒.๓ สระนาสิก -ၵ်

สระ -ၵ် มาจากอักษร ဥ ย่อส่วนหาง ที่กำกับด้วยเครื่องหมาย ၵ ใช้แทนเสียงสระนาสิก โดยออกเป็นเสียงเดียวกับสระนาสิก -ၵ် / iɬ / ออกเสียงคล้าย “ฮิ่ง” รูปแบบการเขียนเป็นดังนี้

-ၵ် หน่วยเสียง / iɬ / อ่านว่า / ?iɬ /

ตัวอย่างการใช้สระนาสิกตัวนี้ร่วมกับพยัญชนะ เช่น

ကျၵ် ချၵ်

ตัวอย่างคำ

จฺฉี	/chi̯i̯/	ว. “เปรี้ยว”
จฺยฺฉี	/pyi̯i̯/	น. “แผ่นกระดาน”

หากเกิดร่วมกับเครื่องหมายพินทุ์ จะเขียนเป็น -ฉี เป็นเสียงวรรณยุกต์สูงตก ออกเสียงคล้าย “ฉิ่ง” รูปแบบการเขียนเป็นดังนี้

-ฉี

ตัวอย่างการใช้สระนาสิกตัวนี้ร่วมกับพยัญชนะ เช่น

ฉฺฉี จฺฉี

ตัวอย่างคำ

ฉฺฉี	/si̯i̯/	น. “น้ำยาเคลือบ”
จฺฉี	/ɲi̯i̯ /~ /ɲi̯ /	น. “เวลาดึก”
จฺยฺฉี	/ʃi̯i̯ /	น. “กระรอก”

และหากเกิดร่วมกับเครื่องหมายวิสรรชนีย์ จะเขียนเป็น -ฉี: เป็นเสียงวรรณยุกต์กลางตก ออกเสียงคล้าย “ฉิ่ง” รูปแบบการเขียนเป็นดังนี้

-ฉี:

ตัวอย่างการเขียนสระ -ฉี: เมื่อเกิดร่วมกับพยัญชนะต่าง ๆ เช่น

คฺฉี: จฺฉี: มฺฉี:

ตัวอย่างคำ

คฺฉี:	/ci̯i̯:/	ว. “แคบ”
จฺฉี:	/chi̯i̯:/	ก. “เขียดไถ่”

จฺ : /sɯ̯n / ก. “สับ”
 มฺ : /myɯ̯n / น. “เส้นบรทัด”

๑๒.๔ สระนาสิก ๐̣̂, ๐̣̂̄ และ ๐̣̂̄̄

สระ ๐̣̂, ๐̣̂̄ และ ๐̣̂̄̄ เป็นสระนาสิก ออกเสียงสระอุนาสิก /uŋ/ โดยมีพื้นเสียงเป็นวรรณยุกต์ต่ำระดับ ออกเสียงคล้าย “อุ้น” รูปอักษรเชิง ๐̣̂ ที่เกิดกับตัวสะกด -จฺ, -มฺ หรือ -งฺ นั้นจะไม่ออกเสียงอย่างพยัญชนะควบ แต่จะมีค่าอย่างสระเป็นเสียงสระอุแทน รูปแบบการเขียนเป็นดังนี้

หน่วยเสียง /uŋ/ อ่านว่า /ʔuŋ/

ตัวอย่างการใช้สระนาสิกชุดนี้ร่วมกับพยัญชนะ เช่น

ตัวอย่างคำ

๐̣̂̄̄ฎ /zuŋ/ น. “มิถุนายน”

๐̣̂̄̄ม /muŋ/ น. “มอญ”

หากเกิดร่วมกับเครื่องหมายพินทุ จะเขียนเป็น ๐̣̂̄̄̄ และ ๐̣̂̄̄̄̄ (ไม่มีรูป ๐̣̂̄̄̄̄̄) เป็นเสียงวรรณยุกต์สูงตก ออกเสียงคล้าย “อุ้น” รูปแบบการเขียนเป็นดังนี้

อ๋

อ

ตัวอย่างการใช้สระนาสิกชุดนี้ร่วมกับพยัญชนะ เช่น

อ๋

อ๋

อ

ตัวอย่างคำ

อ. / khùt / ก. “ป้อน”

อ๋. / sùt / ก. “สละ, ทิ้ง”

หากเกิดร่วมกับเครื่องหมายวิสรรชนีย์ จะเขียนเป็น อ๋ หรือ อ เป็นเสียงวรรณยุกต์
กลางตก ออกเสียงคล้าย “อุณ” ไม่พบการใช้คำที่ประกอบด้วย อ เกิดร่วมกับ –: รูปแบบการ
เขียนเป็นดังนี้

อ๋

อ

ตัวอย่างการใช้สระนาสิกชุดนี้ร่วมกับพยัญชนะ เช่น

อ๋

อ๋

อ

ตัวอย่างคำ

อ๋: / zùt / น. “ซ้อน”

อ๋: / yùt / น. “ชาวยวน”

อ๋: / lùt / ว. “เหลือเกิน” ; น. “กระสวย”

อ๋: / hùt / น. “แต่ร”

อย่างไรก็ดี สระนาสิก รูป ๐-๋ นี้ สามารถออกเสียงได้ ๒ แบบ คือ ออกเสียงเป็นสระนาสิก / ุ๊ / “อู่น” ดังกล่าวแล้ว หรือ อาจออกเสียง ๐-๋ อย่างอักษรควบ “w” และออกเสียงสระเป็น -๋ (สระอานาสิก) ก็ได้

ตัวอย่างคำ

กู๋:	/ kũ̃ ~ kwẫ /	น. “พญู, หมาก”
ก्यू๋:	/ cũ̃ ~ cwẫ /	ก. “มอดไหม้”
ลู๋:	/ lũ̃ ~ lwẫ /	ก. “หวนหา, ถวิลหา”

หากสระชุดนี้เกิดกับพยัญชนะ ๕ ๖ หรือ ๗ ลดส่วนหางของพยัญชนะดังกล่าวให้สั้นลงเป็น ๕ ๖ ๗ ดังเช่น

๓-๋ ๔-๋ ๕-๋

ตัวอย่างคำ

๓-๋	/ nũ /	น. “ตม(ดินตม)”
๔-๋	/ nũ̃ /	ว. “ฉา”
๕-๋	/ yũ̃ ~ ywẫ /	ว. “ห้าม(ผลไม้)”

หากเกิดร่วมกับพยัญชนะ ๖ หรือ ๗ จะเขียนได้ดังนี้

๖-๋ ๗-๋

ตัวอย่างคำ

๖-๋	/ ʃũ̃ /	น. “โคลน”
๗-๋	/ ʃũ̃ /	ว. “จู้”
๗-๋	/ ɲũ̃ /	ก. “ซี้แนะ”

หากเกิดร่วมกับพยัญชนะ ๗ ๘ หรือ ๙ จะต้องวาง ๐-๋ ไว้หน้า ๗ เป็น ๗ โดยจะเขียนรูป ๐-๋ ก่อนรูป ๗ เช่น

จฺจฺจฺจฺ

ตัวอย่างคำ

จฺจฺ	/cuŋ /	น. "ทาส"
จฺจฺจฺ	/cũŋ /	น. "เกาะ, สัก(ไม้)"
จฺจฺ	/chuŋ /	ว. "แหลม"
จฺจฺจฺ	/chũŋ /	น. "ขอสับ"

มีข้อสังเกตว่า รูปสระนาสิก ๐จฺ , ๐จฺ และ ๐จฺ มักจะไม่เกิดกับพยัญชนะ [ก] [ข] หรือ [ค] ยกเว้นในคำ [จฺจฺจฺจฺจฺจฺ] "แซ่ ๆ" ซึ่งเป็นคำที่ใช้เลียนเสียงธรรมชาติ อาทิ เสียงฉาบ

๑๒.๕ สระกัก ๐จฺ และ ๐จฺ

สระ ๐จฺ และ ๐จฺ เป็นสระกักที่ออกเสียงเป็นสระอะท้ายกัก / e^ʔ / ออกเสียงคล้าย "เอ๊ะกัก"

๐จฺ

หน่วยเสียง / e^ʔ / อ่านว่า /?e^ʔ/

๐จฺ

หากเกิดร่วมกับพยัญชนะมุลต่าง ๆ จะเป็นดังเช่น

จฺจฺ

จฺจฺ

จฺจฺ

จฺจฺ

ตัวอย่างคำ

จฺจฺ	/ke ^ʔ /	น. "เค็ก"
จฺจฺ	/ge ^ʔ /	น. "ท่ารถ"
จฺจฺ	/ce ^ʔ /	น. "จิต, จิตใจ"
จฺจฺ	/she ^ʔ /	น. "แพะ"

อื๋อ	/tɕʰ/	ก. "เจียบ"
อื่อ	/pɕʰ/	ก. "ปิด"
อือ	/ʔɕʰ/	น. "กระเป๋"
อือ	/cɕʰ/	ว. "ถึ"
อือ	/shɕʰ/	น. "ท่า(สถานที่)"
อือ	/θɕʰ/	ว. "มาก"
อือ	/ʔɕʰ/	ก. "นอน"

หากเกิดร่วมกับพยัญชนะควบ ๒ หรือ ๓ จะวางรูปสระ ๐ บนพยัญชนะ แต่สำหรับพยัญชนะ ๓ จะต้องวางสระ ๐ ไว้ภายในรูป ๓ ดังนี้

กือ๋อ กือ๋อ กือ๋อ

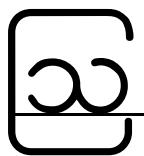
ตัวอย่างคำ

กือ๋อ	/cɕʰ/	ล. "สิบ(จำนวน)"
กือ๋อ	/chɕʰ/	น. "ครั้ง(ยาง)"

กือ๋อ	/cɕʰ/	ก. "บด"
กือ๋อ	/chɕʰ/~jɕʰ/	ก. "แขน"; น. "ตะขอ.กลอน, เข็มกลัด"

๑๒.๖ สระลอย ๓ และ ๔

๓ และ ๔ เป็นรูปสระลอย ที่สามารถใช้เป็นคำโดยไม่ต้องมีรูปพยัญชนะอื่นมาประกอบ เทียบได้กับสระอ โดยอ่านรูป ๓ ว่า /ʔɕʰ/ ที่มีวรรณยุกต์หนัก ออกเสียงคล้าย "อ" เช่นเดียวกับ ๔ ส่วนรูป ๔ นั้นอ่านว่า /ʔɕʰ/ ที่มีวรรณยุกต์ต่ำระดับ ออกเสียงคล้าย "อ" เช่นเดียวกับ ๔ รูปแบบการเขียนเป็นดังนี้

แทนเสียงพยัญชนะและสระอ่านว่า /ʔɕʰ/

แฉะ

แทนเสียงพยัญชนะและสระอ่านว่า / ใว /

ตัวอย่างคำ

แฉะ	/ ใว-za/	น. “ป่วย, น้อยหน้า”
แฉะ	/ ใว /	อ. “อ้อ”

๑๒.๗ คำหลายพยางค์

คำหลายพยางค์ที่ไม่แปรเสียง

แฉะอู	/ce ² -θu/	น. “หัวหอม, กระทียม”
แฉะอู:	/ka-tu/	น. “การ์ตูน”

คำหลายพยางค์ที่แปรเสียง

แฉะอู	/cuθ-də/ ~ /cə-nə/	ส. “กระผม”
แฉะอู	/cuθ-mà/ ~ /cə-mà/	ส. “ดิฉัน”
อู	/bə-zu/	น. “กุ่ม”
อู	/ใว-khu/	น. “เปลือก”
อู	/ใว-nu/	น. “ยอดอ่อน”
อู	/ใว-lu/	ว. “เหลือเกิน”

๑๒.๘ คำประสมและคำผสม

คำนามประสม

นาม+นาม

แฉะ	+	อู	->	แฉะอู	/kâ-ge ² /
“รถ”		“ประตู”		น. “ท่ารถ”	
แฉะ	+	อู	->	แฉะอู	/ce ² -dâ/
“กริช”		“มีด”		น. “มีดกริช”	
อู	+	อู	->	อูอู	/sîθ-ใว/
“น้ำยาเคลือบ”		“โถ่ง”		น. “โถ่งเคลือบ”	
แฉะ	+	แฉะ	->	แฉะแฉะ	/mye-ใว-za/

“ดิน”	“ปุ๋ย”	น. “ปุ๋ย”	
ယွန်း	+ ထည်	-> ယွန်းထည်	/yúñ-dé/
“ยวน(ชาติพันธุ์)”	“ภาชนะ”	น. “เครื่องเขิน”	
လေ	+ ဆိပ်	-> လေဆိပ်	/lɛ-zɛʔ/
“ลม”	“ท่า”	น. “ท่าอากาศยาน”	
လှေ	+ ဆိပ်	-> လှေဆိပ်	/lɔ-zɛʔ/
“เรือ”	“ท่า”	น. “ท่าเรือ”	
လိပ်	+ စာ	-> လိပ်စာ	/lɛʔ-sa/
“อักษร”	“อักษร”	น. “ที่อยู่”	

นาม+กริยา/คุณศัพท์

ကြက်သွန်	+ နီ	-> ကြက်သွန်နီ	/cɛʔ-θuñ-ni/
“หอม”	“แดง”	น. “หอม”	
ကြက်သွန်	+ ဖြူ	-> ကြက်သွန်ဖြူ	/cɛʔ-θuñ-phyu/
“หอม”	“ขาว”	น. “กระเทียม”	
ပုစွန်	+ လုံး	-> ပုစွန်လုံး	/bɔ-zuñ-lôñ/
“กุ่ม”	“กลม”	น. “ป้อนา”	
မျဉ်း	+ စောင်း	-> မျဉ်းစောင်း	/myíñ-zwíñ/
“เส้น”	“เสียง”	น. “ทับ(เส้นตะแคง)”	
မျှစ်	+ ချဉ်	-> မျှစ်ချဉ်	/myíʔ-shiñ/
“หน่อไม้”	“เปรี้ยว”	น. “หน่อไม้ดอง”	
မွန်း	+ လွဲ	-> မွန်းလွဲ	/múñ-lwê/
“เที่ยง”	“พลาด”	น. “บ่าย”	
မွန်း	+ တည့်	-> မွန်းတည့်	/múñ-dè/
“เที่ยง”	“ตรง”	น. “เที่ยงตรง”	
ရေ	+ မွှေး	-> ရေမွှေး	/yɛ-mwê/
“น้ำ”	“หอม”	น. “น้ำหอม”	
စိတ်	+ ပျက်	-> စိတ်ပျက်	/sɛʔ-pyɛʔ/
“จิตใจ”	“เสีย”	ဂ. “ผิดหวัง”	

คำประสมลดรูป อ-

นาม + นาม

ကြက်ဥ	+ အခွံ	->	ကြက်ဥခွံ	/ ce ² -ʔù-guŋ/
“ไข่ไก่”	“เปลือก”		น. “เปลือกไข่ไก่”	
ငှက်ပျော	+ အခွံ	->	ငှက်ပျောခွံ	/ ɲə-pyô-guŋ/
“กล้วย”	“เปลือก”		น. “เปลือกกล้วย”	
ဆိတ်	+ အသား	->	ဆိတ်သား	/ she ² -θâ/
“แพะ”	“เนื้อ”		น. “เนื้อแพะ”	
ဘူး	+ အညွန့်	->	ဘူးညွန့်	/ bû-ɲùŋ/
“น้ำเต้า”	“ยอดอ่อน”		น. “ยอดน้ำเต้า”	
ဘူး	+ အသီး	->	ဘူးသီး	/ bû-ðí/
“น้ำเต้า”	“ผล”		น. “ผลน้ำเต้า”	
ကြာ	+ အသီး	->	ကြာသီး	/ ʔá-za-ðí/
“น้อยหน่า”	“ผล”		น. “ผลน้อยหน่า”	
မိတ်	+ အဆွေ	->	မိတ်ဆွေ	/ mi ² -shwe/
“มิตร”	“สหาย”		น. “เพื่อน, มิตรสหาย”	

กริยา + นาม

အိပ်	+ အရာ	->	အိပ်ရာ	/ ʔe ² -ya/
“นอน”	“ที่”		น. “ที่นอน”	

คำผสม

กริยา + ปัจจัย

ယဉ်ကျေး	+ မူ	->	ယဉ်ကျေးမူ	/ yiŋ-jê-mù/
“สุภาพ”	“การ, ความ”		น. “วัฒนธรรม”	

๑๒.๙ กริยาช่วย

กริยาช่วย လွန်: “เกินไป”

လွန်: เป็นคำกริยาช่วย ซึ่งวางไว้หลังคำกริยาหลัก มีความหมายว่า “เกินไป” รูปแบบการ

ใช้ กริยา + လွန်: เช่น

ကြာလွန်းတယ် ။ “นานเกินไป”

ကြောက်လွန်းတယ် ။	“กลัวเกินไป”
စာကြိုးစားလွန်းတယ် ။	“ขยันเรียนมากเกินไป”
ဒေါသကြီးလွန်းတယ် ။	“ที่โมโหเกินไป”
များလွန်းတယ် ။	“มากเกินไป”
အလှပြင်လွန်းတယ် ။	“แต่งความงามเกินไป”

၁၂.၁၀ ဂရိယာ विशेषณ์

ဂရိယာ विशेषณ์ ဝိဝိ “มาก”

ဝိဝိ เป็นคำกริยา विशेषณ์ ซึ่งมีตำแหน่งอยู่หน้ากริยาหลัก มีความหมายว่า “อย่างมาก”

รูปแบบการใช้ **ဝိဝိ + ဂရိယာ** เช่น

ဝိဝိကောင်းတယ် ။	“ดีมาก”
ဝိဝိကြာတယ် ။	“นานมาก”
ဝိဝိကြိုက်တယ် ။	“ชอบมาก”
ဝိဝိချစ်တယ် ။	“รักมาก”
ဝိဝိဆိုးတယ် ။	“ร้ายมาก”
ဝိဝိတော်တယ် ။	“เก่งมาก”
ဝိဝိနည်းတယ် ။	“น้อยมาก”
ဝိဝိများတယ် ။	“มากมาย”
ဝိဝိလှတယ် ။	“สวยมาก”

ในประโยคที่มีประธานหรือกรรมให้วาง **ဝိဝိ** ซึ่งเป็นกริยา विशेषณ์ ไว้หลังประธาน
หรือ กรรม รูปแบบการใช้ **ประธาน + กรรม + ဝိဝိ + ဂရိယာ** เช่น

ประธาน ဝိဝိ ဂရိယာ

ဒီလူ ဝိဝိကောင်းတယ် ။	“คนนี้ดีมาก”
ဒီကလေး ဝိဝိဆိုးတယ် ။	“เด็กคนนี้ร้ายมาก”
မမြ ဝိဝိလှတယ် ။	“มะ-မยะสวยมาก”
မောင်နေလင်း ဝိဝိတော်တယ် ။	“หม่องเน-ลิ่งเก่งมาก”

ประธาน กรรม วิบัติ กริยา

ကျွန်တော် ဒီစာအုပ်ကို ဝိတ်ကြိုက်တယ် ။ “ผมชอบหนังสือเล่มนี้มาก”

ဖေဖေက အစ်မကို ဝိတ်ချစ်တယ် ။ “พ่อรักพี่สาวมาก”

မောင်မောင် စာ ဝိတ်တော်တယ် ။ “หม่อมงหม่อมเรียนเก่งมาก”

หากกริยาหลักนั้นเป็นคำประสมระหว่างนามกับกริยา มักจะต้องวางกริยาวิเศษณ์ไว้หลัง
นาม รูปแบบการใช้ **นาม + วิบัติ + กริยา** ดังเช่น

ညီမလေး စကား ဝိတ်များတယ် ။ “น้องสาวพูดมาก”

ဖေဖေ သဘော ဝိတ် ကောင်းတယ် ။ “พ่อใจดีมาก”

กริยาวิเศษณ์ အလွန် “เหลือเกิน”

အလွန် เป็นกริยาวิเศษณ์ ซึ่งมีตำแหน่งอยู่หน้ากริยา ใช้ในความหมาย “เหลือเกิน”

รูปแบบการใช้ **အလွန် + กริยา** ดังเช่น

အလွန်ကောင်းတယ် ။ “ดีเหลือเกิน”

အလွန်ကြာတယ် ။ “นานเหลือเกิน”

အလွန်ချစ်တယ် ။ “รักเหลือเกิน”

အလွန်ကြိုက်တယ် ။ “ชอบเหลือเกิน”

๑๒.๑๑ คำเรียกขานประเภทสรรพนาม

ကျွန်တော် / cuṅ-do / หรือ / cə-no / สรรพนามบุรุษที่ ๑ แปลว่า “กระผม”

ကျွန်မ / cuṅ-mà / หรือ / cə-mà / สรรพนามบุรุษที่ ๑ แปลว่า “ดิฉัน”

သူ / θu / สรรพนามบุรุษที่ ๓ แปลว่า “เขา” และใช้เรียกแทนสัตว์และสิ่งของได้

หากสรรพนามเป็นพหูพจน์จะใช้ ဝို. “พวก” วางไว้หลังสรรพนาม (ดู ๖.๑๐) เช่น

ကျွန်တော်ဝို. “พวกกระผม”

ကျွန်မဝို. “พวกดิฉัน”

ရှင်ဝို. “พวกคุณ” ใช้กับผู้หญิง

ဝင်ဗျားဝို. “พวกคุณ” ใช้กับผู้ชาย

သူဝို. “พวกเขา”

๑๒.๑๒ คำอุทาน

เออ ใช้ยืนยันความเข้าใจ เทียบได้กับคำว่า “อ้อ” เช่น

เออ – อีลือลวះ ᨧ ᨧ “อ้อ อย่างนี้หรอ”

เออ – อีลือลวះ ᨧ ᨧ ᨧ “อ้อ เขียนอย่างนี้หรอ”

เออ – อีลือลวះ ᨧ ᨧ ᨧ ᨧ “อ้อ ทำอย่างนี้หรอ”

ตัวอย่างคำอุทานอื่น ๆ เช่น

ออะละละ : “แม่เจ้าไว้ย” แสดงความประหลาดใจ หรือตกใจ

วูระ : “คุณพระช่วย” แสดงความตกใจ

เอะเอะ : “เออ ๆ” แสดงการยอมรับ หรือรับรู้

อึ : “โถ” แสดงความเวทนา

วอ : “เอ” “แสดงความสงสัย

อ่าว : “อูเหม” แสดงความขัดข้องใจ หรือ ไม่พอใจ

วอ : “อ้อ” แสดงความโกรธ

อ่าว : “อ้อ” แสดงความประหลาดใจ

อ่าว : “อ้อ” แสดงความเจ็บปวด

๑๒.๑๓ ถ้อยคำนำรู้

ကျောင်းဝိတ်တယ် ᨧ ᨧ “โรงเรียนปิด”

ကွမ်းစားတယ် ᨧ ᨧ “กินหมาก”

စာနွေးပေးတယ် ᨧ ᨧ “ทบทวนหนังสือให้”

စိတ်ကောင်းတယ် ᨧ ᨧ “ใจดี(จิตใจ)”

စိတ်မကောင်းဘူး ᨧ ᨧ “ใจไม่ดี(ไม่สบายใจ)”

စိတ်ဆိုးတယ် ᨧ ᨧ “โกรธ”

စိတ်တိုတယ် ᨧ ᨧ “ขี้โมโห”

စိတ်နုတယ် ᨧ ᨧ “ใจดี”

စိတ်ပျက်တယ် ᨧ ᨧ “ผิดหวัง”

စိတ်ပြောင်းတယ် ᨧ ᨧ “เปลี่ยนใจ”

စိတ်ရှည်တယ် ᨧ ᨧ “อดทน(ใจยาว)”

စိတ်လောတယ် ။	“ໃຈရိုဏ်”
စိတ်လွယ်တယ် ။	“ໃຈင່ာယ”
တံခါးပိတ်နေတယ် ။	“ပိတ်ပိတ်ပိတ်ပိတ်”
တံခါးကို ပိတ်ပေးပါ။	“ပိတ်ပိတ်ပိတ်ပိတ်ပေးပါ”
ပါးစပ်ပိတ်တယ် ။	“ပိတ်ပိတ်ပိတ်ပိတ်”
ပုခက်လွှဲတယ် ။	“ပုခက်လွှဲ”
ပြတင်းပေါက်ပိတ်တယ် ။	“ပိတ်ပိတ်ပိတ်ပိတ်”
ပန်ကာပိတ်တယ် ။	“ပိတ်ပိတ်ပိတ်ပိတ်”
ပန်းပင်ခွံခွံတယ် ။	“ပိတ်ပိတ်ပိတ်ပိတ်”
မီးပိတ်ပေးပါ ။	“ပိတ်ပိတ်ပိတ်ပိတ်”
မုခ်းသားထားတယ် ။	“ပိတ်ပိတ်ပိတ်ပိတ်”
ရွှေခွံခွံတယ် ။	“ပိတ်ပိတ်ပိတ်ပိတ်”
လမ်းကျဉ်းတယ် ။	“ပိတ်ပိတ်ပိတ်ပိတ်”
ဘင်းခွေးတယ် ။	“ပိတ်ပိတ်ပိတ်ပိတ်”
ဟွန်းတီးတယ် ။	“ပိတ်ပိတ်ပိတ်ပိတ်”
အခန်းကျဉ်းတယ် ။	“ပိတ်ပိတ်ပိတ်ပိတ်”
အခွံခွာတယ် ။	“ပိတ်ပိတ်ပိတ်ပိတ်”
အခွံခွာတယ် ။	“ပိတ်ပိတ်ပိတ်ပိတ်”
အခွံခွာတယ် ။	“ပိတ်ပိတ်ပိတ်ပိတ်”
အိပ်ရာက ထတယ် ။	“ပိတ်ပိတ်ပိတ်ပိတ်”
အိပ်လို့ ကောင်းတယ် ။	“ပိတ်ပိတ်ပိတ်ပိတ်”
အိမ်လွှဲတယ် ။	“ပိတ်ပိတ်ပိတ်ပိတ်”

บทที่ ๑๓

๑๓.๑ พยัญชนะผสมควบกล้ำ มฺย และ มฺย

รูปพยัญชนะ มฺย และ มฺย เป็นพยัญชนะผสม มฺย ที่ควบกล้ำด้วย ญ หรือ ฎ โดยออกเสียงว่า /my/ คือ จะออกเสียงเหมือนเสียง ห นำ ม แล้วควบด้วยเสียง ย ในการเขียนรูปประสมระหว่าง มฺย กับอักษรเชิง ญ หรือ ฎ นิยมเขียน ๐ ก่อน แล้วจึงเขียนอักษรควบ ญ หรือ ฎ ก่อน ุ รูปแบบการเขียนเป็นดังนี้

มฺย
มฺย

หน่วยเสียง /my/ ออกเสียง /myà/

พยัญชนะ มฺย และ มฺย กับสระต่าง ๆ เช่น

มฺย: มฺย มฺย

ตัวอย่างคำ

มฺย:	/myâ /	ก. “ล่อ(ลวง)”
มฺย	/myô /	ก. “ล่อย(ปล่อยให้ล่อยไป)”
มฺย	/myò /	น. “ปลิง”
มฺย	/myo /	ก. “รอกคอย”
มฺย	/myiɯ /	น. “เคย(กุ่ม)”
มฺย	/myiʔ /	น. “หน่อไม้”
มฺย	/myoʔ /	ก. “ยก(มือ)”

หากพยัญชนะ มฺย เกิดร่วมกับสระที่มีรูปสระ ุ หรือ ู ให้ใช้รูป ุ และ ู โดยลำดับ เช่น

มฺย

มฺย

ตัวอย่างคำ

๓๒๒ /myu / ก. “หลอกล่อ(ให้สนุก)”

๓๒๓ /myoʔ / ก. “ฝั่ง”

๑๓.๒ พยัญชนะผสมควบกล้ำ ฃ และ ฅ

รูปพยัญชนะฃ และ ฅ เป็นพยัญชนะผสม ฃ หรือ ฅ ที่ควบกับ ฃ โดยจะออกเสียงเป็นพยัญชนะเดี่ยว คือ /ʃ/ คล้ายเสียง “ซ” ที่มีลมเสียดแทรกโดยไม่กักเสียง เช่นเดียวกับรูป ฃ (ดู ๑๑.๑) อย่างไรก็ตาม ในคำบางคำ ฃ อาจออกเสียงเป็น /jy/ คล้ายเสียงควบ “ลย” ที่มีลมเสียดแทรก ส่วน ฅ อาจออกเสียงเป็น /y/ ได้ด้วย ในการเขียนอักษรผสมระหว่าง ฃ หรือ ฅ กับ ฃ นั้น ให้เขียนรูป ฃ แล้วเกาะด้วย ฃ ดังนี้

ฃ

หน่วยเสียง /ʃ/ ออกเสียง /ʃà/ ~ /jyà/

ฅ

หน่วยเสียง /ʃ/ ออกเสียง /ʃà/ ~ /yà/

พยัญชนะ ฃ และ ฅ กับสระต่าง ๆ เช่น

ฃ

ฃ

ตัวอย่างคำ

ฃ /ʃa / น. “ลีน”

ฃ /ʃi / ก. “ลีนไถล”

ฃ /ʃi / ก. “ลด(ทำให้มัน้อยลง)”

ฃ /ʃo / ก. “สระ.ซัก”

ฃ /jyaʔ / ~ /ʃaʔ / ก. “แลบ(ฟ้า)”

ฃ /ʃi-liŋ / น. “ซิลลิง(เงินอังกฤษ)” (อ.)

ฃ /ʃaŋ / ก. “ลีน, ท่วม”

ฃ /yoŋ / น. “ซ็องผม(มวยผมชาย)”

หากพยัญชนะ ๐๓ และ ๐๔ เกิดร่วมกับสระที่มีรูป ๒ ให้ใช้รูป ๓ เช่น

๐๓ ๐๔

ตัวอย่างคำ

๐๓	/so /	ก. “สอด”
๐๔	/so /	น. “ความสำเร็จ”

๑๓.๓ พยัญชนะผสมควบกล้ำ ๐๕

พยัญชนะผสม ๐๕ สามารถเกิดกับอักษรเชิง ๐ และ ๐ เพื่อออกเสียงควบกล้ำ ๓ เสียง อย่างไรก็ตาม มักจะออกเสียงกล้ำเพียง ๒ เสียง เป็น /mʷ/ โดยไม่ต้องออกเสียง ๐ /y/ เป็นเสียง “ม” นาสิกที่ควบกับเสียง “ว” ออกเสียงคล้าย “หมั้วะ” การเขียนอักษร จะเขียนพยัญชนะ ๐ ก่อน แล้วจึงเขียนอักษรเชิง ๐ ตามด้วย ๒ และ ๐ ตามลำดับ รูปแบบการเขียนเป็นดังนี้

๐๕

หน่วยเสียง /mʷ/ ออกเสียง /mʷà/ (ไม่ออกเสียง ๐ /y/)

ตัวอย่างคำ

๐๕	/mʷa /	ล. “กลีบ, พลุ(ทุเรียน)”
๐๕	/mʷiʰ /	ก. “ฟาน(ปลา, เนื้อเป็นชิ้นยาว)”

๑๓.๔ สระนาสิก ๒, ๓ หรือ ๔

รูปสระ ๒, ๓ และ ๔ แทนเสียงสระโอนาสิก /oʰ/ ที่มีวรรณยุกต์ต่ำระดับเป็นพื้นเสียง ออกเสียงคล้าย “โอง” รูปแบบการเขียนเป็นดังนี้

๒ ๓ ๔

หน่วยเสียง /oʰ/ ออกเสียง /ʔoʰ/

◦
┌
└

หน่วยเสียง / oŋ / ออกเสียง / ʔoŋ /

ตัวอย่างการใช้สระนาสิกชุดนี้ร่วมกับพยัญชนะ เช่น

กุดจ์

กุด

กุด

ตัวอย่างคำ

กุดจ์ / koŋ / ก. “หมด”; น. “สินค้า”

กุดจ์ / khoŋ / ก. “กระโดด”

กุดจ์ / toŋ / ก. “สั้น”

กุดจ์ / phoŋ / น. “ฝุ่น”

กุดจ์ / moŋ / ว. “มัว”

กุดจ์ / yoŋ / น. “กระต่าย”

หากเกิดร่วมกับเครื่องหมายพินทุ จะเขียนเป็น กุดจ์◌ หรือ กุดจ์◌ เป็นเสียงวรรณยุกต์สูงตก ออกเสียงคล้าย “อั่ง” ไม่พบการใช้คำที่ประกอบด้วย กุดจ์◌ เกิดร่วมกับ ◌ รูปแบบการเขียนเป็น ดังนี้

กุดจ์◌

◌
┌
└◌

ตัวอย่างการใช้สระนาสิกชุดนี้กับพยัญชนะ เช่น

มุดจ์

มุด

ตัวอย่างคำ

มุดจ์◌ / mɔ̀ŋ / น. “ขนม”

มู๋จ๋	/ mǔ̀jǐ /	น. “ผง(ขี้ผง)”
อู๋	/ ʔǔ̀ /	ว. “ครึม”

และหากเกิดร่วมกับเครื่องหมายวิสรรชนีย์ จะเขียนเป็น ๓จ๋ หรือ ๓ : เป็นเสียงวรรณยุกต์กลางตก ออกเสียงคล้าย “โอง” ไม่พบการใช้คำที่ประกอบด้วย ๓ เกิดร่วมกับ –: รูปแบบการเขียนเป็นดังนี้

๓จ๋

๓ :

ตัวอย่างการใช้สระนาสิกชุดนี้กับพยัญชนะ เช่น

๓จ๋ : ๓ :

ตัวอย่างคำ

๓จ๋ :	/ kǒ̀jǐ /	น. “บก” ; ว. “โก่งงอ”
๓ :	/ kǒ̀ /	ก. “ร้อย(มาลัยเป็นพวง)” ; ล. “พวง(มาลัย)”
๓จ๋ :	/ tǒ̀jǐ ~ / dǒ̀jǐ /	ส้น. “ขดงะที” ; ท. “(อะไร)อยู่”
๓ :	/ thǒ̀jǐ /	น. “ปุ่นขาว”
๓จ๋ :	/ phǒ̀jǐ /	น. “โทรศัพท์”
๓จ๋ :	/ phǒ̀jǐ /*	น. “บุญ”
๓จ๋ :	/ mǒ̀jǐ /	ก. “เกลียด”
๓จ๋ :	/ θǒ̀jǐ /	ก. “ใช้” ; น. “สาม”
๓จ๋ :	/ ʔǒ̀jǐ /	น. “มะพร้าว”

หากสระนาสิก ๓จ๋ หรือ ๓ เกิดกับพยัญชนะ ๓ ๓ หรือ ๓ ต้องเปลี่ยนรูป ๓ เป็น ๓ และ ๓ เป็น ๓ ก่อนลงรูปสระ ดังเช่น

๓ ๓ ๓

ตัวอย่างคำ

นุ้	/noɯ /	ก. “โง่เขลา”
ญุ้	/yoɯ /	น. “โรง”
ญุ้ะ	/yôɯ /	น. “สำนักงาน”
ญุ้จึ้	/yôɯ /	ก. “ดีนรณ”
ญุ้.	/ʃôɯ /	ก. “ย่น”
ญุ้ะ	/ʃôɯ /	ก. “แพ้ว”

หากเกิดในคำที่ประกอบด้วยพยัญชนะเชิง ๒ จะใช้รูป ญุ้จึ้ หรือ ญุ้. ดังเช่น

จุ้จึ้ ญุ้

ตัวอย่างคำ

จุ้.	/côɯ /	ก. “หด”
จุ้ะ	/côɯ /	น. “คูเมือง.พะเนียด”
จุ้จึ้	/chôɯ /	ก. “ครี้น(ฟ้าคำราม)”
ญุ้	/joɯ /	น. “ข้าวสาลี”

และถ้าเกิดกับพยัญชนะเชิง ๒ อาจเขียนได้ทั้งรูป ญุ้จึ้ , ญุ้จึ้ หรือ ญุ้. , ญุ้. ดังนี้

จึ้จึ้ ~ จึ้จึ้

จึ้ ~ จึ้

ตัวอย่างคำ

จึ้	/coɯ /	ก. “ประจบ(เจอบ)”
จึ้	/choɯ /	ก. “คลุม”
จึ้	/myoɯ /	ก. “เป็นหมัน”
จึ้ะ	/pyôɯ /	ก. “ยืม”
จึ้จึ้	/phyôɯ /	ก. “ผลาญ”

ไฉ่: /myóh / น. “ลอบ(ดักปลา)”

๑๓.๕ สระกั๊ก ๐๐ หรือ ๐๐

สระ ๐๐ และ ๐๐ เป็นสระกั๊กเสียงอุ ออกเสียงว่า / u² / ออกเสียงคล้าย “อู้ด” โดยที่ ๐๐ จะไม่ออกเสียงอย่างพยัญชนะควบกล้ำ แต่จะมีเสียงอย่างสระ รูปแบบการเขียนเป็นดังนี้

๐๐
๐๐

หน่วยเสียง / u² / ออกเสียง / ʔu² /

ตัวอย่างการเขียนสระชุดนี้ร่วมกับพยัญชนะ เช่น

๐๐ ๐๐ ๐๐

ตัวอย่างคำ

๐๐	/ su ² /	ก. “สวม(แหวน, เสื้อกล้ำม)”
๐๐	/ shu ² /	ก. “ปลิด”
๐๐	/ pu ² /	ก. “ซัดดู”
๐๐	/ lu ² /	ก. “ว่าง”
๐๐	/ lu ² /	ก. “ปล่อย”
๐๐	/ θu ² /	น. “สังกะสี”

หากเกิดกับพยัญชนะ ฤ หรือ ฦ ต้องเปลี่ยนรูป ฤ เป็น ฤ ก่อนลงรูปสระ ดังเช่น

๐๐ ๐๐

ตัวอย่างคำ

๐๐	/ yu ² /	ก. “ห้อง, สวด(คาถา)”
----	---------------------	----------------------

หากเกิดกับพยัญชนะเชิง ㅍ หรือ ㅊ จะวางรูป ㅅ ให้เกาะไว้กับ ㅍ หรือ ㅊ โดยจะเขียนพยัญชนะควบ ㅅ ก่อนพยัญชนะเชิง ㅍ หรือ ㅊ ดังเช่น

츙트 츙트

ตัวอย่างคำ

츙트	/cuʔ /	ก. “หลุด, ร่วง”
츙트	/cuʔ /	ว. “กรอบ”
츙트	/chuʔ /	ก. “ถอด”

๑๓.๖ คำหลายพยางค์

คำหลายพยางค์ที่ไม่แปรเสียง

มูร์จึน:	/moŋ-ŋiŋ /	น. “ผักกาด”
ตวลลิฟุร์:	/te-li-phôŋ /	น. “โทรศัพท์”

คำหลายพยางค์ที่แปรเสียง

อิดุร์:	/bo-dôŋ /	น. “แมลงภู”
ดัดดุร์:	/θiŋ-bôŋ /	น. “กระดาน(เขียนหนังสือ)”
อตุร์:	/ʔo-ŋôŋ /	น. “อีตราบา”
อฝูว	/ʔo-m̥wa /	น. “แฝด, ฝาแฝด”

๑๓.๗ คำประสม

คำนามประสม

นาม+นาม

กุร์: + ลัม:	->	กุร์ลัม:	/kôŋ-lâm /
“บก” “ทาง”		น. “ทางบก”	
ปอิด + มุร์:	->	ปอิดมุร์:	/pɔŋ-mòŋ /
“ปัง”(ฮ.) “ขนม”		น. “ขนมปัง”	
กิว + มุร์:	->	กิวมุร์:	/keʔ-mòŋ /
“เค้ก”(อ.) “ขนม”		น. “ขนมเค้ก”	

လ	+ မုခ်.	->	လမုခ်.	/ là-mòh /
“ထိုင်ခုံ”	“ခန္ဓာ”		န. “ခန္ဓာထိုင်ခုံ (ခန္ဓာမုခ်)”	
မုခ်.	+ လင်းမယား	->	မုခ်.လင်းမယား	/ mòh-lín-mə-yâ /
“ခန္ဓာ”	“ပိတ်စက်”		န. “ခန္ဓာပိတ်စက်”	
မုခ်.	+ ဟင်းခါး	->	မုခ်.ဟင်းခါး	/ mòh-hín-gâ /
“ခန္ဓာ”	“နံရံ”		န. “ခန္ဓာနံရံ (နံရံ)”	
ဂျို	+ မုခ်.	->	ဂျိုမုခ်.	/ jòh-mòh /
“ခန္ဓာ”	“ပိတ်စက်”		န. “ပိတ်စက်ခန္ဓာ”	
ဆပ်ပြာ	+ မုခ်.	->	ဆပ်ပြာမုခ်.	/ sha ² -pya-mòh /
“ပိတ်စက်”	“ပိတ်စက်”		န. “ပိတ်စက်ဆပ်ပြာ”	
အချို	+ မုခ်.	->	အချိုမုခ်.	/ ?ə-cho-mòh /
“ပိတ်စက်”	“ပိတ်စက်”		န. “ပိတ်စက်အချို”	
ထုံး	+ စေတီ	->	ထုံးစေတီ	/ thòh-ze-di /
“ပိတ်စက်”	“ပိတ်စက်”		န. “ပိတ်စက်ထုံးစေတီ”	
စက်	+ ရုံ	->	စက်ရုံ	/ se ² -yòh /
“ပိတ်စက်”	“ပိတ်စက်”		န. “ပိတ်စက်စက်ရုံ”	
ဘူတာ	+ ရုံ	->	ဘူတာရုံ	/ bu-da-yòh /
“ပိတ်စက်”	“ပိတ်စက်”		န. “ပိတ်စက်ဘူတာရုံ”	
ရုပ်ရှင်	+ ရုံ	->	ရုပ်ရှင်ရုံ	/ yo ² -jín-yòh /
“ပိတ်စက်”	“ပိတ်စက်”		န. “ပိတ်စက်ရုပ်ရှင်ရုံ”	
အုန်း	+ ခို	->	အုန်းခို	/ ?òh-nò /
“ပိတ်စက်”	“ပိတ်စက်”		န. “ပိတ်စက်အုန်းခို”	
အုန်း	+ ရည်	->	အုန်းရည်	/ ?òh-ye /
“ပိတ်စက်”	“ပိတ်စက်”		န. “ပိတ်စက်အုန်းရည်”	

နာမ+နာမ(လက္ခဏာ အ)

အုန်း	+ အဝါး	->	အုန်းအဝါး	/ ?òh-ǎi /
“ပိတ်စက်”	“ပိတ်စက်”		န. “ပိတ်စက်အုန်းအဝါး”	

๑๑: + ๑๑ -> ๑๑:๑๑ / ʔôñ-bin /
 “มะพร้าว” “ต้น” น. “ต้นมะพร้าว”

นาม+กริยา/คุณศัพท์

๑๑: + ๑๑ -> ๑๑:๑๑ / kho-yâñ-ju² /
 “มะเขือ” “กรอบ” น. “มะเขือเปราะ(กรอบ)”

๑๑ + ๑๑ -> ๑๑๑๑ / zo-be-gôñ /
 “มะลิ” “ร้อยเป็นพวง” น. “พวงมาลัยมะลิ”

๑๑ + ๑๑ -> ๑๑๑๑ / ni²-koñ /
 “ปี” “หมด” น. “สิ้นปี”

๑๑: + ๑๑: -> ๑๑:๑๑: / phôñ-jí /
 “บุญ” “ใหญ่” น. “พระ”

๑๑ + ๑๑ -> ๑๑๑๑ / myi²-chiñ /
 “หน่อไม้” “เปี้ยว” น. “หน่อไม้ดอง”

๑๑ + ๑๑ -> ๑๑๑๑ / là-goñ /
 “เดือน” “หมด” น. “สิ้นเดือน”

๑๑ + ๑๑ -> ๑๑๑๑ / le²-su² /
 “มือ” “สวม” น. “แหวน”

๑๑ + ๑๑: -> ๑๑๑๑: / lu-joñ /
 “คน” “ประจบ” น. “คนนำฝาก”

๑๑๑ + ๑๑: -> ๑๑๑๑๑: / ʔə-m̥wa-bú /
 “แฝด” “แนบติด” น. “ฝาแฝด”

กริยา+นาม

๑๑ + ๑๑๑ -> ๑๑๑๑๑ / choñ-zoñ /
 “คลุม” “ผ้าห่ม” น. “ผ้าห่ม”

๑๑๑ + ๑๑๑ -> ๑๑๑๑๑๑ / thwe²-koñ /
 “ออก” “สินค้า” น. “สินค้าส่งออก”

๑๑๑: + ๑๑๑ -> ๑๑๑๑๑๑ / θwíñ-goñ /

“นำเข้า”	“สินค้า”		น. “สินค้านำเข้า”
ဝေါင်းလျော်	+ ရည်	->	ဝေါင်းလျော်ရည် / ɣwɪ̃-ŋw-yɛ /
“สระหัว”	“ของเหลว”		น. “ยาสระผม”

กริยา+กริยา

စွပ်	+ ကျယ်	->	စွပ်ကျယ် / su ² -cɛ /
“สวม”	“กว้าง”		น. “เสื้อกั๊ก”
သက်သတ်	+ လွတ်	->	သက်သတ်လွတ် / θɛ ² -θa ² -lu ² /
“ฆ่าชีวิต”	“ว่าง”		น. “อาหารมังสวิรัต”

คำกริยาประสม

นาม+กริยา

ဖုန်း	+ ဆက်	->	ဖုန်းဆက် / pho ² -she ² /
“โทรศัพท์”	“ต่อ”		ก. “ต่อโทรศัพท์”

กริยา+กริยา

လွတ်	+ လပ်	->	လွတ်လပ် / lu ² -la ² /
“หลุด”	“ว่าง”		ก. “อิสระ”

๑๓.๘ คำผสม

นาม+ปัจจัย သည်

ကုန်	+ သည်	->	ကုန်သည် / ko ² -ðɛ /
“สินค้า”	“นัก”		น. “พ่อค้า(สินค้า)”

กริยา+ปัจจัย ရေး

လွတ်လပ်	+ ရေး	->	လွတ်လပ်ရေး / lu ² -la ² -yê /
“อิสระ”	“กิจ, เรื่อง”		น. “อิสรภาพ”

อุปสรรค အ +กริยา

အ	+ ရှုံး	->	အရှုံး / ʔə-ʃo ² /
	“พ่ายแพ้”		น. “ความพ่ายแพ้”

๑๓.๙ กริยาปัจจัย

กริยาปัจจัย ทุর্:

กริยาปัจจัย ทุর্: จะใช้วางท้ายประโยคคำถามแบบเนื้อความ เทียบได้กับคำว่า ๐ (ดู ๖.๑๖) ต่างกันที่กริยาปัจจัย ๐ ใช้ได้ทั่วไป ส่วนกริยาปัจจัย ทุর্: นิยมใช้ในภาษาชาวบ้าน ตัวอย่างการใช้ ทุর্: ดังเช่น

ววไกร้:ตุร์: ॥	“อะไรนะ”
ววหะ:เรตุร์: ॥	“กำลังกินอะไรอยู่”
วवलุบ์:เรตุร์: ॥	“กำลังทำอะไรอยู่”
ววว์ดูตุร์: ॥	“ใคร”
ววว์ดู.วว:ตุร์: ॥	“ลูกใคร”

กริยาปัจจัย อूं:(ไ้)

กริยาปัจจัย อूं: มีความหมายว่า “ก่อน” คำ ๆ นี้ ในการใช้ภาษาแบบปกติ มักเขียนตามเสียงว่า อूं: แต่ถ้าในภาษารูปแบบ จะใช้รูป ไ้: แต่รูป ไ้: นี้ยังคงออกเสียงว่า อूं: การใช้ อूं: ในประโยค เช่น

กวว์ปีอूं: ॥	“ช่วยด้วย”
หะปีอूं: ॥	“กินก่อน(ชวนเชิญ)”
เรปีอूं: ॥	“อยู่ก่อน(รอเดี๋ยว)”
ลวปีอूं: ॥	“มา(นี่)ก่อน”
ป็อ์อूं:อวว์ เรอ์ ॥	“จะกลับก่อนนะ”
วว:อूं:อวว์ เรอ์ ॥	“จะไปก่อนนะ”

๑๓.๑๐ สันธานเชื่อมประโยค

สันธาน ทุর্: มีความหมายว่า “ขณะที่” ใช้แสดงเหตุการณ์สองเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในเวลาไล่เลี่ยกัน โดยที่เหตุการณ์หนึ่งกำลังดำเนินอยู่ แล้วมีอีกเหตุการณ์หนึ่งเกิดขึ้นขึ้นมา โดย ทุর্: จะเกาะท้ายกริยาในประโยครอง รูปแบบการใช้ คือ **ประโยครอง ทุর্: + ประโยคหลัก** ดังเช่น

ดู ลอ์:ลวปว็เรตุร์: อूं:อวว์ ॥ “ฝนตกขณะที่เขากำลังเดินอยู่”

သူ ထမင်းစားနေတုန်း ဧည့်သည်ရောက်လာတယ်။ “ແຂກມາถึงขณะที่เขากินข้าวอยู่”
 ဆရာ စာသင်နေတုန်း မဝါတို့ ၁ ကား ပြောကြားတယ်။ “พวกมะหว่าพูดกันขณะที่ครู
 สอนหนังสือ”
 သူ အိပ်ပျော်နေတုန်း အိပ်မက်မက်တယ်။ “เขาฝันขณะที่กำลังนอนหลับ”

၁၃.၁၁ **ประโยคคำถาม** **ဘယ်တုန်းကလဲ**

ဘယ်တုန်းကလဲ มีความหมายว่า “ตั้งแต่เมื่อไร” ใช้ถามเวลาหรือเหตุการณ์ในอดีต เมื่อ
 ใช้กับกริยา จะใช้ในรูปแบบ **ဘယ်တုန်းက +** **กริยา +** **လဲ/သလဲ/တလဲ** ดังเช่น

ဘယ်တုန်းက ပြောခဲ့သလဲ။	“บอกตั้งแต่เมื่อไร”
ဘယ်တုန်းက လုပ်ခဲ့သလဲ။	“ทำตั้งแต่เมื่อไร”
ဘယ်တုန်းက ရောက်ခဲ့သလဲ။	“มาถึงตั้งแต่เมื่อไร”
ဘယ်တုန်းက သွားသလဲ။	“ไปตั้งแต่เมื่อไร”
ဘယ်တုန်းက ပြောလိုက်တလဲ။	“พูดตั้งแต่เมื่อไร”
ဘယ်တုန်းက သွားလိုက်တလဲ။	“ไปตั้งแต่เมื่อไร”

၁၃.၁၂ **การนับจำนวน**

เลข ၈ မှာเขียนว่า ၈ โดยเขียนหางตัวเลขลงใต้เส้นบรรทัด ตัวเลขนี้เขียนเป็นอักษรว่า
 သုံး စကလေးများ / θóန /

 ရှုပါအက္ခရာ သုံး: ခေါ်မှာ / θóန / တွေ့ပါပဲ ၈

หากใช้ร่วมกับเลขหลัก เช่น ဆယ် ထောင် သောင်း หรือ ၁၀၀၀: พยัญชนะต้นของเลข
 หลักจะแปรเป็นเสียงโฆษะ คือ / zε // dဝန / / θဝ်န / หรือ / θဲန / ตามลำดับ ดังเช่น

၃၀	သုံးဆယ်	/ θóန-zε /	เทียบกับ ၈၀
၃၀၀	သုံးရာ	/ θóန-ya /	เทียบกับ ၈၀၀
၃၀၀၀	သုံးထောင်	/ θóန-dဝန /	เทียบกับ ၈,၀၀၀
၃၀၀၀၀	သုံးသောင်း	/ θóန-θဝ်န /	เทียบกับ ၈၀,၀၀၀

၃၀၀၀၀၀	သုံးသိန်း	/ ၀၀န-၀၀န /	เทียบกับ ၃၀၀,၀၀၀
၃၀၀၀၀၀၀	သိန်းသုံးဆယ်	/ ၀၀န-၀၀န-zε /	เทียบกับ ၃,၀၀၀,၀၀၀
၃၃	ဆယ့်သုံး	/ shè-၀၀န /	เทียบกับ ၁၅
၃၄	သုံးဆယ့်လေး	/ ၀၀န-zè-lê /	เทียบกับ ၃၄
၄၃	လေးဆယ့်သုံး	/ lê-zè-၀၀န /	เทียบกับ ၄၃

การคูณจำนวน

ในการคูณตัวเลข จะใช้กริยา ๒ ประการ ซึ่งแปลว่า "คูณ" มาใช้ในรูปแบบประโยค รูปแบบการ
ใช้ **ตัวเลขตั้ง** နဲ့ + **ตัวเลขคูณ** ကို + **กริยา ๒ ประการ** ดังเช่น

နှစ်နဲ့ တစ်ကို မြောက်ပါ။ ။ “ຈနှစ် ၁ နှစ်နဲ့ ၂ နှစ်”
 နှစ်နဲ့ တစ်ကို မြောက်ရင် နှစ်ရတယ်။ ။ “နနှစ် ၁ နှစ်နဲ့ ၂ နှစ်ရင် ၂ နှစ်”

ในบางกรณี อาจไม่ต้องใช้ **ကို** กำกับตัวเลขคูณก็ได้ ดังเช่น
 နှစ်နဲ့ တစ် မြောက်ရင် နှစ်ရတယ်။ ။ “နနှစ် ၁ နှစ်နဲ့ ၂ နှစ်ရင် ၂ နှစ်”

ตัวอย่างสรุปภาพรวมประโยคสำหรับบวก ลบ คูณ หาร เช่น

การบวก

နှစ်နဲ့ နှစ်ကို ပေါင်းရင် လေးရတယ်။ ။ “နနှစ် ၁ နှစ်နဲ့ ၃ နှစ်ရင် ၄ နှစ်”

การลบ

မြောက်ထဲက နှစ်ကို နုတ်ရင် လေးရတယ်။ ။ “နနှစ် ၂ နှစ်ထဲက ၁ နှစ်ရင် ၁ နှစ်”

การคูณ

နှစ်နဲ့ နှစ်ကို မြောက်ရင် လေးရတယ်။ ။ “နနှစ် ၂ နှစ်နဲ့ ၂ နှစ်ရင် ၄ နှစ်”

การหาร

လေးကို နှစ်နဲ့ စားရင် နှစ်ရတယ်။ ။ “နနှစ် ၄ ကို ၂ နှစ်နဲ့ စားရင် ၂ နှစ်”

๑๓.๑๓ คำเรียกขาน

ชื่อเฉพาะสำหรับเรียกบุคคลมีความสำคัญเช่นเดียวกับคำแสดงเครือญาติ การจดจำชื่อจึงมีความจำเป็นเพราะแสดงถึงการรู้จักมักคุ้น แต่การเรียกชื่อนั้น ควรต้องระวังในการใช้คำ นำหน้าชื่อให้เหมาะสมกับวัยหรือความสัมพันธ์ระหว่างกัน โดยอาจสรุปได้ดังนี้

การเรียกชื่อผู้ที่มีวัยสูงกว่า

ชื่อผู้ชาย

ปู่: ๙๐๐๐

ปู่: ๖๖๖๖

ชื่อผู้หญิง

๖๖๖๖

๖๖๖๖๖๖

การเรียกชื่อผู้ที่มีวัยอ่อนกว่า

ชื่อผู้ชาย

๖๖๖๖๖๖

๖๖๖๖๖๖๖๖

๖๖๖๖๖๖๖๖

๖๖๖๖๖๖๖๖

๖๖๖๖๖๖๖๖

ชื่อผู้หญิง

๖๖๖๖

๖๖๖๖

๖๖๖๖๖๖

การเรียกชื่อผู้มีวัยเสมอกัน

ชื่อผู้ชาย

๙๐๐๐

ชื่อผู้หญิง

๖๖๖๖ (ซ้ำคำ)

๑๓.๑๔ ถ้อยคำนำรู้

๖๖๖๖๖๖๖๖ ॥

“หลังโก่ง(เอวโก่ง)”

๖๖๖๖๖๖๖๖ ๥

“จะสระผม”

๖๖๖๖ ๖๖๖๖ ๥

“ขอโทษ(ให้ภัยนะ)”

๖๖๖๖ ๖๖๖๖๖๖ ๥

“ให้ภัย”

๖๖๖๖๖๖๖๖ ๥

“ห้องคาถา”

๖๖๖๖๖๖๖๖ ๥

“ตกปลา”

๖๖๖๖๖๖๖๖ ๥

“เงินหมดแล้ว”

๖๖๖๖๖๖๖๖ ๥

“ผลาญเงิน”

๖๖๖๖๖๖๖๖ ๥

“หมดกระจิตกระใจ”

๖๖๖๖๖๖๖๖ ๥

“สวมเสื้อกั๊ก”

ဈေးလျှော့ပေးပါ။	“ลดราคาให้หน่อย”
ဆီမီးရွှေတယ်။	“ลอยประทีป(ลอยกระทง)”
ဆံပင်ကျွတ်တယ်။	“ผมร่วง”
ဆံပင်ဖြူချွတ်တယ်။	“ถอนผมหงอก”
ဒီနေရာ လွတ်တယ်။	“ที่ตรงนี้ว่าง”
ဖိနပ်ချွတ်တယ်။	“ถอดรองเท้า”
ဖုန်ထတယ်။	“ฝุ่นคุ้ง”
ဖုန်းဆက်တယ်။	“พูดโทรศัพท์”
ဘုန်းကြီးကျောင်းသွားမယ်။	“จะไปวัด”
မိုးထစ်ချုန်းတယ်။	“ฟ้าคำราม”
မုန့်စားတယ်။	“กินขนม”
မုန့်ဝေတယ်။	“แจกขนม”
မိုးအုံ့တယ်။	“ฟ้าครึ้ม”
မျက်စိမုန့်တယ်။	“ตามัว”
မြေမြှုပ်တယ်။	“ฝังดิน”
ရင်တုန်တယ်။	“ใจเต้น”
ရင်ခုန်တယ်။	“ใจเต้นระทึก”
ရုံးသွားမယ်။	“จะไปที่ทำงาน”
လက်စွပ် စွပ်တယ်။	“สวมแหวน”
လက်တုန်တယ်။	“มือสั่น”
လက်မြှောက်တယ်။	“ยกมือ, ยอมแพ้”
လမ်းကြိုတယ်။	“ประจวบเหมาะทางเดียวกัน”
လျှာရုဉ်တယ်။	“พูดเขินเขັອ”
သက်သတ်လွတ်စားတယ်။	“กินมังสวิรัต”
အရုံးပေးတယ်။	“ยอมแพ้”
အဝတ်လျှော်တယ်။	“ซักผ้า”
အမြွှာပူးဖြစ်တယ်။	“เป็นแผล”

บทที่ ๑๔

๑๔.๑ อักษรการันต์ชุดพิเศษ

ในภาษาพม่ามีการใช้คำยืมที่มาจากคำภาษาต่างประเทศอยู่จำนวนหนึ่ง คำยืมเหล่านี้มีที่มาจากหลายภาษา อาทิ ภาษาบาลี สันสกฤต มอญ ไทใหญ่ ไทย ฮินดี มาเลย์ และอังกฤษ เป็นต้น ในการเขียนคำยืมนั้น พบว่ามีการคงรูปอักษรและอักษรวิธีของภาษาเดิมไว้ด้วย แต่ในการอ่าน ก็จะปรับเสียงให้เข้ากับระบบเสียงในภาษาพม่าโดยอัตโนมัติ อักษรวิธีพิเศษเช่นนี้มี ๒ รูปแบบ คือ รูปแบบตัวการันต์ และรูปแบบอักษรซ้อน ในบทนี้จะกล่าวเฉพาะตัวการันต์ ส่วนอักษรซ้อนจะกล่าวในบทต่อไป (ดู บทที่ ๑๕)

๑๔.๒ ตัวการันต์กับรูปสระต่าง ๆ

๑๔.๒.๑ ตัวการันต์ที่ไม่ประกอบรูปสระ -x ได้แก่ -ဂ် -ငွ် -ဏ် -ဝ် -ဗ် และ -ဝ် โดย

ตัวการันต์ -ဂ် จะออกเสียงเหมือนกับรูปสระ -ဝ် กล่าวคือออกเสียงเป็นเสียงสระแอะกัก / ε^ʔ/

$$\underline{-ဂ်} = \underline{-ဝ်}$$

ตัวอย่างคำ

คำยืม	คำเดิม	ความหมาย
ဝဂ် /we ^ʔ /	ဝဂ္ (ป.)	น. วรรค
မဂ် /me ^ʔ /	မဂ္ (ป.)	น. มรรค

ตัวการันต์ -ငွ် หรือ -ဣ จะออกเสียงเหมือนกับรูปสระ -ဝ် / a^ʔ/ กล่าวคือออกเสียงเป็นเสียงสระอะกัก แต่หากเกิดกับพยัญชนะต้น ဝ จะออกเป็นเสียงสระอุกัก / u^ʔ/

$$\underline{-ငွ်} = \underline{-ဝ်}$$

ตัวอย่างคำ

คำยืม

ဝဋ် /wuʔ/

คำเดิม

ဝဋ်-ဋ် (ပ.)

ความหมาย

น. วัฏฏ

ตัวการันต์ -ဏ် จะออกเสียงเหมือนกับรูปสระ -ၚ် / aɯ / กล่าวคือออกเสียงเป็นเสียงสระอะนาสิก

-ဏ် = -ၚ်

ตัวอย่างคำ

คำยืม

ဒဏ် /daɯ /

คำเดิม

ဒဏ-ဋ် (ပ.)

ความหมาย

น. ทัณฑ

ဘဏ် /baɯ /

bank (ခ.)

น. ธนาคาร

และตัวการันต์ -ဣ -ဥ -ဝ် จะออกเสียงเหมือนกับรูปสระ -ဝ် / aʔ / กล่าวคือออกเสียงเป็นเสียงสระอะกัก

-ဣ
-ဥ
-ဝ် = -ဝ်

ตัวอย่างคำ

คำยืม

လဣ /laʔ /

คำเดิม

လဒ္ဒ (ပ.)

ความหมาย

น. ผลลัพธ์

ရလဣ /yà-laʔ /

-

น. ผลลัพธ์

ဥဝဣ /ʔu-baʔ /

ဥဝဒ္ဒဝ (ပ.)

น. อุบัติภาวะ, ภัยอันตราย

ဒြဣ /dɔ-raʔ /

ဒြဝ-ဝ (စ.)

น. รูปทรง

ဇေတိဝိရဣ /zɔ-ti-raʔ /

ဇေတိဝိရဝ (ပ.)

น. โขติรส(แก้วพิเศษชนิดหนึ่ง)

๑๔.๒.๒ ตัวการันต์กับรูปสระ ->x หรือ สระ -i x ได้แก่ -i ิ์ ->อิ
 ->ุิ ->อวิ -i ิ์ -i ิ์ ->อิ ->อิ -i ิ์ ->อิ ->อิ ->อิ และ ->อิ รูปสระ
 อา (-> หรือ -i) ที่ปรากฏร่วมกับตัวสะกดเหล่านี้ จะไม่ผลต่อการออกเสียง ดังนั้นจะออกเสียง
 ดังนี้

ตัวการันต์ -i ิ์ จะออกเสียงเหมือนกับรูปสระ ->อิ / e?/ กล่าวคือออกเสียงเป็น
 เสียงสระแอะกัก

$$\underline{-i ิ์} = \underline{->อิ}$$

ตัวอย่างคำ

คำยืม	คำเดิม	ความหมาย
อิโปอิ	/wi-be?/	อิโปก (บ.)
		น. วิบาก(วิบากกรรม)

ตัวการันต์ ->อิ จะออกเสียงเหมือนกับรูปสระ ->อิ / i?/ กล่าวคือออกเสียงเป็นเสียง
 สระอิัก

$$\underline{->อิ} = \underline{->อิ}$$

ตัวอย่างคำ

คำยืม	คำเดิม	ความหมาย
อิ	/ri?/	อิ (บ.)
		น. ราชา
เออิ	/ic-go-ri?/	เออิ (บ.)
		น. เอกราชา

ตัวการันต์ ->ุิ จะออกเสียงเหมือนกับรูปสระ ->อิ / iɨ/ กล่าวคือออกเสียงเป็น
 เสียงสระอินานิก

$$\underline{->ุิ} = \underline{->อิ}$$

ตัวอย่างคำ

คำยืม	คำเดิม	ความหมาย
อิ	/yiɨ/	อิ (บ.)
		น. ยาน(ยานพาหนะ)
อิ	/wiɨ-niɨ/*	อิ (บ.)
		น. วิญญาน

ตัวการันต์ ๒๓ ๒๔ ๒๕ และ ๒๖ จะออกเสียงเหมือนกับรูปสระ ๒ / aṅ /
 กล่าวคือออกเสียงเป็นเสียงสระอานาสิก

๒๓
๒๔ = ๒๕
๒๕
๒๖

ตัวอย่างคำ

คำยืม		คำเดิม	ความหมาย
๒๓	/ṅaṅ /	๒๓ (ป.)	น. ญาณ
๒๔	/zaṅ/	๒๔ (ป.)	น. ฌาน
๒๕	/bī-maṅ/	๒๕ (ป.)	น. วิมาน
๒๖	/pə-tī-baṅ/	๒๖ (ป.)	น. ปฏิภาณ
๒๗	/maṅ-ma-nà/	๒๗ (ป.)	น. มานะ
๒๘	/naṅ/	๒๘ (ป.)	น. นาม(ชื่อ)
๒๙	/maṅ/	๒๙ (ป.)	น. มาร

ตัวการันต์ ๓๐ ๓๑ ๓๒ และ ๓๓ จะออกเสียงเหมือนกับรูปสระ ๓ / aṅ' /
 กล่าวคือออกเสียงเป็นเสียงสระอะกัก

๓๐
๓๑
๓๒ = ๓๓
๓๓
๓๔

ตัวอย่างคำ

คำยืม		คำเดิม	ความหมาย
นีบัต	/ni-baʔ/	นีบัต (บ.)	น. นิบาต
ตัวเลข	/naɯ-baʔ/	number (อ.)	น. ตัวเลข
บาท	/paʔ/	บาท (บ.)	น. บาท
ปราสาท	/pyaʔ-θaʔ/	ปราสาท (บ.)	น. ปราสาท
คูบาท	/ʔu-baʔ/	คูบาท (บ.)	น. คูบาท
ลาก	/laʔ/	ลาว (บ.)	น. ลาก

ส่วนตัวการันต์ ʔ- ว่าจะออกเสียงเหมือนกับรูปสระ - ʔ / ε / กล่าวคือออกเสียงเป็นเสียงสระแอ

ʔ- ʔ = - ʔ

ตัวอย่างคำ

คำยืม		คำเดิม	ความหมาย
ปริยาย	/pə-ri-yε/	ปริยาย (บ.)	น. ปริยาย

๑๔.๒.๓ ตัวการันต์กับรูปสระ ɔ- ได้แก่ ɔ- ɔ- ɔ- ɔ- และ ɔ- เช่น

ตัวการันต์ ɔ- และ ɔ- จะออกเสียงเหมือนกับรูปสระ ɔ- / eʔ / กล่าวคือออกเสียงเป็นเสียงสระอะกัก

ɔ- ɔ = ɔ- ɔ

ɔ- ɔ

ตัวอย่างคำ

คำยืม		คำเดิม	ความหมาย
กระเวก	/kə-rə-weʔ/	กระเวก (บ.)	น. กระเวก(นก)
สันติภาพ	/pεʔ/	peace (อ.)	น. สันติภาพ

ตัวการันต์ ๐๕ ๐๗ และ ๐๖ จะออกเสียงเหมือนกับรูปสระ ๐๕ / ๕ / กล่าวคือ ออกเสียงเป็นเสียงสระเอนาลิก

๐๕

๐๗ = ๐๕

๐๖

ตัวอย่างคำ

คำยืม		คำเดิม	ความหมาย
ลิ่ง	/leŋ/	ลิ่ง-น (บ.)	น. ลิ่งค์(เพศ)
บัก	/pə-kəŋ /	บัก (บ.)	น. ปกึณกะ
วี่	/θeŋ/	วี่ (บ.)	น. สิงห์(ราชสี)

๑๔.๒.๔ ตัวการันต์กับรูปสระ ๕x ได้แก่ ๕๗ ๕๘ ๕๙ ๕๐ ๕๑ ๕๒ ๕๓ ๕๔ ๕๕ ๕๖ และ ๕๗

ตัวการันต์ ๕๗ ๕๘ ๕๙ ๕๐ ๕๑ ๕๒ ๕๓ ๕๔ และ ๕๕ จะออกเสียง เหมือนกับรูปสระ ๕ / oʔ / กล่าวคือออกเสียงเป็นเสียงสระโอะกัก

๕๗

๕๐

๕๘

๕๑

๕๙

= ๕๗ = ๕๘

๕๐

๕๑

๕๑

๕๒

ตัวอย่างคำ

คำยืม		คำเดิม	ความหมาย
ดุก์	/θoʔ/	ดุกฏ (ป.)	น. อสุจิ
มูร์	/moʔ/	มูอ (ป.)	น. มุข(ด้าน)
ยุก์	/yoʔ/	ยุกน (ป.)	น. ยุก
ปฺยุก์	/pyə-yoʔ/	ปฺยอวณ (ป.)	น. แบบอย่าง, อุทาหรณ์
ดूर्	/woʔ/	อ๑น (ป.)	น. พจน์
เอกดूर्	/ʔe-gə-woʔ/	-	น. เอกพจน์
๑๑ดूर्	/bə-hù-woʔ/	-	น. พหูพจน์
กุก์	/koʔ/	กุกฏ (ป.)	น. ภูมิ
ปุค	/poʔ/	๑๑๑ (ป.)	น. ปถ
ปุค	/poʔ/	๑๑๑ (ป.)	น. ปท(เรื่อง)
๑๑ปุค	/zə-nə-boʔ/	๑๑๑๑ (ป.)	น. ชนบท
๑๑๑ดूर्	/wə-zi-ra-woʔ/	๑๑๑๑๑ (ป.)	น. วชิราวุธ
๑๑๑	/ʔi-boʔ/	๑๑๑๑๑๑ (ป.)	น. อุโบสถ

ตัวการันต์ ๑๑ และ ๑๑ จะออกเสียงเหมือนกับรูปสระ ๑๑ /oŋ/ กล่าวคือออกเสียงเป็นเสียงสระโอนาสิก

$$\frac{๑๑}{๑๑} = \frac{๑๑}{๑๑}$$

$$\frac{๑๑}{๑๑}$$

ตัวอย่างคำ

คำยืม		คำเดิม	ความหมาย
ดุก์	/θoŋ/	ดุกฏ (ป.)	น. ศูนย์
ดุก์	/θoŋ/	ดุกฏ (ป.)	น. สุน
ดุก์	/goŋ/	ดุกฏ (ป.)	น. คุณ
๑๑ดุก์	/ʔa-yoŋ/	๑๑ดุกฏ (ป.)	น. อรุณ

๑๔.๒.๕ ตัวการันต์กับรูปสระ ๐_๓x ได้แก่ ๐_๓๕ ๐_๓๕ ๐_๓๕ ๐_๓๕ ๐_๓๕ ๐_๓๕ ๐_๓๕ ๐_๓๕ และ ๐_๓๕

ตัวการันต์ ๐_๓๕ ๐_๓๕ และ ๐_๓๕ จะออกเสียงเหมือนกับรูปสระ ๐_๓๕ /ai^๒/ กล่าวคือ ออกเสียงเป็นเสียงสระอัยกัก

$$\begin{array}{c} \frac{0}{\text{๓}} \frac{๕}{\text{๕}} \\ \frac{0}{\text{๓}} \frac{๕}{\text{๕}} \\ \frac{0}{\text{๓}} \frac{๕}{\text{๕}} \end{array} = \frac{0}{\text{๓}} \frac{๕}{\text{๕}}$$

ตัวอย่างคำ

คำยืม	คำเดิม	ความหมาย
๐ _๓ ๕๕	/pə-rə-bai ^๒ /	๐ _๓ ๕๕๕๕ (ป.) น. บริพาชก
๐ _๓ ๕๕	/mə-kai ^๒ /	๐ _๓ ๕๕ (ป.) น. มงกุฏ
๐ _๓ ๕	/pai ^๒ /	๐๓ (ป.) น. ปท(ตอน)

ตัวการันต์ ๐_๓๕ จะออกเสียงเหมือนกับรูปสระ ๐_๓๕ /ai^๓/ กล่าวคือออกเสียงเป็นเสียงสระอัยนาสิก

$$\frac{0}{\text{๓}} \frac{๕}{\text{๕}} = \frac{0}{\text{๓}} \frac{๕}{\text{๕}}$$

ตัวอย่างคำ

คำยืม	คำเดิม	ความหมาย
๐ _๓ ๕๕	/gâi ^๓ /	๐๓๕ (ป.) น. คณะ
๐ _๓ ๕๕	/lai ^๓ /	๕๐๓๕ (ป.) น. ถ้ำ, คูหา
๐ _๓ ๕๕๕	/kə-râi ^๓ /	๐๓๕๕ (ป.) น. กรณ
๐ _๓ ๕๕๕	/kə-θâi ^๓ /	๐๓๕๕๕ (ป.) น. กสิณ

ตัวการันต์ $\overset{\circ}{\underset{|}{\text{ก}}}\overset{\circ}{\text{ว}}$ $\overset{\circ}{\underset{|}{\text{ก}}}\overset{\circ}{\text{ร}}$ $\overset{\circ}{\underset{|}{\text{ก}}}\overset{\circ}{\text{ล}}$ $\overset{\circ}{\underset{|}{\text{ก}}}\overset{\circ}{\text{ด}}$ $\overset{\circ}{\underset{|}{\text{ก}}}\overset{\circ}{\text{ด}}$ และ $\overset{\circ}{\underset{|}{\text{ก}}}\overset{\circ}{\text{ว}}$ จะออกเสียงเหมือนกับรูปสระ $\overset{\circ}{\underset{|}{\text{ก}}}$ / o / กล่าวคือออกเสียงเป็นเสียงสระโอ โดยที่ตัวการันต์ - $\overset{\circ}{\text{ว}}$ - $\overset{\circ}{\text{ร}}$ - $\overset{\circ}{\text{ล}}$ - $\overset{\circ}{\text{ด}}$ - $\overset{\circ}{\text{ด}}$ และ - $\overset{\circ}{\text{ว}}$ ไม่มีผลต่อการออกเสียง

$\overset{\circ}{\underset{|}{\text{ก}}}\overset{\circ}{\text{ว}}$

$\overset{\circ}{\underset{|}{\text{ก}}}\overset{\circ}{\text{ด}}$

$\overset{\circ}{\underset{|}{\text{ก}}}\overset{\circ}{\text{ร}}$

=

$\overset{\circ}{\underset{|}{\text{ก}}}$

=

$\overset{\circ}{\underset{|}{\text{ก}}}\overset{\circ}{\text{ด}}$

$\overset{\circ}{\underset{|}{\text{ก}}}\overset{\circ}{\text{ล}}$

$\overset{\circ}{\underset{|}{\text{ก}}}\overset{\circ}{\text{ว}}$

ตัวอย่างคำ

คำยืม

คำเดิม

ความหมาย

กอว์

/ko/

กาว (ป.)

น. กาย

บกอว์

/bo-ho/

บวว (ป.)

น. ประหาร(การตีบอกเวลา)

บอว์

/bo/

บอล (ป.)

น. พล

มกอว์

/me^h-pho/

มก-บอล (ป.)

น. มรรคผล

วอว์

/hi-zo-ŋə-yê/

วอ (ป.)

น. ชุมนรกชั้นสังฆีวะ

วอว์

/hi-ho/

วอ (ส.)

น. สิงหล

กอว์

/jo/

กอ (ส.)

น. ดาวเคราะห์

๑๔.๒.๖ ตัวการันต์กับรูปสระ e-x ได้แก่ $\overset{\circ}{\underset{|}{\text{ก}}}\overset{\circ}{\text{จ}}$ $\overset{\circ}{\underset{|}{\text{ก}}}\overset{\circ}{\text{ด}}$ $\overset{\circ}{\underset{|}{\text{ก}}}\overset{\circ}{\text{ด}}$ และ $\overset{\circ}{\underset{|}{\text{ก}}}\overset{\circ}{\text{จ}}$

ตัวการันต์ $\overset{\circ}{\underset{|}{\text{ก}}}\overset{\circ}{\text{จ}}$ $\overset{\circ}{\underset{|}{\text{ก}}}\overset{\circ}{\text{ด}}$ และ $\overset{\circ}{\underset{|}{\text{ก}}}\overset{\circ}{\text{จ}}$ จะออกเสียงเหมือนกับรูปสระ $\overset{\circ}{\underset{|}{\text{ก}}}$ / e / กล่าวคือออกเสียงเป็นเสียงสระเอ โดยที่ตัวการันต์ - $\overset{\circ}{\text{จ}}$ - $\overset{\circ}{\text{ด}}$ และ - $\overset{\circ}{\text{จ}}$ ไม่มีผลต่อการออกเสียง

$\overset{\circ}{\underset{|}{\text{ก}}}\overset{\circ}{\text{จ}}$

$\overset{\circ}{\underset{|}{\text{ก}}}\overset{\circ}{\text{ด}}$

=

$\overset{\circ}{\underset{|}{\text{ก}}}$

$\overset{\circ}{\underset{|}{\text{ก}}}\overset{\circ}{\text{จ}}$

ตัวอย่างคำ

คำยืม		คำเดิม	ความหมาย
เวอ์ไมเอ	/θe-mye /	เวอญ (ป.)	น. แผ่นดินอันเป็นมงคล
อาเวอ์	/ʔa-the/	อาธาร (ป.)	น. เครื่องค้ำจุน
เออ์	/the/	เออญ (ป.)	น. เถาะ
มาเออ์	/mà-the/	มาเวอญ (ป.)	น. มหาเถาะ

ตัวการันต์ เอ-อ์ และ เอ-อ์ จะออกเสียงเหมือนกับรูปสระ -อ์ /i[?]/ กล่าวคือ ออกเสียงเป็นเสียงสระอึ๊ก

$$\begin{array}{c} \underline{\text{เอ-อ์}} \\ \text{เอ-อ์} \end{array} = \underline{\text{-อ์}}$$

ตัวอย่างคำ

คำยืม		คำเดิม	ความหมาย
เวอ์อ์	/θi [?] /	เวอญ (ป.)	เสฏฐ์ (ฐ์) (เศรษฐี)
เออ์	/khi [?] /	เออญ (ป.)	น. เขต, ยุคสมัย

๑๔. ๒.๗ ตัวการันต์กับรูปสระ อx ได้แก่ ออ์

ตัวการันต์ ออ์ จะออกเสียงเหมือนกับรูปสระ ออ์ /u[?]/ กล่าวคือออกเสียงเป็นเสียงสระอุ๊ก

$$\underline{\text{ออ์} = \underline{\text{ออ์}}$$

ตัวอย่างคำ

คำยืม		คำเดิม	ความหมาย
ออ์	/tu [?] /	-tude (อ.)	ความ (เช่น altitude ความสูง)

๑๔.๓ อักขรพิเศษกับตัวเลข

ในการบอกจำนวน อาจเขียนด้วยรูปอักขรย่อ ดังนี้

๐	อักขรย่อของ	ကျပ်	/ca ^၂ /	လ. “ຈိတ်”	เช่น
၀	-	၁ ကျပ်		“၁ ခိတ်”	
၁၅	-	၁၅ ကျပ်		“၁၅ ခိတ်”	
၃၀	-	ကျပ် ၃၀		“၃၀ ခိတ်”	

၁	อักขรย่อของ	မတ်	/ma ^၂ /	လ. “ယီလိပ်ဟံ”	เช่น
၁	-	၁ မတ်		“၁၅ စတင်”	
၂	-	၂ မတ်		“၂၅ စတင်”	

၁၅	อักขรย่อของ	မူး	/mû/	လ. เช่น
၅၅	-	၅ မူး		“၅၀ စတင်”

၁၅	อักขรย่อของ	ပြး	/pyâ/	န. “စတင်”	เช่น
၁၅၅	-	၁၅ ပြး		“၁၅ စတင်”	
၃၅	-	၃၅ ပြး		“၃၅ စတင်”	
၅၅	-	ပြး ၅၀		“၅၀ စတင်”	

ตัวอย่างในวลี

ကော်ဖီတစ်ခွက် ၃၅၅	=	ကော်ဖီတစ်ခွက် သုံးဆယ့်ငါးပြး
		“กาแฟแก้วละ ၃၅ စတင်”
ငွေ ၃ - ၁	=	ငွေ သုံးကျပ် တစ်မတ်
		“เงิน ၃ ခိတ် ၂၅ စတင်”
ငွေ ၅ - ၅၀၅	=	ငွေ ငါးကျပ် ပြးငါးဆယ်
		“เงินสาม ၃ ခိတ် ၅၀ စတင်”
မုခ်.ဖိုး ၅၅	=	မုခ်.ဖိုး ငါးမူး
		“ค่าขนม ၅၀ စတင်”

๑๔.๔ ถ้อยคำนำรู้

คำศัพท์

กฤติ์กษेत्र
ทောင်ဘက်မှ
ဂြိုဟ်တု
ဒဏ်ရာ
ဗိုလ်ကေ
ဗိုလ်ချုပ်
မာန်မာန
လာဘ်လာဘ
လှိုဏ်ဂူ
ဝေါယာဉ်
သိပ်ရာသီ
သီဟိုဠ်စေ့
အရုဏ်ဆွမ်း
အလှူဒါန
ဧကရာဇ်ပန်း
အိမ်နံပါတ်
ဥပုသ်နေ့

“แพรูปทรงนกการะเวก”
“मुखด้านทิศใต้”
“ดาวเทียม”
“บาดแผล”
“ผมทรงฝรั่ง”
“นายพล”
“มานะ”
“โชคลาภ”
“ถ้ำ”
“วอ”
“ราศีสิงห์”
“เม็ดมะม่วงหิมพานต์”
“ภัตตาหารเช้า”
“ทานบริจาค”
“ดอกกาสะลอง”
“บ้านเลขที่”
“วันอุโบสถศีล,วันพระ”

ประโยค

ကသိုဏ်းဂူတယ် ။
ခေတ်မီတယ် ။
ခေတ်ဆန်တယ် ။
ဂုဏ်ယူတယ် ။
ဂုဏ်ပြုတယ် ။
ဥာဏ်ကောင်းတယ် ။
ဒဏ်ခတ်တယ် ။
ဒဏ်ရာရတယ် ။
ဘဏ်သွားတယ် ။

“เพ่งกลิ่น”
“ทันสมัย”
“นำสมัย”
“ภูมิใจ”
“ยกย่อง”
“ສ່ມອງດີ”
“ลงโทษ”
“ได้รับบาดแผล”
“ไปธนาคาร”

မာန်မာန်ဂိုတယ် ။
လာဘ်ထိုးတယ် ။
အရုဏ်တက်တယ် ။
အလှူဒါနပြုတယ် ။
ဥပုသ်စောင့်တယ် ။

“မီမာဏး”
“တိတိစိစိ”
“ရုံးစုစု”
“တာတာ”
“စီစီစုစု”

က

ตัวอย่างคำ

စက္ကူ	แปลงจาก	စက်-ခု	/sɛ̃ [?] -khù/	“จักร” (บ.)
ဒုက္ခ	แปลงจาก	ဒုက်-ခ	/do [?] -khà/	“ทุกข์” (บ.)
ဒုက္ခသည်	แปลงจาก	ဒုက်-ခ-သည်	/do [?] -khà-ðɛ̃/	“ผู้ลี้ภัย”
နက္ခတ်	แปลงจาก	နက်-ခတ်	/nɛ̃ [?] -kha [?] /	“นักขัต” (บ.)
ပဋိပက္ခ	แปลงจาก	ပ-ဋိ-ပက်-ခ	/pə-ti-pɛ̃ [?] -khà/	“ปฏิบัติ” (บ.)
ပြက္ခဒိန်	แปลงจาก	ပြက်-ခ-ဒိန်	/pyɛ̃ [?] -gə-dɛ̃/	“ปฏิทิน” (บ.)
ပါမောက္ခ	แปลงจาก	ပါ-မောက်-ခ	/pa-mə [?] -khà/	“ปามอกซ์” (บ.)
ဘိက္ခု	แปลงจาก	ဘိက်-ခု	/bɛ̃ [?] -khù/	“ภิกษุ” (บ.)
မုက္ခပါဌ်	แปลงจาก	မုက်-ခ-ပါဌ်	/mo [?] -khə-ba [?] /	“มุขปาฐ” (บ.)
ယက္ခ	แปลงจาก	ယက်-ခ	/yɛ̃ [?] -khà/	“ยักษ์” (บ.)
ယောက္ခမ	แปลงจาก	ယောက်-ခ-မ	/yɔ [?] -khə-mà/	“พ่อดอง, แม่ดอง”
ရိက္ခာ	แปลงจาก	ရိက်-ခါ	/yɛ̃ [?] -kha/	“เสปียง” (ส.)
ရုက္ခစို:	แปลงจาก	ရုက်-ခ-စို:	/yo [?] -gə-zô/	“รุกขเทวดา” (บ.)
လက္ခဏာ	แปลงจาก	လက်-ခ-ဏာ	/lɛ̃ [?] -khə-na/	“ลักษณะ” (บ.)
သိက္ခာ	แปลงจาก	သိက်-ခါ	/θɛ̃ [?] -kha/	“สิกขา” (บ.)
အက္ခရာ	แปลงจาก	အက်-ခ-ရာ	/ʔɛ̃ [?] -khə-ya/	“อักษร” (บ.)

၁၅.၂၃.၈ ခັက်ဆီဝဲန ကြ ဟိဝိ ကျ

ခັက်ဆီ ခြ ဟိဝိ ကျ ဝဲနကိဆီဝဲနထီဝဲနခັက်ဆီ က ဝဲနထီဝဲနခဲထီ ခြ ဟိဝိ ကျ ဝဲနထီဝဲနခဲထီ

ကြ ကျ

ตัวอย่างคำ

သောကြာ	แปลงจาก	သောက်-ကြာ	/θə [?] -ca/	“ศุกร”
--------	---------	-----------	-----------------------	--------

ตัวอย่างคำ

๑ကြိ	แปลงจาก	๑င်-ကြိ	/ziŋ-jan/	“จกกรม”(ส.)
တနုလံ	แปลงจาก	တ-နုင်-လာ	/tə-niŋ-la/	“จันทร”(วัน)
တနုင်ရွှေ	แปลงจาก	တ-နုင်-ဂ-ရွှေ	/tə-niŋ-gə-nwe/	“อาทิตย์”(วัน)
မင်္ဂလာ	แปลงจาก	မင်-ဂ-လာ	/miŋ-gə-la/	“มงคล”(ป.)
ဝက်ပါ	แปลงจาก	ဝင်-တ-ပါ	/wiŋ-gə-ba/	“วงกต”(ป.)
လင်္ကာ	แปลงจาก	လင်-ကာ	/liŋ-ka/	“กาพย์”(ป.)
သင်္ကေတ	แปลงจาก	သင်-ကေ-တ	/θiŋ-ke-tà/	“เครื่องหมาย”(ป.)
သင်္ကန်း	แปลงจาก	သင်-တန်း	/θiŋ-gâŋ/	“จิว”(ป.)
သင်္ကြန်	แปลงจาก	သင်-ကြန်	/θiŋ-jan/	“สงกรานต์”(ส.)
သင်္ခါရ	แปลงจาก	သင်-ခါ-ရ	/θiŋ-kha-yà/	“สังขาร”(ป.)
သင်္ချာ	แปลงจาก	သင်-ချာ	/θiŋ-cha/	“คณิตศาสตร์”(ป.)
သင်္ချိုင်း	แปลงจาก	သင်-ချိုင်း	/θiŋ-jaiŋ/	“สุสาน”
သင်္ဘော	แปลงจาก	သင်-ဘော	/θiŋ-bô/	“เรือขนส่ง”(ส.)
သင်္ဘော	แปลงจาก	သင်-ဘော	/θiŋ-ga/	“สังฆา”(ป.)
သင်္ဂီ	แปลงจาก	သင်-ဂီ	/θeŋ-gi/	“ทอง(เนื้อดี)”(ป.)
သင်္ဂြိုဟ်	แปลงจาก	သင်-ဂြိုဟ်	/θiŋ-jo/	“สงเคราะห์”(ส.)
ဟင်္သာ	แปลงจาก	ဟင်-သာ	/hiŋ-ðà/	“หงส์”(ป.)
အင်္ကျီ	แปลงจาก	အင်-ကျီ	/iŋ-ji/	“เสื้อ”(ย.)
အင်္ဂါ	แปลงจาก	အင်-ဂါ	/iŋ-ga/	“อังคาร,อวัยยะ”(ป.)

๑๕.๕ อักขรที่เริ่มด้วย ๑

๑๕.๕.๑ อักขรที่เริ่มด้วย ๑

เป็นอักษร ๑ ซ้อนกับ ๑ จะมีรูปร่างดังนี้

ตัวอย่างคำ

ကိုဝူ	แปลงจาก	ကိုဝ်-๑	/kə ² -sà/	“กิจ”(ป.)
နိဝူ	แปลงจาก	နိဝ်-๑	/nə ² -sà/	“นิจ”(ป.)

ဝစ္စည်း	แปลงจาก	ဝစ်-စည်း	/pyi ² -sí/	“สิ่งของ”(บ.)
ဝစ္စပေါက်	แปลงจาก	ဝစ်-စ-ပေါက်	/wi ² -sə-pə ² /	“วิศวกรรมี”(บ.)
သစ္စာ	แปลงจาก	သစ်-စာ	/θi ² -sa/	“สัจจะ”(บ.)
ဥစ္စာ	แปลงจาก	ဥစ်-စာ	/ʔo ² -sa/	“ทรัพย์สินสมบัติ”(บ.)

๑๕.๕.๒ **อักษรซ้อน ฐ**

เป็นอักษร ๑ ซ้อนกับ ๑๑ จะมีรูปร่างดังนี้

ฐ

ตัวอย่างคำ

တစ္ဆ	แปลงจาก	တစ်-ဆ	/tə-she/	“ผี”(บ.)
တိရစ္ဆာန်	แปลงจาก	တိ-ရစ်-ဆာန်	/tə-ri ² -shaŋ/	“ไตร่จรรยา”(บ.)
ပုစ္ဆ	แปลงจาก	ပုစ်-ဆ	/po ² -sha/	“ปัญญา”(บ.)
မိစ္ဆ	แปลงจาก	မိစ်-ဆ	/me ² -sha/	“มิจญา”(บ.)

๑๕.๖ **อักษรซ้อนที่เริ่มด้วย ဇ**

๑๕.๖.๑ **อักษรซ้อน ဇူ**

เป็นอักษร ๑ ซ้อนกับ ๑๑ จะมีรูปร่างดังนี้

ဇူ

ตัวอย่างคำ

ဝိဇ္ဇာ	แปลงจาก	ဝိဇ်-ဇာ	/we ² -za/	“ศิลปศาสตร์”(บ.)
ဝိဇ္ဇာဝိသု	แปลงจาก	ဝိဇ်-ဇာ-ဝိသု	/we ² -zə-do/	“วิชาธร”(บ.)
အလိဇ္ဇီ	แปลงจาก	အ-လိဇ်-ဇီ	/ʔə-li ² -zi/	“อลัชชี”(บ.)
အဝိဇ္ဇာ	แปลงจาก	အ-ဝိဇ်-ဇာ	/ʔə-we ² -za/	“อวิชา”(บ.)

๑๕.๖.๒ **อักษรซ้อน ဇ္ဇ**

เป็นอักษร ๑ ซ้อนกับ ၇၅ จะมีรูปร่างดังนี้

๑๕

ตัวอย่างคำ

มိถฺมา	แปลงจาก	มိถฺ-มฺ-มา	/myi [?] -zǐ-mà/	“มัชฌิมา”(บ.)
วธฺจฺจ	แปลงจาก	ว-ธฺ-จฺจ	/θə-rə-zɛ/	“ธัมมชยะ, ท่องบ่น”(บ.)
จฺจ-มฺ-มา	แปลงจาก	จ-ม-มา	/ʔù-pyi [?] -zɛ/	“อุปัชฌาย์”(บ.)

๑๕.๗ อักขรชั้นที่เริ่มด้วย จ

๑๕.๗.๑ อักขรชั้น จ

เป็นอักษร จ ลดส่วนหางชั้นกับ ๑ จะมีรูปร่างดังนี้

๑๖

ตัวอย่างคำ

จฺจ-ม	แปลงจาก	จ-ม	/pyiŋ-sà-mà/	“เบญจมา, ที่ ๕”(บ.)
จฺจ-ย	แปลงจาก	จ-ย	/pyiŋ-sà-yu-pà/	“เบญจรูป”(บ.)
จฺจ-เว	แปลงจาก	จ-เว	/pyiŋ-sà-we [?] -gi/	“ปัญจวัคคีย์”(บ.)
จ-ม	แปลงจาก	จ-ม	/pə-zǐŋ/	“พระ”(บ.)

๑๕.๗.๒ อักขรชั้น จ

เป็นอักษร จ ชั้นกับ ๑ จะมีรูปร่างดังนี้

๑๗

ตัวอย่างคำ

มฺจ	แปลงจาก	ม-จ	/miŋ-zu/	“บ้านเย็น”(บ.)
จ-ล	แปลงจาก	จ-ล	/θiŋ-za-li/	“อาสน์(ที่นั่ง)”(บ.)

๑๕.๗.๓ อักขรชั้น จ

เป็นอักษร จ ชั้นกับ ๒ จะมีรูปร่างดังนี้

ည

ตัวอย่างคำ

ပညာ	แปลงจาก	ပဉ်-ညာ	/pyin-ja/	“ปัญญา”(บ.)
ပညတ်	แปลงจาก	ပဉ်-ညတ်	/pyin-jaʔ/	“บัญญัติ”(บ.)

๑๕.๘ อักษรซ้อนที่เริ่มด้วย ๐

๑๕.๘.๑ อักษรซ้อน ๐

เป็นอักษร ๐ ซ้อนกับ ๐ จะมีรูปร่างดังนี้

ဝ

ตัวอย่างคำ

ခေဝွ	แปลงจาก	ခေတ်-ဝ	/khiʔ-tà/	“ชั่วขณะ”(บ.)
စာရိဝွ	แปลงจาก	စာ-ရိတ်-ဝ	/sa-yeʔ-tà/	“จาริต”(บ.)
ပဝွာ	แปลงจาก	ပတ်-တာ	/paʔ-ta/	“บานพับ”(ส.)
ပဝွမြား	แปลงจาก	ပတ်-တ-မြား	/bə-də-myâ/	“ทับทิม”(ส.)
ပဝွလား	แปลงจาก	ပတ်-တ-လား	/paʔ-tə-lâ/	“ระนาด”(ส.)
မေဝွာ	แปลงจาก	မေတ်-တာ	/miʔ-ta/	“เมตตา”(บ.)
မိဝွူ	แปลงจาก	မိတ်-တူ	/meʔ-tu/	“สำเนา”(บ.)
ယုဝွိ	แปลงจาก	ယုတ်-တိ	/yoʔ-ti/	“ข้อยุติ”(บ.)
လဝွိတွဒ်	แปลงจาก	လတ်-တိ-တွဒ်	/laʔ-ti-tuʔ/	“เส้นรุ้ง”(อ.)
သဝွဝါ	แปลงจาก	သတ်-တ-ဝါ	/θaʔ-tə-wa/	“สัตว์”(ส.+บ.)
သဝွိ	แปลงจาก	သတ်-တိ	/θaʔ-ti/	“ความกล้าหาญ”(บ.)
သဝွူ	แปลงจาก	သတ်-တု	/θaʔ-tù/	“แร่”
သဝွမ	แปลงจาก	သတ်-တ-မ	/θaʔ-tə-mà/	“สัตตะ,เจ็ด”(บ.)
သဝွဗေဒ	แปลงจาก	သတ်-တ-ဗေ-ဒ	/θaʔ-tə-bə-dà/	“สัตตศาสตร์”(บ.)
သေဝွာ	แปลงจาก	သေတ်-တာ	/θiʔ-ta/	“หีบ”

๑๕.๘.๒ อักษรซ้อน ๘

เป็นอักษร ๐ ซ้อนกับ ๘ จะมีรูปร่างดังนี้

ตัวอย่างคำ

๐๘๓๑	แปลงจาก	๐๐-๘๓๑	/pə-thə-na/	“ปรารภนา”(บ.)
๐๘๒	แปลงจาก	๐๐-๘๒	/wu [?] -thù/	“นวนิยาย,เงินปี้จ้าย”(บ.)

๑๕.๙ อักษรซ้อนที่เริ่มด้วย ๓

๑๕.๙.๒ อักษรซ้อน ๓

เป็นอักษร ๓ ซ้อนกับ ๓ จะมีรูปร่างดังนี้

ตัวอย่างคำ

๓๓๐๓	แปลงจาก	๓๓-๓-๐๓-๓	/θa [?] -dà-be-dà/	“สัตศาสตร์”(บ.)
๓๓๑	แปลงจาก	๓๓-๓๑	/ðə-da/	“ไวยากรณ์”(บ.)
๓๓๓๑	แปลงจาก	๓-๓๓-๓-๓๑	/θə-mo [?] -də-ya/	“มหาสมุทร”(ส.+บ.)

๑๕.๙.๒ อักษรซ้อน ๓

เป็นอักษร ๓ ซ้อนกับ ๐ จะมีรูปร่างดังนี้

ตัวอย่างคำ

๓๓	แปลงจาก	๓๓-๐	/bo [?] -dà/	“พุทธ”(บ.)
๓๓๒	แปลงจาก	๓๓-๐-๒	/bo [?] -dà-hù/	“พุทธ”(บ.)
๓๓๑	แปลงจาก	๓๓-๐๑	/ðə-da/	“ศรัทธา”(บ.)
๓๓๐	แปลงจาก	๓๓-๐	/θe [?] -dì/	“สิทธิ์”(บ.)

๑๕.๑๐ อักขรชั้นที่เริ่มด้วย คุ

๑๕.๑๐.๑ อักขรชั้น คุ

เป็นอักษร คุ ชั้นกับ ๐ จะมีรูปร่างดังนี้

ตัวอย่างคำ

อฺคุ	แปลงจาก ๐คุ-๐	/khaṅ-ti/	“ขันติ”(บ.)
อฺคุระ	แปลงจาก ๐คุะ-๐-ระ	/mâṅ-də-yâ/	“มนตร์”(ส.)
อฺคุร์	แปลงจาก ๐คุ-๐ร์	/maṅ-daṅ/	“มนต์”(ส.)
อฺคุละ	แปลงจาก ๐คุะ-๐-ละ	/mâṅ-də-lê/	“มันดะเล”(ชื่อเมือง)
อฺคุ	แปลงจาก ๐คุ-๐	/ṭaṅ-da/	“ปะการัง”(บ.)
อฺคุระ	แปลงจาก ๐คุะ-๐-ระ	/yaṅ-də-yâ/	“กลไก”(ส.)
อฺคุ	แปลงจาก ๐คุ-๐	/yà-hâṅ-da/	“อรหันต์”(ส.)
อฺคุ	แปลงจาก ๐คุ-๐-๐คุ-๐	/hĩ-mə-wuṅ-ta/	“หิมพานต์”(บ.)
อฺคุ	แปลงจาก ๐คุ-๐-๐	/ʔə-naṅ-dà/	“อนันต์”(บ.)
อฺคุ	แปลงจาก ๐คุ-๐-๐	/ʔə-naṅ-dô/	“อนันดา”(บ.)
อฺคุ	แปลงจาก ๐คุ-๐-๐	/ʔaṅ-də-re/	“อันตราย”(บ.)
อฺคุ	แปลงจาก ๐คุ-๐-๐	/ʔaṅ-ti-mà/	“อันติมะ, สูดท้าย”(บ.)

๑๕.๑๐.๒ อักขรชั้น คุ

เป็นอักษร คุ ชั้นกับ ๐ จะมีรูปร่างดังนี้

ตัวอย่างคำ

อฺคุ	แปลงจาก ๐คุ-๐-๐-๐	/gaṅ-də-dù-rà/	“คันทุระ”(บ.)
อฺคุ	แปลงจาก ๐คุ-๐-๐	/gaṅ-də-wiṅ/	“วรรณคดีคลาสสิก”(บ.)

๑๕.๑๐.๓ อักขรซ้อยัน ๓

เป็นอักขร ๓ ซ้อยันกับ ๓ จะมีรูปร่างดั่งนี้

ตัวอย่างคำ

๑๓๖	แปลงจาก	๑๓-๓	/sañ-da/	“จันทรา”(บ.)
๑๓๖:	แปลงจาก	๑๓-๓-๖:	/sâñ-do-yâ/	“เปียนโน”(ส.)
๑๓๖	แปลงจาก	๑๓-๓	/shañ-dà/	“ฉันทะ”(บ.)

๑๕.๑๐.๔ อักขรซ้อยัน ๔

เป็นอักขร ๔ ซ้อยันกับ ๔ จะมีรูปร่างดั่งนี้

ตัวอย่างคำ

๑๓๖	แปลงจาก	๑๓-๑	/khañ-da/	“ขันธุ์, ร่างกาย”(บ.)
๑๓๖	แปลงจาก	๑๓-๑-๑	/gañ-do-ma/	“เบญจมาศ”(บ.)
๑๓๖	แปลงจาก	๑๓-๑-๑	/gañ-da-ri/	“วิชาล่องหน”(บ.)
๑๓๖	แปลงจาก	๑๓-๑-๑	/gañ-da-yoñ/	“คันทารมณ”(บ.)
๑๓๖	แปลงจาก	๑๓-๑-๑-๑	/pə-ti-θañ-de/	“ปฏิสนธิ”(บ.)
๑๓๖	แปลงจาก	๑๓-๑-๑-๑	/pə-ti-θañ-da-rà/	“ปฏิสันถาร”(บ.)

๑๕.๑๐.๕ อักขรซ้อยัน ๕

เป็นอักขร ๕ ซ้อยันกับ ๕ จะมีรูปร่างดั่งนี้

ตัวอย่างคำ

ປູນ	แปลงจาก	ປູນ-ຸນ	/pɔ̄-neʔ/	“หลักศิลาฤกษ์”(ม.)
ປີ້ນ	แปลงจาก	ປີ້ນ-ຸ້	/pʰīn-ne/	“ขนุน”(บ.)
ວຸ້ນປີ້	แปลงจาก	ວຸ້ນ-ຸ້-ປີ້	/ʋān-nǐ-baʔ/	“สันนิบาต”(บ.)

๑๕.๑๑ อักษรซ้อนที่เริ่มด้วย ๕

๑๕.๑๑.๑ อักษรซ้อน ๕

เป็นอักษร ๕ หรือ ๕ ซ้อนกับ ๕ จะมีรูปร่างดังนี้

๕

ตัวอย่างคำ

ກູ້	แปลงจาก	ກູ້-๕	/koʔ-thà/	“กุฎจิ้ง, เรือน”(บ.)
ສູ້	แปลงจาก	ສູ້-๕-๖	/shaʔ-thə-mà/	“จู่, ที่ ๖”(บ.)
ຮູ້	แปลงจาก	ຮູ້-๕	/deʔ-thǐ/	“ทิว, ความเห็น”(บ.)
ປູ້	แปลงจาก	ປູ້-๕	/pɔ̄-thān/	“ปฏิฐาน”(บ.)
ເູ້	แปลงจาก	ເູ້-๕	/ʋə-thê/	“เศรษฐี”(บ.)
ອູ້	แปลงจาก	ອູ້-๕-ກ-໐	/ʋaʔ-thə-kà-tha/	“อรรถกถา”(บ.)
ອູ້	แปลงจาก	ອູ້-๕-໖	/ʋaʔ-thə-mà/	“ที่ ๘”(บ.)
ປູ້	แปลงจาก	ປູ້-ກ-๕	/ʋoʔ-ko-thà/	“ประธาน”(บ.)

๑๕.๑๒ อักษรซ้อนที่เริ่มด้วย ๗

๑๕.๑๒.๑ อักษรซ้อน ๗

เป็นอักษร ๗ ซ้อนกับ ๕ จะมีรูปร่างดังนี้

๗

ตัวอย่างคำ

ກູ້	แปลงจาก	ກູ້-๗	/kān-dà/	“กัณฐา, คอ”(บ.)
-----	---------	-------	-----------	-----------------

ดตฺตวฺจฺญํ แปลงจาก ดตฺต-ดฺตวฺจฺญํ /dā-dan/ “ศีลฐาน, รูปปร่าง”(บ.)

๑๕.๑๒.๒ อักขรชื่อน ฏ

เป็นอักษร ฅ ชื่อนกับ ฎ จะมีรูปปร่างดังนี้

ตัวอย่างคำ

กตฺต	แปลงจาก	กตฺต-ฎ	/kan-dà/	“กัณฑ์, ตอน”(บ.)
ดตฺตวาล	แปลงจาก	ดตฺต-ฎ-ล	/san-da-là/	“ฉันทกาล”(บ.)
ดตฺตฺติ	แปลงจาก	ดตฺต-ฎ-ติ	/san-di/	“ฉันทตี”(บ.)
ดตฺตวธิ	แปลงจาก	ดตฺต-ฎ-ธิ	/dan-da-yi/	“นิทานปรัมปรา”(ส.)
ดตฺตฺต	แปลงจาก	ดตฺต-ฎ-ต	/pan-di-ta ^๒ /	“บัณฑิต”(บ.)
ดตฺตฺตว	แปลงจาก	ดตฺต-ฎ-ตว	/peñ-də-ba ^๒ /	“บัณฑิตบาท”(บ.)
ดตฺตฺตฺต	แปลงจาก	ดตฺต-ฎ-ตฺต	/puñ-nə-yi ^๒ /	“บุญทริก, บัณฑิต”(บ.)
ดตฺตว	แปลงจาก	ดตฺต-ฎ	/ban-da/	“กัณฑ์, สิ่งของ”(บ.)
ดตฺตฺต	แปลงจาก	ดตฺต-ฎ-ต	/man-daiñ/	“มณฑล, หลักร”(บ.)
ดตฺตฺต	แปลงจาก	ดตฺต-ฎ-ต	/māñ-da ^๒ /	“ประรำ”(บ.)

๑๕.๑๒.๓ อักขรชื่อน ฏ

เป็นอักษร ฅ ชื่อนกับ ฅ จะมีรูปปร่างดังนี้

ตัวอย่างคำ

ดตฺต	แปลงจาก	ดตฺต-ต	/pə-na/	“บรรณาการ”(บ.)
ดตฺต:	แปลงจาก	ดตฺต-ต:	/poñ-nâ/	“พราหมณ์”(บ.)
ดตฺต	แปลงจาก	ดตฺต-ต-ต	/tñ-wuñ-nà/	“สุวรรณ”(บ.)
ดตฺต	แปลงจาก	ดตฺต-ต-ต	/ʔan-nə-wa/	“อรรณพ”(บ.)
ดตฺต	แปลงจาก	ดตฺต-ต-ต-ต-ต	/ʔan-nə-wa-be-dà/	“สมุทรศาสตร์”(บ.)

ꨀꨣꨀꨳ แปลงจาก ꨀꨳꨀ-ꨳꨳꨀ-ꨳꨀ /ŋoŋ-nə-loŋ/ “อุณาโลม”(บ.)

๑๕.๑๓ อักขรซ้อนที่เริ่มด้วย ๐

๑๕.๑๓.๑ อักขรซ้อน ๐

เป็นอักขร ๐ ซ้อนกับ ๐ จะมีรูปร่างดังนี้

ตัวอย่างคำ

ကပူလီ	แปลงจาก	ကပ်-ပ-လီ	/ka [?] -pə-li/	“นิโกร”(อ.)
ကပိယ	แปลงจาก	ကပ်-ပိ-ယ	/ka [?] -pì-yà/	“กัปปิยะ”(บ.)
ပစ္စုပ္ပန်	แปลงจาก	ပတ်-စုတ်-ပန်	/pyi [?] -so [?] -paŋ/	“ปัจจุบัน”(บ.)
ပုပ္ပါ	แปลงจาก	ပုတ်-ပါ	/po [?] -pa/	“บุบผา”(บ.)
သပွယ်	แปลงจาก	သပ်-ပယ်	/θa [?] -pɛ/	“ငသမ”(บ.)
သိပ္ပံ	แปลงจาก	သိပ်-ပံ	/θe [?] -paŋ/	“วิทยาศาสตร์”(บ.)
အဓိပ္ပာယ်	แปลงจาก	အ-ဓိပ်-ပယ်	/ŋə-di [?] -bɛ/	“อธิบาย”(บ.)
အတ္ထုပ္ပတ္တိ	แปลงจาก	အတ်-ထုတ်-ပတ်-တိ	/ŋa [?] -tho [?] -pa [?] -ti/	“ประวัติบุคคล”(บ.)

๑๕.๑๔ อักขรซ้อนที่เริ่มด้วย ๐

๑๕.๑๔.๑ อักขรซ้อน ๐

เป็นอักขร ๐ ซ้อนกับ ๐ จะมีรูปร่างดังนี้

ตัวอย่างคำ

နိဗ္ဗာန်	แปลงจาก	နိပ်-ဘန်	/nɛ [?] -baŋ/	“นิพพาน”(บ.)
ပရိနိဗ္ဗာန်	แปลงจาก	ပ-ရိ-နိပ်-ဘန်	/pə-rì-nɛ [?] -baŋ/	“ปรินิพพาน”(บ.)
သဗ္ဗညု	แปลงจาก	သပ်-ဗညု	/θa [?] -byiŋ-nù/	“สัพพัญญู”(บ.)

๑๕.๑๔.๒ **อักษรซ้อน ๒**
เป็นอักษร ๒ ซ้อนกับ ๑ จะมีรูปร่างดังนี้

๒

ตัวอย่างคำ

กุกฺฏี: แปลงจาก กุกฺ-วฺวี: /ko²-bī/ “เครื่องบำบัดผลี”(ส.)

๑๕.๑๕ **อักษรซ้อนที่เริ่มด้วย ๑**

๑๕.๑๕.๑ **อักษรซ้อน ๑**
เป็นอักษร ๑ ซ้อนกับ ๑ จะมีรูปร่างดังนี้

๑

ตัวอย่างคำ

กุกฺฏฺ: แปลงจาก กุกฺ-๑-ฏฺ: /gə-byī/ “ป้ายจารึก”
กุกฺฏฺตี แปลงจาก กุกฺ-๑-ฏฺตี /koṅ-pə-ni/ “บริษัท”(อ.)

๑๕.๑๕.๒ **อักษรซ้อน ๑**
เป็นอักษร ๑ ซ้อนกับ ๑ จะมีรูปร่างดังนี้

๑

ตัวอย่างคำ

๑๑๑๑๑๑ แปลงจาก ๑๑-๑-๑-๑-๑-๑ /θaṅ-pha²-pə-la-pà/ “สัมผัปลาป,คำเพื่อเจ็อ”(บ.)

๑๕.๑๕.๓ **ตัวอักษรซ้อน ๑**
เป็นอักษร ๑ ซ้อนกับ ๑ จะมีรูปร่างดังนี้

๘

ตัวอย่างคำ

กมฺลว	แปลงจาก	กมฺ-บ-ลว	/gə-bə-la/	“ส้มแข็ง”(ส.)
๑มฺล	แปลงจาก	๑มฺ-บ	/zə-bu/	“หว่า”(บ.)
วมฺจ	แปลงจาก	วมฺ-บจ	/θaŋ-baŋ/	“สำปัน”(จ.)
วมฺจ	แปลงจาก	วมฺ-บจ-๑	/θaŋ-baŋ-dà/	“คำส้มพัน”(บ.)

๑๕.๑๕.๔ อักษรซ้อน ๘

เป็นอักษร ๘ ซ้อนกับ ๖ จะมีรูปร่างดังนี้

๘

ตัวอย่างคำ

กมฺลว	แปลงจาก	กมฺ-๖ว	/gə-ba/	“โลก”(บ.)
กมฺจ	แปลงจาก	กมฺ-๖จ	/goŋ-baŋ/	“กุมภัณฑ์”(บ.)

๑๕.๑๕.๕ อักษรซ้อน ๘

เป็นอักษร ๘ ซ้อนกับ ๘ จะมีรูปร่างดังนี้

๘

ตัวอย่างคำ

กมฺลว	แปลงจาก	กมฺ-๘-๐-๑-๑	/kaŋ-mə-wa-sa/	“กรรมวาจา”(บ.)
กมฺลว	แปลงจาก	กมฺ-๘-๑-๑	/kə-mə-thâŋ/	“กรรมฐาน”(บ.)
๑มฺ	แปลงจาก	๑มฺ-๘	/daŋ-mà/	“ธรรม”(บ.)
๑มฺ	แปลงจาก	๑มฺ-๘-๑	/də-mə-da/	“ประจำเดือน”(บ.)
๑มฺ	แปลงจาก	๑มฺ-๘-๑	/də-mə-θaʔ/	“ธรรมศาสตร์”(บ.)
๑มฺ	แปลงจาก	๑มฺ-๘-๑	/də-ma-yoŋ/	“โรงธรรม”(บ.)
๐๓มฺ	แปลงจาก	๐-๓มฺ-๘	/bə-doŋ-ma/	“ปทุมบัวหลวง”(บ.)
๑มฺ	แปลงจาก	๑มฺ-๘	/yə-məʔ/	“ราคาะ”(บ.)

ລິມູ	แปลงจาก	ລິມ-ອ	/leṅ-ma/	“ว่านอนสอนง่าย”
ລິມູວິ	แปลงจาก	ລິມ-ອວ	/leṅ-mo/	“ส้ม”(ผลไม้)
ວມູດ	แปลงจาก	ວມ-ອ-ດ	/θo-mə-dà/	“ประธานาธิบดี”(บ.)
ວມູຊິ	แปลงจาก	ວມ-ອ-ຊິ-ອ	/θo-ma-zi-wà/	“ส้มมาชีพ”(บ.)

๑๕.๑๖ อักษรซันที่เริ่มด้วย ๖

๑๕.๑๖.๑ อักษรซัน ๖

เป็นอักษร ๖ ซันกับ ๖ จะมีรูปร่างดังนี้

๖

ตัวอย่างคำ

๖๖	แปลงจาก	๖๖-๖	/ze-yà/	“ชัยชนะ”(บ.)
๖๖๖	แปลงจาก	๖๖-๖๖-๖	/yc-boṅ-yà/	“เย้ายยะ,ส่วนมาก”(บ.)

๑๕.๑๗ อักษรซันที่เริ่มด้วย ๗

๑๕.๑๗.๑ อักษรซัน ๗

เป็นอักษร ๗ ซันกับ ๗ จะมีรูปร่างดังนี้

๗

ตัวอย่างคำ

๗๗๖	แปลงจาก	๗๗-๗-๖	/doṅ-lə-bà/	“ความยากเย็น”(บ.)
๖๗๖	แปลงจาก	๖๗-๗๖	/pə-liṅ/	“บัลลังก์”(บ.)
๖๗๖	แปลงจาก	๖๗-๗๖	/pôṅ-leṅ/	“บุ้งลึงค์”(บ.)

๑๕.๑๘ อักษรซันที่เริ่มด้วย ๘

๑๕.๑๘.๑ อักษรซัน ๘

เป็นอักษร ๘ ซันกับ ๘ จะมีรูปร่างดังนี้

ค

ตัวอย่างคำ

คคค	แปลงจาก	คค-ค	/ka ² -θa-pà/	“กัศป”(ป.)
คคค	แปลงจาก	คค-คค	/pe ² -θa/	“viss”(ป.)
คคคค	แปลงจาก	คค-คค-คค	/pya ² -θa-na/	“ปัญหา”(ส.)
คคคคค	แปลงจาก	คค-คค-คค-คค	/ra ² -θà-θa-rà/	“รัสสระ”(ป.)
คคคคค	แปลงจาก	คค-คค-คค	/wu ² -θa-nà/	“วสันต์”(ป.)
คคคคคค	แปลงจาก	คค-คค-คค-คค	/wì-pa ² -θa-na/	“วิปัสสนา”(ป.)
คคคคค	แปลงจาก	คค-คค-คค	/ʔo ² -θa-hà/	“อุตสาหะ”(ป.)

๑๕.๑๙ อักขรซันที่เริ่มด้วย ค

๑๕.๑๙.๑ อักขรซัน คค

เป็นอักขร คค ซันกับ คค จะมีรูปร่างดังนี้

คค

ตัวอย่างคำ

คคคค	แปลงจาก	คคค-คค	/bya-ma/	“พรหม”(ส.)
คคคคคค	แปลงจาก	คคคค-คคคค	/bya-ma-da ² /	“พรหมทัต”(ป.)
คคคคคค	แปลงจาก	คคคค-คคคค	/bya-ma-na/	“พรหมณ์”(ส.)
คคคคคคค	แปลงจาก	คคคค-คคคค	/ba-raa-mi/	“อักขรพราหมี”(ส.)

๑๕.๒๐ อักขรซัน คคค

๑๕.๒๐.๑ อักขรซัน คคคค

เป็นอักขร คคคค ซันกับ คคคค และ คคคค จะมีรูปร่างดังนี้

คคคค

ตัวอย่างคำ

๑๕๑๑๑ แปลงจาก ๑๕-๑-๑-๑-๑๑ /saɯ-də-ra-ma-θà/“จันทรมาศ”(ส.)

๑๕.๒๑ อักขรช้อยอื่น ๆ

นอกเหนือจากอักขรช้อยที่กล่าวมาแล้วนั้น ยังมีอักขรช้อยอื่น ๆ ได้แก่

๑๑	ช้อยกับ	๑๑	จะวางรูปดังนี้	๑๑
๑๑	ช้อยกับ	๑๑	จะวางรูปดังนี้	๑๑
๑๑	ช้อยกับ	๑๑	จะวางรูปดังนี้	๑๑
๑๑	ช้อยกับ	๑๑	จะวางรูปดังนี้	๑๑
๑๑	ช้อยกับ	๑๑	จะวางรูปดังนี้	๑๑

๑๕.๒๒ อักขรพิเศษ

อักขรพิเศษ ๑๑

๑๑ เป็นสระลอย อ่านว่า อี พบในคำยืมภาษาบาลี ดังเช่น

๑๑๑๑	แปลงจาก	อี๑-อี๑-๑๑	/iɛ ² -tʰi-ya/	“อิติถี,หญิง”(บ.)
๑๑๑๑	แปลงจาก	อี๑-อี๑-ลอี๑	/iɛ ² -tʰi-lɛɯ/	“อิติถีลิ่งค์,เพศหญิง”
๑๑๑๑๑๑	แปลงจาก	อี๑-อี๑-๑๑๑-๑๑	/iɛ ² -tʰi-ya-bo ² /	“อิริยาบถ”(บ.)
๑๑๑๑	แปลงจาก	อี๑-๑-๑๑	/iɛɯ-də-re/	“อินทรีย์”(บ.)

อักขรพิเศษ ๑๑

๑๑ อ่านว่า อี รูป ๑๑ เป็นคำบ่งชี้นาม แปลว่า “นี้” เช่นเดียวกับคำว่า อี แต่ต่างกันว่า ๑๑ ใช้ในภาษาเขียนหรือภาษารูปแบบ ส่วน อี ใช้ในภาษาพูดหรือภาษาสามัญ (ดู ๑.๑๐) ดังเช่น

๑๑อี๑:	“การเดินทางนี้”
๑๑๑๑	“สถานที่นี้”
๑๑๑๑	“ภพชาตินี้”
๑๑๑๑	“หมู่บ้านนี้”

ตัวอย่างในประโยค เช่น

ကျိးရိုး နိုးပါသည်။ “การเดินทางนี้ใกล้”
ကျိးရော့ ဝေးပါသည်။ “สถานที่นี้ไกล”

อักษรพิเศษ ๓

๓ อ่านว่า อี รูป ๓ จะใช้ในภาษาเขียน โดยใช้เป็นคำแสดงความเป็นเจ้าของ เช่นเดียวกับคำว่า ฤ ในภาษาพูด (ดู ๖.๑๑) ดังนี้

ကြောင်ကလေး၏ နာမည် “ชื่อของแมวของฉัน”
ကျွန်တော်၏ အကြောင်း “เรื่องราวของผม”
ကျွန်မ၏ အိမ် “บ้านของฉัน”

นอกจากนี้รูป ๓ ยังใช้เป็นวิภัติในความหมายเช่นเดียวกับ သည် หรือ တယ် เช่น

ဦးမြမှာ အိမ်ရှိ၏။ “ลุงมยะมีบ้าน”
ကလေးတွေက ကစားနေ၏။ “เด็ก ๆ กำลังเล่น”
မလှသည် စာရေးနေ၏။ “มะละกำลังเขียนจดหมาย”

อักษรพิเศษ ๔

๔ อ่านว่า ฤ เป็นสันธาน ใช้เฉพาะในภาษาเขียน แปลว่า “แล้วก็” เช่นเดียวกับ ပြီးတော့ (ดู ๗.๑๔) หรืออาจแปลว่า “เนื่องจาก, เพราะ” เช่นเดียวกับ လို့ (ดู ๖.๑๘) ดังเช่น

စိတ်နိုး၍ လာနေသည်။ “เรียงแถวแล้วก็กำลังมา”
မိုးရွာ၍ လယ်ထွန်မည်။ “เมื่อฝนตกแล้วจะไถนา”
လေမတိုက်၍ ပူသည်။ “ร้อนเพราะลมไม่พัด”
မိုးမရွာ၍ ခြောက်သွေ့သည်။ “แห้งแล้งเพราะฝนไม่ตก”

อักษรพิเศษ ๕

๕ อ่านว่า ฐิတ် เป็นคำวิภัติบ่งชี้สถานที่หรือเวลา เช่นเดียวกับ မှာ (ดู ๙.๘) แต่ใช้เฉพาะในภาษาเขียนเท่านั้น ดังเช่น

ကျောင်း၌ စာသင်ကြပါသည်။ ။ “เรียนหนังสือกันที่โรงเรียน”
 အိမ်၌ အိပ်နေသည်။ ။ “นอนหลับอยู่ในบ้าน”

อักษรพิเศษ ၎င်း

၎င်း အံသာ ဝသ်းကောင်း / lo-g၀ိ / เป็นคำคุณศัพท์บ่งชี้นาม มีความหมายว่า “นั่น”
 เช่นเดียวกับคำว่า ဟို หรือ ဒီ (ดู ၆.၁၀) แต่ใช้เฉพาะในภาษาเขียนเท่านั้น ดังเช่น

၎င်းစာအုပ် “หนังสือนั่น”
 ၎င်းပုဂ္ဂိုလ် “บุคคล(เหล่า)นั่น”

และอาจใช้เป็นสรรพนามในความหมายเท่ากับ ဒါ “นั่น” หรือ သူ “เขา” เช่น

ဦးလှ အလွန် ပင်ပန်းနေသည်။ ၎င်းသည် ယနေ့တွင် ရန်ကုန်မှ ပြန်လာသည်။
 “เหนื่อยอ่อนล้ามาก เขานั้นกลับจากย่างกุ้งมาวันนี้”

၅.၂၃ ထိုထိုအရာ

คำศัพท์

ခရစ်သက္ကရာဇ်	“คริสต์ศักราช”
ဗုဒ္ဓသက္ကရာဇ်	“พุทธศักราช”
မြန်မာသက္ကရာဇ်	“เมียนมาศักราช”
တနင်္ဂနွေနေ့	“วันอาทิตย์”
တနင်္လာနေ့	“วันจันทร์”
အင်္ဂါနေ့	“วันอังคาร”
ဗုဒ္ဓဟူးနေ့	“วันพุธ”
သောကြာနေ့	“วันศุกร์”
ဝိရဏ္ဏန်ဂုံ	“สวนสัตว์”
ပဉ္စမတန်း	“ชั้น ၅”
မဂ္ဂင်္ဂုတ်ပါး	“มรรค ၈”
ပါမောက္ခချုပ်	“อธิการบดี”
ပညာရှင်	“นักปราชญ์”
ရုက္ခစိုက်ပျိုးရေး	“รุกขเวทဒါ”

ລິເຜື້ວຽດຮາວັດ	“ສີ່ສັມ”
ລິເຜື້ວຽດວິ:	“ຜລສັມ”
໑໗໗໗ປຸຣ໌:	“ດອກເຟືອງຟ້າ”
ວວວ໌ວວວິ:	“ຜລມະລະກອ”
ວວວ໌ວວວິ:ດູບ໌	“ຍ້າມະລະກອ(ສັມຕຳ)”
ອິຊວວງູ່.	“ປຣິນູນາທິລປສາສຕຣບັດທິຕ”
ວິບູ່ວງູ່.	“ປຣິນູນາທິຍາສາສຕຣບັດທິຕ”
ປູງໜາວຸດ໌	“ປູໂສມເຝົ້າທຣ໌ພ໌”
ເວວກ໌ກ໌ປຸ:ລຸກ /yo [?] -cà-fa/	“ກະເທຍ(ເຟງິງເປັນໜາຍ)”

ປະໂຫຍດ

ກິດຊິຕ໌ ແ	“ມີຊຸວະ”
ກິດຊິຕ໌ປາວຸ: ແ	“ໄມ່ເປັນໄຮ”(ສຳນວນ)
ກຊວ໌ໜາວ໌ຕ໌ ແ	“ອ່ານຄຳກຣມວາຈາ”(ເກີຈສງສ໌)
ກຊວ໌ປະຕ໌ຕ໌ ແ	“ຈາຣປ້າຍຈາຣິກ”
ກຸມຸທິເໜວ໌ຕ໌ ແ	“ຕັ້ງບຣິຊ໌ທ”
໑໗໗໗ ເລຸກກ໌ຕ໌ ແ	“ເດີນຈງກຣມ”
ຕກຸດ໌ວິລ໌ຕກ໌ຕ໌ ແ	“ເຂົ້າເຣີຍນມຫາວິທຸຍາລັຍ”
ຕກຸດ໌ເວ໌ກ໌ຕ໌ ແ	“ຟີລອກ”
ຊຸກຸດ໌ເຣກ໌ເມ໌ ແ	“ຈະລຳບາກ”
ຊຸລຸວ໌ວ໌ຕ໌ ແ	“ບວຊ໌ໜ້າວຣາວ”
ຊິຊວ໌ເຣກ໌ຕ໌ ແ	“ເື່ອງນິພານ”
ບູວ໌:ອ໌ຕ໌ ແ	“ບວຊ໌ພຣະ”
ບູວ໌:ຊິຕ໌ ແ	“ມີປັດູນາ”
ບູວ໌:ຊິຕ໌ຕ໌ ແ	“ລງເສາຄຸກ໌,ວາງສິລາຄຸກ໌”
ບູວ໌:ຊິຕ໌ຕ໌ ແ	“ໜັດສມາທິ”
ບູວ໌:ຊິຕ໌ຕ໌ ແ	“ເກີດປັດູນາ”
ບູວ໌:ຊິຕ໌ຕ໌ ແ	“ເຜາສພ”
ບູວ໌:ຊິຕ໌ຕ໌ ແ	“ຈະທຳສຳເນາເອກສາຣ”
ບູວ໌:ຊິຕ໌ຕ໌ ແ	“ໄດ້ໜ້າຊຸຕິ”

ဝတ္ထုဖတ်တယ် ။

“အ่านนวนิยาย”

သင်္ကြန်ကျတယ် ။

“เข้าสงกรานต์”

သရုပ်တွက်တယ် ။

“คำนวณเลข”

သရုပ်ပိုင်းပိုင်းတယ် ။

“ส่งศพยังสุสาน”

သဘောစီးတယ် ။

“โดยสารเรือขนส่ง”

သဘောလိုက်တယ် ။

“ไปทำงานบนเรือขนส่ง”

သတ္တိရှိတယ် ။

“มีความกล้า”

သန္တတည်တယ် ။

“ตั้งครรภ์”

သိက္ခာကျတယ် ။

“เสื่อมเสียศักดิ์ศรี”

သိဒ္ဓိတင်တယ် ။

“ลงคาถาอาคม”

အဓိပ္ပာယ်ပေးတယ် ။

“ให้คำอธิบาย”

အကျိချွတ်တယ် ။

“ถอดเสื้อ”

အကျိဝတ်တယ် ။

“สวมเสื้อ”

ภาคผนวก ก

อักษรพม่า

๑. พยัญชนะ

๑.๑ อักษรมูลพร้อมชื่อเรียกและสัทอักษร

อักษรวรรค กะ

က	—	ကကြီး	ก ใหญ่	อ่านว่า /k/	เทียบกับเสียง ก
ခ	—	ခခွေး	ข ขด	อ่านว่า /kh/	เทียบกับเสียง ข ค
ဂ	—	ဂငယ်	ค เล็ก	อ่านว่า /g/	เทียบกับเสียง g
ဃ	—	ဃကြီး	ฆ ใหญ่	อ่านว่า /g/	เทียบกับเสียง g
င	—	င	ง	อ่านว่า /ŋ/	เทียบกับเสียง ง

อักษรวรรค จะ

စ	—	စလုံး	จ ตัวกลม	อ่านว่า /s/	เทียบกับเสียง ช ส
ဆ	—	ဆလိမ်	ฉ ตัวม้วน	อ่านว่า /sh/	คล้าย ช ส แต่เพิ่มลม
ဇ	—	ဇကွဲ	ช ตัวแตก	อ่านว่า /z/	เทียบกับเสียง z
ည	—	ညဗျားခွဲ	ฉ ลากเส้น	อ่านว่า /z/	เทียบกับเสียง z
ဉ	—	ဉ	ญ	อ่านว่า /j/	เสียงขึ้นจมูก

อักษรวรรค ฎะ

တ	—	တသုတ်လျှောက်ချိတ်	ต้ดลังก์แขวน	อ่านว่า /t/	เทียบกับเสียง ต ฏ
ထ	—	ထဝမ်းဘဲ	ฐ ท้องเปิด	อ่านว่า /th/	เทียบกับเสียง ถ ท
ဒ	—	ဒရင်ကောက်	ฑ อกคด	อ่านว่า /d/	เทียบกับเสียง ด
ဗ	—	ဗရေဟတ်	ฒ กระบวย	อ่านว่า /d/	เทียบกับเสียง ด
ဏ	—	ဏကြီး	ณ ใหญ่	อ่านว่า /n/	เทียบกับเสียง น ณ

อักษรวรรค ตะ

တ	—	တဝမ်းပူ	ต แนบท้อง	อ่านว่า /t/	เทียบกับเสียง ต
ထ	—	ထဆင့်ထူး	ถ ซ้อน	อ่านว่า /th/	เทียบกับเสียง ถ ท
ဒ	—	ဒထွေး	ฑ น่องน้อย	อ่านว่า /d/	เทียบกับเสียง ด
ဇ	—	ဇအောက်ခြောက်	ฉ เว้าล่าง	อ่านว่า /d/	เทียบกับเสียง ด
ည	—	ညငယ်	น เล็ก	อ่านว่า /n/	เทียบกับเสียง น

อักษรวรรค ปะ

ပ	–	ပတော်	ป ลึก	อ่านว่า /p/	เทียบกับเสียง ป
ဖ	–	ဖဦးထုတ်	ผ สวมหมวก	อ่านว่า /ph/	เทียบกับเสียง ผ พ
ဗ	–	ဗထက်ကြိုက်	พ เว้าบน	อ่านว่า /b/	เทียบกับเสียง บ
ဘ	–	ဘကုန်း	ภ หลังโกง	อ่านว่า /b/	เทียบกับเสียง บ
မ	–	မ	ม	อ่านว่า /m/	เทียบกับเสียง ม

อักษรเศษวรรค

ယ	–	ယပတ်လက်	ย หงาย	อ่านว่า /y/	เทียบกับเสียง ย
ရ	–	ရတောက်	ร งอ	อ่านว่า /y/	เทียบกับเสียง ย
လ	–	လ	ล	อ่านว่า /l/	เทียบกับเสียง ล
ဝ	–	ဝ	ว	อ่านว่า /w/	เทียบกับเสียง ว
သ	–	သ	ส	อ่านว่า /θ/	คล้าย ต ปลายลิ้นแตะฟันบน
ဟ	–	ဟ	ห	อ่านว่า /h/	เทียบกับเสียง ห ฮ
ဠ	–	ဠကြီး	ฟ ใหญ่	อ่านว่า /l/	เทียบกับเสียง ล ฟ
အ	–	အ	อ	อ่านว่า /ʔ/	เทียบกับเสียง อ

๑.๒ อักษรผสม (อักษรควบไม่แท้)

ကြ	และ ကျ	อ่านว่า /c/	เทียบกับเสียง င
ခြ	และ ချ	อ่านว่า /ch/	เทียบกับเสียง စ င
ငြ	และ ဂျ	อ่านว่า /j/	เทียบกับเสียง j (จ ก้อง)
ငြ		อ่านว่า /ɲ/	ออกเสียง ဂျ ที่ขึ้นจมุม
ရှ		อ่านว่า /ʃ/	เทียบกับ sh ในคำว่า she
ငှ		อ่านว่า /ŋ/	เทียบกับเสียง ဂ ที่ไม่ก้อง
ည	ငြ	อ่านว่า /ɲ/	เทียบกับเสียง ဂျ ขึ้นจมุม และไม่ก้อง
န့		อ่านว่า /ɳ/	เทียบกับเสียง ဂ ที่ไม่ก้อง
မ့		อ่านว่า /m̥/	เทียบกับเสียง မ ที่ไม่ก้อง
လ့		อ่านว่า /l̥/	เทียบกับเสียง လ ที่ไม่ก้อง
ဝ့		อ่านว่า /w̥/	เทียบกับเสียง ဝ ที่ไม่ก้อง

๑.๓ อักษรประสม (อักษรควบแท้)

ป	และ ๒	อ่านว่า / py /	เทียบกับเสียง ปย
ม	และ ๒	อ่านว่า / my /	เทียบกับเสียง มย
บ	และ ๒	อ่านว่า / by /	เทียบกับเสียง บย
ฟ	และ ๒	อ่านว่า / phy /	เทียบกับเสียง ผย พย
ล		อ่านว่า / ly /	เทียบกับเสียง ลย
ต		อ่านว่า / ty /	เทียบกับเสียง ตย
ท		อ่านว่า / ty /	เทียบกับเสียง ตย
ก		อ่านว่า / kw /	เทียบกับเสียง กว
ข		อ่านว่า / khw /	เทียบกับเสียง ขว คว
ง		อ่านว่า / ηw /	เทียบกับเสียง งว
ช		อ่านว่า / sw /	เทียบกับเสียง ชว สว
ซ		อ่านว่า / shw /	เทียบกับเสียง ชว สว (เพิ่มลม)
จ		อ่านว่า / zw /	เทียบกับเสียง จว (เสียงก้อง)
ญ		อ่านว่า / ηw /	เทียบกับเสียง ญว (เสียงขึ้นจมูก)
ด		อ่านว่า / tw /	เทียบกับเสียง ตว
ถ		อ่านว่า / thw /	เทียบกับเสียง ถว ทว
น		อ่านว่า / nw /	เทียบกับเสียง นว
บ		อ่านว่า / pw /	เทียบกับเสียง ปว
ผ		อ่านว่า / phw /	เทียบกับเสียง ผว พว
ม		อ่านว่า / mw /	เทียบกับเสียง มว
ย		อ่านว่า / yw /	เทียบกับเสียง ยว
ย		อ่านว่า / yw /	เทียบกับเสียง ยว
ล		อ่านว่า / lw /	เทียบกับเสียง ลว
ด		อ่านว่า / θw /	เทียบกับเสียง ตว (ปลายลิ้นแตะฟันบน)
ด		อ่านว่า / byw /	เทียบกับเสียง บยว แต่ไม่ออกเสียง y หรือ ย
ด		อ่านว่า / myw /	เทียบกับเสียง มยว แต่ไม่ออกเสียง y หรือ ย
ด		อ่านว่า / myw /	เทียบกับเสียง มยว(ไม่ก้อง)แต่ไม่ออกเสียง y หรือ ย

๒.๔ สระจมและสระก้านตีในพยางค์เปิด

สัทอักษร	วรรณยุกต์ต่ำระดับ	วรรณยุกต์สูงตก	วรรณยุกต์กลางตก
	ที่จมสระ / /	รัศสระ / ` /	ครุสระ / ^ /
/i/	๐	๐ / ๐̇	๐̇:
/e/	๐-	๐̇-	๐-:
/ɛ/	-๐	๐̇ / -๐̇	๐̇-
/a/	-๐ / -]	-๐̇ / -]	-๐: / -]:
/u/	๐	๐̇ / ๐̇	๐̇:
/o/	๐ / ๐̇	๐̇ / ๐̇	๐̇:
/ɔ/	๐-๐̇	๐-๐̇	๐-๐̇

๒.๕ สระก้านตีในพยางค์ปิด

สัทอักษร	เสียงสระนาสิก		เสียงสระกัก	
	วรรณยุกต์ต่ำระดับ	วรรณยุกต์สูงตก	วรรณยุกต์กลางตก	วรรณยุกต์สูงกัก
	ที่จมสระ / /	รัศสระ / ` /	ครุสระ / ^ /	สระกัก / ʔ /
/i/	-๐̇	-๐̇	-๐̇:	-๐̇
/e/	๐̇ / ๐̇	๐̇ / ๐̇	๐̇: / ๐̇:	๐̇ / ๐̇
/a/	-๐̇ / -๐̇ / ๐̇	-๐̇ / -๐̇ / ๐̇	-๐̇: / -๐̇:	-๐̇ / -๐̇
/u/	๐̇ / ๐̇ / ๐̇	๐̇ / ๐̇	๐̇: / ๐̇:	๐̇ / ๐̇
/o/	๐̇ / ๐̇ / ๐̇	๐̇ / ๐̇	๐̇: / ๐̇: / (๐̇:)	๐̇ / ๐̇
/ɔ/	๐-๐̇	๐-๐̇	๐-๐̇:	๐-๐̇
/ɛ/	(ไม่มีรูป)	(ไม่มีรูป)	(ไม่มีรูป)	-๐̇
/ai/	๐̇	๐̇	๐̇:	๐̇

๒.๖ สระทั้งหมดร่วมกับวรรณยุกต์ทุกเสียง

สระเปิด		สระนาสิก		สระกัก(วรรณยุกต์สูงกัก)	
/i/	อิ - ใ	/iŋ/	- ใ - ใ	/iʔ/	- ใ
/ĩ/	อิ - ใ	/ĩŋ/	- ใ - ใ	--	
/ĩː/	อิː - ใː	/ĩŋː/	- ใː - ใː	--	
/u/	อุ - ู	/uŋ/	อุ - ู - ู	/uʔ/	อุ - ู
/ũ/	อุ - ู	/ũŋ/	อุ - ู - ู	--	
/ũː/	อุː - ูː	/ũŋː/	อุː - ูː - ูː	--	
/e/	เอ - ใ	/eŋ/	เอ - ใ - ใ	/eʔ/	เอ - ใ
/è/	เอ - ใ	/èŋ/	เอ - ใ - ใ	--	
/ê/	เอː - ใː	/êŋː/	เอː - ใː - ใː	--	
/o/	อ - ุ	/oŋ/	อ - ุ - ุ	/oʔ/	อ - ุ
/ò/	อ - ุ	/òŋ/	อ - ุ - ุ	--	
/ô/	อː - ุː	/ôŋː/	อː - ุː - ุː	--	
/ɛ/	- ั	--	--	/ɛʔ/	- ั
/è/	- ั	--	--	--	
/ê/	- ัː	--	--	--	
/a/	า - ำ	/aŋ/	า - ำ - ำ	/aʔ/	า - ำ
/à/	า - ำ	/àŋ/	า - ำ - ำ	--	
/â/	าː - ำː	/âŋː/	าː - ำː - ำː	--	
/ɔ/	อ - ั	/ɔŋ/	อ - ั - ั	/ɔʔ/	อ - ั
/ò/	อ - ั	/òŋ/	อ - ั - ั	--	
/ô/	อ - ั	/ôŋː/	อ - ั - ั	--	
--		/aiŋ/	อ - ั	/aiʔ/	อ - ั
--		/aĩŋ/	อ - ั	--	
--		/aĩŋː/	อ - ั	--	

หมายเหตุ - หมายถึงไม่ปรากฏเสียงสระใช้ร่วมกับวรรณยุกต์นั้น

๓. อักษรพิเศษ (สระลอยหรืออักษรพยางค์)

- ๒๓) อ่านว่า / ʔi / แปลว่า “นี่” เหมือนกับ ี
- ๒๓) อ่านว่า / ʔi / กริยาวิภัติแบบปกติกาล เทียบได้กับ ๐๐๖ และ ๐๐๖
- ๒๓) อ่านว่า / ʔi / ใช้แทนพยางค์ อี
- ๒๓) อ่านว่า / ʔu / ใช้แทนพยางค์ อู
- ๒๓) อ่านว่า / ʔù / แปลว่า “ไข, ออกไข” ใช้แทนพยางค์ อู
- ๒๓) อ่านว่า / ʔe / ใช้แทนพยางค์ เอ
- ๒๓) อ่านว่า / naiʔ / แปลว่า “ภายใน” เหมือนกับ ๐๐๖ และ ๐๐๖
- ๒๓) อ่านว่า / ywè / แปลว่า “แล้วก็” เหมือนกับ ๐๐๖
- ๒๓) อ่านว่า / lo-gùŋ / แปลว่า “อันนั้น, ผู้ นั้น, เหล่า นั้น” เหมือนกับ ๐๐๖

๔. เครื่องหมายวรรคตอนที่สำคัญ

- || เทียบกับเครื่องหมาย . สำหรับจบประโยค
- | เทียบกับเครื่องหมาย , สำหรับคั่นข้อความ
- () วงเล็บ

ภาคผนวก ข

แบบฝึกเขียนอักษรพม่า

(จากแบบเรียนภาษาพม่า ชั้นอนุบาล)

အ	ခ	ဂ	ဃ	င
စ	ဆ	ဇ	ဈ	ည
ဋ	ဌ	ဍ	ဎ	ဏ
တ	ထ	ဒ	ဓ	ဎ
ဏ	တ	ဒ	ဓ	ဎ
ဏ	တ	ဒ	ဓ	ဎ
ဏ	တ	ဒ	ဓ	ဎ
ဏ	တ	ဒ	ဓ	ဎ
ဏ	တ	ဒ	ဓ	ဎ

หนังสืออ้างอิง

วิรัช นิยมธรรม, **ภาษาพม่า**, วารสารคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ฉบับ ๕/๑, มหาวิทยาลัยนเรศวร, ๒๕๔๐.

อรนุช นิยมธรรม และ วิรัช นิยมธรรม, **พจนานุกรมพม่า-ไทย และไทย-พม่า**, สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, ๒๕๓๗.

อรนุช นิยมธรรม และ วิรัช นิยมธรรม, **พจนานุกรมพม่า-ไทย และพจนานุกรมไทย-พม่า**, มหาวิทยาลัยนเรศวร และ กระทรวงการต่างประเทศ, ๒๕๕๐.

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရ ပညာရေး ဝန်ကြီးဌာန၊ မြန်မာသင်ပုန်းကြီးပတ်စာ
သူငယ်တန်း ၊ ရန်ကုန် ၊ ၁၉၉၅ ။

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရ ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန၊ မြန်မာပတ်စာ ပထမတန်း၊
ရန်ကုန် ၊ ၁၉၉၅ ။

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရ ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန၊ မြန်မာအဘိဓာန်၊ ရန်ကုန် ၊
၁၉၉၉ ။

ဦးသောင်းလွင် ၊ နည်းသစ်မြန်မာသဒ္ဒါ ၊ ရန်ကုန် ၊ ၁၉၇၈ ။

Okell, John. BURMESE(MYANMAR) An Introduction to the Script ,Northern Illinois University,
USA, 1994.

